

СЛУЖБЕНЕ НОВИНЕ ТУЗЛАНСКОГ КАНТОНА

ISSN 2831-1345

ГОДИНА 32 • ТУЗЛА, ПЕТАК, 6. ЈУНИ 2025. ГОДИНЕ • ИЗДАЊЕ НА СРПСКОМ ЈЕЗИКУ • БРОЈ 9

СКУПШТИНА ТУЗЛАНСКОГ КАНТОНА

506

На основу члана 24. став 1. тачка ц) Устава Тузланског кантона („Службене новине Тузланско-подрињског кантона”, бр. 7/97 и 3/99 и „Службене новине Тузланског кантона”, бр. 13/99, 10/00, 14/02, 6/04 и 10/04) и члана 27. Закона о буџетима у Федерацији Босне и Херцеговине („Службене новине Федерације Босне и Херцеговине”, бр. 102/13, 9/14, 13/14, 8/15, 91/15, 102/15, 104/16, 5/18, 11/19, 99/19, 25а/22 и 7/25), на приједлог Владе Тузланског кантона, Скупштина Тузланског кантона, на сједници одржаној 28.05.2025. године, доноси

ОДЛУКУ

о давању сагласности на Измјене и допуне
Финансијског плана Завода здравственог осигурања
Тузланског кантона за 2025. годину

Члан 1.

Даје се сагласност на Измјене и допуне Финансијског плана Завода здравственог осигурања Тузланског кантона за 2025. годину са Измјенама и допунама Оперативних програма здравствене заштите и здравственог осигурања за 2025. годину.

Члан 2.

Одлука ступа на снагу даном доношења и биће објављена у „Службеним новинама Тузланског кантона”.

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
Федерација Босне и Херцеговине
ТУЗЛАНСКИ КАНТОН
Скупштина

Предсједник
Скупштине Тузланског
кантона

Број: 01-02-285-3/25
Тузла, 28.05.2025. године

Жарко Вујовић, с.р.

ВЛАДА ТУЗЛАНСКОГ КАНТОНА

507

На основу чланова 5. и 29. Закона о Влади Тузланског кантона („Службене новине Тузланског кантона”, бр. 17/00, 1/05, 11/06, 13/11 и 15/17), а у вези са чланом 70. став (3) Закона о извршењу Буџета Тузланског кантона за 2025. годину („Службене новине Тузланског кантона”,

бр. 18/24 и 7/25), Влада Тузланског кантона, на сједници одржаној дана 13.05.2025. године, доноси

ОДЛУКУ

о измјенама и допунама Програма манифестација од
интереса за Тузлански кантон за 2025. годину

I

У Програму манифестација од интереса за Тузлански кантон за 2025. годину, број: 02/1-11-8439-3/25 од 02.04.2025. године, у табеларном прегледу, у тачки I, под редним бројем 1. „Министарство образовања и науке”, у колонама „Назив манифестације”, „Економски код” и „Износ”, додаје се нови ред, како гласи:

Међународни симпозиј студената медицине и младих љекара „Tuzla Brain Week 2025“ Организатор: Студентско вијеће Медицинског факултета у Тузли „Medicus“	6143	Текући трансфери непрофитним организацијама	2.500,00
---	------	--	----------

Под редним бројем 4. „Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде”, у колонама „Назив манифестације”, „Економски код” и „Износ”, додаје се нови ред како гласи:

Обиљежавање 70 година постојања и рада Ловачког друштва „Сватовац“ Лукавац Организатор: Удружење грађана ловаца Ловачко друштво „Сватовац“ Лукавац	6143	Текући трансфери непрофитним организацијама	4.000,00
--	------	--	----------

Под редним бројем 5. „Министарство за бораčka питања”, у колони „Назив манифестације”, у оквиру манифестације „Теочански дани отпора 2025”, Организатор „Организација ратних војних инвалида општине Теочак”, замјењују се организатором „Организација демобилисаних бораца општине Теочак”.

У колонама „Назив манифестације“, „Економски код“ и „Износ“, додаје се нови ред како гласи:

Обиљежавање 33. обљетнице 115. бригаде Хрватског вијећа обране - Зрински Организатор: Удруга драговољаца, ветерана и носитеља ратних одличја домовинског рата Хрватског вијећа обране Тузланског кантона	6143	Текући трансфери непрофитним организацијама	2.000,00
--	------	--	----------

Под редним бројем 6. „Министарство за културу, спорт и младе“, у колони „Назив манифестације“, у оквиру манифестације „Дани ћаске – Пурачић 2025, Организатор: Културно умјетничко друштво Лукавац“, ријеч „Лукавац“, замјењује се ријечју „Пурачић“.

Мијења се табеларни преглед испод редног броја 8, како слиједи:

Распоређена средства	6141	Текући трансфери другим нивоима власти и фондовима	93.000,00
	6143	Текући трансфери непрофитним организацијама	316.000,00
	6145	Субвенције приватним предузећима и предузетницима	31.000,00
			440.000,00
Нераспоређена средства	6141	Текући трансфери другим нивоима власти и фондовима	0,00
	6143	Текући трансфери непрофитним организацијама	5.000,00
	6145	Субвенције приватним предузећима и предузетницима	5.000,00
			10.000,00
УКУПНО			450.000,00

Ова одлука ступа на снагу даном доношења, важи за буџетску 2025. годину и објавиће се у „Службеним

новинама Тузланског кантона“.

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
Федерација Босне и Херцеговине
ТУЗЛАНСКИ КАНТОН
ВЛАДА

ПРЕМИЈЕР КАНТОНА

Ирфан Халилагић, с.р.

Број: 02/1-11-13590/25
Тузла, 13.05.2025. године

508

На основу чланова 5. и 29. Закона о Влади Тузланског кантона („Службене новине Тузланског кантона“, бр. 17/00, 1/05, 11/06, 13/11 и 15/17), а у вези са чланом 45. став (3) тачка 3. и чланом 46. став (1) Закона о извршењу Буџета Тузланског кантона за 2025. годину („Службене новине Тузланског кантона“, број: 18/24), Влада Тузланског кантона, на сједници одржаној дана 22.04.2025. године, доноси

ОДЛУКУ
о одобравању средстава са позиције „Текућа резерва“ - потрошачка јединица 11050001

Одобравају се новчана средства у износу од 107.000,00 КМ (словима: стотину седам хиљада и 00/100 конвертибилних марака) Привредном друштву „МЕЛИМЕД“ д.о.о. Градачац у сврху суфинансирања трошкова набавке материјала за санацију производне хале, која је оштећена усљед елементарних непогода дана 24.12.2024. године на подручју Града Градачаца.

Одобрена средства из тачке I ове одлуке реализоваће се са потрошачке јединице 11050001 - „Текућа резерва“, преко потрошачке јединице Министарства привреде 31010001, функционални код 0490, економски код 615 500 - Капитални трансфери приватним предузећима и предузетницима.

Новчана средства из тачке I ове одлуке дозначиће се у корист МЕЛИМЕД д.о.о. Градачац уплатом на трансакцијски рачун: 338 - 600 - 22623434 -79, отворен код UniCredit bank д.д. Мостар.

Задужује се МЕЛИМЕД д.о.о. Градачац да Министарству привреде достави извјештај са документацијом о намјенском утрошку одобрених финансијских средстава у року од 30 дана по уплати средстава из тачке I ове одлуке.

За реализацију ове одлуке задужују се Министарство финансија и Министарство привреде.

Одлука ступа на снагу даном доношења и биће објављена у „Службеним новинама Тузланског кантона“.

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
Федерација Босне и Херцеговине
ТУЗЛАНСКИ КАНТОН
ВЛАДА

ПРЕМИЈЕР КАНТОНА

Ирфан Халилагић, с.р.

Број: 02/1-11-12043/25
Тузла, 22.04.2025. године

509

На основу чланова 5. и 29. Закона о Влади Тузланског кантона („Службене новине Тузланског кантона“, бр. 17/00, 1/05, 11/06, 13/11 и 15/17), а у вези са чланом 45. став (3) тачка 3. и чланом 46. став (1) Закона о извршењу Буџета Тузланског кантона за 2025. годину („Службене новине Тузланског кантона“, број: 18/24), Влада Тузланског кантона, на сједници одржаној дана 30.04.2025. године, доноси

О Д Л У К У

о одобравању средстава са позиције „Текућа резерва“ - потрошачка јединица 11050001

I

Одобравају се новчана средства у износу од 15.000,00 КМ (словима: петнаест хиљада 00/100 конвертибилних марака) Клубу борилачких вјештина „Flek Tom-Cat“ Тузла за организацију „Првенства Босне и Херцеговине у kickboxу у свим узрастима, дисциплине K1 style, full contact и light contact“ које ће се одржати 10. и 11.05.2025. године у Спортској дворани Скендерија Градачац. Средства се одобравају према претходно достављеној спецификацији трошкова у сврху суфинансирања дијела трошкова изнајмљивања техничке опреме, лед-озвучење и расвјета, дневнице и путни трошак за судије и службена лица, трошкови медаља, пехара, диплома и online преноса.

II

Одобрена средства из тачке I ове одлуке ће се реализовати са потрошачке јединице 11050001 – „Текућа резерва“, преко буџетске позиције 32010001 - Министарство за културу, спорт и младе Тузланског кантона, економски код 614300 - Текући трансфери непрофитним организацијама функционални код 0810.

III

Новчана средства из тачке I ове одлуке дозначеће се у корист Клуба борилачких вјештина „Flek Tom-Cat“ Тузла, Мехмедалије Мака Диздара бр. 11, 75000 Тузла. ИД број: 4209527250006, на жиро рачун број: 199-050-00079606-91 отворен код Sparkasse bank дд БиХ.

IV

Задужује се Клуб борилачких вјештина „Flek Tom-Cat“ Тузла да Министарству за културу, спорт и младе достави извјештај о намјенском утрошку одобрених финансијских средстава у року од 30 дана од дана реализације пројекта.

V

За реализацију ове одлуке задужују се Министарство финансија и Министарство за културу, спорт и младе.

VI

Одлука ступа на снагу даном доношења и биће објављена у „Службеним новинама Тузланског кантона“.

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
Федерација Босне и Херцеговине
ТУЗЛАНСКИ КАНТОН
ВЛАДА

ПРЕМИЈЕР КАНТОНА
Ирфан Халилагић, с.р.

Број: 02/1-11-12693/25
Тузла, 30.04.2025. године

510

На основу чланова 5. и 29. Закона о Влади Тузланског кантона („Службене новине Тузланског кантона“, бр. 17/00, 1/05, 11/06, 13/11 и 15/17), а у вези са чланом 45. став (3) тачка а) и чланом 46. став (1) Закона о извршењу Буџета Тузланског кантона за 2025. годину („Службене новине Тузланског кантона“, број: 18/24), Влада Тузланског кантона, на сједници одржаној дана 30.04.2025. године, доноси

О Д Л У К У

о одобравању средстава са позиције „Текућа резерва“ - потрошачка јединица 11050001

I

Одобравају се новчана средства у износу од 10.000,00 КМ (словима: десет хиљада и 00/100 конвертибилних марака) Спортском клубу инвалида сједеће одбојке „Синови Босне“ Лукавац за суфинансирање трошкова учешћа на финалном турниру Лиге првака Европе за мушкарце за 2025. годину (Еurope Champions Cup Men 2025) који ће се одржати у периоду од 01. до 04.05.2025. године у Леверкусену - Њемачка. Средства се одобравају за суфинансирање трошкова превоза екипе аутобусом на релацији Лукавац - Леверкусен - Лукавац у периоду од 29.04. до 04.05.2025. године, а према финансијском плану учешћа на турниру који се налази у прилогу ове одлуке.

II

Одобрена средства из тачке I ове одлуке ће се реализовати са потрошачке јединице 11050001 – „Текућа резерва“, преко буџетске позиције 32010001 - Министарство за културу, спорт и младе Тузланског кантона, економски код 614300 - Текући трансфери непрофитним организацијама, функционални код 0810.

III

Новчана средства из тачке I ове одлуке дозначеће се у корист СКИСО „Синови Босне“ Лукавац, Ул. Дом културе 75300 Лукавац, ИД број: 4209524310008, жиро-рачун број: 338-300-22501185-25 - отворен код UniCredit банке.

IV

Задужује се Спортски клуб инвалида сједеће одбојке „Синови Босне“ Лукавац да Министарству за културу, спорт и младе достави извјештај о намјенском утрошку одобрених финансијских средстава у року од 30 дана од дана реализације пројекта.

V

За реализацију ове одлуке задужују се Министарство финансија, Министарство за културу, спорт и младе и Спортски клуб инвалида сједеће одбојке „Синови Босне“ Лукавац.

VI

Одлука ступа на снагу даном доношења и биће објављена у „Службеним новинама Тузланског кантона“.

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
Федерација Босне и Херцеговине
ТУЗЛАНСКИ КАНТОН
ВЛАДА

ПРЕМИЈЕР КАНТОНА
Ирфан Халилагић, с.р.

Број: 02/1-11-12695/25
Тузла, 30.04.2025. године

511

На основу чланова 5. и 29. Закона о Влади Тузланског кантона („Службене новине Тузланског кантона“, бр. 17/00, 1/05, 11/06, 13/11 и 15/17) и члана 76. став (11) Закона о извршењу Буџета Тузланског кантона за 2025. годину („Службене новине Тузланског кантона“, бр. 18/24 и 7/25), Влада Тузланског кантона, на сједници одржаној дана 13.05.2025. године, доноси

ОДЛУКУ
о одобравању средстава са потрошачке јединице
22010001 Капитални трансфери јавним
предузећима - ЈП Међународни аеродром Тузла

I

Одобравају се средства у износу од 360.000,00 КМ (словима: три стотине шездесет хиљада конвертибилних марака) ЈП Међународни аеродром Тузла д.о.о. за набавку аеродромске опреме и то:

Ред. бр.	Назив опреме	Вриједност (КМ)
1	Камион тегљач са монтираном четком, дуваљком и плугом	260.000,00
2	Трактор са косачицом за кошење траве и предњим плугом за чишћење снијега	100.000,00
3	Укупно	360.000,00

II

Одобрена средства из тачке I ове одлуке исплатиће се са потрошачке јединице 22010001, економски код 615400, субаналитика МАЕ300, функција 0454 - „Капитални трансфери јавним предузећима ЈП Међународни аеродром Тузла“ на трансакцијски рачун ЈП „Међународни аеродром Тузла“ д.о.о., број 5555 0000 4096 6554 код Нове банке ад Бања Лука.

III

ЈП Међународни аеродром д.о.о. Тузла се задужује да Министарству трговине, туризма и саобраћаја достави извјештај са документацијом (копијом рачуна, уговора и извода пословних банака као доказ да је извршено плаћање) до 30.11.2025. године.

Уколико прималац новчаних средстава у наведеном року не заврши поступке јавних набавки или из неког другог оправданог разлога не реализује одобрена средства у року, обавезан је Министарству трговине, туризма и саобраћаја доставити и образложити захтјев за пролонгирање рока за достављање извјештаја.

Након анализе захтјева, Министарство трговине, туризма и саобраћаја ће одлучити о одобравању новог рока за достављање комплетног извјештаја.

IV

За реализацију ове одлуке задужују се Министарство трговине, туризма и саобраћаја и Министарство финансија, које ће у складу са Законом о извршењу Буџета Тузланског кантона за 2025. годину и расположивим средствима, извршити плаћање на трансакцијски рачун.

V

Ова одлука ступа на снагу даном доношења, а објавиће се у „Службеним новинама Тузланског кантона“.

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
Федерација Босне и Херцеговине
ТУЗЛАНСКИ КАНТОН
ВЛАДА

ПРЕМИЈЕР КАНТОНА

Број: 02/1-11-13670/25
Тузла, 13.05.2025. године

Ирфан Халилагих, с.р.

512

На основу чланова 5. и 29. Закона о Влади Тузланског кантона („Службене новине Тузланског кантона“, бр. 17/00, 1/05, 11/06, 13/11 и 15/17) и члана 76. став (8) Закона о извршењу Буџета Тузланског кантона за 2025. годину („Службене новине Тузланског кантона“, бр. 18/24 и 7/25), Влада Тузланског кантона, на сједници одржаној дана 13.05.2025. године, доноси

ОДЛУКУ
о условима, критеријима и поступку расподеле
средстава за суфинансирање развоја и унапређење
јавне туристичке инфраструктуре на подручју
Тузланског кантона

ДИО ПРВИ – ОСНОВНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1.

(1) Овом одлуком се утврђују услови, критерији, начин и поступак расподеле финансијских средстава за суфинансирање развоја и унапређења јавне туристичке инфраструктуре, дефинисаних Буџетом Тузланског кантона за 2025. годину („Службене новине Тузланског кантона“, бр. 18/24 и 7/25) са економског кода 615300 - капитални трансфери непрофитним организацијама, функција 0473, у износу од 100.000,00 КМ (словима: стотину хиљада конвертибилних марака), потрошачка јединица 22010001 - Министарство трговине, туризма и саобраћаја Тузланског кантона (у даљем тексту: Министарство).

(2) Одлука је израђена у складу са стратешким циљевима и приоритетима назначеним у Стратегији развоја туризма Тузланског кантона за период 2024 - 2029. година.

(3) Средства из става (1) овог члана се распоређују у складу са чланом 76. Закона о извршењу Буџета Тузланског кантона за 2025. годину и планираним средствима у Буџету Тузланског кантона за 2025. годину.

Члан 2.

(1) Бесповратна финансијска средства из члана 1. ове одлуке (у даљем тексту: бесповратна средства) се одобравају за суфинансирање пројеката чија су улагања у развој и унапређење туризма Тузланског кантона (у даљем тексту: Кантон) усмјерена ка остварењу следећих стратешких циљева:

- а) Подстицати развој одрживог туризма у Кантону;
 - б) Унаприједити конкурентност туризма Кантона.
- (2) Бесповратним средствима подржава се улагање у унапређење јавне туристичке инфраструктуре те се

стимулишу активности повезане с еколошки одговорним развојем туризма на подручју Кантона.

(3) Под пројектима јавне туристичке инфраструктуре подразумијевају се:

- а) Повећање смјештајних капацитета;
- б) Трасирање и мапирање планинарских стаза на подручју Кантона;
- ц) Изградња и уређење бициклистичких стаза;
- д) Изградња и уређење адреналинских паркова;
- е) Туристички паркови и излетишта и друга туристичка инфраструктура за outdoor туризам.

Члан 3.

(1) Бесповратна средства се одобравају локалним туристичким заједницама, непрофитним организацијама, удружењима за пројекте, јавним установама који ће се реализовати искључиво на подручју Кантона.

(2) Бесповратна средства за појединачни пројекат могу износити минимално 5.000 КМ (словима: пет хиљада конвертибилних марака) до максимално 20.000 КМ (словима: двадесет хиљада конвертибилних марака).

(3) За сваки предложени пројекат подносилац пријаве мора обезбиједити новчано суфинансирање у износу од најмање 30% од укупног износа предложене инвестиције или предложеног пројекта.

(4) Подносилац пријаве је дужан приказати тачне податке о издвојеним финансијским средствима кроз пријавни образац и буџет, заједно са изјавом о минималном износу суфинансирања.

(5) Подносилац пријаве има право пријавити на Јавни позив само један пројекат.

(6) Министарство задржава право да не расподијели сва расположива средства, уколико квалитет пројектних приједлога није задовољавајући и пројекти/ манифестације не испуњавају све дефинисане критерије те да преостала средства утроши за суфинансирање других програма на основу Одлуке Владе Тузланског кантона (у даљем тексту: Влада Кантона).

Члан 4.

(1) Бесповратна средства се одобравају за суфинансирање следећих активности у оквиру пројекта:

- а) изградњу,
- б) доградњу,
- ц) реконструкцију или адаптацију,
- д) уређење и опремање нових објеката јавне туристичке инфраструктуре.

(2) Све активности, укључујући грађевинске радове, набавку опреме, уградњу опреме, набавку машина и извођење радова морају бити завршене у року од 6 мјесеци од датума трансфера средстава на рачун корисника. Планиране инвестиције, чији је предвиђени рок завршетка дужи од 6 мјесеци, сматраће се неприхватљивим.

(3) За пројекте који обухватају грађевинске радове и чија је реализација у току, подносиоци имају право пријаве на Јавни позив, с тим да завршетак мора бити планиран у року из става (2) овог члана, објекат/опрема мора бити стављен у функцију, а сви трошкови настали прије потписивања уговора неће бити прихваћени.

(4) Набавка и уградња половне или коришћене опреме није дозвољена.

(5) Није дозвољена набавка од физичког лица које није регистровано за дјелатност производње и продаје предмета купопродаје.

(6) Неприхватљиви трошкови за које се не могу користити средства су: куповина и изнајмљивање објеката, земљишта, моторних и прикључних возила, обнова, реконструкција и модернизација објеката за продају, плате и доприноси на плате, набавка услуга и опреме од лица која нису регистрована као пословни субјекти, цесије, кредити, лисинг, компензације, полисе осигурања лица и имовине и сви остали могући трошкови који нису у складу са намјеном пројекта исказаном у пријавном образцу и буџету пројекта.

(7) Свако коришћење одобрених средстава супротно дефинисаним намјенама сматраће се ненамјенским утрошком.

(8) Корисници средстава по овој одлуци не могу престати с радом у периоду од минимално двије године, у супротном су у обавези вратити додијељена средства у цијелокупном износу.

ДИО ДРУГИ - ПРОВОЂЕЊЕ ЈАВНОГ ПОЗИВА

Члан 5.

(1) Бесповратна средства ће се додјељивати на основу јавног позива и примјеном критерија утврђених овом одлуком.

(2) Министар трговине, туризма и саобраћаја Тузланског кантона (у даљем тексту: министар) ће у року од 30 (тридесет) дана од дана доношења ове одлуке расписати Јавни позив за подношење пријава за додјелу бесповратних средстава, на основу ове одлуке и Смјерница о минималним стандардима додјеле буџетских средстава путем трансфера и субвенција у Федерацији Босне и Херцеговине („Службене новине Федерације Босне и Херцеговине“, број: 37/24)

(3) Јавни позив објављује се на службеној веб страници Министарства и Владе Кантона.

Члан 6.

(1) Уз пријаву на Јавни позив, која се доставља на Образцу I, чија форма ће бити прописана уз Јавни позив, подносилац пријаве доставља:

1) Образац II за буџет/финансијски план пројекта са траженим елементима (уколико је буџет израђен на основу понуда, потребно је уз буџет доставити и понуде) - испуњен, потписан, овјерен и у цјелости попуњен искључиво на рачунару,

2) Рјешење о регистрацији – оригинал или овјерена копија,

3) Статут или други документ који показује циљеве подносиоца пријаве који требају бити везани за туризам – оригинал или овјерена копија,

4) Увјерење о порезној регистрацији код Порезне управе ФБиХ – ИД број – оригинал или овјерена копија,

5) Обавјештење о разврставању према класификацији дјелатности – оригинал или овјерена копија,

6) Увјерење о уредном испуњавању обавезе плаћања пореза и доприноса (директних и индиректних). Уколико подносилац пријаве није обавезник индиректних пореза доставити увјерење Управе за индиректно опорезивање или овјерену изјаву – оригинал или овјерена копија,

7) Увјерење да се против подносиоца пријаве, односно лица овлашћених за заступање, не води кривични поступак (увјерење од надлежног суда) и није правоснажно осуђен за прекршај и/или почињење кривичног дјела (увјерење од надлежног МУП-а) - оригинал или овјерена копија,

8) Изјаву о коришћеним подршкама мале вриједности - Образац III,

9) Потписану изјаву о намјери и износу властитог суфинансирања - Образац IV,

10) Временски план реализације предложених активности и финансирања – Образац V,

11) Уговор са банком о отварању трансакцијског рачуна на који ће се дозначити одобрена средства или други документ који потврђује постојање тренутно активног банковног рачуна на који ће се дозначити одобрена средства,

12) Фото документацију тренутног стања пријављеног пројекта (уколико се ради о адаптацији, реконструкцији и изградњи, фотографије објекта/простора/локације и сл.),

13) Доказ о суфинансирању, уколико је пројекат суфинансиран и из других извора,

14) Доказе о власничком или другом стварно-правном статусу према објекту или подручју реализације пројекта, односно копије ЗК изводака свих катастарских честица из обухвата пројекта (не старије од 30 дана). Ако објект или подручје реализације пројекта нису у 100% власништву подносиоца пријаве прилаже се овјерена изјава да су власници или сувласници сагласни с provedбом пројекта односно доказ о праву располагања тим земљиштем (сагласност општине/града или другог власника земљишта, уговор о коришћењу или закупу или концесији минимално на 10 година, споразум о замјени земљишта, пуномоћ, рјешење или др.),

15) Техничку документацију о пројекту (идејно рјешење, предмјер грађевинских и занатских радова и сл.), израђену и овјерену од овлашћеног инжењера и достављену у принтаној верзији,

16) Увјерење надлежног тијела о усклађености захвата пројекта с важећом просторно-планском документацијом (не старије од 60 дана),

17) Урбанистичку сагласност или грађевинску дозволу ако су потребне или потврду надлежног тијела да за наведене активности није потребно исходити грађевинску дозволу/урбанистичку сагласност за предложене пројекте,

18) Ако се пријављује набавка опреме, прилажу се одговарајуће понуде добављача с техничким описом опреме која се набавља и усклађеност исте са идејним рјешењем које се односи на пројекат.

(2) Јавним позивом може се прописати обавеза достављања и друге документације или података.

ДИО ТРЕЋИ – КОМИСИЈА, КРИТЕРИЈИ ЗА ОЦЈЕЊИВАЊЕ ПРИЈАВА И ОДАБИР ПРОЈЕКТА

Члан 7.

(1) Министар рјешењем именује комисију за провођење поступка додјеле средстава по Јавном позиву који ће бити сачињен у складу са критеријима дефинисаним овом одлуком (у даљем тексту: Комисија).

(2) Комисија има задатак да размотри пријаве пристигле по Јавном позиву, а у складу са чланом 44. Смјерница о минималним стандардима додјеле буџетских средстава путем трансфера и субвенција у Федерацији Босне и Херцеговине од тачке а) до тачке х). Послове праћења и евалуације, давалац буџетских средстава ће повјерити за ту намјену именованој Комисији за праћење

и евалуацију чији су чланови стручна лица из реда запосленика даваоца буџетских средстава. У недостатку властитих капацитета даваоци могу по потреби укључити вањске стручњаке за поједине програме или програмске области, а у складу са чланом 78. Смјерница о минималним стандардима додјеле буџетских средстава путем трансфера и субвенција у Федерацији Босне и Херцеговине.

(3) Чланови Комисије потписују изјаву о непристрасности и повјерљивости.

Члан 8.

(1) Комисија утврђује благовременост, потпуност те усклађеност пријаве с општим критеријима Јавног позива (формално-правна провјера општих/административних услова у складу са тачком 44. Смјерница о минималним стандардима додјеле буџетских средстава путем трансфера и субвенција у Федерацији Босне и Херцеговине.

(2) Пријаве пристигле по објављеном Јавном позиву обрађују се по редослиједу запримања.

(3) Након формално-правне провјере сваке пристигле пријаве и извршеног бодовања, Комисија ће утврдити ранг-листу пријава.

(4) У случају да двије или више пријава имају исти број бодова, извршиће се рангирање тих пријава на основу ранијег запримања потпуне пријаве.

(5) Пријаве, које су непотпуне, неблаговремене и нису поднесене на прописани начин, неће бити разматране.

Члан 9.

(1) Комисија, на основу критерија утврђених овом одлуком, утврђује прелиминарну листу одабраних пројеката и пројеката који нису прихваћени.

(2) Прелиминарна листа се објављује на веб страници Министарства и Владе Кантона, а садржи:

- а) назив подносиоца пријаве,
- б) назив пројекта,
- ц) износ суфинансирања,
- д) разлог због којег пројекат није прихваћен.

(3) На прелиминарну листу из става (1) подносиоци пријава могу изјавити писани приговор у року од 5 дана од дана објаве прелиминарне листе, на начин утврђен у Јавном позиву.

(4) Одлуку о приговору доноси министар, у року од 5 дана од дана истека рока за приговор. Одлука министра по изјављеном приговору је коначна.

(5) По окончању рока за приговор и након рјешавања приговора, министар доноси Одлуку о утврђивању коначне листе о одобравању финансијских средстава корисницима са износима и намјеном. Коначна листа се објављује на веб страницама Министарства и Владе Кантона.

(6) У складу са Одлуком из става (5), са одабраним корисницима се, у року од 15 (петнаест) дана од објављивања коначне листе, закључује уговор којим ће се дефинисати међусобна права, обавезе, одговорности и рокови реализације пројекта.

Члан 10.

(1) Одабир пројеката и додјела бесповратних средстава врши се на основу следећих посебних критерија:

КРИТЕРИЈИ ЗА ОЦЈЕЊИВАЊЕ ПРИЈАВА			БОДОВИ	НАЈВИШЕ
ЕЛИМИНАТОРНИ КРИТЕРИЈ : Да ли је пројектни приједлог релевантан у односу на стратешке циљеве и да ли је пројекат у складу с мјерама и активностима планираним у Стратегији развоја туризма на подручју Тузланског кантона у периоду 2024-2029. година?			ДА	НЕ
1.	Фаза реализације, односно припреме пројекта <i>Извор провјере: Пројектна документација</i>	Пројекат већ у фази реализације	20	до 20
		Урађена пројектна документација	15	
		Пројекат у фази идејног рјешења	10	
2.	Удио властитих или других средстава <i>Извор провјере : Финансијски план пројекта</i>	Јавна туристичка инфраструктура		
		≥50%	20	до 20
		≥40%	15	
		≥30%	10	
3.	Додатни бодови	Пројекат придонио развоју outdoor облика туризма и повећању смјештајних капацитета 1. НЕ - 0 бодова 2. ДА - 10 бодова <i>Извор провјере: Пројектна документација</i>	10	до 60
		Пројекат унапређује постојећу туристичку понуду 1. НЕ - 0 бодова 2. ДА - 10 бодова <i>Извор провјере: Пројектна документација</i>	10	
		Јесу ли активности пројекта јасне, оправдане, разумљиве и проведиве и у складу са зацртаним циљевима? 1. ДА - 10 бодова 2. НЕ - 0 бодова <i>Извор провјере: Пројектна документација</i>	10	
		Да ли су очекивани резултати изводљиви, добро описани (мјерљиви и квантифицирани) те логички повезани са циљевима? 1. ДА - 5 бодова 2. НЕ - 0 бодова <i>Извор провјере: Пројектна документација,</i>	5	
		Пројекат доноси нове, иновативне и/или добро планиране идеје, начине задовољавања потреба и рјешавања проблема? 1. ДА - 5 бодова 2. НЕ - 0 бодова <i>Извор провјере: Пројектна документација</i>	5	
		Да ли је приједлог пројекта одржив у смислу наставка функционисања и одржавања и након завршетка имплементације пројекта? 1. Пројекат одржив - 5 бодова 2. Пројекат није одржив - 0 бодова <i>Извор провјере: Пројектна документација</i>	5	

		Да ли је предложени буџет реалан, јасан и повезан са очекиваним резултатима? 1. ДА - 10 бодова 2. НЕ - 0 бодова <i>Извор провјере: Пројектна документација, Финансијски план</i>	10	
		Инвестиција ће резултирати креирање нових радних мјеста 1. НЕ - 0 бодова 2. ДА, једно радно мјесто - 2 бода 3. ДА, два и више радних мјеста - 5 бодова <i>Извор провјере: Пројектна документација</i>	5	
		УКУПНО	100	

(2) Подносилац пријаве може остварити максимално 100 бодова по пријављеном пројекту.

(3) Бесповратна средства одобравају се само за пројекте који остваре 60 и више бодова.

(4) Сви критерији за оцјењивање предложеног пројекта морају бити јасно наведени и обрађени у приједлогу пројекта на прописаним обрасцима, а могу бити потврђени и додатном документацијом (мишљење надлежног органа локалне самоуправе, мишљење локалне туристичке заједнице и сл.).

ДИО ЧЕТВРТИ – ИЗВЈЕШТАВАЊЕ, КОНТРОЛА И ОБАВЕЗЕ КОРИСНИКА

Члан 11.

(1) Одабрани корисници бесповратних средстава обавезни су Министарству доставити извјештај о утрошеним средствима према условима из уговора о суфинансирању пројекта.

(2) Извјештај треба садржавати све појединости о активностима на провођењу суфинансираног предметног пројекта.

(3) Уз извјештаје је потребно доставити и сву релевантну документацију којом се доказује реализација планираних активности.

Члан 12.

(1) Уплате везане за пројекат/инвестицију и уговор се врше искључиво путем банковног рачуна и морају имати доказ о плаћању. Готовинска плаћања, компензације и остали видови плаћања нису прихватљиви.

(2) У сврху правдања трошкова, у складу с плановима и роковима дефинисаним у уговору, одабрани корисник ће доставити следећу документацију:

а) Извјештај о имплементацији пројекта корисник доставља на прописаном обрасцу који се преузима са веб-страница Владе Кантона и Министарства, а који потписује и овјерава одговорна особа корисника;

б) Понуде и изјаве које појашњавају одабир одређене робе и оправдавају набавку у смислу најбоље вриједности за уложени новац;

ц) Рачуне за набавку предметне робе, опреме, машина и услуга (инвестиција) у складу са уговором, уз грађевинске радове привремене и коначне ситуације (дати издавања рачуна и дати плаћања рачуна морају бити послје датума закључивања уговора о додјели средстава);

д) Отпремнице за набављену робу, опрему, машине и услуге;

е) Јединствену царинску декларацију (ЈЦИ) и доказ о измиреним царинским даџбинама (само за увезене машине и опрему);

ф) Копије уговора са добављачем роба, извођачем радова или даваоцем услуга;

г) Уговор о изградњи, односно извођењу радова између пријавитеља пројекта и главног извођача;

х) Акт о именовању овлашћеног надзорног тијела за пројекте са грађевинским радовима;

и) Банковни изводи као доказ о извршеном плаћању предметне инвестиције;

ј) Доказ за иностранна плаћања – СВИФТ налог за плаћање овјерен од стране банке;

к) Гаранције за опрему и машине издате од стране произвођача/добављача роба;

л) Гаранције за извршене грађевинске радове издате од извођача радова и овлашћеног надзорног тијела;

м) Увјерења о измиреним доспјелим обавезама;

н) Остале документе којима корисник средстава може оправдати утрошак средстава.

Члан 13.

(1) Одабрани корисници бесповратних средстава се обавезују промовисати у својим јавним наступима провођење пројекта и остварене резултате те кроз своје промотивне активности наводити Владу Кантона и Министарство као институције које суфинансирају пројекат те исто уз извјештај поткријепити доказима (инфо табеле, брошуре, промотивни материјал у дигиталном облику, плакати, видеозаписи, чланци из новина и сл.).

(2) Одабрани корисници бесповратних средстава се обавезују позвати представнике Министарства на конференције и друге активности у оквиру провођења пројекта (најава, отворање и сл.).

(3) Одабрани корисници бесповратних средстава дужни су омогућити Министарству контролу намјенског коришћења добивених средстава, односно својим потписом на пријави обавезују се да ће за вријеме контроле на терену омогућити несметан и цјеловит приступ документацији, пословном простору и осталим релевантним објектима и опреми, како би се могао утврдити стварни степен реализације пројекта/инвестиције.

(4) Контролом из става (3) овог члана врши се провјера реализације инвестиције у складу са плановима; провјера постојања опреме, машина и објеката који су предмет инвестиције, њихове исправности и намјенског коришћења, прикупљање информација и података о извршењу и ефекту инвестиције.

(5) Планови и преузете обавезе биће предмет детаљног праћења и контроле. У случају одступања Министарство ће тражити поврат средстава.

(6) Све сумње на злоупотребе одобрених пројектних и бесповратних средстава ће бити истражене и по потреби санкционисане у складу са законом.

(7) Уколико дође до одступања од одобреног пројектног приједлога, а која су настала из објективних или субјективних разлога, одабрани корисник је дужан писмено обавијестити Министарство, образложити разлоге и тражити сагласност за измјену пројектног приједлога или измјену одобреног пројекта. Измјене се могу односити само на мањи дио пројекта чија вриједност не прелази 30% укупне вриједности. У супротном, одабрани корисник је дужан извршити поврат средстава.

Члан 14.

Министарство врши контролу намјенског коришћења додијељених бесповратних средстава у периоду од 2 године од датума завршетка пројектних активности, а уколико сматра потребним има право на провођење контроле за пројекте преко 10.000,00 КМ у раздобљу од 5 година од дана потписивања Уговора.

ДИО ПЕТИ - ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 15.

За реализацију Одлуке задужују се Министарство и Министарство финансија Тузланског кантона, свако у оквиру својих надлежности.

Члан 16.

Ова одлука ступа на снагу даном доношења, а објавиће се у „Службеним новинама Тузланског кантона“.

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
Федерација Босне и Херцеговине
ТУЗЛАНСКИ КАНТОН
ВЛАДА

ПРЕМИЈЕР КАНТОНА
Ирфан Халилагић, с.р.

Број: 02/1-18-13495/25
Тузла, 13.05.2025. године

I

Одобрава се извршавање трансфера додијељеног Тузланском кантону, на основу Уговора о додјели подршке из Буџета Федерације БиХ, број: 09-11-6-2-10526-У-К3/24 од 23. децембра 2024. године и Одлуке Владе Федерације Босне и Херцеговине („Службене новине Федерације БиХ, број: 101/24) у износу од 38.928.152,00 КМ.

II

Средства из тачке I ове одлуке планирана су као трансфер од Федералног министарства финансија на приходовној страни Буџета (извор 50) на потрошачкој јединици 11010001 - Влада Тузланског кантона и распоређена као трансфери (извор 50) у Посебном дијелу Буџета Тузланског кантона за 2025. годину („Службене новине Тузланског кантона“, бр. 18/24 и 7/25) по корисницима и намјенама утврђеним у табеларном прегледу како слиједи:

513

На основу чланова 5. и 29. Закона о Влади Тузланског кантона („Службене новине Тузланског кантона“, бр. 17/00, 1/05, 11/06, 13/11 и 15/17) а у вези са чланом 83. став (3) Закона о извршењу Буџета Тузланског кантона за 2025. годину („Службене новине Тузланског кантона“, бр. 18/24 и 7/25), Влада Тузланског кантона, на сједници одржаној дана 13.05.2025. године, доноси

ОДЛУКУ

о извршавању средстава по Уговору о додјели подршке из Буџета Федерације БиХ број: 09-11-6-2-10526-У-К3/24 од 23. децембра 2024. године

Раздјел	Глава	Потрошачка јединица	Економски код	ОПИС	Буџет за 2025. годину
11	01	0002	821000	Капитални издаци за кориснике буџетских средстава - Издаци за набавку сталних средстава	4.000.000,00
11	01	0020	614300 615300	Помоћ вјерским заједницама - Капитални и текући трансфер непрофитним организација	850.000,00
11	01	0023	615100	Подршка недовољно развијеним, неразвијеним и изразито неразвијеним општинама - Капитални трансфер другим нивоима власти и фондовима	2.500.000,00
17	02	0001	821300	Министарство унутрашњих послова Тузланског кантона - Управа полиције - Набавка опреме за потребе Управе полиције	500.000,00
18	01	0002	615500	Министарство просторног уређења и заштите околице - Заштита околице - Капитални трансфер приватним предузећима и предузетницима	1.000.000,00
19	01	0001	615100	Министарство здравства - Капитални трансфер другим нивоима власти и фондовима - средства намијењена за реализацију Одлуке о мјерилима за обезбијеђење елемената стандарда у вези са чланом 13. став (3) Закона о здравственој заштити ФБИХ	11.500.000,00
22	01	0001	615300	Министарство трговине туризма и саобраћаја - Капитални трансфери непрофитним организацијама - санација/ рехабилитација локалних и неразвијених цеста на подручју Тузланског кантона	1.000.000,00
22	01	0001	615300	Министарство трговине, туризма и саобраћаја - Капитални трансфери непрофитним организацијама - Изградња моста „Зеленика“ на ријеци Оскова	400.000,00
22	02	0001	821400	Кантонална дирекција робних резерви - Набавка осталих сталних средстава - набавка робних резерви	1.000.000,00
23	02	0002	614200	Министарство за рад, социјалну политику и повратак - Накнада за смјештај штићеника у установе - Текући трансфер појединцима	600.000,00
23	02	0012	614200	Министарство за рад, социјалну политику и повратак - Заштита породице са дјецом - Текући трансфер појединцима - незапослене мајке породиље	12.278.152,00
23	02	0023	614200	Министарство за рад, социјалну политику и повратак - Подршка пронаталитетној политици Кантона - Текући трансфер појединцима	300.000,00
26	01	0001	615100	Кантонална управа цивилне заштите - Капитални трансфер другим нивоима власти и фондовима	1.000.000,00
31	01	0003	615100	Министарство привреде - Подршка развоју Кантона - Капитални трансфер другим нивоима власти и фондовима	2.000.000,00
				УКУПНО	38.928.152,00

III

Буџетски корисници, у складу са распоредом средстава утврђеним у тачки II ове одлуке, подносе захтјев Министарству финансија за унос средстава у оперативни план буџета, осим за одлуке које доноси Влада Тузланског кантона по Програму за потрошачку јединицу 11010002 - Капитални издаци за кориснике буџетских средстава, које се уносе у оперативни план у складу са одлуком.

IV

Задужују се буџетски корисници из тачке II ове одлуке да, приликом попуњавања образаца за књиговодствено евидентирање расхода и обавеза, користе пројекат СРФБИХ8 и групу за плаћање ТК - 10-8.

V

Задужује се Министарство финансија да након евидентирања расхода, капиталних издатака и обавеза од стране буџетских корисника, те прије затварања оперативног периода, на потрошачкој јединици 11010001 - Влада Тузланског кантона оприходује средства са економског кода 391192 - Разграничена намјенска средства у корист прихода 732112

- Примљени текући трансфер од Федерације и изврши пренос новчаних средства са подрачуна ТК - Средства од грантова и донација број: 132-010-20131727-79 на главни рачун ТК - Трансакцијски рачун број: 132-100-03094413-57.

VI

Задужују се буџетски корисници да пројекте финансиране из тачке II ове одлуке обиљеже у складу са Уредбом о начину коришћења назива Владе Федерације Босне и Херцеговине у пројектима који се у потпуности или дјелимично финансирају средствима из буџета Федерације Босне и Херцеговине, средствима привредних друштава са учешћем државног капитала из надлежности Федерације Босне и Херцеговине, те средствима правних лица основаних од стране Федерације Босне и Херцеговине и Владе Федерације Босне и Херцеговине („Службене новине Федерације БиХ“, број: 32/22).

VII

Задужују се буџетски корисници из тачке II ове одлуке да доставе Министарству финансија писмени извјештај о утрошку укупних средстава из ове одлуке у року од 15 дана од дана утрошка средства.

VIII

Задужује се Министарство финансија да Федералном министарству финансија/финанција достави извјештај о намјенском утрошку средстава са прилозима најкасније до 30.06.2026. године, у складу са чланом 2. став 2. Уговора о дојели подршке из Буџета Федерације БиХ, број: 09-11-6-2-10526-У-К3/24 од 23. децембра 2024. године.

IX

Ступањем на снагу ове одлуке ставља се ван снаге Одлука о извршавању дијела средстава по Уговору о дојели подршке из Буџета Федерације БиХ, број: 09-11-6-2-10526-У-К3/24 од 23. децембра 2024. године („Службене новине Тузланског кантона“, број: 4/25 и број: 02/1-11-11222/25 од 14.04.2025. године).

X

Одлука ступа на снагу даном доношења и објавиће се у „Службеним новинама Тузланског кантона“.

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
Федерација Босне и Херцеговине
ТУЗЛАНСКИ КАНТОН
ВЛАДА

ПРЕМИЈЕР КАНТОНА

Ирфан Халилагић, с.р.

Број: 02/1-11-13683/25
Тузла, 13.05.2025. године

514

На основу чланова 5. и 29. Закона о Влади Тузланског кантона („Службене новине Тузланског кантона“, бр. 17/00, 1/05, 11/06, 13/11 и 15/17), а у вези са чланом 104. Закона о основном одгоју и образовању – пречишћени текст („Службене новине Тузланског кантона“, бр. 10/20, 8/21, 11/21, 22/21, 5/22, 10/22, 11/22, 12/23 и 5/25), Влада Тузланског кантона, на сједници одржаној дана 22.04.2025. године, доноси

Р Ј Е Ш Е Њ Е

о разрјешењу Школског одбора ЈУ Друга основна школа Сребреник

I

Разрјешава се Школски одбор ЈУ Друга основна школа Сребреник, у сљедећем саставу:

1. Мирнеса Шечић, предсједник
2. Алиса Имамовић, члан
3. Емир Јашаревић, члан.

II

Рјешење ступа на снагу даном доношења и биће објављено у „Службеним новинама Тузланског кантона“.

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
Федерација Босне и Херцеговине
ТУЗЛАНСКИ КАНТОН
ВЛАДА

ПРЕМИЈЕР КАНТОНА

Ирфан Халилагић, с.р.

Број: 02/1-30-16804/25
Тузла, 22.04.2025. године

515

На основу чланова 5. и 29. Закона о Влади Тузланског кантона („Службене новине Тузланског кантона“, бр. 17/00, 1/05, 11/06, 13/11 и 15/17), а у вези са чланом 104. Закона о основном одгоју и образовању – пречишћени текст („Службене новине Тузланског кантона“, бр. 10/20, 8/21, 11/21, 22/21, 5/22, 10/22, 11/22, 12/23 и 5/25), Влада Тузланског кантона, на сједници одржаној дана 22.04.2025. године, доноси

Р Ј Е Ш Е Њ Е

о именовању привременог Школског одбора ЈУ Друга основна школа Сребреник

I

Именује се привремени Школски одбор ЈУ Друга основна школа Сребреник, на период најдуже до 90 дана, у сљедећем саставу:

1. Санел Авдић, предсједник
2. Јасмина Јолдић, члан
3. Сеад Нухановић, члан.

II

Рјешење ступа на снагу даном доношења и биће објављено у „Службеним новинама Тузланског кантона“.

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
Федерација Босне и Херцеговине
ТУЗЛАНСКИ КАНТОН
ВЛАДА

ПРЕМИЈЕР КАНТОНА

Ирфан Халилагић, с.р.

Број: 02/1-30-16804-1/25
Тузла, 22.04.2025. године

516

На основу чланова 5. и 29. Закона о Влади Тузланског кантона („Службене новине Тузланског кантона“, бр. 17/00, 1/05, 11/06, 13/11 и 15/17), а у вези са чланом 74. став (4) Закона о извршењу Буџета Тузланског кантона

за 2025. годину („Службене новине Тузланског кантона”, број: 18/24), на приједлог Министарства здравства, Влада Тузланског кантона, на сједници одржаној дана 29.04.2025. године, доноси

ПРОГРАМ

**о утврђивању услова, критерија и поступака за
расподјелу средстава Јавној здравственој установи
Универзитетски клинички центар Тузла, Јавној
здравственој установи Општа болница Грачаница и
Црвеном крижу Тузланског кантона за организацију
акција добровољног давалаштва крви на подручју
Тузланског кантона за 2025. годину**

I

Овим програмом утврђују се услови, критерији и поступак за расподјелу средстава за суфинансирање трошкова Универзитетском клиничком центру Тузла, Општој болници „Др. Мустафа Бегановић” Грачаница као јавним здравственим установама и Црвеном крижу Тузланског кантона, а који настају обављањем свих активности на програму добровољног давалаштва крви путем дјелатности трансфузиологије из Закона о здравственој заштити („Службене новине Федерације БиХ”, бр. 46/10 и 75/13), Закона о крви и крвним састојцима („Службене новине Федерације БиХ”, број: 9/10), у укупном износу од 60.000,00 КМ (словима: шездесет хиљада конвертибилних марака).

II

Услови за распоред средстава у смислу овог програма су: регистрована дјелатност трансфузиологије корисника средстава, активности корисника на omasовљавању добровољног давалаштва крви кроз плански организоване акције, примјена јединствених стандарда у прикупљању, тестирању, преради, чувању, издавању и употреби крвних састојака, координација активности у процесу трансфузијске медицине у Тузланском кантону, те промоција и активности на повећању броја добровољних давалаца крви.

III

Средства из тачке I овог програма планирана су у Буџету Тузланског кантона за 2025. годину у укупном износу од 60.000,00 КМ (словима: шездесет хиљада и 00/100 конвертибилних марака), потрошачка јединица 19010001 - Министарство здравства Тузланског кантона, текући трансфери другим нивоима власти и фондовима, економски код 614100, у износу од 50.000,00 КМ и текући трансфери непрофитним организацијама, економски код 614300, у износу од 10.000,00 КМ.

IV

Корисници новчаних средстава суфинансирања из тачке I овог програма су:

- ЈЗУ УКЦ Тузла износ од 40.000,00 КМ,
- ЈЗУ Општа Болница „Др. Мустафа Бегановић” Грачаница износ од 10.000,00 КМ,
- Црвени криж Тузланског кантона износ од 10.000,00 КМ.

V

Критерији за расподјелу средстава намјењених суфинансирању активности на програму добровољног давалаштва крви, путем дјелатности трансфузиологије, корисницима из тачке IV овог програма су: обезбјеђење новчаних средстава за суфинансирање од стране

корисника, досадашњи резултати у активности благовременог обезбјеђивања резерви крви за потребе лијечења грађана у Тузланском кантону, унапређење рада дијагностичких служби и могућности обезбјеђења крви као лијека.

VI

Министарство здравства Тузланског кантона ће са ЈЗУ УКЦ Тузла, ЈЗУ Општа болница „Др. Мустафа Бегановић” Грачаница и Црвеним крижом Тузланског кантона закључити уговор о међусобним правима, обавезама и одговорностима.

VII

Министарство здравства Тузланског кантона ће обавити надзор утрошених средстава додијељених корисницима Програма, на начин и по динамици који ће бити дефинисани уговором из тачке VI овог програма.

VIII

Уколико средства из тачке I овог програма из неоправданих разлога не буду утрошена или се иста утроше ненамјенски, корисници Програма су дужни средства вратити у Буџет Тузланског кантона, на начин утврђен од стране Владе Тузланског кантона.

Задужује се Министарство здравства да, у случају неиспуњавања обавеза из уговора од стране корисника програма, покрене поступак раскида уговора са отказним роком од 15 дана.

IX

Корисници Програма се обавезују да извјештај о утрошеним средствима доставе Министарству здравства Тузланског кантона до 31.12.2025. године.

X

Овај програм ступа на снагу даном доношења и биће објављен у „Службеним новинама Тузланског кантона”.

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
Федерација Босне и Херцеговине
ТУЗЛАНСКИ КАНТОН
ВЛАДА

ПРЕМИЈЕР КАНТОНА

Ирфан Халилагић, с.р.

Број: 02/1-33-9504-1/25
Тузла, 29.04.2025. године

МИНИСТАРСТВО ФИНАНСИЈА ТУЗЛАНСКОГ КАНТОНА

517

На основу члана 59. став 1. Закона о буџетима у Федерацији БиХ („Службене новине Федерације БиХ”, бр. 102/13, 9/14, 13/14, 8/15, 91/15, 102/15, 104/16, 5/18, 11/19, 99/19, 25а/22 и 7/25), а у вези са чланом 42. став (1) и став (2) Закона о извршењу Буџета Тузланског кантона за 2025. годину („Службене новине Тузланског кантона”, бр. 18/24 и 7/25) министар финансија доноси

РЈЕШЕЊЕ

**о унутрашњој прерасподјели расхода у Буџету
Тузланског кантона за 2025. годину**

I

Одобрава се унутрашња прерасподјела планираних расхода у Буџету Тузланског кантона за 2025. годину („Службене новине Тузланског кантона“, бр.18/24 и 7/25), на потрошачкој јединици 23010001 – Министарство за рад, социјалну политику и повратак, у дијелу распореда расхода из буџета (Извор 10), у износу од 6.000,00 КМ.

II

Прерасподјела планираних расхода извршиће се на сљедећи начин:

на терет економског кода:

611100 - Бруто плате и накнаде плата,
функционални код 1090 6.000,00 КМ

у корист економског кода:

613100 - Путни трошкови,
функционални код 1090 6.000,00 КМ

III

За реализацију овог рјешења задужују се Министарство финансија и Министарство за рад, социјалну политику и повратак.

IV

Ово рјешење ступа на снагу даном доношења, а објавиће се у „Службеним новинама Тузланског кантона“.

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
Федерација Босне и Херцеговине
ТУЗЛАНСКИ КАНТОН
МИНИСТАРСТВО ФИНАНСИЈА

МИНИСТАР

Суад Мустајбашић,
дипл.еџ, с.р.

Број: 07/1-11-16310/25
Тузла, 16.05.2025. године

518

На основу члана 59. став 1. Закона о буџетима у Федерацији БиХ („Службене новине Федерације БиХ“, бр. 102/13, 9/14, 13/14, 8/15, 91/15, 102/15, 104/16, 5/18, 11/19, 99/19, 25а/22 и 7/25), а у вези са чланом 42. став (1) и став (2) Закона о извршењу Буџета Тузланског кантона за 2025. годину („Службене новине Тузланског кантона“, бр. 18/24 и 7/25) министар финансија доноси

РЈЕШЕЊЕ

**о унутрашњој прерасподјели расхода у Буџету
Тузланског кантона за 2025. годину**

I

Одобрава се унутрашња прерасподјела планираних расхода у Буџету Тузланског кантона за 2025. годину („Службене новине Тузланског кантона“, бр. 18/24 и 7/25), у оквиру раздјела 16 - Министарство финансија, у дијелу распореда расхода из буџета (Извор 10), у износу 15.000,00 КМ.

II

Прерасподјела планираних расхода извршиће се на сљедећи начин:

на терет

потрошачке јединице 16010004 – Отплата домаћих позајмљивања и економског кода:

616300 - Камате за домаћа позајмљивања,
функционални код 0170 15.000,00 КМ

у корист

потрошачке јединице 16010003 – Трошкови платног промета и економског кода:

613800 - Издаци осигурања, банкарских услуга
и услуга платног промета
функционални код 0112 15.000,00 КМ

III

За реализацију овог рјешења задужује се Министарство финансија.

IV

Рјешење ступа на снагу даном доношења, а објавиће се у „Службеним новинама Тузланског кантона“.

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
Федерација Босне и Херцеговине
ТУЗЛАНСКИ КАНТОН
МИНИСТАРСТВО ФИНАНСИЈА

МИНИСТАР

Суад Мустајбашић,
дипл.еџ, с.р.

Број: 07/1-11-16493/25
Тузла, 19.05.2025. године

519

На основу члана 59. став 1. Закона о буџетима у Федерацији БиХ („Службене новине Федерације БиХ“, бр. 102/13, 9/14, 13/14, 8/15, 91/15, 102/15, 104/16, 5/18, 11/19, 99/19, 25а/22 и 7/25), а у вези са чланом 42. став (1) и став (2) Закона о извршењу Буџета Тузланског кантона за 2025. годину („Службене новине Тузланског кантона“, бр. 18/24 и 7/25) министар финансија доноси

РЈЕШЕЊЕ

**о унутрашњој прерасподјели расхода у Буџету
Тузланског кантона за 2025. годину**

I

Одобрава се унутрашња прерасподјела планираних расхода у Буџету Тузланског кантона за 2025. годину („Службене новине Тузланског кантона“, бр. 18/24 и 7/25), на потрошачкој јединици 24030005 – ЈУ Мјешовита средња школа Калесија, у дијелу распореда расхода из буџета (Извор 10), у износу од 80,00 КМ.

II

Прерасподјела планираних расхода извршиће се на сљедећи начин:

на терет економског кода:

613100 - Путни трошкови,
функционални код 0922 80,00 КМ

у корист економског кода:

613500 - Издаци за услуге превоза и горива
функционални код 0922 80,00 КМ

III

За реализацију овог рјешења задужују се Министарство финансија, Министарство образовања и науке и ЈУ Мјешовита средња школа Калесија.

IV

Ово рјешење ступа на снагу даном доношења, а објавиће се у „Службеним новинама Тузланског кантона”.

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
Федерација Босне и Херцеговине
ТУЗЛАНСКИ КАНТОН
МИНИСТАРСТВО ФИНАНСИЈА

МИНИСТАР
Суад Мустајбашић,
дипл.еџ, с.р.

Број: 07/1-11- 16497/25
Тузла, 19.05.2025. године

520

На основу члана 59. став 1. Закона о буџетима у Федерацији БиХ („Службене новине Федерације БиХ”, бр. 102/13, 9/14, 13/14, 8/15, 91/15, 102/15, 104/16, 5/18, 11/19, 99/19, 25а/22 и 7/25), а у вези са чланом 42. став (1) и став (2) Закона о извршењу Буџета Тузланског кантона за 2025. годину („Службене новине Тузланског кантона”, бр. 18/24 и 7/25) министар финансија доноси

РЈЕШЕЊЕ

о унутрашњој прерасподјели расхода у Буџету
Тузланског кантона за 2025. годину

I

Одобрава се унутрашња прерасподјела планираних расхода у Буџету Тузланског кантона за 2025. годину („Службене новине Тузланског кантона”, бр. 18/24 и 7/25), на потрошачкој јединици 24020054 – ЈУ ОШ „Хусино“ Хусино, Тузла, у дијелу распореда расхода из буџета (Извор 10), у износу од 150,00 КМ.

II

Прерасподјела планираних расхода извршиће се на следећи начин:

на терет економског кода:
613200 - Издаци за енергију,
функционални код 0912 150,00 КМ

у корист економског кода:
611200 - Накнаде трошкова запослених,
субаналитика АА0007,
функционални код 1011 150,00 КМ

III

За реализацију овог рјешења задужују се Министарство финансија, Министарство образовања и науке и ЈУ ОШ „Хусино“ Хусино, Тузла.

IV

Ово рјешење ступа на снагу даном доношења, а објавиће се у „Службеним новинама Тузланског кантона”.

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
Федерација Босне и Херцеговине
ТУЗЛАНСКИ КАНТОН
МИНИСТАРСТВО ФИНАНСИЈА

МИНИСТАР
Суад Мустајбашић,
дипл.еџ, с.р.

Број: 07/1-11- 16497-1/25
Тузла, 19.05.2025. године

521

На основу члана 59. став 1. Закона о буџетима у Федерацији БиХ („Службене новине Федерације БиХ”, бр. 102/13, 9/14, 13/14, 8/15, 91/15, 102/15, 104/16, 5/18, 11/19, 99/19, 25а/22 и 7/25), а у вези са чланом 42. став (1) и став (2) Закона о извршењу Буџета Тузланског кантона за 2025. годину („Службене новине Тузланског кантона”, бр. 18/24 и 7/25) министар финансија доноси

РЈЕШЕЊЕ

о унутрашњој прерасподјели расхода у Буџету
Тузланског кантона за 2025. годину

I

Одобрава се унутрашња прерасподјела планираних расхода у Буџету Тузланског кантона за 2025. годину („Службене новине Тузланског кантона”, бр. 18/24 и 7/25), на потрошачкој јединици 24020037 – ЈУ Друга основна школа Сребреник, у дијелу распореда расхода из буџета (Извор 10), у износу од 839,00 КМ.

II

Прерасподјела планираних расхода извршиће се на следећи начин:

на терет економског кода:
611200 - Накнаде трошкова запослених,
субаналитика АА0007,
функционални код 1011 839,00 КМ

у корист економског кода:
611200 - Накнаде трошкова запослених,
субаналитика АА0005,
функционални код 1020 839,00 КМ

III

За реализацију овог рјешења задужују се Министарство финансија, Министарство образовања и науке и ЈУ Друга основна школа Сребреник.

IV

Ово рјешење ступа на снагу даном доношења, а објавиће се у „Службеним новинама Тузланског кантона”.

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
Федерација Босне и Херцеговине
ТУЗЛАНСКИ КАНТОН
МИНИСТАРСТВО ФИНАНСИЈА

МИНИСТАР
Суад Мустајбашић,
дипл.еџ, с.р.

Број: 07/1-11- 16497-2/25
Тузла, 19.05.2025. године

522

На основу члана 59. став 1. Закона о буџетима у Федерацији БиХ („Службене новине Федерације БиХ”, бр. 102/13, 9/14, 13/14, 8/15, 91/15, 102/15, 104/16, 5/18, 11/19, 99/19, 25а/22 и 7/25), а у вези са чланом 42. став (1) и став (2) Закона о извршењу Буџета Тузланског кантона за 2025. годину („Службене новине Тузланског кантона”, бр. 18/24 и 7/25) министар финансија доноси

РЈЕШЕЊЕ

о унутрашњој прерасподјели расхода у Буџету
Тузланског кантона за 2025. годину

I

Одобрава се унутрашња прерасподјела планираних расхода у Буџету Тузланског кантона за 2025. годину („Службене новине Тузланског кантона“, бр. 18/24 и 7/25), на потрошачкој јединици 24030003 – ЈУ Мјешовита средња школа „Хасан Кикић“ Градачац, у дијелу распореда расхода из буџета (Извор 10), у износу од 5.300,00 КМ.

II

Прерасподјела планираних расхода извршиће се на сљедећи начин:

на терет економског кода:

611200 - Накнаде трошкова запослених,
субаналитика АА0005,
функционални код 1030 5.300,00 КМ

у корист економског кода:

611200 - Накнаде трошкова запослених,
субаналитика АА0007,
функционални код 1011 5.300,00 КМ

III

За реализацију овог рјешења задужују се Министарство финансија, Министарство образовања и науке и ЈУ Мјешовита средња школа „Хасан Кикић“ Градачац.

IV

Ово рјешење ступа на снагу даном доношења, а објавиће се у „Службеним новинама Тузланског кантона“.

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
Федерација Босне и Херцеговине
ТУЗЛАНСКИ КАНТОН
МИНИСТАРСТВО ФИНАНСИЈА

МИНИСТАР

Суад Мустајбашић,
дипл.ец, с.р.

Број: 07/1-11- 16497-3/25
Тузла, 19.05.2025. године

на терет економског кода:

613200 - Издаци за енергију,
функционални код 0912 1.300,00 КМ

у корист економског кода:

611200 - Накнаде трошкова запослених,
субаналитика АА0004,
функционални код 1020 1.300,00 КМ

III

За реализацију овог рјешења задужују се Министарство финансија, Министарство образовања и науке и ЈУ ОШ „Хамдија Крешевљаковић“ Камбери, Градачац.

IV

Ово рјешење ступа на снагу даном доношења, а објавиће се у „Службеним новинама Тузланског кантона“.

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
Федерација Босне и Херцеговине
ТУЗЛАНСКИ КАНТОН
МИНИСТАРСТВО ФИНАНСИЈА

МИНИСТАР

Суад Мустајбашић,
дипл.ец, с.р.

Број: 07/1-11- 16497-4/25
Тузла, 19.05.2025. године

524

На основу члана 59. став 1. Закона о буџетима у Федерацији БиХ („Службене новине Федерације БиХ“, бр. 102/13, 9/14, 13/14, 8/15, 91/15, 102/15, 104/16, 5/18, 11/19, 99/19, 25а/22 и 7/25), а у вези са чланом 42. став (1) и став (2) Закона о извршењу Буџета Тузланског кантона за 2025. годину („Службене новине Тузланског кантона“, бр. 18/24 и 7/25) министар финансија доноси

РЈЕШЕЊЕ

о унутрашњој прерасподјели расхода у Буџету
Тузланског кантона за 2025. годину

I

Одобрава се унутрашња прерасподјела планираних расхода у Буџету Тузланског кантона за 2025. годину („Службене новине Тузланског кантона“, бр. 18/24 и 7/25), на потрошачкој јединици 24020058 – ЈУ ОШ „Јала“ Тузла, у дијелу распореда расхода из буџета (Извор 10), у износу од 11.500,00 КМ.

II

Прерасподјела планираних расхода извршиће се на сљедећи начин:

на терет економских кодова:

613200 - Издаци за енергију,
функционални код 0912 5.000,00 КМ

613300 - Издаци за комуникацију и комуналне услуге,
функционални код 0912 5.000,00 КМ

613900 - Уговорене и друге посебне услуге –
субаналитика АА0009
посебна накнада за подстицање
рехабилитације и запошљавања
особа са инвалидитетом,
функционални код 0912 1.500,00 КМ

у корист економског кода:

611200 - Накнаде трошкова запослених,
субаналитика АА0004,
функционални код 1020 11.500,00 КМ

523

На основу члана 59. став 1. Закона о буџетима у Федерацији БиХ („Службене новине Федерације БиХ“, бр. 102/13, 9/14, 13/14, 8/15, 91/15, 102/15, 104/16, 5/18, 11/19, 99/19, 25а/22 и 7/25), а у вези са чланом 42. став (1) и став (2) Закона о извршењу Буџета Тузланског кантона за 2025. годину („Службене новине Тузланског кантона“, бр. 18/24 и 7/25) министар финансија доноси

РЈЕШЕЊЕ

о унутрашњој прерасподјели расхода у Буџету
Тузланског кантона за 2025. годину

I

Одобрава се унутрашња прерасподјела планираних расхода у Буџету Тузланског кантона за 2025. годину („Службене новине Тузланског кантона“, бр. 18/24 и 7/25), на потрошачкој јединици 24020009 – ЈУ ОШ „Хамдија Крешевљаковић“ Камбери, Градачац, у дијелу распореда расхода из буџета (Извор 10), у износу од 1.300,00 КМ.

II

Прерасподјела планираних расхода извршиће се на сљедећи начин:

III

За реализацију овог рјешења задужују се Министарство финансија, Министарство образовања и науке и ЈУ ОШ „Јала“ Тузла.

IV

Ово рјешење ступа на снагу даном доношења, а објавиће се у „Службеним новинама Тузланског кантона“.

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
Федерација Босне и Херцеговине
ТУЗЛАНСКИ КАНТОН
МИНИСТАРСТВО ФИНАНСИЈА

МИНИСТАР
Суад Мустајбашић,
дипл.еџ, с.р.

Број: 07/1-11- 16497-5/25
Тузла, 19.05.2025. године

525

На основу члана 59. став 1. Закона о буџетима у Федерацији БиХ („Службене новине Федерације БиХ“, бр. 102/13, 9/14, 13/14, 8/15, 91/15, 102/15, 104/16, 5/18, 11/19, 99/19, 25а/22 и 7/25), а у вези са чланом 42. став (1) и став (2) Закона о извршењу Буџета Тузланског кантона за 2025. годину („Службене новине Тузланског кантона“, бр. 18/24 и 7/25) министар финансија доноси

РЈЕШЕЊЕ

о унутрашњој прерасподјели расхода у Буџету
Тузланског кантона за 2025. годину

I

Одобрава се унутрашња прерасподјела планираних расхода у Буџету Тузланског кантона за 2025. годину („Службене новине Тузланског кантона“, бр. 18/24 и 7/25), на потрошачкој јединици 12010001 – Уред за заједничке послове кантоналних органа, у дијелу распореда расхода из буџета (Извор 10), у износу од 9.150,00 КМ.

II

Прерасподјела планираних расхода извршиће се на сљедећи начин:

на терет економског кода:
611100 - Бруто плате и накнаде плата,
функционални код 0133 9.150,00 КМ

у корист економског кода:
611200 - Накнаде трошкова запослених,
субаналитика АА0004,
функционални код 0133 9.150,00 КМ

III

За реализацију овог рјешења задужују се Министарство финансија и Уред за заједничке послове кантоналних органа.

IV

Ово рјешење ступа на снагу даном доношења, а објавиће се у „Службеним новинама Тузланског кантона“.

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
Федерација Босне и Херцеговине
ТУЗЛАНСКИ КАНТОН
МИНИСТАРСТВО ФИНАНСИЈА

МИНИСТАР
Суад Мустајбашић,
дипл.еџ, с.р.

Број: 07/1-11- 16504/25
Тузла, 19.05.2025. године

526

На основу члана 59. став 1. Закона о буџетима у Федерацији БиХ („Службене новине Федерације БиХ“, бр. 102/13, 9/14, 13/14, 8/15, 91/15, 102/15, 104/16, 5/18, 11/19, 99/19, 25а/22 и 7/25), а у вези са чланом 42. став (1) и став (2) Закона о извршењу Буџета Тузланског кантона за 2025. годину („Службене новине Тузланског кантона“, бр. 18/24 и 7/25) министар финансија доноси

РЈЕШЕЊЕ

о унутрашњој прерасподјели издатака у Буџету
Тузланског кантона за 2025. годину

I

Одобрава се унутрашња прерасподјела планираних издатака у Буџету Тузланског кантона за 2025. годину („Службене новине Тузланског кантона“, бр. 18/24 и 7/25), на потрошачкој јединици 24030026 – ЈУ Мјешовита средња школа Теочак, у дијелу властитих прихода (Извор 20), у износу од 2.000,00 КМ.

II

Прерасподјела планираних издатака извршиће се на сљедећи начин:

на терет економског кода:
821500 - Набавка сталних средстава у облику права,
функционални код 0922 2.000,00 КМ

у корист економског кода:
821300 - Набавка опреме,
функционални код 0922 2.000,00 КМ

III

За реализацију овог рјешења задужују се Министарство финансија, Министарство образовања и науке и ЈУ Мјешовита средња школа Теочак.

IV

Рјешење ступа на снагу даном доношења, а објавиће се у „Службеним новинама Тузланског кантона“.

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
Федерација Босне и Херцеговине
ТУЗЛАНСКИ КАНТОН
МИНИСТАРСТВО ФИНАНСИЈА

МИНИСТАР
Суад Мустајбашић,
дипл.еџ, с.р.

Број: 07/1-11-16771/25
Тузла, 20.05.2025. године

527

На основу члана 59. став 1. Закона о буџетима у Федерацији БиХ („Службене новине Федерације БиХ“, бр. 102/13, 9/14, 13/14, 8/15, 91/15, 102/15, 104/16, 5/18, 11/19, 99/19, 25а/22 и 7/25), а у вези са чланом 42. став (1) и став (2) Закона о извршењу Буџета Тузланског кантона за 2025. годину („Службене новине Тузланског кантона“, бр. 18/24 и 7/25) министар финансија доноси

РЈЕШЕЊЕ

о унутрашњој прерасподјели расхода у Буџету
Тузланског кантона за 2025. годину

I

Одобрава се унутрашња прерасподјела планираних расхода у Буџету Тузланског кантона за 2025. годину („Службене новине Тузланског кантона“, бр. 18/24 и 7/25), на потрошачкој јединици 24020028 – ЈУ ОШ „Пољице“ Лукавац, у дијелу распореда расхода из буџета (Извор 10), у износу од 1.650,00 КМ.

II

Прерасподјела планираних расхода извршиће се на следећи начин:

на терет економског кода:

611200 - Накнаде трошкова запослених,
субаналитика АА0005,
функционални код 1030 1.650,00 КМ

у корист економског кода:

611200 - Накнаде трошкова запослених,
субаналитика АА0007,
функционални код 1011 1.650,00 КМ

III

За реализацију овог рјешења задужују се Министарство финансија, Министарство образовања и науке и ЈУ ОШ „Пољице“ Лукавац.

IV

Ово рјешење ступа на снагу даном доношења, а објавиће се у „Службеним новинама Тузланског кантона“.

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
Федерација Босне и Херцеговине
ТУЗЛАНСКИ КАНТОН
МИНИСТАРСТВО ФИНАНСИЈА

МИНИСТАР

Суад Мустајбашић,
дипл.еџ, с.р.

Број: 07/1-11- 16771-1/25
Тузла, 20.05.2025. године

на терет економског кода:

613200 - Издаци за енергију,
функционални код 0912 4.500,00 КМ

у корист економског кода:

613500 - Издаци за услуге превоза и горива
функционални код 0912 4.500,00 КМ

III

За реализацију овог рјешења задужују се Министарство финансија, Министарство образовања и науке и ЈУ ОШ „Подорашје“ Сребреник.

IV

Ово рјешење ступа на снагу даном доношења, а објавиће се у „Службеним новинама Тузланског кантона“.

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
Федерација Босне и Херцеговине
ТУЗЛАНСКИ КАНТОН
МИНИСТАРСТВО ФИНАНСИЈА

МИНИСТАР

Суад Мустајбашић,
дипл.еџ, с.р.

Број: 07/1-11- 16771-2/25
Тузла, 20.05.2025. године

529

На основу члана 59. став 1. Закона о буџетима у Федерацији БиХ („Службене новине Федерације БиХ“, бр. 102/13, 9/14, 13/14, 8/15, 91/15, 102/15, 104/16, 5/18, 11/19, 99/19, 25а/22 и 7/25), а у вези са чланом 42. став (1) и став (2) Закона о извршењу Буџета Тузланског кантона за 2025. годину („Службене новине Тузланског кантона“, бр. 18/24 и 7/25), министар финансија доноси

РЈЕШЕЊЕ

о унутрашњој прерасподјели расхода у Буџету
Тузланског кантона за 2025. годину

I

Одобрава се унутрашња прерасподјела планираних расхода у Буџету Тузланског кантона за 2025. годину („Службене новине Тузланског кантона“, бр. 18/24 и 7/25), на потрошачкој јединици 24030001 – ЈУ Мјешовита средња школа Бановићи, у дијелу распореда расхода из буџета (Извор 10), у износу од 200,00 КМ.

II

Прерасподјела планираних расхода извршиће се на следећи начин:

на терет економског кода:

613200 - Издаци за енергију,
функционални код 0922 200,00 КМ

у корист економског кода:

613100 - Путни трошкови,
функционални код 0922 200,00 КМ

III

За реализацију овог рјешења задужују се Министарство финансија, Министарство образовања и науке и ЈУ Мјешовита средња школа Бановићи.

528

На основу члана 59. став 1. Закона о буџетима у Федерацији БиХ („Службене новине Федерације БиХ“, бр. 102/13, 9/14, 13/14, 8/15, 91/15, 102/15, 104/16, 5/18, 11/19, 99/19, 25а/22 и 7/25), а у вези са чланом 42. став (1) и став (2) Закона о извршењу Буџета Тузланског кантона за 2025. годину („Службене новине Тузланског кантона“, бр. 18/24 и 7/25) министар финансија доноси

РЈЕШЕЊЕ

о унутрашњој прерасподјели расхода у Буџету
Тузланског кантона за 2025. годину

I

Одобрава се унутрашња прерасподјела планираних расхода у Буџету Тузланског кантона за 2025. годину („Службене новине Тузланског кантона“, бр. 18/24 и 7/25), на потрошачкој јединици 24020036 – ЈУ ОШ „Подорашје“ Сребреник, у дијелу распореда расхода из буџета (Извор 10), у износу од 4.500,00 КМ.

II

Прерасподјела планираних расхода извршиће се на следећи начин:

IV

Ово рјешење ступа на снагу даном доношења, а објавиће се у „Службеним новинама Тузланског кантона”.

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
Федерација Босне и Херцеговине
ТУЗЛАНСКИ КАНТОН
МИНИСТАРСТВО ФИНАНСИЈА

МИНИСТАР
Суад Мустајбашић,
диплеец, с.р.

Број: 07/1-11- 17041/25
Тузла, 22.05.2025. године

МИНИСТАРСТВО ОБРАЗОВАЊА
И НАУКЕ ТУЗЛАНСКОГ КАНТОНА

530

На основу члана 41. став (1) Закона о средњем образовању и одгоју - пречишћени текст („Службене новине Тузланског кантона“, бр. 10/20, 11/20, 8/21, 11/21, 22/21, 5/22, 10/22, 11/22, 9/23, 12/23 и 5/25), Министарство образовања и науке Тузланског кантона, на приједлог Педагошког завода Тузланског кантона, број: 21/1-34-015038/25 од 12.05.2025. године, доноси

ОДЛУКУ

о доношењу Наставног плана и програма за
занимање - хемијски лаборант - III степен

I

Доноси се Наставни план и програм за занимање хемијски лаборант - III степен.

II

Донесени Наставни план и програм из тачке I ове одлуке ће се објавити на веб страници Педагошког завода Тузланског кантона и штампаће се као посебна књига.

III

Одлука ступа на снагу даном доношења, објавиће се у „Службеним новинама Тузланског кантона”, а примјењиваће се од почетка школске 2025/2026. године.

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
Федерација Босне и Херцеговине
ТУЗЛАНСКИ КАНТОН
Министарство образовања и науке

МИНИСТАР
Др.сц. Ахмед Омеровић, с.р.

Број: 10/1-34-016660/25
Тузла, 19.05.2025. године

МИНИСТАРСТВО ЗА РАД,
СОЦИЈАЛНУ ПОЛИТИКУ И
ПОВРАТАК ТУЗЛАНСКОГ
КАНТОНА

531

На основу члана 23. Закона о министарствима и другим органима управе Тузланског кантона – пречишћени текст

(„Службене новине Тузланског кантона“, број: 10/18) и члана 77. став 5. Закона о извршењу Буџета Тузланског кантона за 2025. годину („Службене новине Тузланског кантона“, број: 18/24), Министарство за рад, социјалну политику и повратак Тузланског кантона доноси

ПРОГРАМ

расподјеле средстава за материјално збрињавање
лица у стању социјалне потребе за 2025. годину

I

Овим програмом утврђује се расподјела средстава из Буџета Тузланског кантона за 2025. годину са буџетске позиције 23020009 - материјално збрињавање лица у стању социјалне потребе, у укупном износу од 337.000,00 КМ. Средства се распоређују организацијама/ удружењима за подршку реализације пројеката који имају сљедеће циљеве:

БР.	ЦИЉЕВИ	Износ средстава у КМ
1.	Превенција сиромаштва и подршка материјално необезбијеђеним појединцима и породицама у виду додјеле прехрамбених и хигијенских пакета и огрјева	75.000,00
2.	Подршка дјечи и младима са вишеструким и најтежим облицима инвалидитета кроз провођење процеса хабилитације и рехабилитације, услуга боравка и других ванинституционалних услуга подршке и услуга раног раста и развоја	70.000,00
3.	Оснаживање особа са инвалидитетом, професионална рехабилитација и запошљавање и други облици подршке који превенирају институционални смјештај особа са инвалидитетом	58.000,00
4.	Подршка појединцима и породицама, који због посебних околности требају подршку (поремећени породични односи, проблеми у васпитању дјеце и у односима родитеља и дјеце, проблеми ризичних понашања дјеце и омладине, насиља у породици и у другим кризним ситуацијама) путем савјетовања, услуга сигурне куће, специфичних третмана, развоја хранитељства и других ванинституционалних облика заштите који јачају институцију породице	60.000,00
5.	Побољшање квалитета живљења старијих лица путем ванинституционалних услуга, услуга помоћи и његе у кући и других облика подршке	74.000,00

Пројектне активности се искључиво могу планирати и

реализовати најраније почев од 01.01.2025. године и трајати искључиво до 31.12.2025. године.

Организације и удружења у обрасцу пројектног приједлога за одобравање средстава одређују циљ на који аплицирају са пројектом.

Организације и удружења могу аплицирати само на један циљ.

У случају да организације и удружења аплицирају са пројектима на два или више циљева, биће разматран само пројекат који је уже везан за дјелатност организације/удружења, а други пројекат/пројекти неће бити разматрани.

Ако на неки од циљева не аплицира довољан број организација/удружења и средства остану нераспоређена, Комисија именована од стране министра за рад, социјалну политику и повратак у Влади Тузланског кантона може нераспоређена средства прерасподијелити на остале циљеве који су дефинисани Програмом.

II

Министар за рад, социјалну политику и повратак у Влади Тузланског кантона ће средства из тачке I овог програма распоредити посебним одлукама, у складу са расположивим средствима Буџета и оперативним плановима извршења Буџета за 2025. годину.

III

Комисија именована од стране министра за рад, социјалну политику и повратак у Влади Тузланског кантона ће утврдити приједлог расподјеле средстава из тачке I овог програма, на основу сљедећих критерија и начина бодовања:

	КРИТЕРИЈИ	Циљ 1	Циљ 2	Циљ 3	Циљ 4	Циљ 5
		Број бодова по циљевима				
1.	Квалитет пројекта, усклађеност са циљевима програма	0 – 5	0 – 5	0 – 5	0 – 5	0 – 5
2.	Постигнути резултати у предложеним пројектним активностима, у претходном периоду и ажурност и квалитет извјештавања за већ подржане пројекте из буџета Министарства	0 – 5	0 – 5	0 – 5	0 – 5	0 – 5
3.	Број корисника, категорија корисника услуга и ниво укључености корисника	0 – 20	0 – 10	0 – 15	0 – 10	0 – 10
4.	Допринос пројекта развоју ванинституционалних услуга и њиховом приближавању локалној заједници (корисницима)	0 – 10	0 – 20	0 – 15	0 – 20	0 – 20
5.	Утицај предвиђених активности на циљне групе	0 – 5	0 – 5	0 – 5	0 – 5	0 – 5
6.	Квалитет и структура буџета пројекта	0 – 5	0 – 5	0 – 5	0 – 5	0 – 5
7.	Суфинансирање из других извора или суфинансирање од стране имплементатора пројекта	0 – 10	0 – 10	0 – 10	0 – 10	0 – 10
8.	Успостављеност партнерских односа са другим секторима у реализацији пројекта	0 – 5	0 – 5	0 – 5	0 – 5	0 – 5
	Укупан број бодова	Укупно по 65 бодова				

Организације и удружења који не остваре минимум од 15 бодова неће бити финансирани/суфинансирани средствима из овог програма.

IV

Приликом процјене неће се разматрати пројекти који:

- су усмјерени ка вјерским циљевима и активностима,
- се искључиво базирају на инвестицијским улагањима, изградњи и адаптацији објеката, куповини опреме,
- имају административне трошкове веће од 20% тражених средстава из Буџета Тузланског кантона за 2025. годину,
- чије су пројектне активности планиране прије 01.01.2025. године и чије је трајање планирано дуже од 31.12.2025. године,

– су поднесени од организација и удружења који нису доставили извјештај о намјенском утрошку средстава одобрених у 2024. години у одобреном року,

– су поднесени од организација и удружења који нису доставили извјештај о намјенском утрошку средстава одобрених из буџета Министарства за рад, социјалну политику и повратак Тузланског кантона у претходним годинама,

– су поднесени од организација и удружења чија се основна регистрована дјелатност односи на дјелатност спорта (изузев организација и удружења чија се регистрована дјелатност односи и на спортске активности за лица са посебним

потребама), културе, екологије, здравства, привреде и других области које не спадају у дјелатност социјалне заштите,

– су подржани са буџетске позиције „Материјално збрињавање лица у стању социјалне потребе 23020009“ у 2025. години,

– нису достављени у складу са прописаним обрасцима од стране Министарства,

– нису намјењени грађанима Тузланског кантона.

Министарство за рад, социјалну политику и повратак Тузланског кантона неће разматрати захтјеве за суфинансирање програма рада подносиоца захтјева, већ искључиво конкретне пројекте.

V

Објава овог програма у „Службеним новинама Тузланског кантона“ оставља могућност потенцијалним корисницима за подношење захтјева са пројектом за расподјелу средстава у року од 15 дана од дана објављивања у „Службеним новинама Тузланског кантона“, а што се сматра јавним позивом.

VI

Подносилац пројектног приједлога за додјелу средстава обавезан је доставити следећу документацију:

- Пријавни образац – образац 1,
- Образац пројектног приједлога - образац 2,
- Буџет пројекта – образац 3,
- Рјешење о упису у регистар код Министарства правосуђа и управе Тузланског кантона или другог надлежног органа ФБиХ или БиХ (копија),
- Увјерење о порезној регистрацији (копија),
- Спесимен потписа (копија),
- Биланс стања за 2024. годину овјерен од надлежног органа (копија),
- Извјештај о приходима и расходима овјерен од надлежног органа за 2024. годину (копија),
- Изјава одговорног лица правног лица о транспарентном утрошку средстава,
- Споразум о партнерству ако се ради о партнерском пројекту овјерен од свих партнера (копија),
- Доказ о суфинансирању из других извора или суфинансирању од стране имплементатора пројекта (уколико је обезбијеђено суфинансирање).

Подносиоци пројектног приједлога су обавезни придржавати се Смјерница за припремање буџета, које су саставни дио овог програма.

У буџету пројекта мора бити јасно назначено за које се активности траже средства од Министарства, а за које су активности осигурана средства из других извора, уколико постоје.

Сви образци морају бити попуњени, потписани и овјерени од стране одговорног лица подносиоца пријаве.

Обрасци за пријаву чине саставни дио овог програма и могу се преузети са веб странице Министарства www.mrsptk.gov.ba.

VII

Попуњени пријавни образац са свим прилозима подноси се у запечаћеној коверти, а предаје путем поште или на писарницу Уреда за заједничке послове кантоналних органа на адресу:

Тузлански кантон

Министарство за рад, социјалну политику и повратак

Фра Грге Мартића 8

75000 Тузла са назнаком

„Пријава на јавни позив за расподјелу средстава за

материјално збрињавање лица у стању социјалне потребе за 2025. годину – не отварати”.

VIII

Организације и удружења су обавезни да извјештај о утрошку средстава са потребним доказима (копије рачуна) уз наративни извјештај, доставе Министарству за рад, социјалну политику и повратак Тузланског кантона, најкасније до 15.01.2026. године.

Извјештај из става 1. ове тачке доставља се у складу са прописаним образцем (образац 4) који се може преузети са веб странице Министарства www.mrsptk.gov.ba. Образац наративног и финансијског извјештаја је саставни дио Програма.

Уколико средства из тачке I овог програма из неоправданих разлога не буду утрошена до 31.12.2025. године или се иста утроше ненамјенски, Удружење је дужно средства вратити у буџет Тузланског кантона, у противном против истог ће бити покренут поступак пред надлежним судом.

IX

За реализацију овог програма и појединачних одлука донесених на основу овог програма, задужују се Министарство за рад, социјалну политику и повратак Тузланског кантона и Министарство финансија Тузланског кантона.

X

Програм ступа на снагу даном давања сагласности од стране Владе Тузланског кантона, примјењује се од 01.01.2025. године и исти ће се објавити у „Службеним новинама Тузланског кантона“.

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
Федерација Босне и Херцеговине
ТУЗЛАНСКИ КАНТОН
Министарство за рад, социјалну
политику и повратак

МИНИСТАР

Фадил Алић, с.р.

Број: 09/1-11-11732/25

Тузла, 14.04. 2025. године

Образак 1

OBRAZAC ZA PRIJAVU

za Prijedlog projekta za podršku iz Programa raspodjele sredstava za materijalno
zbrinjavanje lica u stanju socijalne potrebe za 2025. godinu

Ministarstva za rad, socijalnu politiku i povratak Tuzlanskog kantona

naziv podnosioca prijave - (upisati naziv kako je upisan u registar)																				
(sjedište – broj pošte)	(ulica i broj)	(e-mail)																		
<table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="width: 40%;">Identifikacijski broj:</td> <td style="width: 5%;"> </td> <td style="width: 5%;"> </td> <td style="width: 5%;"> </td> <td style="width: 5%;"> </td> <td style="width: 5%;"> </td> <td style="width: 5%;"> </td> <td style="width: 5%;"> </td> <td style="width: 5%;"> </td> <td style="width: 5%;"> </td> <td style="width: 5%;"> </td> <td style="width: 5%;"> </td> <td style="width: 5%;"> </td> <td style="width: 5%;"> </td> <td style="width: 5%;"> </td> <td style="width: 5%;"> </td> <td style="width: 5%;"> </td> <td style="width: 5%;"> </td> </tr> </table>			Identifikacijski broj:																	
Identifikacijski broj:																				
Kontakt osoba:		tel. mob. 																		
Ovlaštena osoba:		tel. mob. 																		
Naziv projekta:																				
Ukupna vrijednost projekta KM		tražena sredstva od Ministarstva 																		
<table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="width: 30%;">Transakcijski račun:</td> <td style="width: 5%;"> </td> <td style="width: 5%;"> </td> <td style="width: 5%;"> </td> <td style="width: 5%;"> </td> <td style="width: 5%;"> </td> <td style="width: 5%;"> </td> <td style="width: 5%;"> </td> <td style="width: 5%;"> </td> <td style="width: 5%;"> </td> <td style="width: 5%;"> </td> <td style="width: 5%;"> </td> <td style="width: 5%;"> </td> <td style="width: 5%;"> </td> <td style="width: 5%;"> </td> <td style="width: 5%;"> </td> <td style="width: 5%;"> </td> <td style="width: 5%;"> </td> </tr> </table>			Transakcijski račun:																	
Transakcijski račun:																				
Tačan naziv banke: 																				

Uz ovaj obrazac (popunjen, potpisan i ovjeren) prilažemo slijedeća dokumenta:

- Obrazac projektnog prijedloga - obrazac 2,
- Budžet projekta – obrazac 3.
- Rješenje o upisu u registar kod Ministarstva pravosuđa i uprave TK-a ili drugog nadležnog organa FBiH ili BiH (kopija),
- Uvjerenje o poreznoj registraciji (kopija),
- Spesimen potpisa (kopija),
- Bilans stanja za 2024.godinu ovjeren od nadležnog organa (kopija),
- Izvještaj o prihodima i rashodima za 2024. godinu ovjeren od nadležnog organa (kopija),
- Izjava odgovorne osobe pravnog lica o transparentnom utrošku sredstava
- Sporazum o partnerstvu ako se radi o partnerskom projektu ovjeren od svih partnera (kopija),
- Dokaz o sufinansiranju iz drugih izvora ili sufinansiranju od strane implementatora projekta (ukoliko je obezbjeđeno sufinansiranje).

M.P.

Datum: _____ 2025. godine

Ovlaštena osoba podnosioca prijave

Popunjavanje Ministarstvo / komisija

U 2023/24. god. od strane Ministarstva korisniku su dodijeljena sredstva u iznosu od _____ KM

Izvještaj o pravdanju sredstava je:

- dostavljen u roku i prihvaćen
- dostavljen u roku ali nije prihvaćen
- nije dostavljen u roku
- nije dostavljen uopće

Uvidom u raniju dokumentaciju utvrđeno je da korisnik - **ISPUNJAVA** - **NE ISPUNJAVA** potrebne uslove

Ovlaštena osoba

Образак 2

OBRAZAC PROJEKTOG PRIJEDLOGA

za podršku iz Programa raspodjele sredstava za materijalno zbrinjavanje lica u stanju
socijalne potrebe za 2025. godinu

Ministarstva za rad, socijalnu politiku i povratak Tuzlanskog kantona

OSNOVNI PODACI O ORGANIZACIJI				
Naziv				
Sjedište				
Upisan u registar	datum:	mjesto:	institucija:	
Broj zaposlenika/članova	ukupno:	volontera:	stalno zaposlenih:	
Organizacijska struktura organizacije				
	ime	prezime	funkcija	stručna sprema
Osoba ovlaštena za zastupanje				
član upravnog tijela				
član upravnog tijela				
član upravnog tijela				
član upravnog tijela				
član upravnog tijela				
član upravnog tijela				
član upravnog tijela				
Misija:				
Ciljevi:				
Projekti u toku i projekti realizovani u posljednje dvije godine:				

Kvalifikaciona struktura osoblja i prostorni kapaciteti					
Godišnji budžet udruženja	u 2023. godini				KM
	u 2024. godini				KM
Odobrena sredstva udruženju iz Budžeta TK u 2023. godini	Putem Javnog poziva za udruženja				KM
	Navesti od koga				KM
	Navesti od koga				KM
	Navesti od koga				KM
Odobrena sredstva udruženju iz Budžeta TK u 2024. godini	Navesti od koga				KM
	Navesti od koga				KM
DETALJNI PODACI O PROJEKTU ZA KOJI SE TRAŽE SREDSTVA PO PROGRAMU					
Naziv projekta					
Generalni/strateški cilj projekta					
Ciljevi i podciljevi projekta					
Cilj Programa na koji se odnosi projekat (zaokružiti jedan od ciljeva Programa)	1	2	3	4	5
Ciljna grupa - korisnici					
Očekivani broj neposrednih krajnjih korisnika					
Datum početka realizacije projekta <u>Napomena:</u> <u>Projektne aktivnosti se mogu planirati i realizirati najranije od 01.01.2025. godine</u>					
Datum očekivanog završetka projekta <u>Napomena:</u> <u>Projektne aktivnosti se mogu planirati i realizirati isključivo do 31.12.2025. godine</u>					
Opis konkretnog problema koji se rješava realizacijom projekta					
Opis i plan pojedinih aktivnosti sa navedenim vremenskim okvirom, indikatorima i načinom verifikacije					

Očekivani rezultati, sa navedenim indikatorima	
Plan monitoringa i evaluacije	
Tim projekta (navesti odgovorne osobe za realizaciju navedenih aktivnosti, zaduženja vezana za projekat i stručnu spremu)	
Predviđeno angažovanje stalno zaposlenih	Ako je DA, upisati broj
Predviđeno angažovanje stručnog osoblja	Ako je DA, upisati broj
Predviđeno angažovanje volontera	Ako je DA, upisati broj
Predviđeni partneri u realizaciji projekta	Ako je DA, upisati partnere i njihovu ulogu

Potpis odgovorne osobe i pečat

Obrazac 3 – Budžet projekta

Broj stavke	Naziv projekta									
	Kategorija	Jedinica	Cijena po jedinici	Broj jedinica	Suma po jedinici	Potražuje se od Ministarstva za RSPP TK	Učesće donatora 1 (naziv)	Učesće donatora 2 (naziv)	Vlastito učešće	Ukupno
1.	Administrativni troškovi									
1.1.	Troškovi osoblja/ljudski resursi									
1.1.1.										
1.1.2.										
1.1.3.										
1.1.4.										
	UKUPNO									
1.2.	Kancelarijski i režijski troškovi									
1.2.1.										
1.2.2.										
1.2.3.										
1.2.4.										
	UKUPNO									
	Ukupno administrativni troškovi									
2.	Troškovi aktivnosti/projektini troškovi – Direktni troškovi									
2.1.	Aktivnost- ...									
2.2.	Aktivnost - ...									
2.3.	Aktivnost- ...									
2.4.	Aktivnost - ...									
2.5.	Aktivnost- ...									
2.6.	Aktivnost - ...									
2.7.	Aktivnost - ...									
2.8.	Aktivnost- ...									
2.9.	Aktivnost - ...									
	UKUPNO									
SVEUKUPNO ADMINISTRATIVNI + DIREKTNI TROŠKOVI										

Broj stavke	Naziv projekta								
	Kategorija	Jedinica	Cijena po jedinici	Broj jedinica	Suma po jedinici	Odobrena sredstva od Ministarstva za rad, socijalnu politiku i povratak TK-a	Utrošeno	Datum dokumenta (računa, specifikacije)	Broj računa/specifikacije
1.	Administrativni troškovi								
1.1.	Troškovi osoblja/ljudski resursi								
1.1.1.									
1.1.2.									
1.1.3.									
1.1.4.									
	UKUPNO								
1.2.	Kancelarijski i režijski troškovi								
1.2.1.									
1.2.2.									
1.2.3.									
1.2.4.									
	UKUPNO								
	UKUPNI ADMINISTRATIVNI TROŠKOVI								
2.	Troškovi aktivnosti/projektini troškovi – Direktni troškovi								

2.1.	Aktivnost...								
2.2.	Aktivnost...								
2.3.	Aktivnost...								
2.4.	Aktivnost...								
2.5.	Aktivnost...								

3. Kopije svih računa i dokaza o žiralnoj uplati u iznosu sredstava dobijenih od Ministarstva, u skladu sa finansijskim izvještajem treba da su jasno odvojeni i označeni po budžetskim stavkama. Za troškove aktivnosti kao npr. edukacije, učesnici radionica, seminara, podjela paketa i dr. dostaviti i potpisane spiskove učesnika/korisnika, a za djecu –korisnike potpisan spisak od strane jednog roditelja/staratelja.

4. Popis angažovanog stručnog osoblja na projektu

STRUČNO OSOBLJE ANGAŽOVANO NA PROJEKTU				
R br.	Ime i prezime	Stručna sprema	Zanimanje	Aktivnosti na projektu
1				
2				
3				
4				
5				
6				
7				
8				
9				

Ukoliko udruženja i organizacije izvještaj o utrošku sredstava ne dostave na gore propisan način i u predviđenom roku navedenom u Odluci o odobravanju sredstava, prijave istih za podršku iz budžeta Ministarstva u narednoj godini neće biti razmatrane.

Potpisan i ovjeren izvještaj sa svim prilogima podnosi se Ministarstvu, a predaje putem pošte ili na pisarnicu zajedničkih službi kantonalnih organa na adresu:

TUZLANSKI KANTON
MINISTARSTVO ZA RAD, SOCIJALNU POLITIKU I POVRATAK
Fra Grge Martića 8
75 000 Tuzla

[sa obaveznom naznakom]

"Izvještaj o realizaciji projekta _____ udruženja _____
 u skladu sa Programom raspodjele sredstava za materijalno zbrinjavanje lica u stanju
 socijalne potrebe za 2025. godinu, **prema Odluci Ministarstva broj _____ od**
_____ godine "

SMJERNICE ZA PRIPREMANJE BUDŽETA U OKVIRU PROGRAMA RASPODJELE SREDSTAVA ZA MATERIJALNO ZBRINJVANJE LICA U STANJU SOCIJALNE POTREBE ZA 2025. GODINU

BUDŽETSKE KATEGORIJE (jedinica, jedinična cijena i ukupno)

Jedinica: mjerna jedinica kategorije, mijenja se u zavisnosti od kategorije. Ako su u pitanju troškovi koji nastaju na mjesečnoj osnovi plate ili kirija jedinica će biti mjesec; ukoliko se radi o opremi jedinica će biti komad; kod konsultanata jedinica će biti dan ili paušal zavisno od načina na koji je dogovoreno izvršavanje zadataka kroz opis posla.

Cijena po jedinici: odnosi se na cijenu jedinice u KM (konvertibilnim markama)

Suma po jedinici: je cijena koštanja jedne kategorije, odnosno jedinična cijena pomnožena sa predviđenim brojem jedinica.

BUDŽETSKA KATEGORIJA „Administrativni troškovi“

U navedenu budžetsku kategoriju **spadaju troškovi osoblja, kancelarijski i režijski troškovi.**

U troškove osoblja spadaju plate/naknade: projektni koordinatori, računovođa/blagajnik, projektni asistent. Plate i honorari se u budžet upisuju u bruto iznosu. Sve angažovano osoblje treba imati validan ugovor u skladu sa zakonom.

U kancelarijske i režijske troškove spadaju: troškovi telefona, e-maila, fax, grijanje, struja, voda/smeće, kancelarijski materijal, stanarina, održavanje prostora (čišćenje), bankovni troškovi, poštarina. Svi računi trebaju glasiti na ime organizacije ili zakonskog vlasnika iznajmljenog prostora, s kojim imate sklopljen ugovor.

BUDŽETSKA KATEGORIJA TROŠKOVI AKTIVNOSTI/PROJEKTNI TROŠKOVI:

Predstavljaju sve osnovne (direktne) troškove projekta, svi neophodni troškovi koji su neophodni za uspješnu implementaciju projekta odnosno realizaciju projektne ideje.

U ove troškove spadaju: npr: prehrambeni i higijenski paketi, namirnice, plate/naknade za angažovanje stručnjaka ili osoblja koje je uključeno u direktno pružanje usluga, troškovi prevoza vezani za direktno pružanje usluga, nabavka opreme/materijala za održavanje radionica, publikacije, najam prostora za aktivnosti, štampani materijali, kampanje, organizovanje seminara/okruglih stolova, edukacija, honorari za trenere, terapeute i sl.

532

На основу члана 23. Закона о министарствима и другим органима управе Тузланског кантона – пречишћени текст („Службене новине Тузланског кантона“, број: 10/18) и члана 77. став 7. Закона о извршењу Буџета Тузланског кантона за 2025. годину („Службене новине Тузланског кантона“, број: 18/24), Министарство за рад, социјалну политику и повратак Тузланског кантона доноси

ПРОГРАМ

**расподјеле средстава са потрошачке јединице
23020019 - субвенција трошкова превенције
зависности о дрогама, превенције, интервенције и
ресоцијализације малољетничке делинквенције за
2025. годину**

I

Овим програмом утврђује се расподјела средстава из Буџета Тузланског кантона за 2025. годину са потрошачке јединице 23020019 - субвенција трошкова превенције зависности о дрогама, превенције, интервенције и ресоцијализације малољетничке делинквенције у износу од 20.000,00 КМ.

II

Средствима из тачке I Програма подржаће се реализација пројеката организација и удружења који доприносе превенцији болести зависности о дрогама и реализацији циљева Програма превенције, интервенције и ресоцијализације у области малољетничке делинквенције за подручје Тузланског кантона.

Пројектне активности се искључиво могу планирати и реализовати најраније почев од 01.01.2025. године и трајати искључиво до 31.12.2025. године.

III

Министар за рад, социјалну политику и повратак у Влади Тузланског кантона ће средства из тачке I овог програма распоредити посебним одлукама, у складу са расположивим средствима Буџета и оперативним плановима извршења Буџета за 2025. годину.

IV

Комисија именована од стране министра за рад, социјалну политику и повратак у Влади Тузланског кантона ће утврдити приједлог расподјеле средстава из тачке I овог програма, на основу сљедећих критерија и начина бодовања:

Р.б.	КРИТЕРИЈИ	Број бодова
1.	Квалитет пројекта и буџета и јасноћа индикатора за праћење утицаја предвиђених циљева и активности на циљне групе и број корисника	0–15
2.	Допринос пројектних циљева и очекиваних резултата превенцији болести зависности и програмским циљевима превенције, интервенција и ресоцијализације у области малољетничке делинквенције	0–15

3.	Постигнути резултати у предложеним пројектним активностима у претходном периоду, ажурност и квалитет извјештавања за већ подржане пројекте из буџета Министарства	0–15
4.	Допринос развоју мултисекторске и мултидисциплинарне сарадње на локалном и/или кантоналном нивоу	0–15
5.	Успостављеност партнерства и постојање подршке других донатора и институција из земље и иностранства	0–15
	Укупно	75

Организације и удружења који не остваре минимум од 20 бодова неће бити финансирани/суфинансирани средствима из овог програма.

V

Приликом процјене неће се разматрати пројекти који:

- су усмјерени ка вјерским циљевима и активностима,
- се искључиво базирају на инвестицијским улагањима, изградњи и адаптацији објеката, куповини опреме,
- имају административне трошкове веће од 20% тражених средстава из Буџета Тузланског кантона за 2025. годину,
- чије су пројектне активности планиране прије 01.01.2025. године и чије је трајање планирано дуже од 31.12.2025. године,
- су поднесени од организација и удружења који нису доставили извјештај о намјенском утрошку средстава одобрених у 2024. години у одобреном року,
- су поднесени од организација и удружења који нису доставили извјештај о намјенском утрошку средстава одобрених из буџета Министарства за рад, социјалну политику и повратак Тузланског кантона у претходним годинама,
- су поднесени од организација и удружења које у оквиру регистроване дјелатности не раде на унапређењу укупног друштвеног положаја лица у стању социјалне потребе,
- нису достављени у складу са прописаним обрасцима од стране Министарства,
- нису намјењени грађанима Тузланског кантона.

Министарство за рад, социјалну политику и повратак Тузланског кантона неће разматрати захтјеве за суфинансирање програма рада подносиоца захтјева, већ искључиво конкретне пројекте.

VI

Објава овог програма у „Службеним новинама Тузланског кантона“ оставља могућност потенцијалним корисницима за подношење захтјева са пројектом за расподјелу средстава из тачке I овог програма у року од 15 дана од дана објављивања, што се сматра јавним позивом.

VII

Подносилац пројектног приједлога за додјелу средстава обавезан је доставити и сљедећу документацију:

- Пријавни образац - (образац 1),
- Образац пројектног приједлога - (образац 2),
- Буџет пројекта - (образац 3),
- Рјешење о упису у регистар удружења код

Министарства правосуђа и управе Тузланског кантона, или другог надлежног органа у Федерацији БиХ или БиХ (копија),

- Увјерење о порезној регистрацији (копија),
- Спесимен потписа (копија),
- Биланс стања за 2024. годину овјерен од надлежног органа (копија),
- Извјештај о приходима и расходима овјерен од надлежног органа за 2024. годину (копија),
- Изјава одговорног лица правног лица о транспарентном утрошку средстава,
- Споразум о партнерству (ако се ради о партнерском пројекту) овјерен од свих партнера (копија),
- Доказ о суфинансирању из других извора или суфинансирању од стране имплементатора пројекта (уколико је обезбијеђено суфинансирање).

Подносиоци пројектног приједлога су обавезни придржавати се Смјерница за припремање буџета које су саставни дио овог програма.

У буџету пројекта мора бити јасно назначено за које се активности траже средства од Министарства, а за које су активности осигурана средства из других извора, уколико постоје.

Сви обрасци морају бити попуњени, потписани и овјерени од стране одговорног лица подносиоца пријаве.

Обрасци за пријаву чине саставни дио овог програма и могу се преузети са веб странице Министарства www.mrsptk.gov.ba.

VIII

Попуњени пријавни образац са свим прилозима подноси се у запечаћеној коверти, а предаје путем поште или на писарницу Уреда за заједничке послове кантоналних органа на адресу:

Тузлански кантон

Министарство за рад, социјалну политику и повратак

Фра Грге Мартића 8

75000 Тузла са назнаком

„Пријава на јавни позив за расподјелу средстава - субвенција трошкова превенције зависности од дрогама, превенције интервенције и ресоцијализације малољетничке делинквенције за 2025. годину - не отварати”.

IX

Организације и удружења су обавезни да извјештај о утрошку средстава са потребним доказима (копије рачуна) уз наративни извјештај доставе Министарству за рад, социјалну политику и повратак Тузланског кантона најкасније до 15.01.2026. године.

Извјештај из става 1. ове тачке доставља се у складу са прописаним образцем (образак 4) који се може преузети са веб странице Министарства www.mrsptk.gov.ba. Образац наративног и финансијског извјештаја чини саставни дио Програма.

Уколико средства из тачке I овог програма из неоправданих разлога не буду утрошена до 31.12.2025. године, или се иста утроше ненамјенски, удружење/организација је дужно средства вратити у буџет Тузланског кантона, у противном против истог ће бити покренут поступак пред надлежним судом.

X

За реализацију овог програма и појединачних одлука донесених на основу овог програма, задужују се Министарство за рад, социјалну политику и повратак Тузланског кантона и Министарство финансија Тузланског кантона.

XI

Програм ступа на снагу даном давања сагласности од стране Владе Тузланског кантона, примјењује се од 01.01.2025. године и исти ће се објавити у „Службеним новинама Тузланског кантона.

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
Федерација Босне и Херцеговине
ТУЗЛАНСКИ КАНТОН
Министарство за рад, социјалну
политику и повратак

МИНИСТАР

Фадил Алић, с.р.

Број: 09/1-11-11734/25
Тузла, 14.04. 2025. године

Образак 1

OBRAZAC ZA PRIJAVU

za Prijedlog projekta za podršku iz Programa subvencije troškova prevencije ovisnosti o drogama, prevencije intervencije i resocijalizacije maloljetničke delinkvencije za 2025. godinu

Ministarstva za rad, socijalnu politiku i povratak Tuzlanskog kantona

naziv podnosioca prijave - (upisati naziv kako je upisan u registar)

(sjedište – broj pošte)

(ulica i broj)

(e-mail)

Identifikacijski broj:

Kontakt osoba: tel. mob.

Ovlaštena osoba: tel. mob.

Naziv projekta:

Ukupna vrijednost projekta (KM) Tražena sredstva od Ministarstva

Transakcijski račun:

Tačan naziv banke:

Uz ovaj Prijavni obrazac 1 (popunjen, potpisan i ovjeren) prilažemo slijedeća dokumenta:

- Obrazac projektnog prijedloga - obrazac 2
- Budžet projekta – obrazac 3
- Rješenje o upisu u registar udruženja kod Ministarstva pravosuđa i uprave Tuzlanskog kantona, ili drugog nadležnog organa u Federaciji Bosne i Hercegovine ili Bosni i Hercegovini (kopija)
- Uvjerenje o poreznoj registraciji (kopija)
- Spesimen potpisa (kopija)
- Bilans stanja za 2024. godinu ovjeren od nadležnog organa (kopija)
- Izvještaj o prihodima i rashodima ovjeren za 2024. godinu od nadležnog organa (kopija)
- Izjava odgovorne osobe pravnog lica o transparentnom utrošku sredstava
- Sporazum o partnerstvu ako se radi o partnerskom projektu ovjeren od svih partnera (kopija)
- Dokaz o sufinansiranju iz drugih izvora ili sufinansiranju od strane implementatora projekta (ukoliko je obezbjeđeno sufinansiranje).

M.P.

Datum: _____ 2025. godine

Ovlaštena osoba podnosioca prijave

Popunjava Ministarstvo / komisija

U 2023/24. god. od strane Ministarstva korisniku su dodijeljena sredstva u iznosu od _____ KM

Izvještaj o pravdanju sredstava je: - dostavljen u roku i prihvaćen

- dostavljen u roku ali nije prihvaćen

- nije dostavljen u roku

- nije dostavljen uopće

Uvidom u raniju dokumentaciju utvrđeno je da korisnik - **ISPUNJAVA** - **NE ISPUNJAVA** potrebne uslove

Ovlaštena osoba

Образак 2

OBRAZAC PROJEKTOG PRIJEDLOGA

za podršku iz Programa subvencije troškova prevencije ovisnosti o drogama, prevencije intervencije i resocijalizacije maloljetničke delinkvencije za 2025. godinu
Ministarstva za rad, socijalnu politiku i povratak Tuzlanskog kantona

OSNOVNI PODACI O ORGANIZACIJI				
Naziv				
Sjedište				
Upisan u registar	datum:	mjesto:	institucija:	
Broj zaposlenika/članova	ukupno:	volontera:	stalno zaposlenih:	
Organizacijska struktura organizacije				
	ime	prezime	funkcija	stručna sprema
Osoba ovlaštena za zastupanje				
član upravnog tijela				
član upravnog tijela				
član upravnog tijela				
član upravnog tijela				
član upravnog tijela				
Misija:				
Ciljevi:				
Projekti u toku i projekti realizovani u posljednje dvije godine:				

Kvalifikaciona struktura osoblja i prostorni kapaciteti			
Godišnji budžet udruženja	u 2023. godini		KM
	u 2024. godini		KM
Odobrena sredstva udruženju iz Budžeta TK u 2023. godini	Putem Javnog poziva za udruženja		KM
	Navesti od koga		KM
	Navesti od koga		KM
	Navesti od koga		KM
Odobrena sredstva udruženju iz Budžeta TK u 2024. godini	Navesti od koga		KM
	Navesti od koga		KM
DETALJNI PODACI O PROJEKTU ZA KOJI SE TRAŽE SREDSTVA PO PROGRAMU			
Naziv projekta			
Generalni/strateški cilj projekta			
Ciljevi i podciljevi projekta			
Ciljna grupa -korisnici			
Očekivani broj neposrednih krajnjih korisnika			
Datum početka realizacije projekta Napomena: <u>Projektne aktivnosti se mogu planirati i realizirati najranije od 01.01.2025. godine</u>			
Datum očekivanog završetka projekta Napomena: <u>Projektne aktivnosti se mogu planirati i realizirati isključivo do 31.12.2025. godine</u>			
Opis konkretnog problema koji se rješava realizacijom projekta			
Opis i plan pojedinih aktivnosti sa navedenim vremenskim okvirom, indikatorima i načinom verifikacije			
Očekivani rezultati, sa navedenim indikatorima			
Plan monitoringa i evaluacije			
Tim projekta (navesti odgovorne osobe za realizaciju navedenih aktivnosti, zaduženja vezana za projekat i stručnu spremu)			
Planirana multisektorska i multidisciplinarna saradnja	Ako je DA, opisati sa kojim sektorima i disciplinama će biti upostavljena i na koji način će biti realizirana		

Predviđeno angažovanje stalno zaposlenih	Ako je DA, upisati broj
Predviđeno angažovanje stručnog osoblja	Ako je DA, upisati broj
Predviđeno angažovanje volontera	Ako je DA, upisati broj
Predviđeni partneri u realizaciji projekta	Ako je DA, upisati partnere i njihovu ulogu

Potpis odgovorne osobe i pečat

Образак 4

OBRAZAC NARATIVNOG I FINANSIJSKOG IZVJEŠTAJA

za projekte podržane iz Programa raspodjele sredstava za subvenciju troškova
prevencije ovisnosti o drogama, prevencije intervencije i resocijalizacije maloljetničke
delinkvencije za 2025. godinu Ministarstva za rad, socijalnu politiku i povratak
Tuzlanskog kantona

Naziv organizacije, adresa, kontakt telefon _____

Narativni i finansijski izvještaj

za projekat _____,
prema Odluci Ministarstva broj _____ od _____ 2025. g.

1. Narativni izvještaj

[U ovom dijelu nabrojati i opisati provedene projektne aktivnosti sa vremenskim prikazom realizacije pojedinih aktivnosti i pregledom voditelja aktivnosti]

2. Finansijski izvještaj

Finansijski izvještaj mora biti usaglašen sa prijedlogom budžeta projekta koji je dostavljen u prijavnom obrascu (dostaviti kopiju prijedloga budžeta).

[U ovom dijelu tabelarno prikazati pojedinačne troškove projekta. Obavezno razdvojiti pozicije koje se odnose na administrativne troškove (maksimalno 20% odobrenih sredstava), te pozicije koje se odnose na projektne aktivnosti (minimalno 80% odobrenih sredstava).

Napomena: Plaćanja obavljati žiravno uz obaveznu dostavu računa i dokaza o žiralnoj uplati sredstava. Eventualna gotovinska plaćanja dozvoljena su samo u izuzetnim slučajevima i to u ukupnom iznosu za kompletan projekat do 100,00 KM kada je to neophodno zbog prirode aktivnosti (u narativnom izvještaju obavezno obrazložiti eventualnu potrebu gotovinskog plaćanja i obavezno priložiti nalog blagajne).

Broj stavke	Naziv projekta								
	Kategorija	Jedinica	Cijena po jedinici	Broj jedinica	Suma po jedinici	Odobrena sredstva od Ministarstva za rad, socijalnu politiku i povratak TK-a	Utrošeno	Datum dokumenta (računa, specifikacije)	Broj računa/specifikacije
1.	Administrativni troškovi								
1.1.	Troškovi osoblja/ljudski resursi								
1.1.1.									
1.1.2.									
1.1.3.									
1.1.4.									
	UKUPNO								
1.2.	Kancelarijski i režijski troškovi								
1.2.1.									
1.2.2.									
1.2.3.									
1.2.4.									
	UKUPNO								
	UKUPNI ADMINISTRATIVNI TROŠKOVI								

2.	Troškovi aktivnosti/projektini troškovi – Direktni troškovi							
2.1.	Aktivnost...							
2.2.	Aktivnost...							
2.3.	Aktivnost...							
2.4.	Aktivnost...							
2.5.	Aktivnost...							

2. Kopije svih računa i dokaza o žiralnoj uplati u iznosu sredstava dobijenih od Ministarstva, u skladu sa finansijskim izvještajem treba da su jasno odvojeni i označeni po budžetskim stavkama. Za troškove aktivnosti kao npr. edukacije, učesnici radionica, seminara, podjela paketa i dr. dostaviti i potpisane spiskove učesnika/korisnika, a za djecu –korisnike potpisan spisak od strane jednog roditelja.

3. Popis angažovanog stručnog osoblja na projektu

STRUČNO OSOBLJE ANGAŽOVANO NA PROJEKTU				
R br.	Ime i prezime	Stručna sprema	Zanimanje	Aktivnosti na projektu
1				
2				
3				
4				
5				
6				
7				
8				
9				

Ukoliko udruženja i organizacije izvještaj o utrošku sredstava ne dostave na gore propisan način i u predviđenom roku navedenom u Odluci o odobravanju sredstava, prijave istih za podršku iz budžeta Ministarstva u narednoj godini neće biti razmatrane.

Potpisan i ovjeren izvještaj sa svim priložima podnosi se Ministarstvu, a predaje putem pošte ili na pisarnicu zajedničkih službi kantonalnih organa na adresi:

TUZLANSKI KANTON
MINISTARSTVO ZA RAD, SOCIJALNU POLITIKU I POVRATAK
Fra Grge Martića 8
75 000 Tuzla

[sa obaveznom naznakom]

"Izvještaj o realizaciji projekta _____,
odobren u skladu sa Programom raspodjele sredstava za subvenciju troškova prevencije
ovisnosti o drogama, prevencije intervencije i resocijalizacije maloljetničke delinkvencije za
2025. godinu, **udruženja _____, a prema Odluci**
Ministarstva broj _____ od _____ godine "

**SMJERNICE ZA PRIPREMANJE BUDŽETA U OKVIRU PROGRAMA
RASPODJELE SREDSTAVA ZA SUBVENCIJU TROŠKOVA PREVENCIJE
OVISNOSTI O DROGAMA, PREVENCIJE INTERVENCIJE I RESOCIJALIZACIJE
MALOLJETNIČKE DELINKVENCije ZA 2025. GODINU**

BUDŽETSKE KATEGORIJE (jedinica, jedinična cijena i ukupno)

Jedinica: mjerna jedinica kategorije, mijenja se u zavisnosti od kategorije. Ako su u pitanju troškovi koji nastaju na mjesečnoj osnovi plate ili kirija jedinica će biti mjesec; ukoliko se radi o opremi jedinica će biti komad; kod konsultanata jedinica će biti dan ili paušal zavisno od načina na koji je dogovoreno izvršavanje zadataka kroz opis posla.

Cijena po jedinici : odnosi se na cijenu jedinice u KM (konvertibilnim markama)

Suma po jedinici : je cijena koštanja jedne kategorije, odnosno jedinična cijena pomnožena sa predviđenim brojem jedinica.

BUDŽETSKA KATEGORIJA „Administrativni troškovi“

U navedenu budžetsku kategoriju **spadaju troškovi osoblja, kancelarijski i režijski troškovi.**

U troškove osoblja spadaju plate/naknade: projektni koordinatori, računovođa/blagajnik, projektni asistent. Plate i honorari se u budžet upisuju u bruto iznosu. Svo angažovano osoblje treba imati validan ugovor u skladu sa zakonom.

U kancelarijske i režijske troškove spadaju: troškovi telefona, e-maila, fax, grijanje, struja, voda/smeće, kancelarijski materijal, stanarina, održavanje prostora (čišćenje), bankovni troškovi, poštarina. Svi računi trebaju glasiti na ime organizacije ili zakonskog vlasnika iznajmljenog prostora, s kojim imate sklopljen ugovor.

BUDŽETSKA KATEGORIJA TROŠKOVI AKTIVNOSTI/PROJEKTNI TROŠKOVI:

Predstavljaju sve osnovne (direktne) troškove projekta, svi neophodni troškovi koji su neophodni za uspješnu implementaciju projekta odnosno realizaciju projektne ideje. U ove troškove spadaju: npr: prehrambeni i higijenski paketi, namirnice, plate/naknade za angažovanje stručnjaka ili osoblja koje je uključeno u direktno pružanje usluga, troškovi prevoza vezani za direktno pružanje usluga, nabavka opreme/materijala za održavanje radionica, publikacije, najam prostora za aktivnosti, štampani materijali, kampanje, organizovanje seminara/okruglih stolova, edukacija, honorari za trenere, terapeute i sl.)

**МИНИСТАРСТВО ПОЉОПРИВРЕДЕ, ШУМАРСТВА И
ВОДОПРИВРЕДЕ ТУЗЛАНСКОГ КАНТОНА****533**

На основу члана 56. Закона о организацији органа управе у Федерацији Босне и Херцеговине („Службене новине Федерације Босне и Херцеговине“, број: 35/05), а у вези са чланом 178. став 2. Закона о водама („Службене новине Федерације Босне и Херцеговине“, број: 70/06), чланом 56. Закона о водама („Службене новине Тузланског кантона“, бр. 11/08, 12/20 и 15/21) и чланом 71. став (1) Закона о извршењу Буџета Тузланског кантона за 2025. годину („Службене новине Тузланског кантона“, бр. 18/24 и 7/25), министар доноси

ОДЛУКУ**О ИЗМЈЕНАМА И ДОПУНАМА ПРОГРАМА УЛАГАЊА СРЕДСТАВА ВОДНИХ НАКНАДА У ОБЛАСТ ВОДОПРИВРЕДЕ
У 2025. ГОДИНИ****I**

У Програму улагања средстава водних накнада у област водопривреде у 2025. години („Службене новине Тузланског кантона“, број: 6/25 - у даљем тексту: Програм), тачка II мијења се и гласи:

„II

Приход средстава опште и посебних водних накнада који припада Кантону у 2025. години процијењен је у износу од 13.761.900,00 КМ. Процјена планираних прихода извршена је на основу анализе остварених прихода у 2024. години.

Пренесене уговорене обавезе за пројекте из 2024. године износе 4.384.819,46 КМ, док обавезе за пројекте за које је покренута процедура јавних набавки у 2024. години износе 3.227.796,52 КМ.

Обавезе Кантона по основу отплате кредита у 2025. години износе 636.081,43 КМ.

Пројекти и активности од значаја за Кантон планирани су у износу од 714.663,11 КМ.

Пројекти у 2025. години износе 4.798.539,48 КМ, од чега се износ од 35.000,00 КМ односи на поврат погрешно уплаћених средстава и судске пресуде.

Нераспоређена средства водних накнада износе 0,00 КМ.

Укупни приходи и расходи, односно улагања у област управљања водама овим програмом за 2025. годину и Буџетом Тузланског кантона за 2025. годину („Службене новине Тузланског кантона“, бр. 18/24 и 7/25) планирани су у износу од 13.761.900,00 КМ.

Табела: приходи

Редни број	Извор средстава		Укупно планирани приходи 2025. године
1	2		3
I	7212 - Остали приходи од имовине		16.000,00
1	Посебне водне накнаде по основу закупа		16.000,00
1.1	721225	Приходи од закупа јавног водног добра на површинским водама I категорије	1.000,00
1.2	721226	Приходи од закупа јавног водног добра на површинским водама II категорије	15.000,00
II	7225 - Накнаде и таксе по федералним законима и прописима		13.738.700,00
2.1	Посебне водне накнаде (ПВН)		8.667.848,00
2.1.1	722521	Регистрација моторних возила	3.528.786,00
2.1.2	722522	Заштита вода	1.767.876,00
2.1.3	722523	Коришћење површинских и подземних вода за јавно водоснабдијевање	651.000,00
2.1.4	722524	Коришћење површинских и подземних вода за флаширање воде и минералне воде	59.314,00

Редни број	Извор средстава		Укупно планирани приходи 2025. године
2.1.5	722525	Коришћење површинских и подземних вода за индустријске процесе, укључујући и термоелектране	2.591.900,00
2.1.6	722526	Коришћење воде за производњу електричне енергије у хидроелектранама	39.786,00
2.1.7	722527	Вађење материјала из водотока	15.500,00
2.1.8	722528	Посебна водна накнада за заштиту од поплава	13.686,00
2.2	Општа водна накнада		5.070.852,00
2.2.1	722529	Општа водна накнада	5.070.852,00
III	7227 - Непланиране уплате-приходи		6.900,00
3.1	722751	Неутрошене намјенске донације	6.900,00
IV	7777 - Приходи по основу заосталих обавеза		300,00
4.1	777776	Уплате заосталих обавеза по основу ПВН	300,00
Свеукупно водне накнаде			13.761.900,00

Законом о водама (у даљем тексту: федерални Закон) утврђена је расподела прихода од прикупљене опште водне накнаде и посебних водних накнада, као и прихода прикупљених на основу закупа јавног водног добра на површинским водама I категорије на подручју Кантона, у следећем омјеру:

- надлежној агенцији за воде 40%
- у корист буџета кантона 45%
- у корист Фонда за заштиту околиша Федерације 15%

Истим Законом утврђена је у цијелости припадност прихода од закупа јавног водног добра на површинским водама II категорије буџету Кантона.

Чланом 71. став (1) Закона о извршењу Буџета Тузланског кантона за 2025. годину, прописано је да се распоред средстава – средства водних накнада – намјенска средства - потрошачка јединица 14010003, врши у складу са програмом улагања средстава водних накнада у област водопривреде на подручју Кантона који доноси ресорно министарство, изузев средстава намијењених за измирење обавеза по основу отплата кредита. На програм сагласност даје Влада Кантона. На основу донесеног програма, ресорно министарство доноси појединачне одлуке о одобравању финансијских средстава.“

II

У Тачки III Програма „Табела: улагања средстава водних накнада“, мијења се и гласи:

„ТАБЕЛА: УЛАГАЊА СРЕДСТАВА ВОДНИХ НАКНАДА

Ставка плана	Назив ставке	Нереализоване уговорене обавезе - пренос у 2025. годину	Започете процедуре јавне набавке у 2024. години	Обавезе по основу отплате кредита у 2025. години	Пројекти и активности од значаја за Кантон у 2025. години	Пројекти у 2025. години	Укупно план за 2025. годину
1	2	3	4	5	6	7	8
A+B+ Ц+Д	СВЕ УКУПНО	4.384.819,46	3.227.796,52	636.081,43	714.663,11	4.798.539,48	13.761.900,00
A	УПРАВЉАЊЕ ВОДАМА	30.000,00	0,00	636.081,43	714.663,11	35.000,00	1.415.744,54
A	1. ОПШТЕ АКТИВНОСТИ	30.000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	30.000,00
A	1.1. Подзаконски акти и стручно-техничка документација	30.000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	30.000,00
A	1.1.1. Измјене и допуне Кантоналног оперативног плана заштите од поплава	30.000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	30.000,00
A	1.2. Посебне активности управљања водама	0,00	0,00	636.081,43	714.663,11	0,00	1.350.744,54
A	1.2.1. Ануитет за 2025. по Програму суфинансирања пројекта канализације и водоснабдијевања, општине Челић	0,00	0,00	110.000,00	0,00	0,00	110.000,00
A	1.2.2. Рефундација дијела трошкова насталих реализацијом пројекта водоснабдијевања општине Градачац по Одлуци Скупштине Тузланског кантона („Службене новине Тузланског кантона“, број: 7/17) и Одлуци о давању сагласности број: 01-02-314/19 од 18.10.2019. године, град Градачац	0,00	0,00	400.000,00	0,00	0,00	400.000,00
A	1.2.3. Рефундација дијела трошкова насталих реализацијом пројекта „Суфинансирање ануитета (главница и камата) по кредиту за реализацију пројекта Водовод Глуха Буковица, општина Кладань“	0,00	0,00	126.081,43	0,00	0,00	126.081,43
A	1.2.4. Пројекти од значаја за Тузлански кантон	0,00	0,00	0,00	714.663,11	0,00	714.663,11
A	2. ТЕКУЋЕ И ИНВЕСТИЦИОНО ОДРЖАВАЊЕ	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
A	2.1. Заштита вода	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
A	2.2. Користићење вода	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
A	2.3. Заштита од вода	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
A	3. ДРУГИ ТРОШКОВИ	0,00	0,00	0,00	0,00	35.000,00	35.000,00
A	3.1. Нераспоређена средства	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
A	3.1.1. Нераспоређена средства	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
A	3.2. Поврат погрешно уплаћених средстава и судске пресуде	0,00	0,00	0,00	0,00	35.000,00	35.000,00
A	3.3. Хитне интервенције	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

Б		ПОСЛОВИ РАЗВОЈА УПРАВЉАЊА ВОДАМА	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Б	1.	ИСТРАЖИВАЊА ВОДНИХ РЕСУРСА	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Б	1.1.	Посебна и допунска истраживања	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Б	2.	СТРАТЕШКА ДОКУМЕНТАЦИЈА	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Б	2.1.	Израда студија, програма и других планских развојних докумената	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Ц		ПРОЈЕКТНА ДОКУМЕНТАЦИЈА	4.470,00	48.863,30	0,00	0,00	0,00	43.000,00	96.333,30	
Ц	1.	ИДЕЈНИ ПРОЈЕКТИ	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Ц	1.1.	Водни објекти за коришћење вода	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Ц	1.2.	Заштитни водни објекти	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Ц	1.3.	Водни објекти за заштиту вода	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Ц	2.	ГЛАВНИ ПРОЈЕКТИ	4.470,00	48.863,30	0,00	0,00	0,00	43.000,00	96.333,30	
Ц	2.1.	Водни објекти за коришћење вода	4.470,00	31.941,00	0,00	0,00	0,00	15.000,00	51.411,00	
Ц	2.1.1.	Израда пројектне документације за увођење додатних количина воде у главни водоводни систем Кладња, општина Кладњ	0,00	31.941,00	0,00	0,00	0,00	0,00	31.941,00	
Ц	2.1.2.	Израда Главног пројекта реконструкције и доградње дистрибутивне мреже са прикључцима на централни водовод у МЗ Бановићи Село, општина Бановићи	4.470,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	4.470,00	
Ц	2.1.3.	Израда Идејног и Главног пројекта за доградњу и реконструкцију водоводне мреже и прикључака у МЗ Репник у насељу Мачковац, општина Бановићи	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	15.000,00	15.000,00	
Ц	2.2.	Заштитни водни објекти	0,00	16.922,30	0,00	0,00	0,00	13.000,00	29.922,30	
Ц	2.2.1.	Израда Главног пројекта чишћења и санације корита ријеке Грџаје-сјеверно, општина Калесија	0,00	11.922,30	0,00	0,00	0,00	0,00	11.922,30	
Ц	2.2.2.	Израда Главног пројекта регулације корита Јасеничке ријеке, град Сребреник	0,00	5.000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	5.000,00	
Ц	2.2.3.	Израда Главног пројекта регулације Јелиног потока у урбаном дијелу насеља Сапна - фаза II, општина Сапна	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	3.500,00	3.500,00	
Ц	2.2.4.	Израда Главног пројекта регулације дијела Рожанске ријеке на локалитету Годуш - План, општина Сапна	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	3.500,00	3.500,00	
Ц	2.2.5.	Израда Главног пројекта регулације потока у насељу План МЗ Годуш, општина Сапна	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	3.000,00	3.000,00	
Ц	2.2.6.	Израда Главног пројекта регулације потока Врла страна у МЗ Д. Засеок, општина Сапна	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	3.000,00	3.000,00	
Ц	2.3.	Водни објекти за заштиту вода	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	15.000,00	15.000,00	

Ц	2.3.1.	Израда Главног пројекта - Преиспитивање техничког рјешења примарног канализационог колектора у центру општине за дионице 1 и 2 и израда пројекта прикључака секундарних колектора, општина Сапна	0,00	0,00	0,00	0,00	10.000,00	10.000,00
Ц	2.3.2.	Израда Главног пројекта канализационог колектора у центру општине Сапна, Улица првомајска - школа - спортска дворана, општина Сапна	0,00	0,00	0,00	0,00	5.000,00	5.000,00
Д		РАДОВИ	4.350.349,46	3.178.933,22	0,00	0,00	4.720.539,48	12.249.822,16
Д	1.	Заштитни водни објекти	1.968.371,00	766.339,32	0,00	0,00	1.074.269,85	3.808.980,17
Д	1.1.	Регулација корита ријеке Грџбаје и Ашчића потока у сврху санације посљедица од поплава у јуну 2019. године, потез око пијаце у Тошћиницама шца 450 m, извођење радова, општина Калесија	590.000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	590.000,00
Д	1.2.	Регулација и уређење корита ријеке Дрињаче (дионица од стамбеног објекта изграђеног на обали ријеке Дрињаче до изграђене бране), општина Кладањ	35.234,66	0,00	0,00	0,00	0,00	35.234,66
Д	1.3.	Регулација Салкиног потока и канализационог колектора у сврху санације поплаве из јуна 2023. године, општина Теочак	162.399,42	0,00	0,00	0,00	0,00	162.399,42
Д	1.4.	Регулација корита ријеке Литве дионица од Занатског центра до ТК Борац III фаза, општина Бановићи	269.466,89	0,00	0,00	0,00	0,00	269.466,89
Д	1.5.	Регулација корита ријеке Литве дионица од Занатског центра до ТК Борац IV фаза, општина Бановићи	524.534,40	0,00	0,00	0,00	0,00	524.534,40
Д	1.6.	Регулација потока „Бабићка ријека” у насељу МЗ Клокотница, општина Добој Исток	252.657,66	0,00	0,00	0,00	0,00	252.657,66
Д	1.7.	Чишћење и санација корита ријеке Грџбаје у Кикачима на потезу локације АБ моста у Кикачима низводно поред стадиона до одласка р. Грџбаје из зоне просторије стадиона у дужини око 0,40 km (Фаза 2 - Ст 0+210,00 до Ст 0+308,00 m), општина Калесија	0,00	245.369,92	0,00	0,00	0,00	245.369,92
Д	1.8.	Регулација „Грабовачког потока” у МЗ Међеђа, општина Сапна I фаза	97.795,33	0,00	0,00	0,00	0,00	97.795,33
Д	1.9.	Санација постојеће регулације ријеке Сапна у урбаном дијелу насеља Сапна, општина Сапна	0,00	146.516,25	0,00	0,00	0,00	146.516,25
Д	1.10.	Регулација - зацјељење канала у МЗ Пасци, L=75 m, град Тузла	0,00	18.587,21	0,00	0,00	0,00	18.587,21
Д	1.11.	Регулација - зацјељење Кузичког потока на подручју МЗ Крека, град Тузла	0,00	52.546,63	0,00	0,00	0,00	52.546,63
Д	1.12.	Обезбјеђење протичајног профила водотока Пожарница узводно од градског стадиона ФК Tuzla City до моста код фирме Rentex Com, у дужини од шц 2000,00 m, МЗ Симин Хан, град Тузла	0,00	200.000,00	0,00	0,00	0,00	200.000,00
Д	1.13.	Санација система одводње цесте у насељу Потровице Доње, МЗ Пасци, град Тузла	0,00	103.319,31	0,00	0,00	0,00	103.319,31

Д	1.14.	Припремни радови на дионици корита ријеке Гостеље у Бурфевик у низводно од РМУ „Бурфевик“ I фаза уређења корита ријеке Гостеље код моста 2 низводно 505 m и узводно 180 m, град Живинице	36.282,64	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	36.282,64
Д	1.15.	Регулација Хумачког потока у насељу Хумци, општина Челић - II и III фаза, општина Челић	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	338.491,96
Д	1.16.	Регулација потока Шабиња МЗ Клокотница, општина Добој Исток	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	147.755,96
Д	1.17.	Регулација и уређење корита ријеке Дрињаче (Књига I, Дионица I Потез 4 - I фаза од Ст.1+841,86 па низводно до Ст.1+699,50), општина Кладањ	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	314.297,97
Д	1.18.	Регулација водотока у МЗ Међефа, Бутов поток, на локацији Центар, општина Сана	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	57.333,66
Д	1.19.	Регулација водотока у МЗ Међефа, (поток Декићи на локацији Трафо), општина Сана	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	116.657,97
Д	1.20.	Уређење потока Кришћанца у МЗ Грачаница и МЗ Зеленика пут Кабара - Мост, град Живинице	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	99.732,33
Д	2.	Водни објекти за коришћење вода	2.165.296,81	2.311.010,58	0,00	0,00	0,00	0,00	3.566.269,63
Д	2.1.	Санација бране Модрац, III фаза	14.377,89	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	14.377,89
Д	2.2.	Водоводна мрежа у насељу Ђасури, МЗ Тупковић, град Живинице	4.327,16	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	4.327,16
Д	2.3.	Изградња резервоара за воду V = 250 m³ у Срницама Доњим, град Градчац	57.385,25	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	57.385,25
Д	2.4.	Реконструкција и санација градске водоводне мреже града Живинице бр. I -007-01/22 - Водовод у тротоару Улица ослобођења, Ул. 25. новембра и дио Улице Алије Изетбеговића (између Улица ослобођења и Ул. 25. новембра), град Живинице	64.628,15	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	64.628,15
Д	2.5.	Санација мањих водовода на подручју општине Кладањ. (Санација водовода у насељу Пауч МЗ Тухол, општина Кладањ - I фаза и Санација водовода за висинску зону насеља Хабиби МЗ Кладањ, општина Кладањ	6.050,40	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	6.050,40
Д	2.6.	Довршетак изградње филтер станице за кондиционирање воде у систему водовода Грачаничка ријека у МЗ Грачаница Село, град Живинице	368,55	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	368,55
Д	2.7.	Водоснабдијевање дијела система МЗ Лукавица, град Грачаница (дионица 1, 2, 3)	217.450,38	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	217.450,38
Д	2.8.	Изградња потисног цјеновода и резервоара за водовод „Кругишница“ Доњи Бучик у МЗ Шерићи, град Живинице	9.848,82	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	9.848,82

Д	2.9.	Реконструкција и доградња дистрибутивне мреже водоводног система Грачаница (реконструкција и доградња главног магистралног цјевовода у граду - дионца 3 дно фаза 2 - чвор 3_250P_V1 до чвор 3_250P-V29), град Грачаница	0,00	200.000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	200.000,00
Д	2.10.	Водоснабдијевање дијела система М3 Лукавица, град Грачаница (Изградња транспортних и дијела повратних дистрибутивних цјевовода водоводног система Лукавица - фаза 2)	0,00	80.000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	80.000,00
Д	2.11.	Снабдијевање питком водом М3-е Шкаховица, град Грачаница (фаза III - Дистрибуциони цјевоводи - Крак К1)	68.575,40	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	68.575,40
Д	2.12.	Реконструкција дистрибутивне мреже насеља Вучковци, град Градачац - фаза II (дистрибутивна мрежа чвор Ц18 - чвор Ц84, улице Хоринци, Матуљи, Бајрамиште и Центар)	0,00	159.972,08	0,00	0,00	0,00	0,00	159.972,08
Д	2.13.	Санација мањих водовода на подручју општине Кладањ (Санација водовода у насељу Пауч М3 Тухољ, општина Кладањ - II фаза и Санација водовода за висинску зону насеља Хабиби М3 Кладањ, општина Кладањ - II фаза), општина Кладањ	83.961,50	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	83.961,50
Д	2.14.	Реконструкција градског водовода „Старићка Ријека“ у Кладњу - етапа: реконструкција транспортног цјевовода (од Т-222 до Т-261 и од Т-149 до Т-155), општина Кладањ	0,00	221.038,50	0,00	0,00	0,00	0,00	221.038,50
Д	2.15.	Изградња водоводног цјевовода изворишта Топлице, на дионици од петље Шинки Брод до парцела предвиђених за изградњу постројења за прераду сирове и третман воде за пиће - Бокавићи, град Лукавац (Изградња хидротехничких – водних објеката, у циљу рјешавања проблема питке воде у граду Лукавцу у складу са Закључком Скупштине Тузланског кантона број: 01-02-82-11/24 од 21.02.2024. године	0,00	1.000.000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1.000.000,00
Д	2.16.	Изградња потисног цјевовода: П.С „Скендеруша“ - Р3 „Витиница“ (фаза умрежавања), општина Сапна	123.990,08	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	123.990,08
Д	2.17.	Снабдијевање водом насеља Мурати са бунара БМ5 „Абидов бунар“ у М3 Мурати, фаза II, град Сребреник	0,00	150.000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	150.000,00
Д	2.18.	Аутоматизација водоводног система Сребреник - фаза VI, град Сребреник	0,00	50.000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	50.000,00
Д	2.19.	Увезивање новог резервоара Доње зоне у водоводни систем дијела општине Теочак, општина Теочак	0,00	100.000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	100.000,00
Д	2.20.	Изградња резервоара и пумпних станица за потребе водоснабдијевања сјеверних рубних насеља у граду Тузла, град Тузла	0,00	350.000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	350.000,00

Д	2.21.	Изградња спојног цјевовода од постојећег дистрибутивног вода ДН500 из резервоара Мештрићи до постојеће дистрибутивне мреже у насељу Вишња, L=760 m, град Живинице	79.756,61	0,00	0,00	0,00	0,00	79.756,61
Д	2.22.	Водоснабдијевање МЗ Ковачи у посебном систему из дубинских бунара - изградња дистрибутивних цјевовода, град Живинице	7.624,27	0,00	0,00	0,00	0,00	7.624,27
Д	2.23.	Снабдијевање водом насеља Саламићи, МЗ Трештеница, општина Бановићи	69.986,48	0,00	0,00	0,00	0,00	69.986,48
Д	2.24.	Изградња резервоара V=400 m³ у склопу водоводног система Добој Исток, општина Добој Исток	400.000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	400.000,00
Д	2.25.	Санација и реконструкција градске водоводне мреже у 1 улици и Улици ослобођена, град Живинице	369.995,06	0,00	0,00	0,00	0,00	369.995,06
Д	2.26.	Изградња примарног вода градског водоводног Система од М18 према насељу Циљуге, град Живинице	269.990,65	0,00	0,00	0,00	0,00	269.990,65
Д	2.27.	Реконструкција доње зоне водовода Ђурђевик – вод 1.6. Д, град Живинице	316.980,16	0,00	0,00	0,00	0,00	316.980,16
Д	2.28.	Реконструкција и доградња водоводне мреже и прикључака у МЗ Оскова у насељима Оскова, Бриони и дијелу насеља Одоровићи, општина Бановићи	0,00	0,00	0,00	0,00	200.000,00	200.000,00
Д	2.29.	Реконструкција потисног цјевовода од бунара НБ-2 до резервоара Клотеке (водовод Клокотница), општина Добој Исток	0,00	0,00	0,00	0,00	233.454,31	233.454,31
Д	2.30.	Изградња дистрибутивне мреже у насељима Ограђеница, Делићи, Девеџије и Зоље, водоводног система Лукавица, фаза 3, град Грачаница	0,00	0,00	0,00	0,00	99.901,43	99.901,43
Д	2.31.	Реконструкција и доградња водоводног система Доња Ораховица - Изградња цјевовода са пратећим шахтовима - IV фаза, град Грачаница	0,00	0,00	0,00	0,00	70.000,00	70.000,00
Д	2.32.	Изградња резервоара Засјека V=200m³, МЗ Трновци и МЗ Цакуле, град Грачаница	0,00	0,00	0,00	0,00	120.000,00	120.000,00
Д	2.33.	Реконструкција водовода за насеља Ибрићи МЗ Малешиви, град Грачаница	0,00	0,00	0,00	0,00	40.000,00	40.000,00
Д	2.34.	Обезбјеђење додатних количина воде за водоводни систем Бабићи - Шкаховица са бунара БЗ, град Грачаница	0,00	0,00	0,00	0,00	83.166,14	83.166,14
Д	2.35.	Изградња система водоснабдијевања јужног дијела општине Градачац са изворишта Домажић за насеље Међиња, град Градачац	0,00	0,00	0,00	0,00	347.932,69	347.932,69

Д	2.36.	Побољшање водоснабдијевања источног дијела општине Калесија са локалитета Зоље, општина Калесија.	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	500.000,00	500.000,00
Д	2.37.	Изградња резервоара „Берковица“ V=100 m³, град Лукавац	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	100.000,00	100.000,00
Д	2.38.	Санација општинских водовода у циљу смањења губитака у мрежама на подручју општине Сапна - Водовод Доња Засеок, крак 1, општина Сапна	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	231.024,50	231.024,50
Д	2.39.	Дистрибутивна мрежа за насеља Тиња Горња, Тиња Доња, Превиле и Потпех - фаза I, град Сребреник	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	100.000,00	100.000,00
Д	2.40.	Изградња новог резервоара водоводног система „Ахмићи – Пираге“, град Сребреник	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	70.000,00	70.000,00
Д	2.41.	Снижавање и рационализација притисака у мрежи, те увођење мјерена потрошње са надзором у циљу смањивања губитака воде на водоводу града Сребреник	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	90.000,00	90.000,00
Д	2.42.	Реконструкција и доградња водоводног система дијела општине Теочак, резервоар „Доња зона“ V=300m³ - I фаза, општина Теочак	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	362.723,97	362.723,97
Д	2.43.	Изградња хидростанције Црно Блато 1 за потребе водоснабдијевања висинског дијела насеља Црно Блато у граду Тузла, град Тузла	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	72.791,56	72.791,56
Д	2.44.	Изградња хидростанције Црно Блато 2 за потребе водоснабдијевања висинског дијела насеља Црно Блато у граду Тузла, град Тузла	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	71.059,96	71.059,96
Д	2.45.	Изградња хидростанције Докањ 1 за потребе водоснабдијевања висинског дијела насеља Докањ у граду Тузла, град Тузла	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	72.791,56	72.791,56
Д	2.46.	Изградња хидростанције Докањ 2 за потребе водоснабдијевања висинског дијела насеља Докањ у граду Тузла, град Тузла	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	66.871,83	66.871,83
Д	2.47.	Изградња хидростанције Докањ 3 за потребе водоснабдијевања висинског дијела насеља Докањ у граду Тузла, град Тузла	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	77.682,16	77.682,16
Д	2.48.	Изградња хидростанције Хидани за потребе водоснабдијевања висинског дијела насеља Хидани у граду Тузла, град Тузла	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	72.941,32	72.941,32
Д	2.49.	Изградња хидростанције Косци за потребе водоснабдијевања висинског дијела насеља Косци у граду Тузла, град Тузла	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	75.888,04	75.888,04

Д	2.50.	Реконструкција потисног цјевовода и уградња бунарске опреме водовода „Хрељак“ Својат, град Живинице	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	74.259,92	74.259,92
Д	2.51.	Водонебдијевање МЗ Ковачи у посебном систему дубинских бунара - фаза IV, град Живинице	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	114.408,55	114.408,55
Д	2.52.	Реконструкција постојеће водоводне мреже за потребе водовода Зуклић у МЗ Подгајеви, град Живинице	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	103.314,86	103.314,86
Д	2.53.	Изградња резервоара водовода Радашница у МЗ Подгајеви, град Живинице	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	116.056,83	116.056,83
Д	3.	Водни објекти за заштиту вода	216.681,65	101.583,32	0,00	0,00	0,00	80.000,00	398.264,97
Д	3.1.	Изградња канализационог колектора санитарно-фекалних вода за насеља Крстац II и Махмутовићи II, општина Сопна	80.379,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	80.379,00
Д	3.2.	Канализациона мрежа кроз пословну зону Тина Горња са прикључком на новизграђени пречистач, град Сребеник	50.000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	50.000,00
Д	3.3.	Изградња санитарно-фекалног колектора кроз насеље Хусићи у МЗ Смијежница, општина Точак	0,00	101.583,32	0,00	0,00	0,00	0,00	101.583,32
Д	3.4.	Изградња дијела канализационе мреже за насеља Голубињак и Литве - завршна фаза, град Живинице	40.672,65	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	40.672,65
Д	3.5.	Изградња примарних колектора фекалне канализације у МЗ Шпићки за извођење радова на дјоници од стационаже шахта Ц192 до шахта Ц200 у дужини од 400 m, град Живинице	45.630,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	45.630,00
Д	3.6.	Реконструкција и доградња дијела фекалне канализације у МЗ Бабуновићи, град Сребеник	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	80.000,00	80.000,00
УКУПНО:			4.384.819,46	3.227.796,52	636.081,43	714.663,11	4.798.539,48	13.761.900,00	

III

У осталом дијелу Програм остаје непромијењен.

IV

Ова одлука ступа на снагу даном добијања сагласности Владе Тузланског кантона и биће објављена у „Службеним новинама Тузланског кантона“.

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
Федерација Босне и Херцеговине
ТУЗЛАНСКИ КАНТОН
Министарство пољопривреде,
шумарства и водопривреде

МИНИСТАР

мр. Федахија Ахметовић, с.р.

Број: 04/1-11-006579-5/25

Тузла, 30.04.2025. године

534

На основу члана 50. став (3) Закона о шумама („Службене новине Тузланског Кантона“, бр. 7/17, 8/20, 3/21 и 14/22) и члана 71. став (2) Закона о извршењу Буџета Тузланског кантона за 2025. годину („Службене новине Тузланског кантона“, бр. 18/24 и 7/25), министар пољопривреде, шумарства и водопривреде у Влади Тузланског кантона, доноси

О Д Л У К У**О ИЗМЈЕНАМА ПРОГРАМА УТРОШКА СРЕДСТАВА ПРИКУПЉЕНИХ У СКЛАДУ СА ЗАКОНОМ О ШУМАМА ЗА 2025. ГОДИНУ****I**

У Програму утроска средстава прикупљених у складу са Законом о шумама за 2025. годину („Службене новине Тузланског кантона“, број: 4/25 /у даљем тексту: Програм/), тачка III мијења се и гласи:

„III

Буџетом Тузланског кантона за 2025. годину („Службене новине Тузланског кантона“, бр. 18/24 и 7/25), на позицији потрошачке јединице 14050001 - Кантонална управа за шумарство, планирана су средства у износу 5.260.057,00 КМ, у структури:

- 4.615.828,00 КМ буџетских средстава (извор 10)
- 644.229,00 КМ намјенских средстава (извор 30).

У Буџету Тузланског кантона за 2025. годину, на позицији потрошачке јединице 14050001 - Кантонална управа за шумарство, планирана су прикупљена, неутрошена намјенска средства, као и недостајућа средства из Буџета Кантона (извор 10) за финансирање послова из члана 50. став (1) Закона о шумама, која се, у складу са одредбом члана 71. став (2) Закона о извршењу Буџета Тузланског кантона за 2025. годину, распоређују Програмом. Износ од 4.615.828,00 КМ (извор 10) планиран је Буџетом Тузланског кантона за 2025. Годину, на позицији потрошачке јединице 14050001 - Кантонална управа за шумарство, за финансирање текућих издатака Кантоналне управе за шумарство, као и за реализацију послова из члана 50. став (1) Закона о шумама за које је прописано да ће се, уколико нису обезбијеђена из намјенских средстава која су приход Кантона, обезбиједити у Буџету Кантона за сваку календарску годину у висини до 1,5% вриједности пореских прихода годишњег Буџета Кантона.

Планирање намјенских средстава (извор 30) у износу

644.229,00 КМ базирано је на праћењима годишњег износа прикупљених средстава по свим врстама прихода у претходним годинама, као и чињеници да је од 01.01.2023. године престала примјена члана 49. став (1) Закона о шумама, којим је било прописано да накнаду за општекорисне функције шума у висини од 0,05%, а од буџетске 2018. године у висини од 0,04% укупно оствареног прихода, плаћају сва правна лица која су регистрована за обављање дјелатности и имају сједиште на територији Тузланског кантона, као и дијелови правних лица чије је сједиште ван Тузланског кантона, а обавља дјелатност на територији Тузланског кантона.

Правилником о начину уплате, припадности и расподеле јавних прихода у Федерацији Босне и Херцеговине („Службене новине Федерације Босне и Херцеговине“, бр. 54/20, 55/20-Исп, 63/20, 88/20, 28/21, 56/21, 83/21, 1/22, 34/22, 57/22, 76/22, 93/22, 94/22, 10/23, 37/23, 81/23, 23/24, 36/24, 57/24, 80/24 и 99/24 /у даљем тексту: Правилник/), прописују се врсте прихода, депозитни рачуни у банкама, начин уплате, припадности и расподеле јавних прихода на територији Федерације Босне и Херцеговине.

Тачком 5.8.1. наведеног Правилника је прописано да заостали приходи од накнада за шуме укључују репрограмирани обавезе, обавезе у поступку принудне наплате и обавезе утврђене у инспекцијском надзору, које су се обрачунавале у складу са Законом о шумама („Службене новине Федерације БиХ“, бр. 20/02, 29/03 и 37/04) и Уредбом о шумама („Службене новине Федерације БиХ“, бр. 83/09, 26/10, 33/10, 38/10 и 60/11).

Тачком 5.7.3. овог правилника је прописано да се приходи из тачке 5.7.2. овог правилника распоређују у кантонални трезор у корист кантоналних и општинских буџета у омјеру и на начин утврђен кантоналним прописима.

Табела III 1. Преглед накнада за коришћење, заштиту и унапређење шума утврђене прописима Федерације БиХ (Уредба о шумама Федерације БиХ) (Приход 10)

Р. бр.	НАЗИВ ПРИХОДА	ВРСТА ПРИХОДА	ИЗНОС У КМ
1.	Накнада за општекорисне функције шума	722451	2994,00
2.	Накнада за обављање стручних послова у приватним шумама	722452	20,00
3.	Накнада за издвајање из шумско-привредног подручја	722453	0,00
4.	Накнада за коришћење државних шума	722454	0,00
5.	Накнада у поступку промјене намјене шумског земљишта (крчење шума)	722455	27.516,00
6.	Накнада по основу права служности државног шумског земљишта	722456	0,00

7.	Накнада по основу закупа државног шумског земљишта	722457	0,00
8.	Накнада за експроприсано државно шумско земљиште	722458	0,00
9.	Остали приходи за кориштење заштиту и унапређење шума	722459	0,00
	Укупно (све врсте прихода)		30.530,00

Табела III 2. Преглед накнада за коришћење, заштиту и унапређење шума утврђене прописима Федерације БиХ (Закон о шумама Федерације БиХ) (Приход 4)

Р. бр.	НАЗИВ ПРИХОДА	ВРСТА ПРИХОДА	ИЗНОС У КМ
1.	Накнада за коришћење општекорисних функција шума	722541	13,00
2.	Средства за проширену биолошку репродукцију шума	722542	345,00
3.	Накнада за крчење шума	722543	55.522,00
4.	Накнада за ограничење коришћења шума	722544	0,00
5.	Средства за једноставну биолошку репродукцију шума	722545	0,00
6.	Средства за промет шума	722546	0,00
	Укупно (све врсте прихода)		55.880,00

Табела III 3. Преглед накнада за коришћење, заштиту и унапређење шума утврђене кантоналним прописима (Закон о шумама Тузланског кантона) (Приход 14)

Р. бр.	НАЗИВ ПРИХОДА	ВРСТА ПРИХОДА	ИЗНОС У КМ
1.	Накнада за општекорисне функције шума утврђена кантоналним прописима	722471	209.357,00
2.	Накнада за обављање стручних послова у приватним шумама утврђена кантоналним прописима	722472	106.779,00
3.	Накнада за издвајање из шумско-привредног подручја	722473	0,00

4.	Накнада за коришћење државних шума утврђена кантоналним прописима	722474	168.752,00
5.	Накнада у поступку промјене намјене шумског земљишта (крчење шума) по кантоналним прописима	722475	40.171,00
6.	Накнада по основу права служности државног шумског земљишта утврђена кантоналним прописима	722476	2.509,00
7.	Накнада по основу закупа државног шумског земљишта утврђена кантоналним прописима	722477	28.736,00
8.	Остали приходи за коришћење, заштиту и унапређење шума утврђени кантоналним прописима	722479	1.515,00
	Укупно (све врсте прихода)		557.819,00

Табела III 4. Сума намјенских средстава (извор 30) по свим врстама прихода

РЕКАПИТУЛАЦИЈА

Табела III 1. Преглед накнада за коришћење, заштиту и унапређење шума утврђене прописима ФБиХ (Уредба о шумама Федерације БиХ) (Приход 10)	30.530,00
Табела III 2. Преглед накнада за коришћење, заштиту и унапређење шума утврђене прописима ФБиХ (Закон о шумама Федерације БиХ) (Приход 4)	55.880,00
Табела III 3. Преглед накнада за коришћење, заштиту и унапређење шума утврђене кантоналним прописима (Закон о шумама Тузланског кантона) (Приход 14)	557.819,00
Укупно намјенски приходи у 2025. години	644.229,00

II

Тачка IV Програма мијења се и гласи:

„IV

Укупан износ средстава који се планира Програмом износи 4.903.513,00 КМ и приказан је у Табели IV 1.

Табела IV 1. Расходи (улагања) средстава за 2025. годину

Редни број	Економски код	НАЗИВ СТАВКЕ	План за 2025. годину		
			Извор 10	Извор 30	Укупно
1.	611000 + 612000 + 613000	ТЕКУЋИ ИЗДАЦИ	0,00	57.300,00	57.300,00
1.1.	611000	Плате и накнаде трошкова запослених	0,00	0,00	0,00
1.1.1.	611100	Бруто плате и накнаде плата	0,00	0,00	0,00
1.2.	611200	Накнаде трошкова запослених	0,00	0,00	0,00
1.2.	612000	Доприноси послодаваца и остали доприноси	0,00	0,00	0,00
1.2.1.	612100	Доприноси послодаваца	0,00	0,00	0,00
1.3.	613000	Издаци за материјал, ситни инвентар и услуге	0,00	57.300,00	57.300,00
1.3.1.	613100	Путни трошкови	0,00	1.000,00	1.000,00
1.3.2.	613200	Издаци за енергију	0,00	3.000,00	3.000,00
1.3.3.	613300	Издаци за комуникацију и комуналне услуге	0,00	2.000,00	2.000,00
1.3.4.	613400	Набавка материјала и ситног инвентара	0,00	3.200,00	3.200,00
1.3.5.	613500	Издаци за услуге превоза и горива	0,00	5.100,00	5.100,00
1.3.6.	613600	Унајмљивање имовине, опреме и нематеријалне имовине	0,00	0,00	0,00
1.3.7.	613700	Издаци за текуће одржавање	0,00	9.500,00	9.500,00
1.3.8.	613800	Издаци осигурања, банковних услуга и услуга платног промета	0,00	1.000,00	1.000,00
1.3.9.	613900	Уговорене и друге посебне услуге	0,00	32.500,00	32.500,00
2.	614000	ТЕКУЋИ ТРАНСФЕРИ И ДРУГИ РАСХОДИ	3.508.284,00	586.929,00	4.095.213,00
2.1.	614300	Текући трансфери непрофитним организацијама	430.000,00	0,00	430.000,00
2.1.1.	614300	Финансирање пројеката очувања и унапређења биоразноликости шумских екосистема, као и других пројеката унапређења шумарства и ловства	430.000,00	0,00	430.000,00
2.2.	614400	Субвенције јавном предузећу	3.078.284,00	453.138,00	3.531.422,00
2.2.1.	614400	Финансирање пројеката очувања и унапређења биоразноликости шумских екосистема, као и других пројеката унапређења шумарства и ловства - заостала обавеза из 2024. године	0,00	37.488,00	37.488,00
2.2.2.	614400	Финансирање послова чуварске службе за 2025. годину	3.078.284,00	89.189,37	3.167.473,37

2.2.3.	614400	Биолошка обнова шума у обиму већем од оног који је предвиђен шумско-привредном основом (реконструкција деградираних и изданаčkih шума, пошумљавање голети и крша и др. пројеката унапређења општекорисних функција шума), обнова шума од посљедица елементарних непогода, пренамножења инсеката и сл., научна истраживања и стручне анализе, организовање специјалистичких курсева из области шумарства, друге намјене за унапређење шумарства и ловства.	0,00	326.460,63	326.460,63
2.3.	614800	Други текући расходи (поврат погрешно уплаћених средстава према Кантоналној управи за шумарство)	0,00	133.791,00	133.791,00
3.	615000	КАПИТАЛНИ ТРАНСФЕРИ	620.000,00	0,00	620.000,00
3.1.	615300	Капитални трансфери непрофитним организацијама	420.000,00	0,00	420.000,00
3.1.1.	615300	Финансирање пројеката очувања и унапређења биоразноликости шумских екосистема, као и других пројеката унапређења шумарства и ловства.	420.000,00	0,00	420.000,00
3.2.	615400	Капитални трансфери јавним предузећима	200.000,00	0,00	200.000,00
3.2.1.	615400	Финансирање пројеката друге намјене за унапређење шумарства и ловства за 2025. годину	200.000,00	0,00	200.000,00
4.	820000	КАПИТАЛНИ ИЗДАЦИ	131.000,00	0,00	131.000,00
4.1.	821000	Издаци за набавку сталних средстава	131.000,00	0,00	131.000,00
4.1.1.	821200	Набавка грађевина	0,00	0,00	0,00
4.1.2.	821300	Набавка опреме	130.000,00	0,00	130.000,00
4.1.3.	821500	Набавка сталних средстава у облику права	1.000,00	0,00	1.000,00
УКУПНО (1+2+3+4)			4.259.284,00	644.229,00	4.903.513,00

Буџетска средства (извор 10) планирана Буџетом Тузланског кантона за 2025. годину на позицији потрошачке јединице 14050001 - Кантонална управа за шумарство, у износу од 4.259.284,00 КМ, распоређују се у складу са Програмом.

Преостали износ буџетских средстава (извор 10), планиран Буџетом Тузланског кантона за 2025. годину на позицији потрошачке јединице 14050001 - Кантонална управа за шумарство у износу 356.544,00 КМ, на ставци Текући издаци, Програмом се не распоређује.

Средства у износу од 356.544,00 КМ - Текући издаци, планирана су за трошкове плата шест запосленика Кантоналне управе за шумарство, на економским кодовима (611100 - Бруто плате и накнаде плата, 611200 - Накнаде трошкова запослених, 612100 - Доприноси послодаваца, 613900 - Уговорене и друге посебне услуге) и издатке за материјал, ситни инвентар и услуге Кантоналне управе за шумарство, на економским кодовима (613100 - Путни трошкови, 613200 - Издаци за енергију, 613300 - Издаци за комуникацију и комуналне услуге, 613400 - Набавка материјала и ситног инвентара, 613500 - Издаци за услуге превоза и горива, 613600 - Унајмљивање имовине, опреме и нематеријалне имовине, 613700 - Издаци за текуће одржавање, 613800 - Издаци осигурања, банковних услуга и услуга платног промета."

III

Тачка V Програма мијења се и гласи:

„V

Расподјела средстава планираних Програмом ће бити извршена у складу са Одлуком о начину и условима расподјеле средстава прикупљених у складу са Законом о шумама за 2025. годину, број: 04/1-11-001858/25 од 24.01.2025. године и број: 04/1-11-001858-1/25 од 07.05.2025. године.

На основу донесеног Програма, појединачне одлуке за реализацију Програма доносиће Кантонална управа за

шумарство, на које сагласност даје Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде.“

IV

У осталом дијелу Програм остаје непромијењен.

V

Ова одлука ступа на снагу даном добијања сагласности Владе Тузланског кантона и биће објављена у „Службеним новинама Тузланског кантона“.

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
Федерација Босне и Херцеговине
ТУЗЛАНСКИ КАНТОН
Министарство пољопривреде,
шумарства и водопривреде

МИНИСТАР
мр. Федахија Ахметовић, с.р.

Број: 04/1-11-001900-4/25
Тузла, 07.05.2025. године

МИНИСТАРСТВО ПРОСТОРНОГ УРЕЂЕЊА И ЗАШТИТЕ ОКОЛИЦЕ
ТУЗЛАНСКОГ КАНТОНА

535

На основу члана 23. Закона о министарствима и другим органима управе Тузланског кантона („Службене новине Тузланског кантона“, бр. 10/18 – пречишћени текст и 5/24), министар просторног уређења и заштите околице Тузланског кантона, доноси

ОДЛУКУ

о измјени Програма расподеле намјенских средстава од еколошких накнада Министарства просторног уређења и заштите околице за 2025. годину са буџетским средствима и трансферима

Члан 1.

У Програму расподеле намјенских средстава од еколошких накнада Министарства просторног уређења и заштите околице за 2025. годину са буџетским средствима и трансферима („Службене новине Тузланског кантона“, број: 4/25) у тачки III РАСХОДИ мијења се: „Табела 2“ и гласи:

“Табела 2.

Е. код	Врста расхода и издатака	Пренесене уговорене обавезе из 2024. године (КМ)	План за 2025. годину (КМ) ИЗВОР 30	ИЗВОР 10 И ИЗВОР 50 (КМ)
610000	I. ТЕКУЋИ РАСХОДИ	5.894.099,00		
613000	ИЗДАЦИ ЗА МАТЕРИЈАЛ, СИТНИ ИНВЕНТАР И УСЛУГЕ	246.000,00		
613100	Путни трошкови		13.000,00	
613200	Издаци за енергију		15.000,00	
613300	Издаци за комуникацију и комуналне услуге		8.000,00	
613400	Набавка материјала и ситног инвентара		7.000,00	
613500	Издаци за услуге превоза и горива		8.000,00	
613700	Издаци за текуће одржавање	160.000,00		
613712	Матер. за поправак и одржавање опреме		82.000,00	
613713	Матер. за поправак и одржавање возила		7.000,00	
613722	Услуге поправака и одржавања опреме	24.000,00	40.000,00	
613723	Услуге поправака и одржавање возила		7.000,00	

613800	Издаци осигурања, банкарских услуга и услуга платног промета		6.000,00	
613900	Уговорене и друге посебне услуге		29.000,00	
613 962	Трошкови спора		6.000,00	
613 934	Услуге ажурирања веб странице и софтвера за Систем за праћење квалитета зрака	2.000,00	2.000,00	
613 911	Услуге медија		4.000,00	
613 921	Услуге одржавања конвенција и образовања		5.000,00	
	Остале уговорене и друге посебне услуге		10.000,00	
614000	ТЕКУЋИ ТРАНСФЕРИ И ДРУГИ ТЕКУЋИ РАСХОДИ		2.119.080,00	
614100	Текући трансфери другим нивоима власти*		320.000,00	
614115	Текући трансфери градовима		200.000,00	
614116	Текући трансфери општинама		120.000,00	
614300	Текући трансфери непрофитним организацијама		100.000,00	
614311	Текући трансфери непрофитним организацијама		100.000,00	
	Манифестације из области заштите околице		10.000,00	
	Удружења по Јавном конкурс		60.000,00	
	Суфинансирање међународних пројеката		30.000,00	
614400	Субвенције јавним предузећима		500.000,00	
614411	Субвенције јавним предузећима – ЈУ Заштићени пејзаж „Коњух“		500.000,00	
614500	Субвенције приватним предузећима и предузетницима		1.196.080,00	
614511	Субвенције приватним предузећима и предузетницима за потицаје у виду финансијске помоћи за активности сакупљања и рециклаже посебних категорија отпада за 2023.		557.644,00	
614511	Субвенције приватним предузећима и предузетницима за потицаје у виду финансијске помоћи за активности сакупљања и рециклаже посебних категорија отпада за 2024.		489.097,00	
614511	Субвенције приватним предузећима и предузетницима за потицаје у виду финансијске помоћи за активности сакупљања и рециклаже посебних категорија отпада за 2025.		149.339,00	
614800	Други текући расходи		3.000,00	
614811	Поврат више или погрешно уплаћених средстава		2.000,00	
614819	Остали текући расходи		1.000,00	
615000	КАПИТАЛНИ ТРАНСФЕРИ		3.529.019,00	
615100	Капитални трансфери другим нивоима власти и фондовима		2.130.000,00	
615115	Капитални трансфери градовима		900.000,00	
615116	Капитални трансфери општинама		280.000,00	
615115	Капитални трансфери градовима по критерију за велике загађиваче		75.000,00	
615116	Капитални трансфери општинама по критерију за неразвијене јединице локалне самоуправе (општине)		75.000,00	
	Капитални трансфери за пројекте заштите околице за градове и општине		800.000,00	
615200	Капитални трансфери појединцима		500.000,00	500.000,00 (Извор 10)

615211	Грантови појединцима		500.000,00	500.000,00 (Извор 10)
615300	Капитални трансфери непрофитним организацијама		100.000,00	
615311	Капитални трансфери непрофитним организацијама		100.000,00	
615400	Капитални трансфери јавним предузећима		500.000,00	
615411	Капитални трансфери јавним предузећима		500.000,00	
615500	Капитални трансфери приватним предузећима и предузетницима		299.019,00	1.000.000 (Извор 50)
615 511	Капитални трансфери привредним друштвима у приватном власништву за производњу електричне енергије из обновљивих извора енергије			1.000.000,00 (Извор 50)
615511	Капитални трансфери приватним предузећима и предузетницима за улагања у инфраструктуру управљања отпадом за 2023.		139.411,00	
615511	Капитални трансфери приватним предузећима и предузетницима за улагања у инфраструктуру управљања отпадом за 2024.		122.274,00	
615511	Капитални трансфери приватним предузећима и предузетницима за улагања у инфраструктуру управљања отпадом за 2025.		37.334,00	
820000	II КАПИТАЛНИ ИЗДАЦИ		501.001,00	
821000	ИЗДАЦИ ЗА НАБАВКУ СТАЛНИХ СРЕДСТАВА		501.001,00	
821300	Набавка опреме		101.001,00	
	Набавка анализатора за Систем за праћење квалитета зрака		95.001,00	
	Набавка информатичке опреме за Систем за праћење квалитета зрака		6.000,00	
821500	Набавка сталних средстава у облику права		400.000,00	
821513	Улагања у туђа стална средства		400.000,00	
	Набавка роба и радова реконструкције јавних објеката у складу са Акционим планом енергијске ефикасности јавних објеката на подручју Тузланског кантона за 2024. годину	394.000,00		
	Надзор над радовима реконструкције јавних објеката на подручју Тузланског кантона за 2024. годину	6.000,00		
821521	Студије изводљивости, пројектне припреме и пројектовања	0,00		
823000	III ФИНАНСИРАЊЕ – ИЗДАЦИ ЗА ОТПЛАТУ ДУГОВА		49.000,00	
823200	Вањске отплате – општина Челић		49.000,00	
УКУПНИ РАСХОДИ И ИЗДАЦИ (КМ)			6.444.100,00	1.500.000,00

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
Федерација Босне и Херцеговине
ТУЗЛАНСКИ КАНТОН
Министарство просторног
уређења и заштите околице

МИНИСТАР

Анела Ајшић БА инг. грађ., с.р.

Број: 12/1-11-013880/25
Тузла, 05.05.2025. године

Кантонални акциони план заштите ваздуха за градове Тузлу, Лукавац и Живинице

1 УВОД

Заштита квалитета ваздуха представља један од кључних фактора за очување здравља становништва, одрживог развоја и заштите животне средине. У урбаним подручјима, као што су Тузла, Лукавац и Живинице, загађење ваздуха постаје све озбиљнији изазов, због чега је нужно развити стратешке и конкретне мјере за његову заштиту. Кантонални акциони план заштите ваздуха има за циљ смањење емисија штетних гасова, унапређење квалитета ваздуха, те подизање свијести међу грађанима о важности здравог окружења. Овај план обезбјеђује координисане активности на локалном и кантоналном нивоу, усмјерене на имплементацију еколошких стандарда, побољшање јавног транспорта, енергијске ефикасности, као и промоцију одрживих метода индустријске производње. Спровођењем овог акционог плана, очекује се да ће доћи до значајног побољшања квалитета ваздуха у овим регијама, чиме ће се допринијети здрављу становништва и очувању околиша за будуће генерације.

На основу члана 25. Закона о заштити ваздуха („Службене новине Федерације БиХ“, бр. 33/03 и 4/10), Кантон доноси План квалитета ваздуха у зонама и агломерацијама у којима је ваздух друге категорије, односно када загађеност ваздуха превазилази ефекте мјера које се предузимају, односно када је угрожен капацитет околиша или постоји стално загађивање ваздуха на одређеном простору, с циљем да се постигну одговарајуће граничне вриједности или циљне вриједности утврђене актом из члана 5. овог закона.

Загађење ваздуха на подручју Тузле, Лукавца и Живиница има неколико кључних узрока, који су углавном везани за индустријске активности, кућна ложишта, саобраћај и неправилно управљање отпадом. Један од главних извора загађења представља индустријска производња посебно, јер се на овом подручју налазе бројне фабрике, термоелектрана и други индустријски погони који испуштају високе количине штетних емисија у атмосферу. Поред индустрије, саобраћај, нарочито на главним путевима у урбаним срединама, доприноси повећаном загађењу због издувних гасова возила. Такође, лош квалитет горива, недовољна примјена еколошких стандарда и застарјела возила чине овај проблем још израженијим. Неправилно сагоријевање отпада и употреба старих котлова на чврсто гориво у домаћинствима, такође, значајно утичу на повећање концентрација загађивача у ваздуху, нарочито током зимских мјесеци у Живиницама гдје нема система даљинског гријања. Због ових узрока, квалитет ваздуха у овом региону често премашује дозвољене границе, што има директне негативне ефекте на здравље људи и животну средину.

Неки од основних узрока загађења ваздуха на подручју Тузле, Лукавца и Живиница су:

- Индустријска производња (застарјеле технологије);
- Термоелектрана Тузла;
- Неадекватна примјена еколошких стандарда у производним процесима;
- Висок енергијски интензитет у енергетици и индустрији;
- Неодговарајућа ложишта - индустријска и индивидуална;
- Коришћење околишки неподобних горива са високим садржајем сумпора и других штетних примјеса;

- Непостојање система даљинског гријања (Живинице) због чега се гријање обезбјеђује из великог броја властитих малих котловница и кућних ложишта, у већини локалних заједница, у којима се доминантно користе околишки неподобна (чврста) горива;
- Непроширивање постојећег система даљинског гријања;
- Недостатак стимулативних мјера за прикључивање корисника на даљинско гријање у подручјима прекомјерне загађености ваздуха;
- Непостојање адекватног, капацитираног и добро планираног јавног превоза због чега се више користе властита возила што доприноси већем загађењу ваздуха из саобраћаја;
- Издувни гасови возила, посебно у урбаним подручјима са густим саобраћајем;
- Застарјела возила и коришћење лошег квалитета горива који повећавају емисије.

Узимајући у обзир тренутне изазове у вези с квалитетом ваздуха у Тузланском кантону, важно је приступити свеобухватној анализи стања квалитета ваздуха како би се планирале мјере за његово побољшање. Управљање квалитетом ваздуха захтијева успостављање система који обезбјеђује квалитет ваздуха без еколошких поремећаја, заснован на прецизним мјерењима и процјенама емисија.

Закон о заштити ваздуха ФБиХ налаже да се развијају политике и акциони планови за побољшање квалитета ваздуха, а кантони су одговорни за израду планова који укључују мјере за смањење загађења. Уколико концентрације загађујућих твари премаше граничне вриједности, мора се донијети акциони план за смањење тих вриједности, укључујући могуће рестрикције у производњи и саобраћају.

Акциони план мора анализирати специфична подручја с проблемима квалитета ваздуха, узимајући у обзир климатске и топографске факторе, изворе загађења, као и мјере за њихово смањење. Такође, буџетски захтјеви, као и средства потребна за имплементацију, морају бити прецизно планирани.

Циљеви Акционог плана:

1. Идентификација тренутног стања квалитета ваздуха и одговор друштва на изазове управљања ваздухом;
2. Координација са секторским политикама и усклађивање са законодавством и ЕУ стандардима;
3. Усмјерење на смањење загађења и обезбјеђивање одрживог развоја Кантона;
4. Успостава организацијског система за управљање квалитетом ваздуха;
5. Смањење негативних утицаја производних дјелатности на квалитет ваздуха.

Акциони план мора бити повезан са стратешким плановима вишег нивоа, као што су Стратегија заштите околиша Федерације БиХ и Национални план о смањењу емисија за БиХ, као и кантонални плански документи.

2 ОПШТИ ПОДАЦИ О ПОДРУЧЈУ

2.1 ПРОСТОРНИ ПОЛОЖАЈ

Тузлански кантон (ТК) је смјештен у сјевероисточној Босни, између 44° и 45° сјеверне географске ширине, односно 18° и 19° источне географске дужине. Тузлански кантон, административно припада Федерацији Босне и Херцеговине и смјештен је у сјевероисточном дијелу Босне и Херцеговине, са

сједиштем Владе и Скупштине у граду Тузла. Сусједно подручје Тузланског кантона на сјеверозападу, сјевероистоку и истоку је Република Српска, на сјеверу Брчко дистрикт, те на југу и западу Зеничко-добојски кантон. Подручје Тузланског кантона укључује 13 јединица локалне самоуправе, а то су: Бановићи, Челић, Добој Исток, Грачаница, Градачац, Калесија, Кладањ, Лукавац, Сапна, Сребреник, Теочак, Тузла и Живинице.

Слика 1: Положај Тузланског кантона

Постоје значајне погодности саобраћајно-географског положаја Тузланског кантона, али су могућности активирања и токови његове потпуније валоризације недовољно искоришћени због дугогодишњег значајног заостајања у развоју друмског и жељезничког саобраћаја у односу на развој саобраћаја у БиХ. Најважнији правци у друмском саобраћају ТК су магистрални пут Жупања-Тузла-Сарајево-Опuzен и регионални путни правци Тузла-Зеница (према централној Босни), Тузла-Добој (према Б. Луци), Тузла-Бијељина и Тузла-Зворник (веза ТК са југоисточном Европом).

2.2 ГЕОГРАФСKE КАРАКТЕРИСТИКЕ

Териториј ТК представља прелазну зону између динарског и перипанонског простора и захвата различите географске цјелине: планинску, котлинску и алувијално равничарску. Својим дужином дијелом простира се у правцу сјевер-југ, а ужим у правцу исток-запад. Састоји се од дијела Босанске посавине, дијела доњег Подриња, Тузланске котлине, те доњег и горњег слива ријеке Спрече. Рубна подручја ТК окружују алувијанска Посавина са сјевера, планине Смољан и Јавор са југа, Коњух са југозапада (са највишим врхом на подручју ТК од 1.327 m.n.v.), Озрен са запада, Требава са сјеверозапада и Мајевица са сјевероистока. Рубни дијелови Кантона додирују просторе Зеничко-добојског кантона и Републике Српске.

По резултатима пописа становништва из 2013. године, са 445.028 становника Тузлански кантон је најмногољуднији и са 168 становника/km², након Сарајевског кантона, најгушће насељени кантон у Федерацији Босне и Херцеговине, док је са површином од 2.649 km² шести по површини у ФБиХ, што чини 10,14% површине Федерације и 5,17% територије Босне и Херцеговине.

Средња годишња температура у посљедњих 50 година износи 10,1°C. Најхладнији мјесец је јануар с просјечном температуром од 0,6°C, а најтоплији јули с 19,4°C. У овом низу највиша температура је измјерена у августу 1971. године и износила је 38,4°C, а најнижа од -25,8°C у јануару 1963. године.

Тузла је највећи град Тузланског кантона и један од најважнијих градова у Босни и Херцеговини.

Тузла се налази у сливу ријеке Спрече, а град је смјештен у равничарском подручју, али окружен мањим брдима и планинама. Град је углавном смјештен у долини, али у околини се налазе брда која чине карактеристичан пејзаж. Ту су и бројне ријеке и потоци, а сам град је смјештен у географској области која је богата минералним ресурсима, нарочито соли. Тузла је позната по својим соланама. Сол су прво почели користити Римљани, а град је и данас препознатљив по великим соланама које су важне за индустрију и привреду овог краја. Клима Тузле је умјерено-континентална, с хладним зимама и топлим, повремено влажним љетима. Зиме су могући јаки мразеви, док су љети температуре често високе.

Лукавац је мањи град смјештен у источном дијелу Тузланског кантона. Лукавац се налази у доњем дијелу слива ријеке Спрече, на равничарској висоравни, али с неколико брда и брежуљака у околини. Иако се налази у близини већих урбаних центара попут Тузле, Лукавац је познат по мирнијем окружењу и великим пољопривредним површинама. Лукавац се налази у подручју богатом угљем, због чега је и сам град познат по угљарској индустрији. Ту су бројне рударске активности које чине важан дио локалне економије. У околини се налазе и мања језера и мочварна подручја, која су повољна за пољопривреду. Климатски услови у Лукавцу су слични онима у Тузли, са умјерено-континенталним условима, хладним зимама и топлим љетима. Прољетни и јесенски периоди обично доносе умјеренију температуру, док су љети честа и обилна кишна раздобља.

Живинице се налазе југоисточно од Тузле и чине важан дио Тузланског кантона. Географски, Живинице су смјештене на југоисточним падинама планине Мајевице, а географски простор овог града обиљежавају планинске и брдовите регије, док долине ријека и потока чине мања равничарска подручја. Иако је терен брдовит, Живинице имају и плодна пољопривредна подручја која су погодна за сточарство и ратарске културе. Као и Лукавац, Живинице су смјештене у подручју богатом минералним ресурсима, посебно у погледу угља, због чега је и овдје развијена рударска индустрија. У прошлости су овдје постојали велики рудници, а још увијек су присутни трагови тих индустријских активности. Клима у Живиницама, такође, има умјерено-континентални карактер. Зиме су хладне, а љета врућа, с честим падавинама током прољећа и љета.

Сва три града налазе се у сјевероисточном дијелу Тузланског кантона, а сваки од њих има значајну индустријску и рударску прошлост која је обликовала њихов развој. Географски, ови градови су смјештени на подручјима која се простиру уз ријеке и окружена су брдима и мањим планинама. Клима у свим овим градовима је умјерено-континентална, с хладним зимама и топлим љетима, а највећи дио падавина долази у љетним мјесецима.

3 УТВРЂИВАЊЕ ПОДРУЧЈА ПРЕКОМЈЕРЕНО ЗАГАЂЕНОСТИ ВАЗДУХА

Посматрајући загађеност ваздуха, на подручју Тузланског кантона се појављује низ проблема који резултују неповољним стањем квалитета ваздуха. Енергетски сектор, који је и један од најзначајнијих носилаца привредних активности у Тузланском кантону, у великој мјери неповољно утиче на квалитет ваздуха на подручју Кантона и то посебно у ужој тузланској регији. Поред термоелектране, квалитет ваздуха је оштећен и базичном индустријом и то из производње соде, кокса и производа на бази коксног гаса, цемента, производа на бази слане воде и др., при чему се уочава тренд повећања броја постројења и погона који улазе у ову категорију. Високе концентрације загађујућих материја у ваздуху које знатно порасту у периоду сезоне гријања, показују да су сектор зградарства, а посебно

индивидуална ложишта, такође, један од значајнијих загађивача ваздуха, а то се може лако видјети ако се упореде мјерења са станица нпр. у Тузли гдје је већински даљинско гријање и Живиницама гдје оно није. И на крају, велики притисак на квалитет ваздуха долази из сектора саобраћаја, што је углавном посљедица наглог повећања броја возила у саобраћају. Квалитет ваздуха у Тузланском кантону се прати путем пет мјерних станица, од којих се три налазе на подручју града Тузле, једна на подручју града Живиница, те једна на подручју града Лукавца. Поред пет стационарних мјерних станица, Министарство просторног уређења и заштите околице ТК располаже и са једном мобилном станицом која служи за мјерење загађења у осталим општинама/градовима Тузланског кантона.

3.1 ПОДРУЧЈЕ ПРЕКОМЈЕРНЕ ЗАГАЂЕНОСТИ ВАЗДУХА

Граничне вриједности за поједине загађујуће материје су прописане Правилником о начину вршења мониторинга квалитета ваздуха и дефинисању врста загађујућих материја, граничних вриједности и других стандарда квалитета ваздуха („Службене новине Федерације БиХ“, бр. 1/12, 50/19 и 3/21). Према сатним и дневним подацима са мјерних станица утврђена су прекорачења граничних вриједности полутаната.

Табела 1: Граничне вриједности за поједине загађујуће материје

Период усредњавања	Гранична вриједност	Толерантна вриједност за 2021. годину	Рок за достизање граничне вриједности
Сумпордиоксид (SO₂)			
Један сат	350 µg/m ³	350 µg/m ³	1. јануар 2021. године
Један дан	125 µg/m ³	125 µg/m ³	1. јануар 2021. године
Календарска година	50 µg/m ³	50 µg/m ³	1. јануар 2021. године
Азотдиоксид (NO₂)			
Један сат	200 µg/m ³	200 µg/m ³	1. јануар 2021. године
Један дан	85 µg/m ³	85 µg/m ³	1. јануар 2021. године
Календарска година	40 µg/m ³	40 µg/m ³	1. јануар 2021. године
Угљенмоноксид (CO)			
Осам сати	10 mg/m ³	10 mg/m ³	1. јануар 2016. године
Један дан	5 mg/m ³	5 mg/m ³	1. јануар 2016. године
Календарска година	3 mg/m ³	3 mg/m ³	1. јануар 2016. године
Суспендоване честице PM_{2,5}			
Календарска година	25 µg/m ³	25,0 µg/m ³	1. јануар 2021. године

Посматрајући 2023. годину, просјечне вриједности загађујућих материја очитаних на мјерним станицама приказане су у наредној табели.

Табела 2: Просјечне вриједности загађујућих материја (годишње вриједности)

	MC1 - Сквер	MC2 - БКЦ	MC3 - Букиње	MC4 - Лукавац	MC5 - Живинице
SO ₂ (µg/m ³)	84,65	57,34	48,85	31,68	73,49
Број дана SO ₂ > 125 µg/m ³	72	28	12	2	61
NO ₂ (µg/m ³)	27,82	32,39	26,26	26,96	25,73
Број дана NO ₂ > 85 µg/m ³	0	0	0	0	0

CO ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	1,35	1,25	0,74	0,87	4,73
Број дана CO >5 $\mu\text{g}/\text{m}^3$	0	0	0	0	0
PM _{2,5} ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	30,36	22,65	-	27,08	34,96

Што се тиче дневних граничних вриједности, оне су прелазиле дозвољене вриједности за сумпордиоксид у 72 дана на МС „Сквер“, 61 дан на МС „Живинице“, 28 дана на МС „БКЦ“, 12 дана на МС „Букиње“ и 2 дана на МС „Лукавац“.

У Поглављу V Плана интервентних мјера у случајевима изузетне загађености ваздуха („Службене новине Тузланског кантона“, број: 7/21), у случајевима повећаних концентрација загађујућих материја, дефинисане су епизоде повећаних концентрација загађујућих материја.

Епизоде повећаних концентрација загађујућих материја на подручју Тузланског кантона су: епизода приправности, епизода упозорења и епизода узбуне. У наредној табели су представљене утврђене вриједности квалитета ваздуха за епизодне ситуације.

Табела 3: Утврђене вриједности квалитета ваздуха за епизодне ситуације

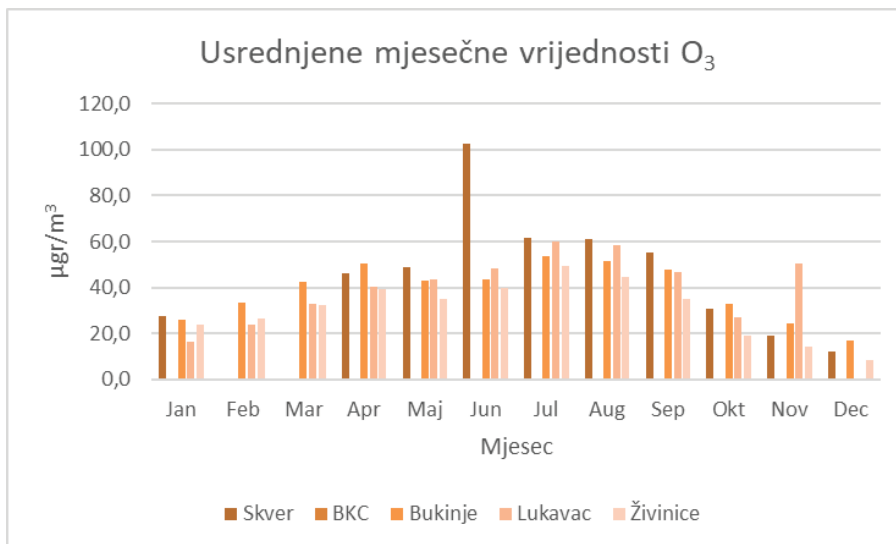
Загађујућа материја	Утврђене 1 h вриједности ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)		
	За епизоду приправности	За епизоду упозорења	За епизоду узбуне
Сумпордиоксид (SO ₂)	350	350	500
Азотдиоксид (NO ₂)	200	200	400
Приземни озон (O ₃)	-	180	240
Загађујућа материја	Утврђене 24 h вриједности ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)		
	За епизоду приправности	За епизоду упозорења	За епизоду узбуне
Суспендоване честице (PM _{2,5})	-	140	280

Према доступним сатним подацима са мјерних станица о загађујућим материјама, утврдио се број очитаних вриједности изнад утврђених граничних вриједности у 2023. години, а што је приказано у наредној табели.

Табела 4: Број очитаних сатних вриједности изнад граничних у 2023. години са мјерних станица

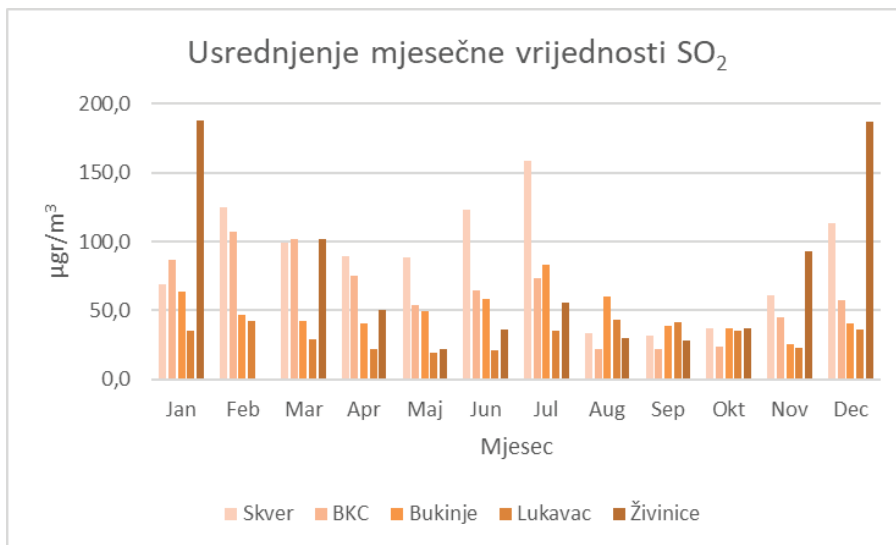
	МС1 - Сквер	МС2 - БКЦ	МС3 - Букиње	МС4 - Лукавац	МС5 - Живинице
SO ₂ >350 ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	52	35	96	42	138
SO ₂ >500 ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	11	11	38	17	32
NO ₂ >200 ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	0	1	0	0	1
NO ₂ >400 ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	0	0	0	0	0
O ₃ >180 ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	109	0	0	4	2
O ₃ >240 ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	72	0	0	0	2
PM _{2,5} >140 ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	214	82	0	52	73
PM _{2,5} >280 ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	4	0	0	1	1

Посматрајући број очитаних сатних вриједности изнад граничних, за епизоду узбуне, највећи број изнадграничних вриједности је очитан за сумпордиоксид и то 38 пута на МС „Букиње“, 32 пута на МС „Живинице“, 17 пута на МС „Лукавац“ и по 11 пута на МС „Сквер“ и МС „БКЦ“. На наредној слици су приказане усредњене мјесечне вриједности O_3

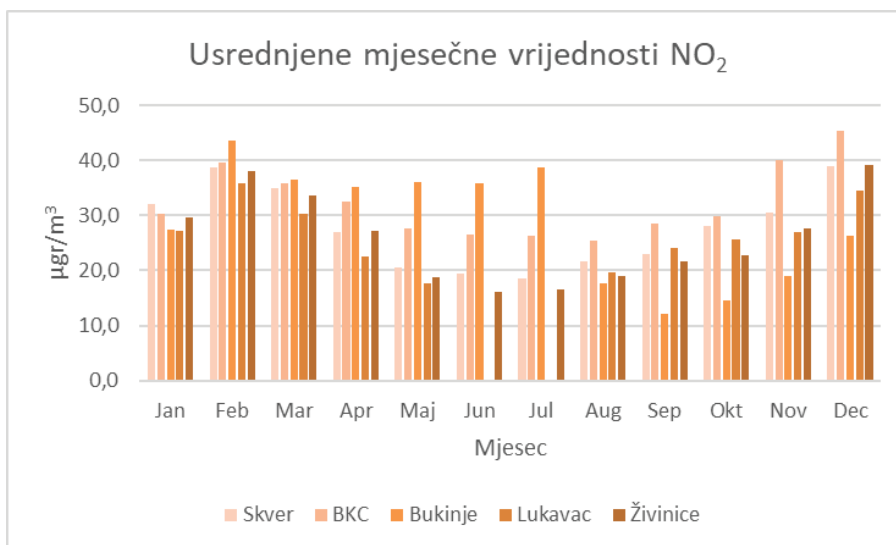
Слика 2: Усредњене мјесечне вриједност O_3 са мјерних станица за 2023. годину

С обзиром на то да се озон ствара у реакцији између азотдиоксида и кисика под утицајем УВ зрачења, јасна је повезаност криве са периодом године, односно да су највеће концентрације у лјетном периоду. Највеће мјесечне вриједности су очитане на МС „Сквер“ у мјесецу јуну (за 2023. годину).

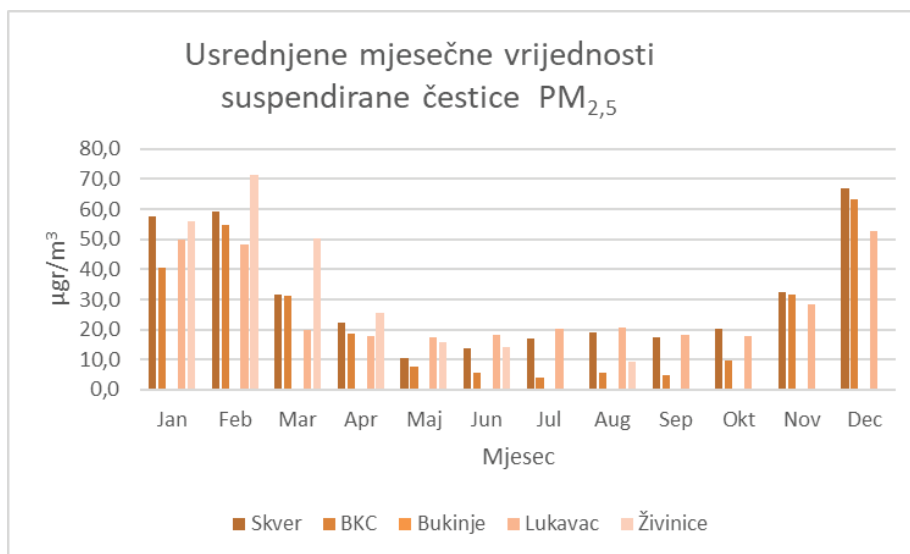

Слика 3: Усредњене мјесечне вриједност SO_2 са мјерних станица за 2023. годину

На слици изнад се може уочити да је јасна повезаност SO_2 са гријном сезоном, поготово у Живиницама гдје се користе више индивидуална ложишта него у Тузли и Лукавцу. Највеће средње мјесечне вриједности су очитане у јануару и децембру 2023. године на МС „Живинице“.

Слика 4: Усредњене мјесечне вриједност NO₂ са мјерних станица за 2023. годину

Већински, емисије NO_x се испуштају у атмосферу из саобраћаја, односно из мотора са унутрашњим сагоревањем. Уз сунчеву свјетлост NO₂ се може претворити натраг у NO и произвести озон. Гледајући карактеристику, она је обрнуто пропорционална са количином дневне свјетлости, па је тако претходна слика у складу са овом реакцијом. Велике вриједности очитане од априла до јула на МС „Букиње“, према овоме, могу бити резултат грешке у раду сензора.

Слика 5: Усредњене мјесечне вриједност PM_{2,5} са мјерних станица за 2023. годину

Како се PM_{2,5} честице највише вежу за изгарање у котловима, то је очигледна повезаност са гријном сезоном и на претходној слици је то уочљиво. Највеће емисије се очитавају у мјесецима децембар, јануар и фебруар.

3.2 ЛОКАЦИЈЕ СТАНИЦА ЗА МЈЕРЕЊЕ

Успостављени Систем за праћење квалитета ваздуха на подручју Тузланског кантона, којим се врши аутоматски мониторинг квалитета ваздуха, обухваћа пет стационарних станица за праћење квалитета ваздуха и једну мобилну станицу за праћење квалитета ваздуха, које су опремљене са мјерним уређајима за мјерење концентрација пет загађујућих материја и централну јединицу (сервер) за прикупљање, похрањивање и обраду резултата мјерења.

Стационарне мјерне станице за праћење квалитета ваздуха, на основу претходно утврђених локација од стране Федералног метеоролошког завода, инсталиране су на подручју градова Тузле, Лукавца и Живиница како сlijеди:

- Сквер (Мјерна станица МС1),
- БКЦ (Мјерна станица МС2),
- Букиње (Мјерна станица МС3),
- Лукавац (Мјерна станица МС4) и
- Живинице (Мјерна станица МС5).

На мјерним станицама за праћење квалитета ваздуха утврђује се квалитет ваздуха за сљедеће загађујуће материје:

- сумпордиоксид (SO₂),
- азотдиоксид (NO₂),
- угљенмоноксид (CO),
- озон (O₃) и
- суспендиране честице (PM_{2,5}).

Вођење и одржавање Система за праћење квалитета ваздуха, као и информисање јавности о квалитету ваздуха се врши свакодневно путем медија и званичних веб страница Министарства просторног уређења и заштите околице: <https://www.monitoringzrakatk.info/> и <https://mpuzotk.gov.ba/>.

3.2.1 Стационарне аутоматске станице за континуирани мониторинг квалитета ваздуха

У наредној табели су приказани основни подаци о мјерним станицама на подручју ТК.

Табела 5: Основни подаци о мјерним станицама

Мјерна станица	Основни подаци
Сквер	Станицом управља: Министарство просторног уређења и заштите околице ТК Локација: У непосредној близини фреквентне раскрснице (20 метара) у центру града Тузла, Улица Кулина бана, на травнатој парковској површини са несметаним протоком ваздуха. Географска дужина, ширина и надморска висина станице: Географска ширина: 44°32'27"N Географска дужина: 18°40'24"E Надморска висина: 234 m
БКЦ	Станицом управља: Министарство просторног уређења и заштите околице ТК Локација: У непосредној близини зграде БКЦ-а, око 50 метара удаљена од фреквентне саобраћајнице, на лијевој обали ријеке Јале у Улици Митра Трифуновића Уче, Град Тузла. Географска дужина, ширина и надморска висина станице: Географска ширина: 44°31'55"N

	Географска дужина: 18°39'17"E Надморска висина: 232 m
Букиње	Станицом управља: Министарство просторног уређења и заштите околице ТК Локација: Станица се налази на травнатој површини у Улици Војка Миловановића, мјесна заједница Букиње, Град Тузла. Станица се налази удаљена око 250 метара од фреквентног магистралног пута на западном излазу из града Тузла и око 500 метара удаљена од испуста загађујућих материја погона Термоелектране Тузла. Географска дужина, ширина и надморска висина станице: Географска ширина: 44°31'25"N Географска дужина: 18°36'01"E Надморска висина: 216 m
Лукавац	Станицом управља: Министарство просторног уређења и заштите околице ТК Локација: Станица се налази код дјечијег обданишта у ужем градском језгру Лукавца. Удаљена је око 2 километра од испуста загађујућих материја погона Термоелектране. На микролокацији нема значајнијих извора емисије. Географска дужина, ширина и надморска висина станице: Географска ширина: 44°31'59.89"N Географска дужина: 18°32'05.61"E Надморска висина: 187 m
Живинице	Станицом управља: Министарство просторног уређења и заштите околице ТК Локација: Локација се налази у средишту града, на парковској травнатој површини испред зграде спортске дворане и зграде Босанског културног центра. Географска дужина, ширина и надморска висина станице: Географска ширина: 44° 27' 14"N Географска дужина: 18° 38'55" E Надморска висина: 215 m

3.2.2. Мобилна аутоматска станица за континуирани мониторинг квалитета ваздуха

Мобилна станица за праћење квалитета ваздуха почела је са радом почетком мјесеца јануара 2005. године. Мобилна станица је опремљена са истом опремом као стационарне мјерне станице за праћење квалитета ваздуха, и то анализаторима за мјерење загађујућих материја квалитета ваздуха (сумпордиоксида, азотдиоксида, угљенмоноксида, приземног озона и суспендованих честица $PM_{2.5}$).

У 2023. години станица је била постављена у Граду Сребренику до 06.04.2023. и у Општини Калесија од 14.04.2023. до 29.12.2023. године.

4 ОПШТЕ ИНФОРМАЦИЈЕ О ВРСТИ ПОДРУЧЈА (ГРАД, ИНДУСТРИЈСКА ИЛИ РУРАЛНА ОБЛАСТ)

4.1 ВРСТА ЗОНЕ (ГРАД, ИНДУСТРИЈСКО ИЛИ РУРАЛНО ПОДРУЧЈЕ)

Према Закону о заштити ваздуха („Службене новине Федерације БиХ“, бр. 33/03 и 4/10) и Правилнику о начину вршења мониторинга квалитета ваздуха и дефинисању врста загађујућих материја, граничних вриједности и других стандарда квалитета ваздуха („Службене новине Федерације БиХ“, бр. 1/12 и 50/19), подручје кантона се дијели на зоне („подручја“) и агломерације („насељена подручја“).

Зона или „подручје“ - значи један од разграничених дијелова територије, у овом случају Тузланског кантона, од осталих таквих дијелова у Федерацији БиХ, који представљају функционалну цјелину с обзиром на праћење, заштиту и побољшања квалитета ваздуха, те управљање квалитетом ваздуха.

Зоне на подручју овог кантона чине административна подручја општина/градова: Бановићи, Челић, Добој Исток, Грачаница, Градачац, Калесија, Кладањ, Сапна, Сребреник и Теочак. Административна подручја градова/општина чине подручја на којима нису заступљена индустријска постројења са високим емисијама загађујућих материја у ваздух, као у агломерацијама на подручју Тузланског кантона.

Агломерација или „насељено подручје“ - означава подручје с више од 250.000 становника, или подручје с мање од 250.000 становника, али је због густине насељености по km^2 оправдана потреба за оцјењивањем и управљањем квалитетом ваздуха. Агломерације у овом кантону чине административна подручја града Тузла, града Лукавац и града Живинице. Ова три административна подручја чине урбаноиндустријска подручја, јер су на овим подручјима, поред урбаних градских зона, заступљене и индустријске зоне које значајно утичу на квалитет амбијенталног ваздуха.

Према одредбама члана 29. Закона о заштити ваздуха ФБиХ, Скупштина Тузланског кантона доноси Акциони план заштите квалитета ваздуха за административна подручја у којима су прекорачене граничне вриједности квалитета ваздуха једне или више загађујућих твари.

4.2 ПРОЦЕНА ВЕЛИЧИНЕ ЗАГАЂЕНОГ ПОДРУЧЈА И БРОЈА СТАНОВНИКА ИЗЛОЖЕНИХ ЗАГАЂЕЊУ ВАЗДУХА

На основу података из Регистра процјењује се да су подручја која су изложена прекорачењу граничних вриједности SO_2 на територији цјелокупних површина Тузле, Лукавца и Живинице. У наредној табели је приказана густина насељености и величина подручја у ТК.

Табела 6: Густина насељености и величина подручја у ТК

Назив града/општине	Број насељених мјеста	Површина у km^2	Број становника	Густина насељености
Бановићи	20	185,0	21.968	118,75
Челић	17	140,0	9.621	68,72
Добој Исток	5	41,0	9.656	235,51
Грачаница	23	216,0	44.327	205,22
Градачац	34	218,0	38.345	175,89
Калесија	28	201,0	32.202	160,21
Кладањ	45	331,0	11.181	33,78
Лукавац	44	337,0	41.833	124,13
Сапна	13	118,0	10.280	87,12
Сребреник	49	248,0	38.896	156,84
Теочак	10	29,0	6.872	236,97
Тузла	66	294,0	107.783	366,61
Живинице	29	291,0	57.607	197,96
Укупно	383	2.649,0	430.571*	162,54

*процјена укупног броја становника Федерације БиХ по кантонима и општинама, стање средина године (Федерални завод за статистику, 2023)

Становништво у непосредној близини главних извора емисије загађујућих материја, као и у урбаним и приградским подручјима Тузле, Живиница и Лукавца, нарочито у ужим урбаним зонама и индустријским зонама, суочава се с прекорачењем дозвољених граничних вриједности квалитета ваздуха. То је посљедица близине доминантних извора загађења, неповољних орографских услова и

других локалних фактора који узрокују акумулацију загађивача у ваздуху, посебно током зимских мјесеци. Због тога постоји хитна потреба за планирањем мјера за побољшање квалитета ваздуха, с циљем заштите здравља становништва и стварања повољнијих услова за привредни и друштвени развој овог подручја. Наиме, прекомјерно загађење ваздуха у цијелом административном подручју Тузле, Лукавца и Живиница (квалитет III категорије) представља озбиљну препреку за даљи развој, јер је према законодавним прописима немогуће одобрити изградњу нових објеката који би испуштали загађујуће материје у ваздух, осим ако се не имплементирају компензацијске мјере за смањење емисија са постојећих извора. Ово стање квалитета ваздуха захтијева хитну имплементацију стратешких мјера за побољшање, које би биле обавезне у оквиру стратегија и планова, уз неопходну израду студија о стратешкој процјени утицаја на околиш.

4.3 РЕЛЕВАНТНИ КЛИМАТСКИ ПОДАЦИ

Клима Тузле је умјерено-континентална. Љета су топла и суха, а просјечна је температура тада између 20°C и 30°C. Зиме су хладне, с просјечним температурама између -5°C и 5°C. У зимским је мјесецима уобичајен снијег, но, количина падавина варира. Тузла може бити и под утицајем средоземне климе, због чега су прољеће и јесен често благи. Најтоплији дан је измјерен 22. јуна 2007. године и износио је 40,7°C, док је најхладнији измјерен 22. јануара 1907. године и износио је -26,6°C. Највећа годишња количина падавина је измјерена 2014. године и износила је 1.353,1 mm, док је најмања измјерена 2011. године и износила је 535,4 mm.

Град Живинице спада у подручје умјерено-континенталне климе, коју карактеришу умјерено хладне зиме и доста топла љета. Овај крај је са свих страна окружен планинама, и то са сјеверне и сјевероисточне планином Мајевицом, која га одваја од простора Панонске низије, а са западне стране и јужне стране Динарским планинама, које спречавају утицај медитеранске климе. Отвореност долином ријеке Спрече, омогућава продор зрачних маса из Посавине. У зависности од оваквих природно-географских фактора, на овом подручју формирао се, према Кепеновој класификацији климата, Cfb климат (умјерено топла и влажна клима са топлим љетом). Годишњи термички режим је у пуној сагласности са Cfb климатом. Најхладнији мјесец је јануар са просјечних -0,6°C, а најтоплији је август са средњом температуром од 19,7°C. Љета су умјерено топла, а прољеће и јесен готово подједнаких температурних вриједности (*извор: LEAP 2016-2026*).

Максимална влажност ваздуха у Живиницама се јавља у зимском периоду, а највећа је у току мјесеца децембра и износи 85%. Влажност ваздуха најмања је у љетном периоду, а минимална влажност јавља се током мјесеци јуна и јула и износи 73%. Просјечна годишња релативна влажност ваздуха износи 76%. Континуираним мониторингом на метеоролошкој станици Тузла, установљено је да се релативна влажност ваздуха креће од 68 до 85% и да је уједначена током цијеле године. Годишњи ток релативне влажности у подручју Живиница стоји у обрнутом односу са температурама ваздуха. Тако нпр. када су средње мјесечне температурне вриједности у току љетних мјесеци највише, тада су вриједности релативне влажности ваздуха најниже и обрнуто. Просјечне мјесечне количине падавина у јуну износе 109 mm/m², а у марту 57 mm/m². Укупни просјек мјесечних количина падавина износи 75 mm/m².

Подручје града Лукавац налази се у појасу умјерено континенталне климе, чији утицај долином ријека Босне и Спрече долази из Панонске низије. Основне одлике умјерено-континенталне климе су оштре зиме и топла љета. Средња годишња температура се креће од 9,0°C до 10,6°C, а годишња сума падавина од 830 l/m² до 1.150 l/m². Температурне амплитуде су знатне, а четири годишња доба су

јасно изражена. У овом типу климе релативна влажност и облачност имају љетни минимум и зимски максимум. У погледу падавина нема изразитог сушног раздобља. Максимум падавина је почетком љета, а минимум у октобру и јануару.

Средња годишња температура за Лукавац износи 10,4°C. Најхладнији мјесец је јануар са средњом температуром -0,5°C, а најтоплији јули са средњом температуром 19,9°C, тако да годишње колебање средње температуре износи преко 20,0°C, што клими овог подручја даје умјерено-континентално обиљежје. Апсолутна максимална температура износи око 40,0°C у јулу мјесецу, а апсолутна минимална температура износи -23,0°C у јануару. Појава мраза (негативне температуре) није никако регистрована у јуну, јулу, августу и септембру, док истовремено, само у јануару максимална температура није никад прешла 20,0°C, што такође говори о израженим температурним амплитудама. Просјечно први дан са појавом мраза је око 25. октобра, а просјечно посљедњи дан са појавом мраза око 20. априла (процјена на основу података са метеоролошких станица Тузла и Добој). У том периоду мразних дана има просјечно годишње око 90.

Табела 7: Климатски подаци за ТК

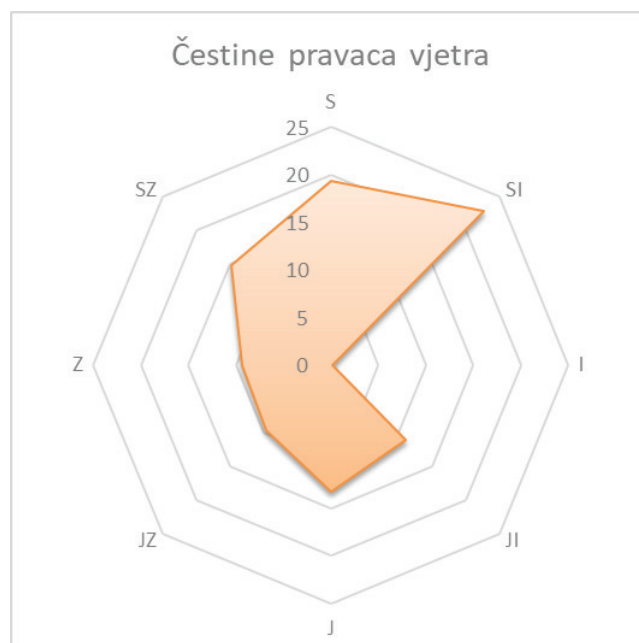
	2019.	2020.	2021.	2022.	2023.
Средње годишње вриједности					
Притисак/тлак ваздуха, mb	981,2	982,6	982,0	982,0	981,3
Температура, °C	12,2	11,6	11,4	12,3	12,7
Релативна влажност ваздуха, %	73	74	72	72	74
Облачност (осмина)	4,5	4,3	-	-	-
Годишње вриједности					
Апсолутна максимална температура ваздуха, °C	36,6	34,8	39,0	38,5	38,0
Апсолутна минимална температура ваздуха, °C	-11,2	-8,3	-11,4	-12,8	-10,0
Количина падавина, l/m ²	890,7	928,5	838,4	719,5	945,8
Број дана са падавинама, ≥0,1 mm	150	141	100	92	164
Број дана са сњежним покривачем, ≥1 cm	39	9	29	21	21
Максимална висина сњежног покривача, cm	24	16	39	9	15
Трајање сијања сунца – инсолација (сати)	2.135,7	2.221,9	-	-	-

*Федерални завод за статистику, Тузла у бројкама 2023.

Ружа вјетрова је графички приказ који приказује учесталост и смјер вјетрова на одређеној локацији. За Тузлу, Федерални хидрометеоролошки завод Босне и Херцеговине пружа податке о ружи вјетрова за различите метеоролошке станице, укључујући и Тузлу.

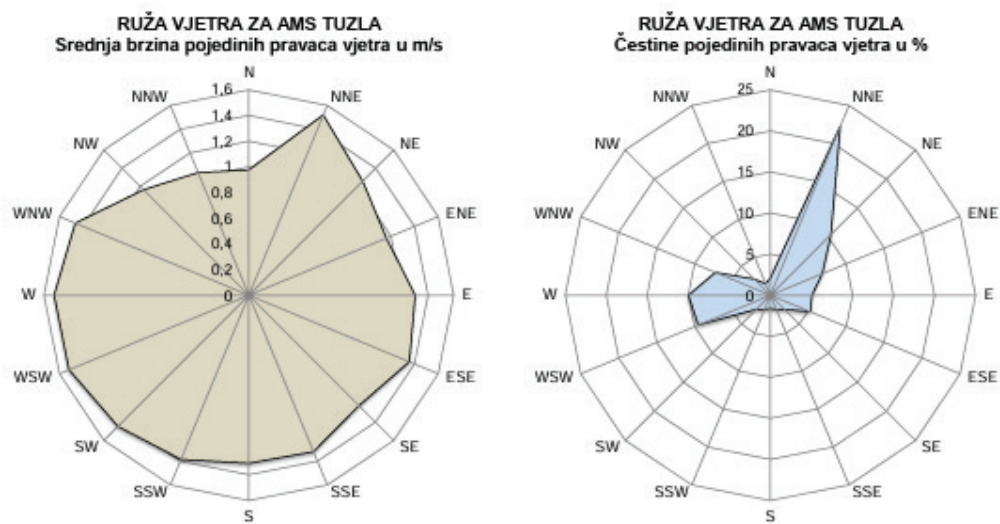
Према подацима за Тузлу, најчешћи смјерови вјетра су:

- Сјевероисточни вјетар: 22,8% времена;
- Сјеверни вјетар: 19,3% времена;
- Сјеверозападни вјетар: 14,8% времена;
- Јужни вјетар: 13,3% времена;
- Југоисточни вјетар: 11,1% времена;
- Југозападни вјетар: 9,6% времена;
- Западни вјетар: 9,3% времена;
- Источни вјетар: 0,1% времена.

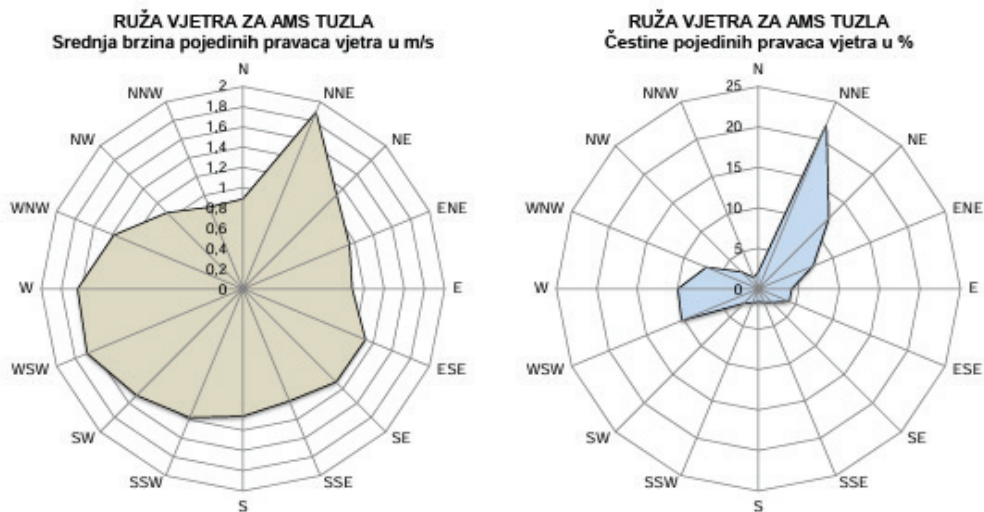

Слика 6: Честина праваца вјетра у ТК (на основу података 1961.-1990.)

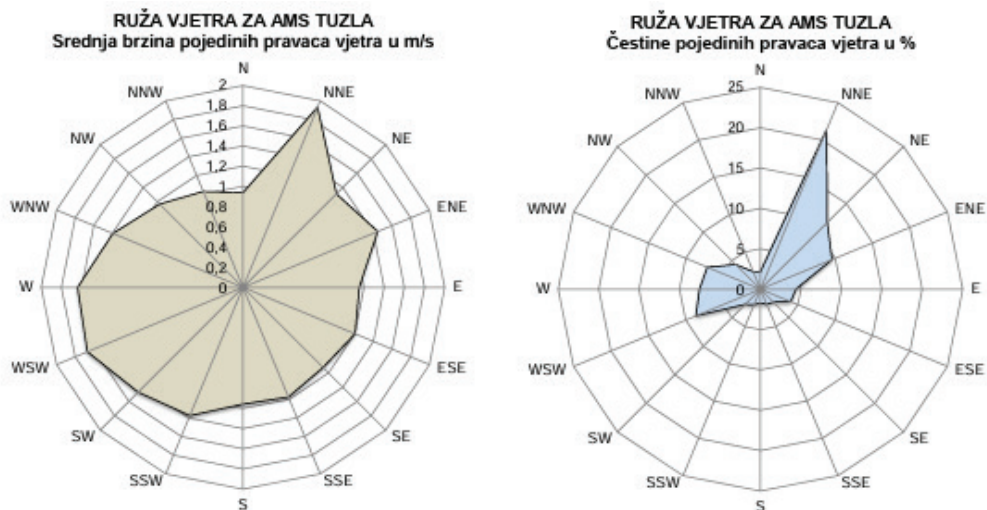
Јасно се могу видјети карактеристике С и СИ вјетра који преовладавају на овом подручју. На сликама испод су приказани и подаци од Федералног хидрометеоролошког завода за посљедње 4 године.

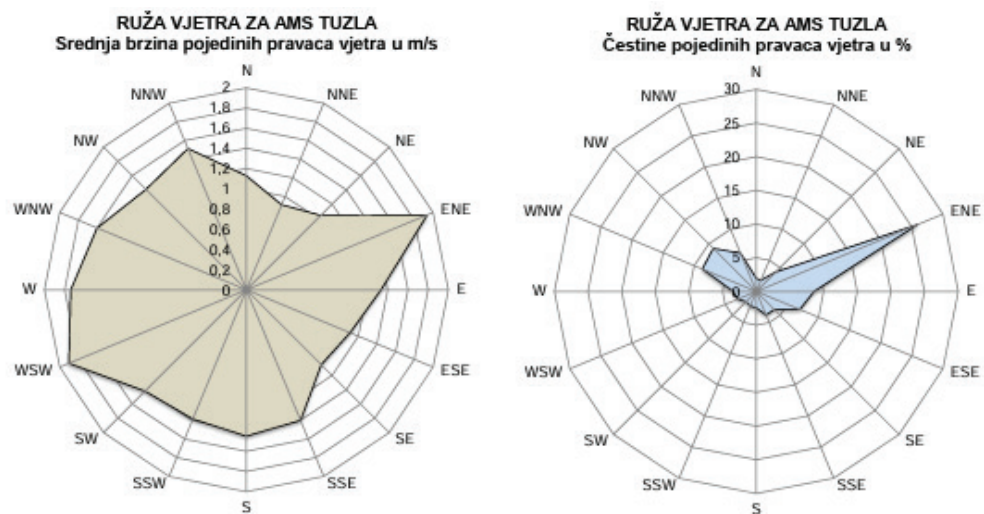
Слика 7: Ружа вјетрова за АМС Тузла у 2020. години (извор: Годишњак 2020, Федерални хидрометеоролошки завод)

Слика 8: Ружа вјетрова за АМС Тузла у 2021. години (извор: Годишњак 2021, Федерални хидрометеоролошки завод)

Слика 9: Ружа вјетрова за АМС Тузла у 2022. години (извор: Годишњак 2022, Федерални хидрометеоролошки завод)

Слика 10: Ружа вјетрова за АМС Тузла у 2023. години (извор: Годишњак 2023, Федерални хидрометеоролошки завод)

4.4 РЕЛЕВАНТНИ ТОПОГРАФСКИ ПОДАЦИ

Тузлански кантон налази се између 44° и 45° сјеверне географске ширине, односно 18° и 19° источне географске дужине. Кантон је претежно брежуљкаст, с надморским висинама које варирају од 150 m на сјеверу до 1.328 m на југу (врх Коњуха). На основу надморске висине, рељеф се може класификовати у четири зоне:

- **Равничарски дио (до 200 m.n.v.)** – обухваћа 9,59% територије Кантона, претежно на сјеверу, уз долине већих ријека;
- **Брежуљкасти и брдски дио (200–500 m.n.v.)** – заузима доминантних 66,55% територије, чинећи прелаз између низинских и планинских предјела;
- **Низа планинска зона (500–1.000 m.n.v.)** – обухваћа 21,68% површине, карактеришући виша брдска и низа планинска подручја;
- **Средњопланинска зона (1.000–1.500 m.n.v.)** – обухваћа 2,18% територије, укључујући највише врхове Коњуха и околних планинских масива.

Тузлански кантон одликују изражене орографске разлике, с планинским масивима Коњуха, Озрена и Јаворника на југу, те претежно брежуљкастим и благо заталасаним тереном на сјеверу. Средишњи дио Кантона обиљежавају ријечне долине Спрече и Тиње, док се масиви Скиповца, Требаве и Мајевице пружају у правцу сјеверозапад–југоисток.

У јужном дијелу Кантона доминира Коњух, са највишим врхом од 1.328 m.n.m., те пратећим гребенима и брдима обраслим густим шумама. С друге стране, Мајевица се протеже кроз сјевероисточни дио Кантона, са низом истакнутих врхова и стрмим падинама које одвајају брдско и низијско подручје. У средњем дијелу, подручја између планинских масива и ријечних долина карактеришу брежуљкасти предјели с надморским висинама од 200 до 500 m.n.m., док равничарски терени, смјештени уз Спречу, заузимају најмањи удио у рељефној структури Кантона.

Геолошку структуру подручја чине претежно лапоровито-глиновити и пјесковити седименти, који у неповољним хидролошким условима могу резултирати појавом клизишта и нестабилности тла. Рељефна разноликост утиче и на микроклиматске услове, при чему планинска подручја карактеришу ниже температуре и веће количине падавина у односу на ниже предјеле. Ови орографски фактори, уз геолошку грађу тла, имају кључну улогу у одређивању типа вегетације, распореду насеља и могућностима привредног развоја Кантона.

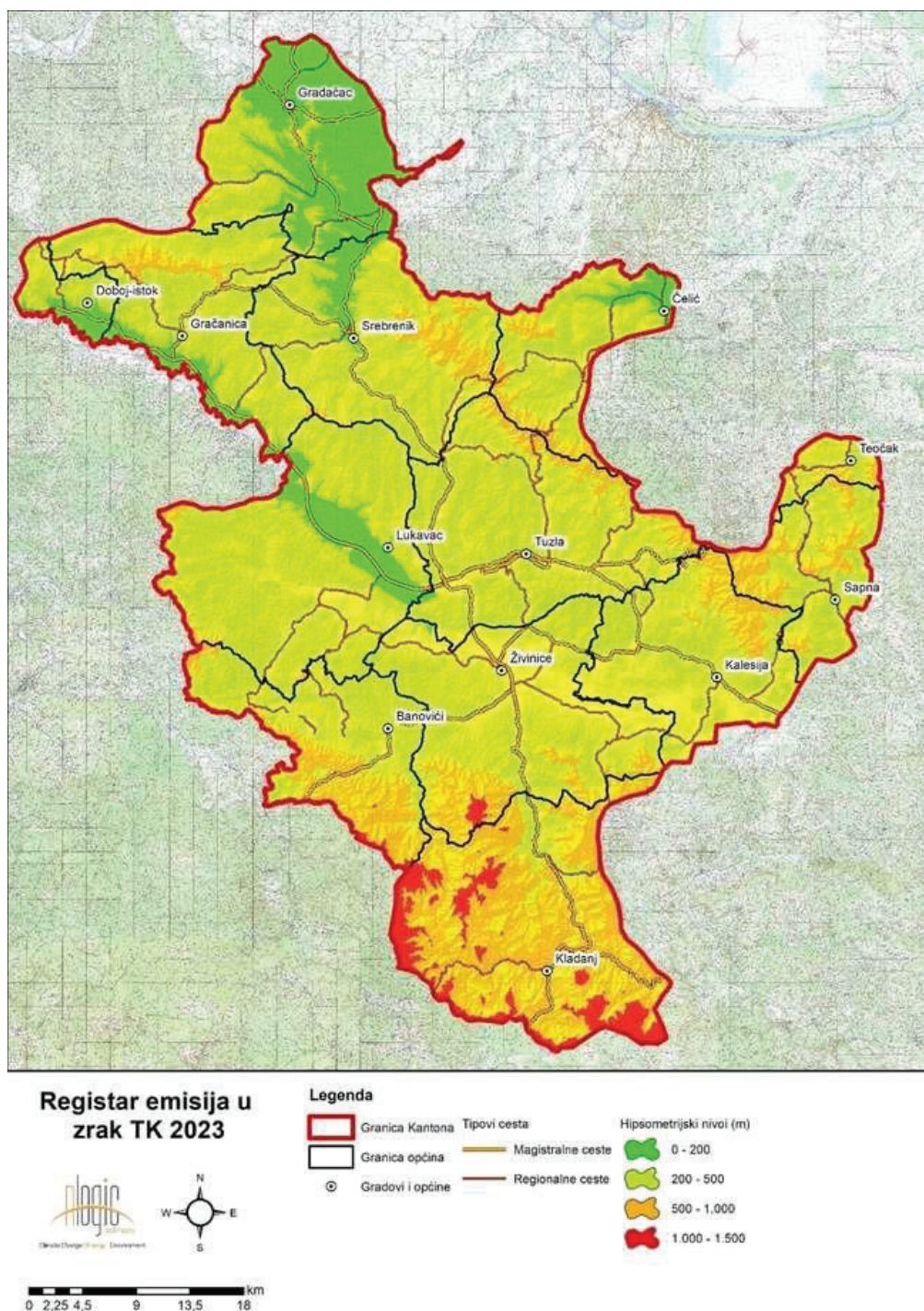
Основни топографски подаци са подручја су описани у наставку.

Тузла се налази у средњем дијелу Босне и Херцеговине, у сјевероисточном дијелу Федерације БиХ. Град је смјештен у Тузланској котлини, која је окружена брдским масивима. Рељеф Тузле је углавном равничарски, али су присутна и брда која окружују град, посебно према југоистоку и југозападу. Највиши врх у околини Тузле је планина Мајевица. Тузла се налази на висини од око 200 метара надморске висине, а околна брда досежу висине од 800 до 1.000 метара.

Лукавац је смјештен југоисточно од Тузле, такође у Тузланској котлини, на ријеци Спречи. Лукавац има релативно равничарску топографију, али се у околини налазе благе узвисине, нарочито према југоистоку. Град се налази на висини од приближно 160 метара надморске висине, а околна подручја варирају од 150 до 400 метара.

Живинице су смјештене сјевероисточно од Тузле, такође у Тузланској котлини, а град се налази уз ријеку Спречу. Подручје Живиница је углавном равничарско, с ниским брдима према сјеверу и југоистоку. Удаљеност од главних урбаних центара, као што је Тузла, чини ово подручје погодно за индустријске активности. Живинице се налазе на висини од око 160 до 200 метара надморске висине, с околним брдима која досежу висине до 300 метара.

На наредној слици је приказана хипсометријска карта Тузланског кантона.

Слика 11: Хипсометријска карта Тузланског кантона (извор аутор)

4.5 ИНФОРМАЦИЈЕ О ВРСТИ ЦИЉЕВА КОЈИ ЗАХТИЈЕВАЈУ ЗАШТИТУ У ДАТОМ ПОДРУЧЈУ ПРЕКОМЈЕРНОГ ЗАГАЂЕЊА ВАЗДУХА

Према одредбама Закона о заштити ваздуха ФБиХ, Акциони план заштите квалитета ваздуха за подручје Тузле, Лукавца и Живиница дефинише циљеве и мјере за побољшање и заштиту квалитета ваздуха, у циљу заштите здравља становништва и обезбјеђења услова за развој.

Према Закону о заштити ваздуха ФБиХ, категорије квалитета ваздуха, по зонама и агломерацијама на територији Федерације БиХ, утврђује Федерално министарство околиша и туризма и објављује у Службеним новинама Федерације БиХ, као и на веб страници Владе Федерације БиХ и Федералног министарства околиша и туризма.

Категорије квалитета ваздуха по зонама и агломерацијама утврђују се једном годишње за протеклу календарску годину. Након доношења овог закона и Листе категорија, квалитет ваздуха по зонама и агломерацијама на територији Федерације БиХ треба бити усклађен са циљевима и мјерама Акционог плана заштите квалитета ваздуха за подручје Тузланског кантона. Квалитет ваздуха се према нивоима загађености ваздуха, с обзиром на прописане граничне и толерантне вриједности, у складу с одредбама Закона о заштити ваздуха ФБиХ, сврстава у двије категорије, и то:

- Прва категорија - чист или незнатно загађен ваздух гдје нису прекорачене граничне вриједности нивоа ни за једну загађујућу материју;
- Друга категорија - загађен ваздух гдје су прекорачене граничне вриједности нивоа за једну или више загађујућих материја.

Основни циљ Акционог плана је постизање прве (I) категорије квалитета ваздуха, што подразумијева чист или незнатно загађен ваздух, гдје нису прекорачене граничне вриједности нивоа нити за једну загађујућу материју на подручју Тузланског кантона. Посебно се то односи на подручје Града Тузле, Града Лукавца и Града Живинице, гдје је регистровано прекорачење граничних вриједности квалитета ваздуха, као и заштита квалитета ваздуха на читавом подручју Тузланског кантона у сврху заштите здравља становништва и обезбјеђења услова за развој Тузланског кантона.

С обзиром на значајно прекорачење граничних вриједности за SO_2 (сатне, дневне, годишње), суспендоване честице $\text{PM}_{2.5}$ (сатне, годишње), озон (сатне, дневне), те обимност и сложеност техничких мјера за постизање коначног циља квалитета ваздуха прве (I) категорије (чист до незнатно загађен ваздух), предлаже се фазно постизање основног циља кроз реализацију конкретних циљева, како слиједи у наставку.

1. Постизање прве (I) категорије квалитета ваздуха до краја 2030. године у урбаној зони градова Тузла, Лукавац и Живинице, која подразумијева да нису прекорачене граничне вриједности нити за једну загађујућу материју, како слиједи:

- просјечна сатна вриједност SO_2 - $350 \mu\text{g}/\text{m}^3$, која не смије бити прекорачена више од 24 пута у једној календарској години,
- просјечна дневна вриједност SO_2 - $125 \mu\text{g}/\text{m}^3$, која не смије бити прекорачена више од 3 пута у једној календарској години,
- просјечна годишња вриједност SO_2 - $50 \mu\text{g}/\text{m}^3$,
- просјечна годишња вриједност $\text{PM}_{2.5}$ - $20 \mu\text{g}/\text{m}^3$,

- просјечна сатна вриједност NO_2 - $200 \mu\text{g}/\text{m}^3$, која не смије бити прекорачена више од 18 пута у једној календарској години,
- просјечна дневна вриједност NO_2 - $85 \mu\text{g}/\text{m}^3$,
- просјечна годишња вриједност NO_2 - $40 \mu\text{g}/\text{m}^3$,
- просјечна сатна вриједност CO - $10 \mu\text{g}/\text{m}^3$ у једној календарској години,
- просјечна дневна вриједност CO - $5 \mu\text{g}/\text{m}^3$,
- просјечна годишња вриједност CO - $3 \mu\text{g}/\text{m}^3$.

2. Постизање прве (I) категорије квалитета ваздуха у индустријским зонама, која подразумијева да нису прекорачене толерантне вриједности нити за једну загађујућу материју до краја 2050. године.

У осталим дијеловима градова Тузла, Лукавац и Живинице треба постићи квалитет ваздуха прве (I) категорије, односно постизање нивоа онечишћења ваздуха испод граничних вриједности до краја 2030. године у циљу заштите здравља становништва и околиша. Поред наведеног, циљ овог Акционог плана јесте обезбјеђивање услова за заштиту квалитета ваздуха на цијелом подручју Тузланског кантона, у циљу заштите здравља становништва и обезбјеђивања услова за одрживи развој.

Исто тако, циљ овог Акционог плана заштите квалитета ваздуха јесте усклађивање свих стратешких планских докумената Кантона (Стратегија развоја Тузланског кантона, Просторни план Тузланског кантона, просторни планови градова и општина у саставу Тузланског кантона и други плански документи), како би се обезбиједили сви потребни услови за постизање квалитета ваздуха прве (I) категорије. Све у циљу заштите здравља становништва, заштите екосистема и стварања услова за одрживи развој, јер истим није планиран квалитет ваздуха у складу са законским обавезама и његова адекватна заштита, посебно у индустријским подручјима Тузланског кантона (Лукавац, Тузла, Живинице). Овај плански документ истовремено треба да послужи при доношењу стратегија, планова и програма за дјелатности пољопривреде, водопривреде, шумарства, енергетике и др. Кантонално министарство надлежно за заштиту околиша дужно је координисати и ускладити планове који се тичу квалитета ваздуха у циљу побољшања и заштите његовог квалитета.

Акциони план заштите квалитета ваздуха може додатно обухватити и посебне мјере којима је сврха заштита осјетљивих подручја и осјетљивих група становништва, укључујући и дјецу. На подручјима прекомјерне загађености ваздуха у Тузли, Лукавцу и Живиницама, у близини локација мјерних станица за мониторинг квалитета ваздуха, налазе се осјетљиве групе рецептора (дјеца и хронични болесници), као нпр. у подручју око индустријске зоне, као и на свим другим подручјима Тузланског кантона, које су изложене прекомјерној загађености ваздуха.

Према одредбама Закона о заштити ваздуха, за provedбу и финансирање мјера овог акционог плана одговорни су њихови носиоци, односно загађивачи ваздуха на подручју Тузланског кантона.

5 ПРИРОДА И ПРОЦЕНА ЗАГАЂЕЊА ВАЗДУХА (КОНЦЕНТРАЦИЈЕ УОЧЕНЕ У ПРЕТХОДНИМ ГОДИНАМА, ТЕХНИКЕ КОЈЕ СЕ КОРИСТЕ ЗА ПРОЦЕНУ И СЛ.)

5.1 КОНЦЕНТРАЦИЈЕ КОЈЕ СУ РЕГИСТРОВАНЕ НА СТАЦИОНАРНИМ АУТОМАТСКИМ МЈЕРНИМ СТАНИЦАМА НА ПОДРУЧЈУ ПРЕДМЕТНОГ ОБУХВАТА У ПРЕТХОДНОМ ПЕРИОДУ

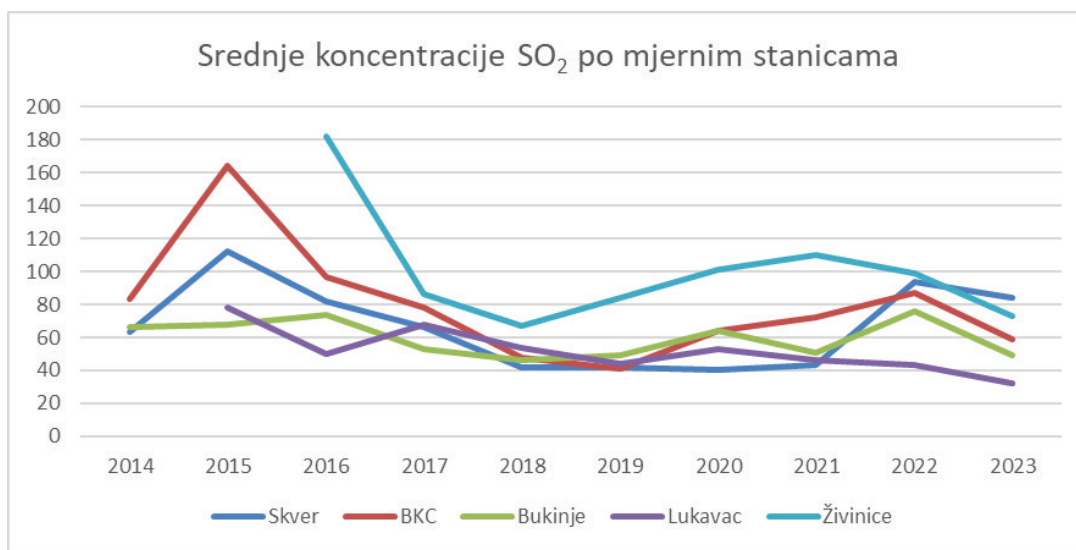
5.1.1 Анализа концентрација сумпордиоксида

За анализу квалитета ваздуха у претходним годинама су коришћени извјештаји о квалитету ваздуха (извор: Хидрометеоролошки завод ФБиХ). У наредној табели су представљене средње годишње вриједности концентрације SO₂.

Табела 8: Средње годишње концентрације SO₂ (µg/m³)

SO ₂	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.	2023.
Сквер	63	112	82	66	42	42	40	43	94	84
БКЦ	83	164	97	78	48	41	64	72	87	59
Букиње	66	68	74	53	46	49	64	51	76	49
Лукавац	-	78	50	68	54	44	53	46	43	32
Живинице	-	-	182	86	67	84	101	110	99	73

Посматрајући средње годишње концентрације SO₂ по мјерним станицама, у току претходних 10 година, могао се уочити тренд смањења концентрација до 2018. године, када су биле у благом порасту до 2022. године, а онда су се укупне концентрације смањиле 2023. године, као што је приказано на наредној слици.

Слика 12: Средње концентрације SO₂ по мјерним станицама

У наредној табели су представљене највише измјерене сатне концентрације SO_2 .

Табела 9: Највиша измјерена сатна концентрација SO_2 ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)

SO_2	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.	2023.
Сквер	1.154	994	1.056	1.441	827	616	2.047	1.236	1.501	892
БКЦ	1.094	862	1.637	1.757	1.138	831	4.197	1.156	1.666	1.364
Букиње	945	1.403	1.747	1.298	749	1.523	2.203	1.475	1.891	1.417
Лукавац	-	1.790	827	1.552	927	785	1.220	694	638	999
Живинице	-	-	706	1.351	758	686	1.098	877	884	804

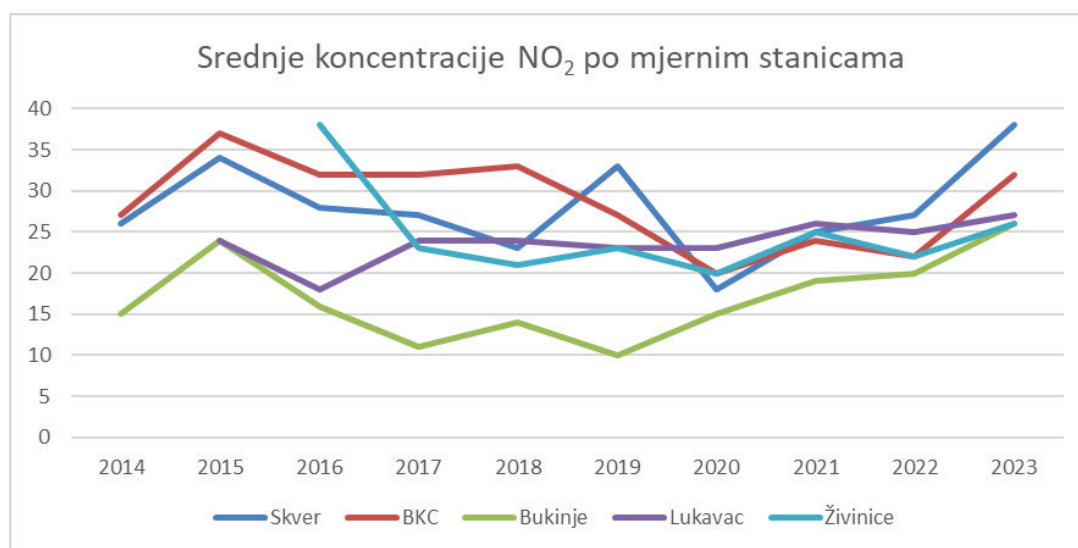
5.1.2 Анализа концентрација азотдиоксида

За анализу квалитета ваздуха у претходним годинама су коришћени извјештаји о стању квалитета ваздуха (извор: Хидрометеоролошки завод ФБиХ).

Табела 10: Средње годишње концентрације NO_2 ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)

NO_2	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.	2023.
Сквер	26	34	28	27	23	33	18	25	27	38
БКЦ	27	37	32	32	33	27	20	24	22	32
Букиње	15	24	16	11	14	10	15	19	20	26
Лукавац	-	24	18	24	24	23	23	26	25	27
Живинице	-	-	38	23	21	23	20	25	22	26

Посматрајући средње годишње концентрације NO_2 по мјерним станицама у току претходних 10 година, могао се уочити тренд смањења концентрација до 2022. године, а онда су се укупне концентрације повећале 2023. године, као што је приказано на слици испод.

Слика 13: Средње концентрације NO_2 по мјерним станицама

У наредној табели су приказане највише измјерене сатне концентрације NO_2 .

Табела 11: Највиша измјерена сатна концентрација NO_2 ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)

NO_2	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.	2023.
Сквер	160	157	173	223	156	130	120	149	130	118
БКЦ	134	150	150	177	143	123	112	111	117	273
Букиње	106	126	145	117	95	81	88	105	136	76
Лукавац	-	129	125	103	161	100	124	118	119	100
Живинице	-	-	110	181	266	199	125	126	161	202

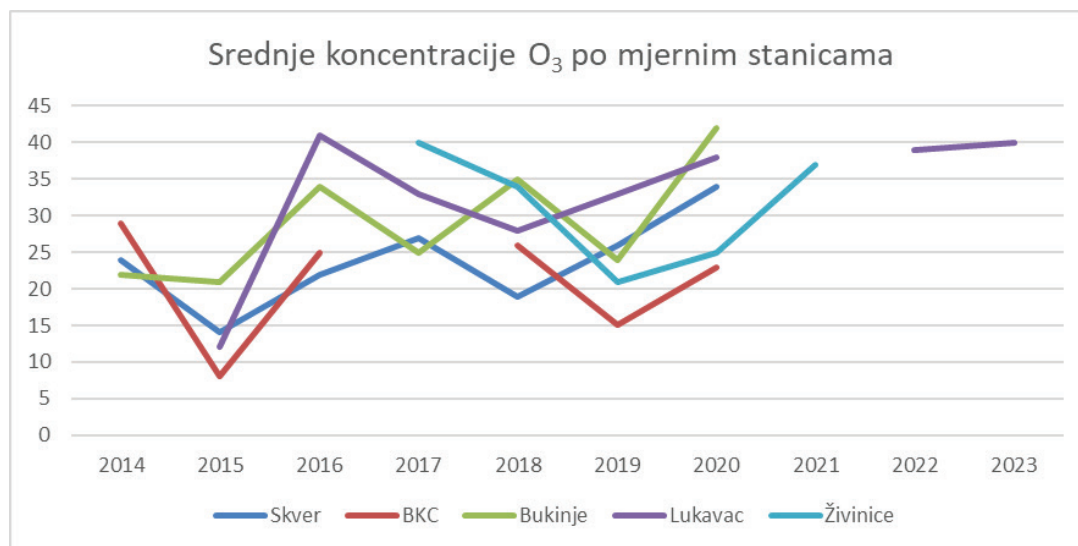
5.1.3 Анализа концентрација приземног озона

За анализу квалитета ваздуха у претходним годинама коришћени су извјештаји о стању ваздуха (извор: Хидрометеоролошки завод ФБиХ).

Табела 12: Средње годишње концентрације O_3 ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)

O_3	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.	2023.
Сквер	24	14	22	27	19	26	34	-	23	-
БКЦ	29	8	25	-	26	15	23	-	-	-
Букиње	22	21	34	25	35	24	42	-	-	39
Лукавац	-	12	41	33	28	33	38	-	39	40
Живинице	-	-	-	40	34	21	25	37	-	-

На следећој слици су представљене средње концентрације O_3 по мјерним станицама у ТК.

Слика 14: Средње концентрације O_3 по мјерним станицама

Посматрајући средње концентрације O_3 по мјерним станицама у току претходних 10 година могао се уочити тренд повећања концентрација као што је приказано на претходној слици. У наредној табели је представљен перцентил 93.15 дневних највиших осмосатних просјека концентрације озона O_3 .

Табела 13: Перцентил 93.15 дневних највиших осмосатних просјека концентрације озона O_3 ($\mu g/m^3$)

	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.	2023.
Сквер	81	42	89	87	66	54	84	115	56	124
БКЦ	88	41	79	-	76	51	63	34	132	-
Букиње	67	68	114	64	119	65	102	85	79	97
Лукавац	-	47	78	6	97	111	108	129	137	125
Живинице	-	-	-	116	101	52	54	118	118	93

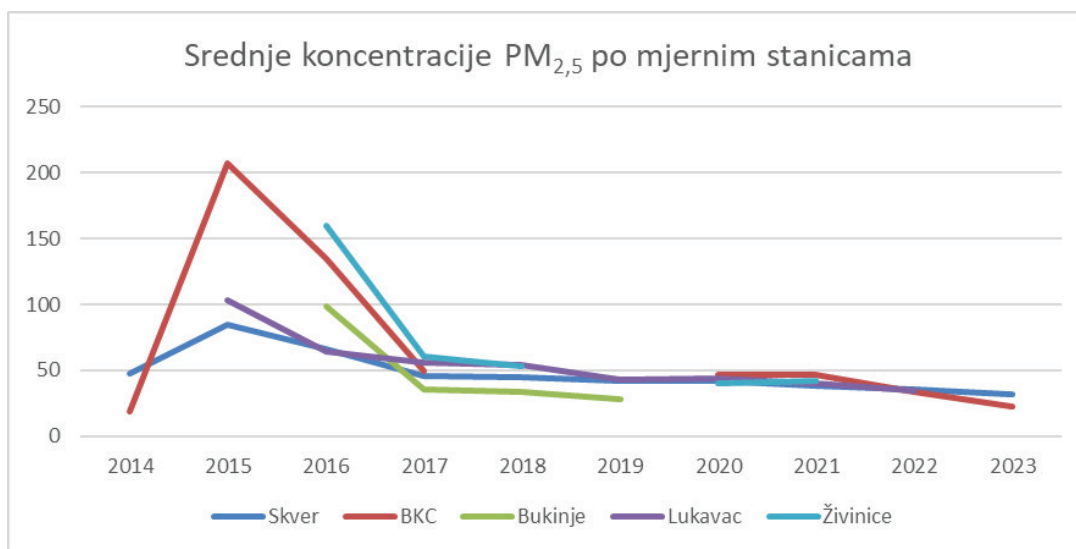
5.1.4 Анализа концентрација суспендованих честица $PM_{2.5}$

За анализу емисија $PM_{2.5}$ у ваздух кроз историју су коришћени извјештаји о стању ваздуха (извор: Хидрометеоролошки завод ФБиХ). У наредној табели су представљене средње годишње концентрације $PM_{2.5}$.

Табела 14: Средње годишње концентрације $PM_{2.5}$ ($\mu g/m^3$)

$PM_{2.5}$	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.	2023.
Сквер	48	85	66	46	45	42	42	38	36	32
БКЦ	19	207	135	49	-	-	47	47	34	23
Букиње	51	-	99	36	34	28	-	27	-	-
Лукавац	-	103	64	56	54	43	44	40	35	-
Живинице	-	-	160	61	53	-	40	42	-	-

Посматрајући средње годишње концентрације $PM_{2.5}$ по мјерним станицама у току претходних 10 година могао се уочити тренд повећања емисија, као што је приказано на сљедећој слици.

Слика 15: Средње концентрације $PM_{2.5}$ по мјерним станицама

6 ПОРИЈЕКЛО ЗАГАЂИВАЊА ВАЗДУХА

Према подацима из Регистра емисија у ваздух Тузланског кантона, доминантни извори емисија загађујућих материја у ваздух су:

- Емисије из тачкастих извора загађења у које спадају сљедећа постројења: Гикил, Инграм, Термоелектрана Тузла, Sisecam Сода, Херцег, JATA Group, Iradia CO и Бинго са подружницама;
- Емисије из површинских извора загађења у које спадају емисије из депонија, пољопривреде, сточарства и гријања јавних и стамбених зграда;
- Емисије из линијских извора загађења у које спадају емисије из саобраћаја на магистралним и регионалним цестама.

Највећи загађивачи ваздуха на подручју Тузланског кантона су Термоелектрана Тузла (блокови 3, 4, 5, 6), као и постројења попут Sisecam Сода, Гикил и Лукавац Цемент. Ова индустријска постројења производе значајне количине емисија различитих загађивача, укључујући SO₂, NO_x, CO₂, CO, PM₁₀ и PM_{2,5}.

Поред индустријских постројења, велики број малих котловница с ниским димњацима, који се користе за гријање, такође значајно доприносе емисији загађујућих материја, укључујући честице PM₁₀ и PM_{2,5}, као и SO₂ и CO. У многим случајевима, ове котловнице користе угаљ с високим садржајем сумпора и пепела, што додатно повећава ниво загађења ваздуха, посебно у зимском периоду.

Кућна ложишта која користе чврста горива, посебно у урбаним подручјима, такође представљају значајне изворе емисија. Градска подручја попут Тузле суочавају се с проблемом загађења ваздуха због високог интензитета саобраћаја и старости возила, што доприноси емисијама NO_x, CO и чврстих честица (PM₁₀ и PM_{2,5}). Загађење ваздуха је посебно изражено током зиме, када се због ниских температура и неповољних метеоролошких услова створе епизодна стања високе загађености, уз повећане концентрације PM_{2,5} и других загађивача.

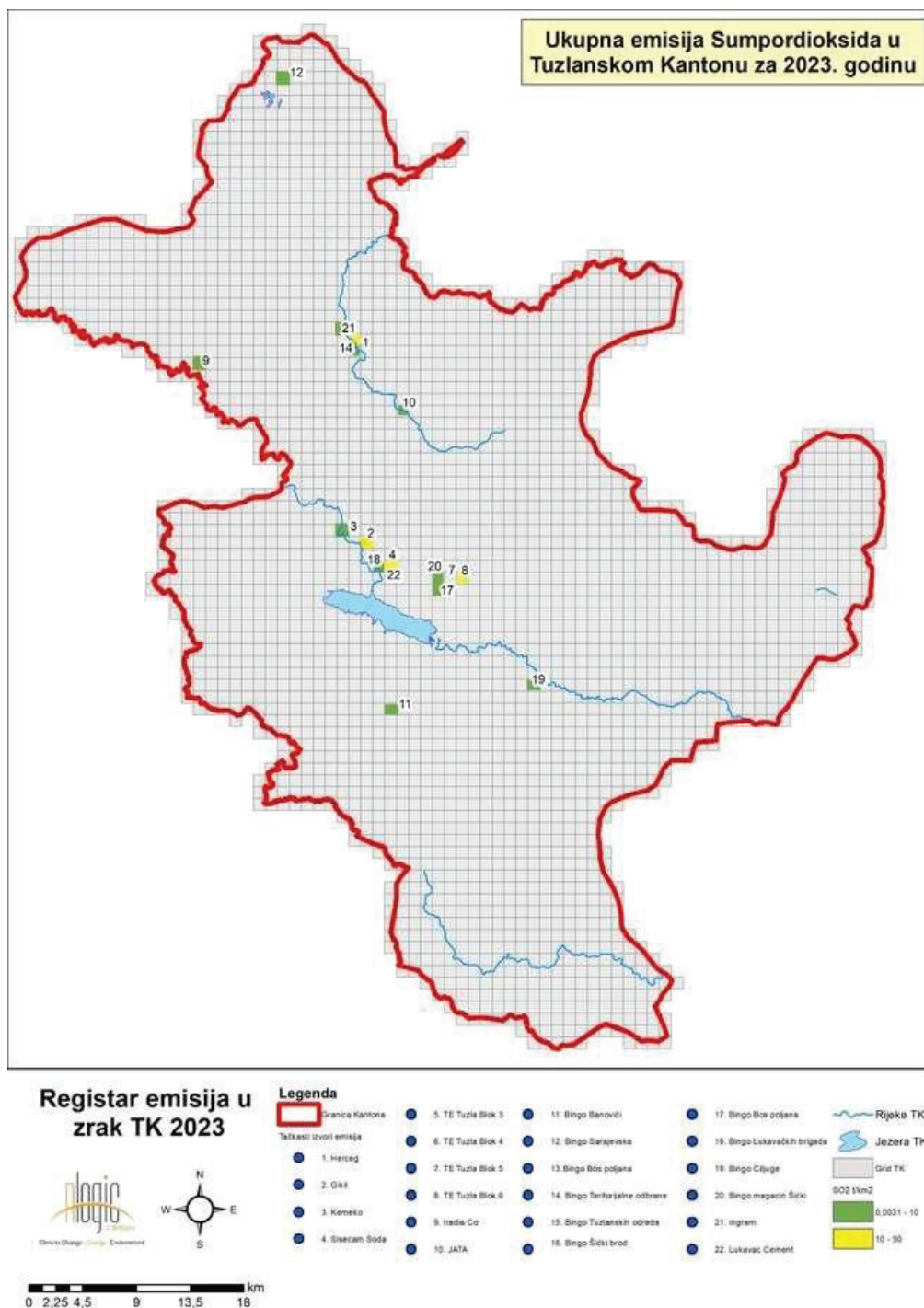
Загађење ваздуха у Тузланском кантону, осим што негативно утиче на здравље становништва, има и дугорочне еколошке посљедице. Уз неповољне климатске и топографске услове, који отежавају дисперзију загађивача, квалитет ваздуха у урбаним подручјима значајно опада током зимских мјесеци.

Емисије из депонија представљају значајан извор загађења ваздуха, јер се приликом распадања органског отпада на депонијама ослобађају различите загађујуће материје. На подручју Тузланског кантона, емисије из депонија подијељене су по општинама, а највеће емисије су поријеклом из депоније у Тузли, што је и очекивано с обзиром на то да се у Тузли налази највећи број наведених површина, док су најмање емисије забиљежене у Сапни услед најмањег броја депонија на наведеном подручју.

Кад су у питању емисије из сектора сточарства и пољопривреде, на основу Регистра емисија у ваздух ТК, Градачац има највеће емисије у категорији амонијака-NH₃, услед интензивних пољопривредних и сточарских активности. Грачаница и Калесија такође имају високе емисије NH₃, што је типично за градове са развијеним сточарством. У Кладњу су присутне ниске емисије услед смањених сточарских активности.

Што се тиче гријања, Грачаница има највеће емисије CO₂ у стамбеном сектору, услед високих потреба за топлотном енергијом и великог броја стамбених објеката који користе фосилна горива за гријање.

На наредној слици су приказани доминантни извори емисија загађујућих материја у ваздух на подручју ТК, који имају највећи утицај на загађивање ваздуха.

Слика 16: Укупна емисија сумпордиоксида из тачкастих извора емисија

7 АНАЛИЗА СТАЊА

Критерији за утврђивање прекомерне загађености ваздуха су описани у поглављу 3. У табели испод су приказани подаци о броју дана/сати у којима је пређена гранична/толерантна вриједност емисија, у складу са Правилником о граничним вриједностима емисије у ваздух.

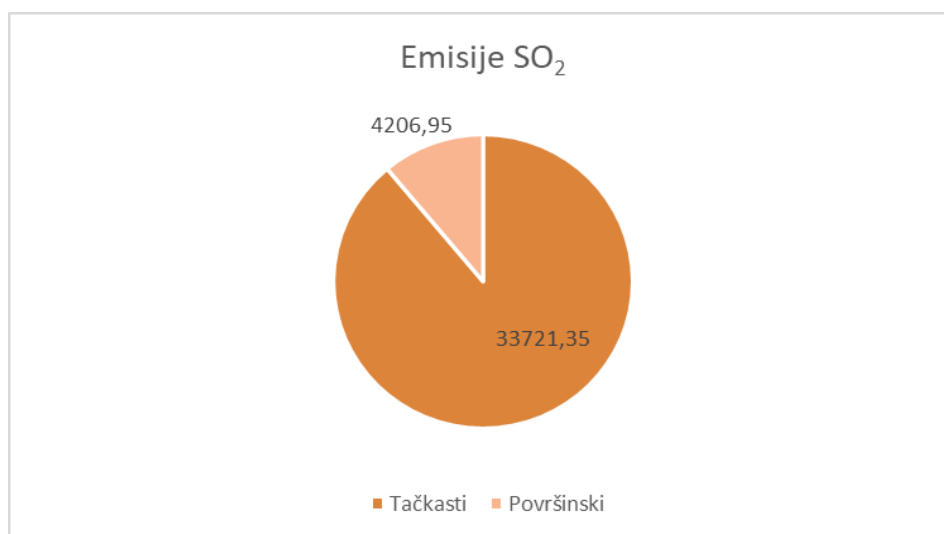
Табела 15: Прелазак преко толерантних вриједности загађености ваздуха

Мјерна станица	2021.					2022.					2023.				
	SO ₂ >125 µg/m ³	NO ₂ >85 µg/m ³	CO>5 mg/m ³	8- сатном конц. O ₃ >120 µg/m ³	24- сатном конц. PM _{2.5} >50 µg/m ³	SO ₂ >125 µg/m ³	NO ₂ >85 µg/m ³	CO>5 mg/m ³	8- сатном конц. O ₃ >120 µg/m ³	24- сатном конц. PM _{2.5} >50 µg/m ³	SO ₂ >125 µg/m ³	NO ₂ >85 µg/m ³	CO>5 mg/m ³	8-сатном конц. O ₃ >120 µg/m ³	24- сатном конц. PM _{2.5} >50 µg/m ³
МС „Сквер“	9	0	0	9	89	83	0	0	0	80	64	0	0	20	52
МС „БКЦ“	36	0	0	0	144	70	0	2	44	74	25	0	0	0	53
МС „Букиње“	8	0	0	0	48	29	0	0	0	0	11	0	0	2	0
МС „Лукавац“	8	0	0	22	74	2	0	1	51	62	2	0	0	27	32
МС „Живинице“	147	0	0	17	103	100	0	0	6	54	57	0	17	2	29
Број дана сатне концентрације	SO ₂ >350 µg/m ³	NO ₂ >200 µg/m ³	CO>10 mg/m ³			SO ₂ >350 µg/m ³	NO ₂ >200 µg/m ³	CO>10 mg/m ³	8- сатном конц. O ₃ >120 µg/m ³	24- сатном конц. PM _{2.5} >50 µg/m ³	SO ₂ >350 µg/m ³	NO ₂ >200 µg/m ³	CO>10 mg/m ³		
МС „Сквер“	33	0	0			67	0	5,8			52	0	0		
МС „БКЦ“	82	0	0			56	0	7,6			35	1	0		
МС „Букиње“	91	0	0			65	0	5,1			97	0	0		
МС „Лукавац“	31	0	0			21	0	9,3			42	0	0		
МС „Живинице“	279	0	0			84	0	8,4			136	1	0		

Према Регистру загађујућих материја, у табели испод су приказане све емисије загађујућих материја.

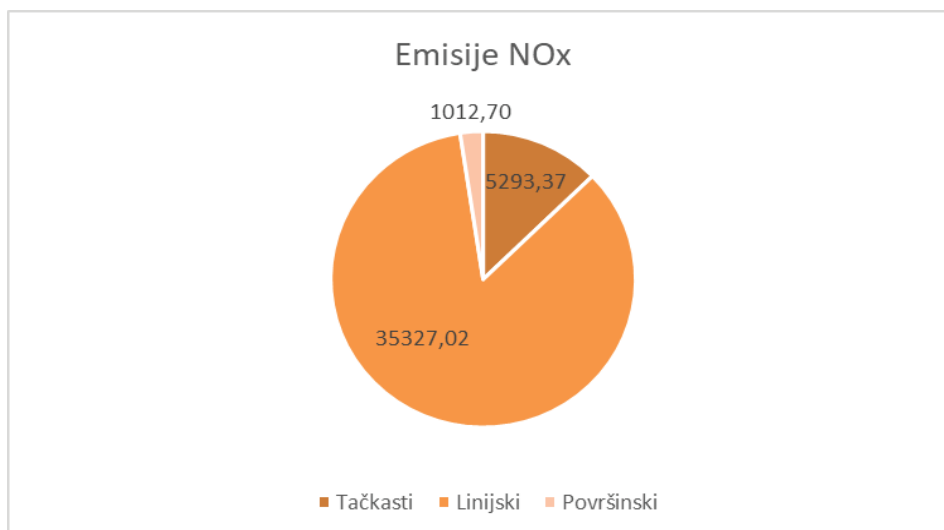
	Линијски	0,00	41,82	64.179,40	277,55	1,21	1,84	1,67	21,86	82,95	21,63	17,13
	Повершински	89,14	28,69	24.164,32	16,63	5.099,35	0,79	131,67	5,68	0,00	45,09	34,99
	Укупно	3.766,24	3.026,44	5.539.024,75	1.750,57	235.041,33	3,78	1.138,96	94,03	52,44	457,70	284,59
	Тачкасти	3.139,22	2.847,70	5.417.483,36	1.520,72	766,44	0,00	0,00	36,23	0,00	125,95	50,40
	Линијски	0,00	26,47	40.532,17	178,08	0,76	1,16	1,05	13,80	52,44	13,66	10,82
	Повершински	627,02	152,26	81.009,22	51,76	234.274,12	2,62	1.137,91	44,00	0,00	318,10	223,37
	Укупно	68,06	24,39	24.448,72	37,31	8.750,44	0,75	54,63	8,95	7,19	24,13	20,04
	Тачкасти	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Линијски	0,00	3,69	5.590,02	24,99	0,11	0,16	0,15	1,90	7,19	1,88	1,49
	Повершински	68,06	20,70	18.858,71	12,32	8.750,34	0,59	54,48	7,04	0,00	22,25	18,55
	Укупно	170,84	120,04	84.408,08	396,64	82.870,56	2,51	450,75	42,11	87,54	158,23	106,72
	Тачкасти	21,59	36,52	1.729,60	93,26	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	12,44	5,08
	Линијски	0,00	44,21	67.893,03	291,86	1,28	1,95	1,76	23,12	87,54	22,88	18,12
	Повершински	149,25	39,31	14.785,45	11,52	82.869,28	0,57	448,98	18,99	0,00	122,91	83,52
	Укупно	70,59	15,03	10.905,00	12,29	23.691,45	0,29	24,70	9,42	2,72	7,92	6,35
	Тачкасти	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Линијски	0,00	1,40	2.153,62	8,28	0,04	0,06	0,06	0,73	2,72	0,73	0,57
	Повершински	70,59	13,63	8.751,38	4,01	23.691,41	0,22	24,65	8,69	0,00	7,20	5,77
	Укупно	31.245,74	2.692,28	1.925.051,63	536,25	128.918,31	6,74	2.747,40	214,89	136,10	1.080,58	666,83
	Тачкасти	30.552,54	2.407,79	1.730.289,24	1,96	0,00	0,00	0,00	142,78	0,00	284,11	115,96
	Линијски	0,00	68,69	105.371,69	455,08	1,99	3,02	2,74	35,88	136,10	35,51	28,12
	Повершински	693,20	215,79	89.390,70	79,20	128.916,33	3,71	2.744,66	36,23	0,00	760,96	522,75
	Укупно	696,61	194,26	177.739,51	408,83	116.253,60	4,88	261,21	72,27	110,35	104,34	85,40
	Тачкасти	0,03	0,15	0,00	0,43	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,05	0,02
	Линијски	0,00	55,68	85.546,20	364,15	1,61	2,45	2,22	29,13	110,35	28,83	22,83
	Повершински	696,58	138,43	92.193,31	44,25	116.251,99	2,42	258,99	43,14	0,00	75,45	62,55

Доминантне емисије загађујућих материја потичу из енергетских и индустријских постројења. Међутим, ови извори емисија, због њихове висине и општих атмосферских струјања, претежно испуштају загађујуће материје у више слојеве тропосфере, које се потом расипају и транспортују на веће удаљености и тако имају релативно мањи утицај на квалитет ваздуха локалних подручја, што су показала ранија студијска истраживања локалних метеоролошких услова и њиховог утицаја на квалитет ваздуха. Иста истраживања су показала да ниски извори емисија доминантно утичу на загађивање све непосредне околине, због специфичних топографских и метеоролошких услова, посебно у хладном дијелу године. На наредној слици је приказан биланс емисија SO_2 по типу извора.

Слика 17: Емисије SO_2 из тачкастих и површинских извора емисија на подручју ТК

Као што је приказано на слици највећи удио емисија SO_2 заузимају емисије из тачкастих извора емисија.

Слика 18: Емисије NO_x по типу извора на подручју ТК

Као што је приказано на слици највећи удио емисија NO_x заузимају емисије из тачкастих извора емисија.

8 ОПИС ФАКТОРА КОЈИ СУ ПРОУЗРОКОВАЛИ ПРЕКОРАЧЕЊЕ ЗАГАЂЕЊА

Настанак емисије чврстих честица зависи од различитих фактора, попут врсте и карактеристика извора, оролошких особина подручја, степена урбанизације, присутности зелених површина, метеоролошких параметара и других фактора. Извори чврстих честица могу бити разнолики, укључујући индустријске емисије, саобраћај, енергетске објекте, кућна ложишта, грађевинске радове, посипање улица средствима за спречавање леда, те емисије изазване шумским пожарима, пелудом и сличним факторима. Да би се тачно утврдило поријекло чврстих честица, потребно је дугорочно хемијско анализирање њиховог састава. Анализе треба да обухвате присуство тешких метала и других једињења у ваздуху. Тренутно, у Тузли се не врше анализе честичних твари, иако постоје лабораторије које су способне за анализу честичних твари на тешке метале. С обзиром на то да такве анализе нису спроведене, поријекло емисије чврстих честица може се само претпоставити, на основу прорачуна емисија у Регистру емисија у ваздух (2016. и 2023. година).

Прекорачење загађења ваздуха обично је резултат комбинације неколико фактора који утичу на повећање концентрација загађујућих материја у атмосфери. Неки од кључних фактора који узрокују прекорачење загађења наведени су у наставку.

- **Неповољне метеоролошке прилике:** Лоши временски услови, попут температурне инверзије (када хладни ваздух испод земље задржава топлији ваздух изнад), могу ограничити дисперзију загађујућих твари у атмосфери, узрокујући њихово накупљање у нижим слојевима атмосфере. Такође, смањен вјетар може отежати разношење загађивача, што доводи до њиховог задржавања у урбаним срединама.
- **Интензиван саобраћај и моторна возила:** Са повећањем броја возила на цестама, посебно у урбаним подручјима, повећава се емисија издувних гасова, као што су душични оксиди (NO_x), угљендиоксид (CO_2) и честице (PM), који значајно доприносе загађењу ваздуха. Ово је посебно изражено у периодима велике гужве, као што су јутарње и вечерње шпице.
- **Индустријска производња:** Фабрике и индустријски погони који користе фосилна горива, као и оне који производе загађиваче попут прашине, сумпор-диоксида (SO_2) и осталих хемикалија, могу емитовати високе концентрације загађујућих твари. У неким случајевима, неадекватна контрола емисија или застарјела технологија производње додатно погоршавају квалитет ваздуха.
- **Кућна ложишта и гријање:** Коришћење лоших или некавалитетних горива у кућним пећима и котловима, као што су лигнит, угаљ или биомаса, може повећати емисију честица, сумпордиоксида, угљичног диоксида и других загађујућих материја. Ово је посебно изражено у зимским мјесецима када је повећана потрошња енергије за гријање.
- **Пољопривреда и емисије амонијака:** Коришћење пестицида, хербицида и умјетних гнојива може резултирати емисијом амонијака (NH_3), који доприноси загађењу ваздуха. Осим тога, спаљивање пољопривредних остатака може створити велику количину честица и других загађивача.
- **Грађевински радови и подизање прашине:** Грађевински радови, посебно у урбаним подручјима, могу генерисати велику количину прашине која доприноси повећању концентрација суспендованих честица у ваздуху. Ово је посебно изражено у сушним

условима или у недостатку одговарајућих мјера контроле прашине.

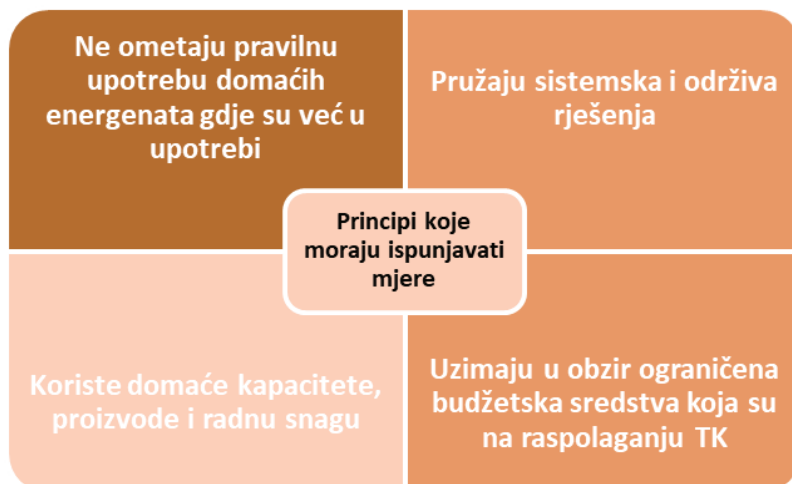
- **Сезонске промјене и повећана потрошња енергије:** Током хладнијих мјесеци године, повећана потрошња енергије за гријање доводи до већих емисија из кућних ложишта и индустријских постројења, док током љета, већа потрошња енергије за хлађење може повећати емисије из електрана и система за хлађење.
- **Недостатак или слаба примјена еколошких политика и прописа:** Неадекватна регулација и контрола емисија загађивача, као и слаба примјена прописа у вези са енергијском ефикасношћу, саобраћајем и индустријским емисијама, могу довести до већег нивоа загађења. Такође, слабија инспекција и неспровођење еколошких стандарда могу погоршати ситуацију.

Збирно, ови фактори могу узроковати значајна прекорачења допуштених нивоа загађења, што има озбиљан утицај на здравље становништва, околиш и квалитет живота у урбаним срединама.

Посматрајући емисионе материје које прелазе толерантне и граничне вриједности у прошлим годинама, прекорачење загађења настаје примарно кроз SO_2 и $PM_{2,5}$. Емисије SO_2 у градовима и индустријским подручјима настају изгарањем фосилних горива, угља и нафте, која садрже сумпор. На подручју Тузле, Живиница и Лукавца ради се о великим индустријским загађивачима у области производње електричне енергије, цемента, кокса, али и мањим индустријским и индивидуалним котловницама које користе угаљ и друга фосилна горива. За $PM_{2,5}$ честице најодговорнији су опет стамбени сектор, индустријски сектор и депоније.

9 ОПИС МЈЕРА ИЛИ ПРОЈЕКТА ЗА СМАЊИВАЊЕ ЗАГАЂЕЊА ВАЗДУХА

Уопштено, мјере за смањивање загађења у Акционом плану предлажу се у циљу смањења емисија честица у ваздух из препознатих извора, чиме би се постигла друга, а дугорочно и прва категорија квалитета ваздуха. У ту сврху, прописане су мјере за смањење емисија честичних твари у градовима Тузли, Живиницама и Лукавцу. Приликом њиховог обликовања, узети су у обзир сљедећи принципи како би мјере биле што ефикасније и одрживије, а који су приказани на наредној слици.

Слика 19: Принципи које испуњавају мјере за смањење загађења ваздуха

Мјере се могу подијелити у неколико кључних категорија, које су приказане у табели у наставку.

Табела 17: Мјере побољшања мониторинга квалитета ваздуха

Бр.	Мјере побољшања мониторинга квалитета ваздуха
1	Побољшање инфраструктуре мониторинга квалитета ваздуха
2	Организацијске мјере у ТК за смањење емисија у ваздух
3	Мјере смањења емисија у стамбеном сектору
4	Мјере смањења емисија у јавном сектору
5	Мјере смањења емисија у индустрији
6	Мјере смањења емисија у саобраћају

За ефикасну имплементацију мјера предлаже се оснивање међусекторског тијела, које ће бити одговорно за провођење и извјештавање о напретку у реализацији мјера. Ово тијело би укључивало сва ресорна министарства и институције које су укључене у реализацију Акционог плана. Такође, ово тијело би могло преузети и додатне задатке, осим оних предвиђених Акционим планом, стога је потребно анализирати његове могућности и састав. Формирањем таквог тијела, Влада ТК би имала једноставнији надзор и праћење провођења мјера.

9.1 ПОБОЉШАЊЕ ИНФРАСТРУКТУРЕ МОНИТОРИНГА КВАЛИТЕТА ВАЗДУХА

Ниједна мјера за побољшање квалитета ваздуха у Тузланском кантону није могућа без познавања параметара квалитета ваздуха. С обзиром на сложеност процеса моделирања емисија из стационарних и покретних извора, најефикаснији начин за утврђивање стања су мјерења. Стога је неопходно унаприједити инфраструктуру за мјерење како би се постигао виши ниво квалитета података, што укључује сљедеће:

- Увођење система мјерења квалитета ваздуха по стандарду BAS ISO 17025;
- Калибрација станица од стране акредитованих лабораторија;
- Редован сервис станица;
- Оспособљавање мјерних станица у индустријским зонама.

С обзиром на то да на подручју града Лукавца постоји неколико великих индустријских постројења (ГИКИЛ, Sisecam Сода Лукавац и Фабрика Цементa Лукавац) које испуштају високе концентрације ароматских угљоводоника у ваздух, потребно је на подручју овог града у будућности планирати постављање мјерних станица које би мјериле наведене полутанте, који су изузетно канцерогени и штетни по људско здравље и околиш, а за које тренутно не постоји мјерни уређај у Лукавцу. Постављање наведених станица би омогућило да грађани Лукавца имају јасне показатеље о стварном стању квалитета ваздуха у њиховом граду. Потреба за постављањем ВТХ станица је препозната и од стране Градског вијећа 19.05.2019. када је на редовној сједници града Лукавца донесено низ закључака међу којима је и набавка три (3) ТВХ станице за Лукавац. Постављање ВТХ станица би омогућило да грађани Лукавца имају јасне показатеље о стварном стању квалитета ваздуха у њиховом граду.

9.1.1 Увођење система мјерења квалитета ваздуха по стандарду BAS ISO 17025

Носиоци активности мониторинга квалитета ваздуха у Тузланском кантону су Завод за јавно здравство ТК и Федерални хидрометеоролошки завод. Завод за јавно здравство има уведен систем мјерења који задовољава захтјеве стандарда BAS ISO 17025 у области испитивања

отпадних вода. Једна од мјера која се препоручује овим акционим планом јесте акредитовање лабораторије Завода и за мјерење квалитета ваздуха. Наравно, да би се то остварило, потребно је испунити низ захтјева који се траже у овом стандарду. То изискује доста средстава, времена и повећања капацитета лабораторије Завода за јавно здравство. Акредитовањем лабораторије, тј. надоградњом постојећег успостављеног система у лабораторији Завода за јавно здравство на област квалитета ваздуха, постигли би се сљедећи циљеви:

- Лабораторија би добила и формалну потврду компетентности својих мјерења;
- Смањила би се могућност појављивања грешака при мјерењима;
- Резултати мјерења би били неупитни;
- Повећало би се додатно повјерење јавности у резултате мјерења параметара квалитета ваздуха;
- Унаприједили би се поступци мјерења;
- Унаприједили би се организација и квалитет услуга лабораторије;
- Испуњавали би се законски захтјеви за обављање одређених послова.

Потребно је око двије године да би лабораторија за мјерење квалитета ваздуха могла да успостави систем који задовољава захтјеве стандарда BAS ISO 17025. За то су потребна значајна средства, те додатни људски ресурси које лабораторија Завода за јавно здравство не посједује. Процјена је да би било потребно до 200.000,00 КМ, да би се успоставио систем мјерења параметара квалитета ваздуха у складу са захтјевима стандарда BAS ISO 17025. Овим трошковима треба додати и трошкове плата нових запосленика који би радили у лабораторији на овим пословима.

9.1.2 Наставити са вршењем редовне калибрације станица од стране акредитованих лабораторија

Тренутно се врши калибрација мјерних уређаја на подручју ТК, међутим приједлог је да се у будућности размотри опција вршења калибрације уређаја путем акредитоване лабораторија по ISO 17025, која може доказати мјерну сљедивост уређаја са којим се провјерава тачност резултата мјерења. Такве лабораторије нема у Босни и Херцеговини, па би било потребно да се то изврши у иностранству, што изискује значајан трошак, али је то неопходно урадити како би се могао вршити мониторинг са што већом поузданошћу.

Станице се редовно сервисирају сваке године путем склопљеног уговора са фирмом која је оспособљена за одржавање опреме која је инсталирана у мјерним станицама, а све у циљу спречавања застоја у мјерењима.

9.1.3 Успостава адекватног система моделирања квалитета ваздуха

Расположиви модели нису примјенљиви за адекватну оцјену квалитета ваздуха на терену какав је у Тузланском кантону, такође, због непостојања података о брзини и јачини вјетра, осим на једној мјерној станици у Тузли. Без таквих конкретних података није могуће користити комерцијално доступне софтвере за анализу. Због тога се намеће нужна потреба израде адекватног модела или прилагођавање неког од постојећих модела специфичним условима какви владају у Тузланском кантону, и у односу на доступне податке, у погледу специфичних метеоролошких, орографских и других услова, а у сврху адекватне анализе и оцјене квалитета ваздуха за ефикасно управљање квалитетом ваздуха.

9.1.4 Провјера резултата мјерења PM_{10} са референтном гравиметријском методом

Поред калибрације станица, могуће је и извршити упоредна мјерења концентрације прашине у ваздуху на свим станицама (метода бета апсорпције) са уређајима који користе референтну методу (гравиметријска метода). Да би се мјерења могла квалитетно упоредити, потребно је мјерити на свакој локацији најмање 40 дана.

9.2 ОРГАНИЗАЦИЈСКЕ МЈЕРЕ У ТУЗЛАНСКОМ КАНТОНУ ЗА СМАЊЕЊЕ ЕМИСИЈА ЗАГАЂУЈУЋИХ МАТЕРИЈА У ВАЗДУХ

9.2.1 План ажурирања Регистра загађујућих материја у Тузланском кантону и Плана интервентних мјера

Циљ ове мјере је редовно вођење, ажурирање, комплетирање, оптимизирање и верификација података у Регистру, ради стварања услова за ефикасно управљање квалитетом ваздуха, као и годишњег извјештавања о емисијама загађујућих материја у ваздух и квалитету ваздуха на подручју Тузланског кантона. Исто тако, циљ ове мјере је и регистрација нових извора емисија и загађујућих материја који нису обухваћени постојећим Регистром или за које нису комплетирани релевантни подаци о врсти и карактеристикама извора, врсти и количини сировина и горива и билансима емисија по врсти и количини полутаната или ако су извршене одређене техничко-технолошке промјене које значајно утичу на ниво емисија загађујућих материја, како би се обезбједио квалитет и употребљивост података у Регистру. Тиме се одређује коректније, односно стварно стање емисија индустријских, енергетских и других извора емисија загађујућих материја у ваздуху.

Потребно је континуирано побољшавати методе прикупљања података, вођења регистра, вјеродостојности података. Такође, потребно је планирати ажурирање Плана интервентних мјера из разлога што тренутним Планом, иако је у Тузли често присутно прекомјерно загађење ваздуха током зимских мјесеци, ријетко је могуће испунити услове за проглашење епизода (не раде све мјерне станице, и сл). На овај начин и ради прекида рада појединих станица, потенцијалног инсталирања нових потребно је планирати најмање једном у 4 године ажурирање плана интервентних мјера и према искуствима имплементације постојећег плана.

9.2.2 Прогноза стања квалитета ваздуха

Прогноза стања квалитета ваздуха кључна је за правовремено подузимање мјера у случају када се очекује висок ниво концентрација загађујућих твари (прагови узбуне), чиме би се омогућило примјењивање мјера за ублажавање тих посљедица, према Плану интервентних мјера за случајеве прекомјерне загађености ваздуха у Тузланском кантону. Иако Федерални метеоролошки завод до сада није пружао такве прогнозе, ова мјера је остварива уз унапређење капацитета Федералног хидрометеоролошког завода. Прогнозе квалитета ваздуха биле би израђиване за три дана унапријед током гријне сезоне, користећи математичке моделе засноване на прогнози временских услова, катастру емисија, конфигурацији терена и другим релевантним факторима. Израдом модела, могао би се израдити и предикцијски модел.

9.2.3 План рада јавног сектора у случају прогнозе прекомјерне загађености

Планове рада у јавном сектору, у случају прогнозе погоршања квалитета ваздуха, је потребно донијети због тога што је у јавном сектору запослено око 40% радника. У случају погоршања квалитета ваздуха до „прагова узбуне“, превоз ових путника у уобичајеном радном времену од 8 до 16 h и загријавање објеката гдје ти запослени раде, представља додатно оптерећење за квалитет ваздуха. Зато је неопходно да свако министарство у свом домену донесе планове организације рада у случајевима прекомјерне загађености ваздуха. Ти планови треба да размотре:

- Рад од куће;
- Помјерање радног времена (нпр. један дио запослених да ради од 7 до 15 h, други од 9 до 17 h итд.), како би се смањиле јутарње и послеподневне саобраћајне гужве које стварају додатни притисак на квалитет ваздуха;
- Планирање скраћења радног времена (нпр. скраћење часова у школама, скраћење радног времена у општинама/градовима и кантоналним министарствима итд.), како би се смањиле топлотне потребе загријавања простора у којима бораве;
- Све остале активности које би допринијеле смањењу потрошње енергије и саобраћајних гужви.

9.2.4 Смањење административних процедура

Општине/градови у Тузланском кантону требају да смање административне процедуре издавања докумената, у смислу да се смање потребе за превозом властитим аутомобилима и градским саобраћајем. Веома често су грађани, због постојећих административних процедура, у ситуацији да се возају више пута са једног на друго мјесто, како би прибавили поједине документе. Једна од мјера која се може одмах подузети јесте издавање одређених докумената и комуникација са службеницима општина/градова путем електронске поште.

9.3 МЈЕРЕ СМАЊЕЊА ЕМИСИЈА У СТАМБЕНОМ СЕКТОРУ

9.3.1 Смањење коришћења индивидуалних котловница на угаљ

Циљ ове мјере је смањење емисије SO₂ и PM честица из сектора малих ложишта на подручју Тузле, Живиница и Лукавца, ради смањења нивоа концентрација SO₂ и PM у приземном слоју тропосфере и побољшања квалитета ваздуха, а како би се постигла прва (I) категорија квалитета ваздуха најдаље до 2030. године. За постизање квалитета ваздуха прве (I) категорије потребно је смањити емисију SO₂ из сектора индустрије и енергетике за најмање 50% до краја 2030. године. Истовремено, за остваривање наведених циљева потребно је смањити и емисију SO₂ из малих ложишта за најмање 30% до краја 2030. године, а на бази биланса емисије малих ложишта енергетике за 2023. годину (подаци за Живинице, Тузлу и Лукавац).

Ову мјеру могуће је реализовати кроз потицање употребе еколошки прихватљивих горива у кућним ложиштима. Кроз програме који подржавају енергијску ефикасност, потребно је субвенционисати замјену постојећих конвенционалних пећи и котлова који користе горива неприкладна за околиш и који имају високе емисије честица и других загађујућих материја, са уређајима који омогућавају ниске емисије при изгарању еколошки прихватљивих горива. Град Тузла већ интензивно ради на субвенционисању мјера енергијске ефикасности, што је потребно

планирати и у градовима Лукавац и Живинице. Када је ријеч о потицању употребе биомасе, потребно је усмјерити подршку на куповину уређаја за ложење који имају најниже емисије честица, захваљујући примјени напредних технологија сагоријевања.

Додатно је потребно промовисати обновљиве изворе енергије, кроз субвенције за куповину фотонапонских панела, соларних колектора и топлотних пумпи, како би се смањио утицај загађења из индивидуалних ложишта.

9.3.2 Едукација грађана и јачање свијести

Циљ ове мјере је едукација грађана о томе како да смање емисију из својих кућних ложишта и допринесу побољшању квалитета ваздуха, те да уз то смање трошкове за енергију. Грађане је потребно на једноставан и разумљив начин едуцирати и информисати о сљедећим аспектима загађивања ваздуха из кућних ложишта и могућностима заштите ваздуха:

- Препоруке о правилном коришћењу пећи на чврста горива;
- Препоруке за припрему горива за ложење;
- Препоруке за одржавање и чишћење инсталација и димњака за одводњу димних гасова;
- Подизању свијести о важности редовног одржавања и чишћења пећи и димњака;
- Подизање свјести о опасностима и посљедицама спаљивања отпадних материјала у кућним пећима и др.

Информације о коришћењу горива и смањивању емисија из кућних ложишта је потребно дати у форми едукативно-информативног летка, који ће бити објављен на веб страници Министарства просторног уређења и заштите околице (или на некој другој страници) Тузланског кантона, као и други едукативни материјали. Исто тако, реализацију ове мјере треба вршити путем локалних медија, у циљу што масовније едукације грађана о начину ложења и начинима смањења емисија из кућних пећи у ваздух, као и значају ове мјере, чију доступност треба омогућити изразом мобилне апликације.

9.4 МЈЕРЕ СМАЊЕЊА ЕМИСИЈА У ЈАВНОМ СЕКТОРУ

9.4.1 Увођење система даљинског гријања у Живиницама

Циљ ове мјере је изградња система даљинског гријања у Живиницама ради укидања бројних малих котловница и кућних ложишта, те тиме смањивања емисија и побољшање квалитета ваздуха у локалној заједници. Реална могућност смањења емисија из малих ложишта јесте изградња система даљинског гријања из ТЕ Тузла за подручје града Живиница. Створени су сви предуслови и са пуштањем Блока 6 који може обезбиједити потребну топлотну енергију за Живинице. Такође, битно је да систем буде пројектован и димензионисан тако да у наредном периоду може на једноставан начин бити прикључен на алтернативне изворе тоpline у коначном циљу смањења емисија.

9.4.2 Енергијска ефикасност јавних зграда

Јавни објекти (као што су јавне зграде, школе, објекти услужних дјелатности итд.) обично посједују властите котловнице и већином користе угаљ и дрво као погонско гориво. Јавне установе су велики потрошачи топлотне (и других врста) енергије, било да користе властите котловнице или су прикључене на систем даљинског гријања (иако у мањем броју). Буџетски

корисници посебно представљају енергетски интензивне објекте. На основу доступних студија и статистичких података може се закључити да се ради о објектима с високим енергетским трошковима. Према томе, потребно је проводити редовне енергијске аудите, улагати у енергијску ефикасност, пребацивати гдје је могуће гријање на даљински систем гријања, уграђивати топлотне пумпе у комбинацији са ОИЕ.

9.5 МЈЕРЕ СМАЊЕЊА ЕМИСИЈА У ИНДУСТРИЈИ

9.5.1 Смањење фугитивних емисија

Фугитивне емисије из појединих извора често значајно утичу на квалитет ваздуха локалног подручја, као што су нека карактеристична индустријска постројења из којих се отпадни гасови и прашина емитују неконтролисано (нпр. приликом улагања шарже или изљева производа или на инсталацијама и отворима), депоније комуналног и индустријског отпада, депоније стајњака, површински копови и депоније фракције, рушење објеката, саобраћајнице на којима је наталожен расути материјал и прашина, паљење и сагоријевање отпадног материјала, постројења за пречишћавање отпадних вода и други неконтролисани извори. Фугитивне емисије су посебно значајне ако се јављају у близини насеља и зона становања и ако се не подузимају мјере за њихово спречавање и/или смањење.

Посебно су значајне ако се емитују токсичне материје, попут органских једињења, разних канцерогених примјеса (нпр. приликом непотпуног сагоријевања пластичних материјала), прашине, неугодних мириса итд. Неадекватно, нередовно или скоро никако се фугитивне емисије не спречавају нити ублажују, што изазива неријетка негодовања грађана. Спречавање и смањење фугитивних емисија постиже се обавезним прописивањем и провођењем адекватних мјера, чијом примјеном се могу постићи задовољавајући ефекти.

Мјере за смањење фугитивних емисија су:

- Редовне инспекције и захтијевање достављања на увид Редовног енергијског аудита система гријања и система климатизације;
- Редовне инспекције посједовања извјештаја о редовним сервисима клима уређаја;
- Поттицање замјене застарјеле опреме да се смање цурења гасова – кроз едукацију, кроз приступ информацијама о начинима финансирања замјене застарјелих машина.

9.5.2 Смањење коришћења угља у индустријским процесима

Циљ ове мјере је смањење емисије SO₂ и PM честица из сектора индустрије. Ову мјеру могуће је реализовати кроз поттицање употребе еколошки прихватљивих горива у индустријским ложиштима. Кроз програме који подржавају енергетску ефикасност, потребно је субвенционисати замјену постојећих конвенционалних пећи и котлова који користе горива неприкладна за околиш и који имају високе емисије честица и других загађујућих материја, с уређајима који омогућавају ниске емисије при изгарању еколошки прихватљивих горива. Када је ријеч о поттицању употребе биомасе, потребно је усмјерити подршку на куповину уређаја за ложење који имају најниже емисије честица захваљујући примјени напредних технологија сагоријевања.

Додатно је потребно промовисати обновљиве изворе енергије, кроз субвенције за куповину фотонапонских панела, соларних колектора и топлотних пумпи како би се смањио утицај загађења из индивидуалних ложишта.

9.6 МЈЕРЕ СМАЊЕЊА ЕМИСИЈА У САОБРАЋАЈУ

9.6.1 Повећање услуга јавног превоза

Највећи ефекти у смањењу загађивања ваздуха од саобраћаја постижу се подстицањем јавног превоза, те смањивањем потреба за обављање саобраћаја личним возилима. Стање у градском саобраћају је такво да су превозна возила углавном застарјела, често са лошим сагоријевањем и са великом потрошњом горива. Такође, због непостојања добро осмишљеног јавног превоза и мањка бициклических/пјешачких стаза грађани су присиљени користити властите аутомобиле што доводи до гужви у саобраћају, а тиме и већег загађења ваздуха. Влада ТК, заједно са свим другим заинтересованим странама, мора ријешити проблеме градског превоза, те донијети и имплементирати план побољшања квалитета услуга у градском саобраћају. То би требало учинити јавни превоз привлачнијим за коришћење од стране грађана. Такође, потребно је повећати капацитете јавног превоза у вријеме јутарњих и послеподневних гужви.

9.6.2 Одговорна контрола на техничким прегледима возила

Како би се постигло смањење емисије из саобраћајних возила, треба обезбиједити одговорнију контролу издувних гасова при техничким прегледима моторних возила на регистрованим станицама за технички преглед моторних возила, према обавезама које проистичу из законске регулативе.

9.6.3 Израда SUMP-а

Са израдом плана одрживе урбане мобилности може се допринијети коришћењу јавног превоза, бициклизма и допринијети смањењу емисија из индивидуалних возила. SUMP (Sustainable Urban Mobility Plan) или План одрживе урбане мобилности је стратешки документ који се развија како би се унаприједила мобилност у градовима на начин који је еколошки прихватљив, социјално праведан и економски одржив. Главни циљ SUMP-а је смањење негативних ефеката саобраћаја, као што су загађење ваздуха, гужве и несреће, уз побољшање квалитета живота у урбаним срединама. SUMP укључује свеобухватан приступ планирању саобраћаја који обухваћа различите облике транспорта (нпр. јавни превоз, бициклизам, пјешачење, електромобилност), уз фокус на интеграцију одрживих и ефикасних транспортних система, унапређење инфраструктуре и подстицање коришћења еколошки прихватљивих начина превоза. Такође, SUMP узима у обзир потребе свих корисника саобраћаја, укључујући и рањиве групе као што су старији и особе са инвалидитетом.

9.6.4 Изградња бициклических стаза

Подразумијева се изградња бициклических стаза, планирање интерконекције постојећих стаза, изградња међуградских бициклических стаза, изградња рекреативних бициклических стаза, повезивање урбаних и индустријских зона са бициклическим стазама, изградња инфраструктуре за паркинг за бицикле.

Мјера изградње бициклистичких стаза представља кључни корак у промовисању одрживе урбане мобилности и смањењу негативних утицаја саобраћаја на околиш. Циљ ове мјере је омогућити безбједнији и ефикаснији начин превоза за бициклисте, смањујући тиме гужве у саобраћају, емисије CO₂ и загађење ваздуха. Такође, изградња бициклистичких стаза доприноси здрављу грађана кроз подстицање физичке активности.

9.6.5 Мјере стимулисања грађана

Након унапређења квалитета и капацитета услуга, у случају значајног погоршања квалитета ваздуха, потребно је увести различите стимулативне мјере како би се повећала употреба градског саобраћаја. Циљ је смањити број индивидуалних моторних возила у данима када је квалитет ваздуха погоршан, чиме би се смањио притисак на околиш. Ове мјере требале би бити осмишљене на начин који би мотивисао грађане да чешће користе јавни превоз у таквим данима и могле би обухватити:

- Снижене цијене или бесплатан превоз за наведене дане;
- Увођење додатне стимулације кроз наградне игре у којима би грађани учествовали са картама купљеним у дане погоршаног квалитета ваздуха;
- Друге иновативне мјере које би допринијеле појачаном интересу грађана за коришћењем јавног превоза у дане када се евидентира значајно погоршање квалитета ваздуха;
- Строжији емисиони стандарди за возила у ужем језгру града.

9.6.6 Организација јавних комуналних служби

Сва комунална предузећа требају прилагодити своје свакодневне активности на терену како би избјегла њихово вршење током периода појачане саобраћајне гужве (од 06 до 10 h и од 15 до 18 h). Активности, попут пражњења контејнера, у вријеме када људи иду на посао и враћају се са посла, изазивају додатне гужве, што негативно утиче на квалитет ваздуха у граду. Оптимално, такви радови требали би се обављати након 19 h, односно у ноћним сатима.

10 ПРОЦЕНА ПЛАНИРАНОГ ПОБОЉШАЊА КВАЛИТЕТА ВАЗДУХА И ОЧЕКИВАНОГ ВРЕМЕНА ПОТРЕБНОГ ЗА ДОСТИЗАЊЕ ТИХ ЦИЉЕВА

Циљ Акционог плана заштите квалитета ваздуха за подручје Тузланског кантона је постићи побољшање квалитета ваздуха у што краћем року и минимализирати прекорачање граничних вриједности увођењем ефикасних мјера у наредним годинама, како би се заштитило здравље становништва и створили услови за одрживи развој.

Смањење емисија SO₂ и честица овиси о провођењу мјера везаних за супституцију угља са околишки прихватљивијим горивом, инсталирању техничких система за одсумпоравање отпадних димних гасова, те проширењу система даљинског гријања и укидања малих ложишта, као и провођење других мјера за смањење и контролу емисија.

Значајне потенцијалне могућности за смањење емисије SO₂ у ТК се могу постићи проширењем система даљинског гријања и укидањем локалних котловница и кућних ложишта који представљају велике изворе емисија у зимској сезони. Тиме се, осим смањења загађења ваздуха

SO₂ и честицама PM₁₀, постиже и смањење емисија честица PM_{2.5} јер оне чине главнину емисија честица од сагоријевања у малим ложиштима.

Акционим планом заштите квалитета ваздуха за подручје ТК може се реализовати сљедеће:

- Постизање прве (I) категорије квалитета ваздуха до краја 2030. године у урбаној зони Града Тузла;
- Постизање прве (I) категорије квалитета ваздуха до краја 2030. године у урбаној зони Града Лукавац;
- Постизање прве (I) категорије квалитета ваздуха до краја 2030. године у урбаној зони Града Живинице;
- Постизање прве (I) категорије квалитета ваздуха у индустријским зонама, која подразумева да нису прекорачене толерантне вриједности нити за једну загађујућу материју до краја 2050. године;
- Постизање прве (I) категорије квалитета ваздуха у осталим дијеловима градова Тузла, Лукавац и Живинице, односно постизање нивоа онечишћења ваздуха испод граничних вриједности до краја 2030. године у циљу заштите здравља становништва и животне средине.

Динамику реализације Акционог плана за Тузлански кантон одређују доступна финансијска средства, начини њихове употребе, те други фактори, као и одлучност у остваривању планираног побољшања квалитета ваздуха. Стога је од велике важности да управљање квалитетом ваздуха постане једна од кључних стратешких политика Тузланског кантона и локалних заједница на чијем подручју је ваздух прекомјерно загађен, с циљем усклађивања економског развоја са социјалним потребама и заштитом животне средине. Тиме ће се створити услови за одрживи развој и заштиту здравља становништва.

11 НЕОПХОДНИ БУЏЕТСКИ ЗАХТЈЕВИ (СРЕДСТВА, ОСОБЉЕ, ИНФОРМАЦИЈЕ И СЛ.) КОЈИ ИЗИСКУЈУ ПЛАНИРАНО ПОБОЉШАЊЕ КВАЛИТЕТА ВАЗДУХА

У наредној табели су представљене предложене мјере за побољшање квалитета ваздуха са наведеним носиоцима активности, временским оквиром и процијењеним средствима у КМ.

Табела 18: Мјере за побољшања квалитета ваздуха

Мјера	Носилац активности	Временски оквир	Процијењена средства (КМ)
Побољшање инфраструктуре мониторинга квалитета ваздуха			
Проширење мреже мјерних станица	Градови и општине	2025.-2030.	600.000
Увођење система мјерења квалитета ваздуха по стандарду BAS ISO 17025	Завод за јавно здравство или Министарство просторног уређења и заштите околице Тузланског кантона	2025.-2030.	200.000
Наставити са вршењем редовне калибрације станица од стране акредитованих лабораторија	Министарство просторног уређења и заштите околице Тузланског кантона и акредитоване лабораторије	2025.-2027.	100.000

Успостава адекватног система моделирања квалитета ваздуха	Федерални хидрометеоролошки завод, Министарство просторног уређења и заштите околице Тузланског кантона	2025.-2035.	500.000
Провјера резултата мјерења РМ ₁₀ са референтном гравиметријском методом	Завод за јавно здравство или Министарство просторног уређења и заштите околице Тузланског кантона	2025.-2030.	30.000
Организацијске мјере у ТК за смањење емисија загађујућих материја			
План ажурирања Регистра загађујућих материја ТК	Министарство просторног уређења и заштите околице Тузланског кантона	Сваке 4 године	50.000
Повећање броја инспектора на подручју ТК	Влада ТК, Кантонална управа за инспекцијске послове	2025.-2030.	500.000 /годишње
Прогноза стања квалитета ваздуха	Федерални хидрометеоролошки завод	2025.-2035.	1.000.000
План рада јавног сектора у случају прогнозе прекомјерне загађености	Влада ТК и надлежна министарства	2025.-2027.	10.000
Смањење административних процедура	Влада ТК, општине/градови	2025.-2035.	100.000
Мјере смањења емисија у стамбеном сектору			
Смањење коришћења индивидуалних котловница на угаљ	Влада ТК, општине/градови, невладине организације	2025.-2035.	10.000.000
Едукација грађана и јачање свијести	Влада ТК, општине/градови, невладине организације	2025.-2027.	100.000
Мјере смањења емисија у јавном сектору			
Увођење система даљинског гријања у Живиницама	Влада ТК, Град Живинице, ЈП Електропривреда БиХ	2025.-2030.	20.000.000
Енергијска ефикасност јавних зграда	Влада ТК, општине/градови	2025.-2030.	5.000.000
Мјере смањења емисија у индустрији			
Смањење фугитивних емисија	Привредници, општине/градови	2025.-2035.	-
Смањење коришћења угља у индустријским процесима	Привредници, Влада ТК, општине/градови	2025.-2035.	50.000.000
Мјере смањења емисија у саобраћају			
Повећање услуга јавног превоза	Влада ТК, Министарство трговине, туризма и саобраћаја ТК	2025.-2035.	2.500.000
Одговорна контрола на техничким прегледима возила	Влада ТК, Министарство трговине, туризма и саобраћаја ТК, власници техничких прегледа	2025.-2030.	100.000
Израда SUMP-а	Влада ТК, Министарство просторног уређења и заштите околице Тузланског кантона, Министарство трговине, туризма и саобраћаја ТК	2025.-2035.	150.000
Изградња бицикличких стаза	Влада ТК, Министарство трговине, туризма и саобраћаја ТК	2025.-2030.	1.000.000
Мјере стимулесања грађана	Влада ТК	2025.-2030.	200.000
Организација јавних превозних служби	Министарство трговине, туризма и саобраћаја ТК, градови и општине	2025.-2030.	100.000

537

Регистар загађујућих материја у ваздух за 2023. годину за Тузлански кантон

1 УВОД

Загађивање ваздуха је највећа еколошка пријетња јавном здрављу у свијету и узрокује више од 8 милиона пријевремених смрти сваке године. Загађивање ваздуха и климатске промјене су уско повезани јер сви основни загађивачи имају утицај на климу и већина њих има изворе који емитују загађујуће материје. 2021. године 99% свјетске популације живјело је на мјестима гдје нису испуњени најстрожији нивои смјерница о квалитету ваздуха Свјетске здравствене организације (СЗО) за 2021. годину.

Загађивање ваздуха углавном долази из индустрије, електроенергетског сектора, транспорта, пољопривреде и стамбеног сектора. У земљама у развоју највећи узрок загађивања представља коришћење дрва и других чврстих горива¹.

У Тузланском кантону (ТК) је запажено неповољно стање квалитета ваздуха. Неповољан утицај на квалитет ваздуха има енергетски сектор, који је један од најзначајнијих носилаца привредних активности, сектор индустрије и то посебно из производње: соде, кокса, производа на бази коксног гаса, цемента, производа на бази слане воде и хлора и др., при чему се уочава тренд повећања броја постројења и погона који улазе у ову категорију. Такође, високе концентрације загађујућих материја у ваздуху, које су у знатном порасту у периоду сезоне гријања, показују да су сектор зградарства, а посебно индивидуална ложишта, такође, један од значајнијих загађивача ваздуха. И на крају, велики притисак на квалитет ваздуха долази из сектора саобраћаја, што је углавном посљедица наглог повећања броја возила у саобраћају. Квалитет ваздуха у Тузланском кантону се прати путем пет мобилних мјерних станица, од које се три налазе на подручју града Тузле, једна на подручју града Живинице, те једна на подручју града Лукавац. Поред пет стационарних мјерних станица, Министарство просторног уређења и заштите околице ТК располаже и са једном мобилном станицом која служи за мјерење загађења у осталим општинама/градовима Тузланског кантона².

С обзиром на то да се параметри квалитета ваздуха прате само у појединим дијеловима Кантона због недостатка мјерних станица, јавља се потреба да се за процјену стања квалитета ваздуха поред мјерења користе и израчунате вриједности емисија. То ће свакако допринијети унапређењу квалитета ваздуха и изради смјерница које ће системски помоћи у ограничавању нивоа загађења ваздуха из сваког од идентификованих извора.

Као одговор на наведени развојни проблем и законску обавезу, произашлу из члана 14. Закона о заштити ваздуха („Службене новине Федерације БиХ“, бр. 33/03 и 4/10), предвиђено је да се у регистру постројења и загађивања околиша који се успоставља на основу Закона о заштити околиша, води и регистар емисија у ваздух у који се уписују подаци о изворима емисија у ваздух, њиховим правним лицима и загађујућим материјама које извори испуштају у ваздух, као што је дефинисано пројектним задатком. У току имплементације пројекта усвојен је нови Закон о заштити ваздуха („Службене новине Федерације БиХ“, број: 72/24), гдје се у члану 53. Закона наводи да надлежно тијело на нивоу кантона, води базу података о стационарним изворима емисија у ваздух на територији свог кантона, са подацима о просторном смјештају и капацитетима извора загађивања, као и свим промјенама и реконструкцијама.

¹ Pollution Action Note, UNEP: <https://www.unep.org/interactives/air-pollution-note/>

² Стратегија развоја Тузланског кантона за период 2021.-2027. година

Регистар емисија у ваздух ће послужити као основа за мапирање прекомјереног загађивања ваздуха и развијање политике за његово смањење.

1.1 ЗАКОНСКИ ОКВИРИ ЗА УПРАВЉАЊЕ КВАЛИТЕТОМ ВАЗДУХА

Управљање квалитетом ваздуха у Босни и Херцеговини (БиХ) је у надлежности ентитетске власти и кантона. Тамо гдје надлежност није изричито дата Федерацији БиХ кантони имају пуну надлежност (члан 3.4 Устава Федерације БиХ). Свих 10 кантона у Федерацији БиХ имају властита одјељења за околиш, са одвојеним одјељењима за издавање дозвола и инспекцијама. Околинске дозволе издају и надзиру надлежна кантонална министарства, док општине учествују у процесу кроз просторно планирање, организацију јавних расправа и давање мишљења. Ипак, формална координација активности у области заштите околиша између кантона и општина у великој мјери недостаје.

Околинске дозволе на најнижем нивоу се издају и контролишу у кантонима, али не постоји формална координација активности у вези околиша између општина и кантона.

Мониторинг квалитета ваздуха у Федерацији БиХ је у надлежности Федералног хидрометеоролошког завода (ФХМЗ) и надлежних органа кантона и јединица локалне самоуправе. ФХМЗ припрема годишњи извјештај о стању квалитета ваздуха и доставља га Федералном министарству околиша и туризма и Федералном министарству здравства ради објављивања. ФХМЗ води базу података о мјерењу квалитета ваздуха.

Мониторинг квалитета ваздуха у Тузланском кантону је у надлежности Министарства просторног уређења и заштите околице Тузланског кантона и прати се путем пет стационарних мјерних станица за континуирани мониторинг квалитета ваздуха. Пропис који се односи на област квалитета ваздуха у Федерацији БиХ је Закон о заштити ваздуха („Службене новине Федерације БиХ“, број: 72/24) заједно са правилницима.

Законом се уређује заштита и управљање квалитетом ваздуха, планирање и мјере за побољшање квалитета ваздуха, мјере заштите озонског омотача, мјере ублажавања и прилагођавања климатским промјенама, те послови мјерења, информисања и извјештавања о емисијама.

У заштити и побољшању квалитета ваздуха примјењују се и одредбе Закона о заштити околиша ("Службене новине Федерације БиХ", број: 15/21), те други прописи, осим ако овим Законом није другачије прописано.

Надлежност на основу овог закона имају органи Федерације БиХ и кантона, јединица локалне самоуправе (општине и градови), привредни субјекти и друга правна и физичка лица.

Територија Федерације БиХ се разграничава на зоне и агломерације на основу оцјене квалитета ваздуха, а то разграничавање се ревидира најмање сваких пет година. Оцјена квалитета ваздуха проводи се коришћењем фиксних мјерења, моделирања и индикативних мјерења. Према нивоу загађености, полазећи од прописаних граничних вриједности, а на основу резултата мониторинга и моделирања, утврђују се сљедеће категорије квалитета ваздуха:

I прва категорија - чист или незнатно загађен ваздух гдје нису прекорачене граничне вриједности нивоа ни за једну загађујућу материју;

II друга категорија - загађен ваздух гдје су прекорачене граничне вриједности нивоа за једну или више загађујућих материја.

Оцјењивање квалитета ваздуха и управљање квалитетом ваздуха обавезно је за сумпор диоксид, азот диоксид и азотне оксиде, суспендоване честице (PM₁₀ и PM_{2.5}), олово, бензен, угљен моноксид,

бензо(а)пирен, озон, кадмијум, арсен и никл, а и за друге загађујуће материје у циљу усклађивања са релевантним међународним прописима.

Мониторинг квалитета ваздуха успоставља се на федералном, кантоналном и општинском нивоу, што омогућава континуирани мониторинг и управљање квалитетом ваздуха. Мониторинг се спроводи кроз мреже мјерних станица, а резултати се користе за планирање и имплементацију мјера за смањење загађења и заштиту здравља људи. Федерални хидрометеоролошки завод врши мониторинг квалитета ваздуха у Федералној мрежи, одговоран је за координацију активности Федералне мреже и сарађује с другим релевантним органима у циљу ефикасног управљања квалитетом ваздуха.

Надлежни органи кантона, јединице локалне самоуправе и овлашћена правна лица, дужни су достављати податке о квалитету ваздуха Федералном хидрометеоролошком заводу. Ови подаци омогућавају свеобухватни мониторинг квалитета ваздуха и предузимање потребних мјера за побољшање. Годишњи извјештаји о стању квалитета ваздуха обавезни су и служе као основа за доношење стратегија заштите ваздуха на нивоу Федерације БиХ (члан 19., Закона о заштити ваздуха („Службене новине Федерације БиХ“, број: 72/24)).

Инструменти политике и планирања заштите ваздуха су:

- а) Федерална стратегија заштите околиша и Акциони план заштите околиша, дефинисани Законом о заштити околиша, у дијелу који се односи на област заштите ваздуха;
- б) Кантонални план заштите околиша, у дијелу који се односе на област заштите ваздуха;
- ц) Кантонални план квалитета ваздуха;
- д) Кантонални краткорочни акциони/интервентни план;
- е) Државни програми, планови и извјештаји који се доносе ради провођења међународних обавеза Босне и Херцеговине.

Закон се фокусира на различите аспекте унапређења квалитета ваздуха, укључујући спречавање и смањење загађења, прописивањем граничних вриједности емисија, регулацију квалитета горива и мјере за контролу емисија из покретних извора.

ФХМЗ припрема и објављује годишње извјештаје, о стању квалитета ваздуха у Федерацији БиХ, док се мјесечни извјештаји о стању квалитета ваздуха објављују на основу података из кантоналних и локалних мрежа.

Информациони систем у Закону о заштити ваздуха Федерације БиХ односи се на успоставу и функционисање информационог система квалитета ваздуха, као дијела јединственог информационог система заштите околиша, дефинисаног одредбама Закона о заштити околиша („Службене новине Федерације БиХ“, број: 15/21). Овај систем обухвата податке из мрежа за праћење квалитета ваздуха на федералном, кантоналном и локалном нивоу, као и податке о емисијама загађујућих материја, супстанцама које оштећују озонски омотач, мјерама за заштиту и побољшање квалитета ваздуха, те плановима за ублажавање климатских промјена. Федерално министарство, у сарадњи са Фондом за заштиту околиша ФБиХ и Федералним хидрометеоролошким заводом, надлежно је за вођење овог система. Такође, систем омогућава размјену информација и извјештавање у складу с међународним обавезама, док ФХМЗ дјелује као референтни центар за квалитет ваздуха и емисије.

Закон о заштити ваздуха Федерације БиХ прописује санкције за правна и физичка лица која прекрше одредбе овог закона.

Поред поменутог Закона важни прописи који су везани за област квалитета ваздуха у Федерацији БиХ су:

- Правилник о мониторингу квалитета ваздуха („Службене новине Федерације БиХ“, бр. 12/05 и 9/16);
- Правилник о мониторингу емисија загађујућих материја у ваздух („Службене новине Федерације БиХ“, бр. 9/14 и 97/17);
- Правилник о емисији испарљивих органских једињења („Службене новине Федерације БиХ“, број: 12/05);
- Правилник о условима за рад постројења за спаљивање отпада („Службене новине Федерације БиХ“, бр. 12/05 и 102/12);
- Правилник о граничним вриједностима емисије у ваздух из постројења за сагоријевање („Службене новине Федерације БиХ“, бр. 3/13 и 92/17);
- Правилник о граничним вриједностима емисије загађујућих материја у ваздух („Службене новине Федерације БиХ“, број: 12/05);
- Правилник о постепеном искључивању супстанци које оштећују озонски омотач („Службене новине Федерације БиХ“, број: 39/05);
- Правилник о условима мјерења и контроле садржаја сумпора у гориву („Службене новине Федерације БиХ“, број: 6/08);
- Правилник о начину вршења мониторинга квалитета ваздуха и дефинисању врста загађујућих материја, граничних вриједности и других стандарда квалитета ваздуха („Службене новине Федерације БиХ“, бр. 1/12, 50/19 и 3/21).

1.2 ПРАВИЛНИЦИ О УПРАВЉАЊУ КВАЛИТЕТОМ ВАЗДУХА

Заштита квалитета ваздуха и регулација емисија загађујућих материја кључни су елементи еколошке политике ФБиХ. У ФБиХ, поред закона, важну улогу у регулисању ове области имају правилници који су усклађени с релевантним директивама Европске уније (ЕУ). Ова усклађеност обезбјеђује примјену високих стандарда заштите околиша и здравља становништва, те омогућава Босни и Херцеговини постепену интеграцију у европске еколошке политике.

Правилници дефинишу граничне вриједности емисија у ваздух, методе мониторинга и критерије за оцјењивање квалитета ваздуха. Они пружају оквир за ефикасно праћење емисија, утврђивање критичних подручја и планирање мјера за смањење загађења.

1.2.1 Правилник о начину вршења мониторинга квалитета ваздуха и дефинисању врста загађујућих материја, граничних вриједности и других стандарда квалитета ваздуха („Службене новине Федерације БиХ“, бр. 1/12, 50/19 и 3/21)

Овим правилником утврђује се начин вршења мониторинга квалитета ваздуха и дефинисање врсте загађујућих материја, граничних вриједности и других стандарда квалитета ваздуха. Мониторинг укључује критерије за одређивање минималног броја мјерних мјеста и локација за узимање узорака, методе мјерења и оцјењивања квалитета ваздуха, захтјеве за валидност података, те обим информација које се објављују. Фиксна мјерења се могу допуњавати индикативним мјерењима или моделирањем.

Правилник поставља граничне вриједности загађујућих материја, горње и доње границе оцјењивања, прагове упозорења и узбуне, критичне нивое загађења и циљне вриједности. Такође, прописује рокове за постизање ових вриједности у случају прекорачења.

Федерални хидрометеоролошки завод, органи кантона и локалне самоуправе дужни су организовати мрежу континуираног мониторинга квалитета ваздуха. То укључује успоставу мјерних станица, континуирано прикупљање података, одржавање опреме и обезбјеђење валидности резултата.

Квалитет ваздуха прати се мјерењем концентрација за сумпор диоксид, азот диоксид и оксиде азота, суспендиране честице (PM_{10} , $PM_{2.5}$), олово, бензен, угљен моноксид, приземни озон, арсен, кадмијум, живу, никал и бензо(а)пирен у ваздуху, инструментима за аутоматско мјерење и/или узимањем узорака, као и њиховом анализом.

Надлежни органи могу одлучити да прате и концентрације алергогеног полена и других загађујућих материја (нпр. HCl , HF , H_2S , NH_3 , итд.), осим претходно наведених загађујућих материја.

Одређивање минималног броја мјерних мјеста и локација за узимање узорака у сврху мјерења концентрација сумпор диоксида, азот диоксида и оксида азота, суспендованих честица (PM_{10} , $PM_{2.5}$), олова, бензена и угљен монооксида у ваздуху, врши се у складу са Прилогом I наведеног Правилника.

Овај процес укључује процјену концентрација загађујућих материја попут сумпор диоксида, азот диоксида, оксида азота, суспендованих честица (PM_{10} , $PM_{2.5}$), олова, бензена и угљен монооксида.

Осим тога, одређивање минималног броја мјерних мјеста и локација зависи од више фактора, укључујући густоћу насељености, емисије из индустријских извора, климатске услове и географске карактеристике подручја. Критерији за класификацију и одређивање минималног броја мјерних мјеста такође су специфицирани за праћење концентрација приземног озона и његових прекурсора.

Одређивање минималног броја мјерних мјеста и локација за узимање узорака у сврху мјерења концентрација и брзине таложења загађивача попут арсена, кадмија, живе, никла, полицикличних ароматских угљоводоника (ПАН)-а и бензо(а)пирена захтијева пажљиво разматрање неколико кључних критеријума. Први корак је идентификација критичних подручја, при чему је важно обухватити зоне и агломерације у којима се очекује висока концентрација ових загађивача, посебно у подручјима гдје постоји могућност директне или индиректне изложености становништва током године. Поред овога, важно је обезбиједити мјерења и у другим подручјима која представљају просјечну изложеност опште популације, како би се добио холистички преглед нивоа загађења. Такође, таложење загађивача на земљишту може представљати индиректну пријетњу кроз ланац исхране, што треба бити узето у обзир приликом постављања мјерних мјеста.

Друштвена изложеност мора се пратити и у микролокацијама, али се такође мора водити рачуна да мјеста за узимање узорака избјегну директне изворе загађења, као што су саобраћајна чворишта и индустријска подручја. У урбаним подручјима, препоручена минимална удаљеност за мјерења је 200 m од главних извора загађења, док за индустријска подручја та удаљеност може бити и шира (250x250 m). На основним урбаним локацијама може бити потребно обухватити шире подручје, чак неколико километара, како би се прецизно одредили нивои загађења. Такође, ако основне концентрације нису познате, неопходно је додати додатна мјерења у смјеру доминантног вјетра, што омогућава бољу процјену ефеката загађења прије него што се оно прошири. Кључно је и примјењивање најбољих доступних техника које омогућавају праћење прописа о интегрисаном спречавању и контроли загађења.

Број и распоред мјерних мјеста треба бити пажљиво одабран на основу специфичности подручја и извора загађења, како би се обезбиједила репрезентативност података. Минимални број мјерних мјеста требао би укључивати локације у подручјима са високим концентрацијама загађивача, као што су индустријска и саобраћајна подручја, гдје би требало поставити најмање једно мјерно мјесто по загађивачу. Такође, мјерења у подручјима која представљају општу изложеност, попут стамбених насеља, требају бити обухваћена са око 1–3 локације у сваком већем урбаном подручју. За праћење индиректне изложености, важно је укључити и мјеста која прате таложење загађивача, нарочито у близини пољопривредних подручја. На мјестима гдје постоји значајан утицај индустријских извора загађења, додатна мјерна мјеста треба смјестити у смјеру доминантног вјетра, како би се боље пратила дистрибуција загађивача у околини (Прилог II Правилника).

Број мјерних мјеста и локација за узимање узорак у циљу одређивања концентрација алергогеног полена одређује се тако да једно мјерно мјесто и локација репрезентују подручје од око 2.500 km² или мање, у зависности од специфичности подручја (Прилог III Правилника).

Циљ мјерења квалитета ваздуха на основним руралним локацијама, дефинисан у Прилогу IV Правилника, јесте прикупљање података о укупној масеној концентрацији и хемијском саставу честица PM_{2.5} на годишњем нивоу. Ова мјерења се врше изван непосредног утицаја значајних извора загађења како би се обезбиједиле релевантне информације о стању амбијенталног ваздуха у природним условима. Добијени подаци служе за дугорочну процјену квалитета ваздуха, идентификацију трендова у загађењу и заштиту здравља становништва, те омогућавају доношење адекватних мјера за очување животне средине.

Листа параметара који се мјере у оквиру Прилога IV Правилника укључује:

- Сумпор диоксид (SO₂);
- Азот диоксид (NO₂) и оксиде азота (NO_x);
- Суспендоване честице (PM₁₀, PM_{2.5});
- Олово (Pb);
- Бензен (C₆H₆);
- Угљен-моноксид (CO);
- Приземни озон (O₃).

Ови параметри се користе за оцјену квалитета ваздуха на основним руралним локацијама.

Критерији за одређивање мјерних мјеста и локација на основним руралним локацијама обухватају избор локација изван непосредног утицаја значајних извора загађења, обезбјеђивање информација о укупној масеној концентрацији и хемијском саставу суспендованих честица (PM_{2.5}) на годишњем нивоу, те одређивање минималног броја мјерних мјеста у зависности од специфичности подручја.

Референтне методе мјерења концентрација одређених загађујућих материја у ваздуху прописане су у Прилогу V Правилника. Методе укључују:

- Сумпор диоксид (SO₂) – референтна метода је одређена према стандарду BAS EN 14212;
- Азот диоксид (NO₂) и оксиди азота (NO_x) – референтна метода је одређена према стандарду BAS EN 14211;
- Суспендоване честице PM₁₀ и PM_{2.5} – методе мјерења дефинисане су стандардима BAS EN 12341 за PM₁₀ и BAS EN 14907 за PM_{2.5};
- Олово (Pb) – метода мјерења је одређена према BAS EN 14902;
- Бензен (C₆H₆) – користи се метода према стандарду BAS EN 14662-3;
- Угљен моноксид (CO) – примјењује се метода према стандарду BAS EN 14626;
- Приземни озон (O₃) – метода је дефинисана према стандарду BAS EN 14625.

Ове методе се примјењују за оцјењивање квалитета ваздуха у складу с босанскохерцеговачким и европским нормама.

Референтне методе за оцјењивање концентрација арсена, кадмија, живе у гасовитом стању, никла и РАН у ваздуху, дефинисане су стандардима који обезбјеђују тачност и упоредивост резултата мјерења (ПРИЛОГ VI Правилника). Мјерење концентрација арсена, кадмија и никла у ваздуху заснива се на мануелном узимању узорак суспендованих честица PM₁₀, уз дигестију и анализу атомском апсорпционом спектрометријом или ICP масеном спектрометријом, у складу са стандардом BAS EN 12341. Концентрација живе у гасовитом стању одређује се аутоматским методама заснованим на атомској апсорпционој или флуоресцентној спектрометрији. РАН, укључујући бензо(а)пирен, анализирају се према стандарду BAS ISO 12884, који укључује сакупљање узорак на филтерима са сорбентом и анализу гасном хроматографијом са масеном спектрометријском детекцијом. Таложење

тешких метала и ПАН-а у укупним таложним материјама процјењује се помоћу цилиндричних посуда за узорковање падавина, према стандарду BAS EN 14902. Осим наведених референтних метода, могу се користити и друге методе које дају еквивалентне резултате, док референтне технике моделирања квалитета ваздуха тренутно нису специфициране.

Оцјењивање квалитета ваздуха у зонама и агломерацијама врши се примјеном критерија за оцјењивање концентрација сумпор диоксида, азот диоксида и оксида азота, суспендованих честица (PM_{10} , $PM_{2.5}$), олова, бензена, угљен монооксида, арсена, кадмија, никла и бензо(а)пирена у ваздуху, у складу с Прилогом VII Правилника. У наредној табели су приказане горње и доње границе оцјењивања концентрација.

Табела 1: Горња и доња граница оцјењивања

Сумпор диоксид				
Горња граница оцјењивања	Заштита здравља	Дневна средња вриједност	75 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ (60% дневне граничне вриједности)	Не смије се прекорачити више од 3 пута у току године
	Заштита екосистема	Годишња средња вриједност	12 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ (60% дневне граничне вриједности)	
Доња граница оцјењивања	Заштита здравља	Дневна средња вриједност	50 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ (40% дневне граничне вриједности)	Не смије се прекорачити више од 3 пута у току године
	Заштита екосистема	Годишња средња вриједност	8 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ (40% дневне граничне вриједности)	
Азотни диоксид и азотни оксиди				
Горња граница оцјењивања	Заштита здравља NO_2	Једночасовна средња вриједност	105 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ (70% граничне вриједности)	Не смије се прекорачити више од 18 пута у току године
	Заштита здравља NO_2	Годишња средња вриједност	32 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ (80% граничне вриједности)	
	Заштита вегетације NO_x	Годишња средња вриједност	24 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ (80% критичне вриједности)	
Доња граница оцјењивања	Заштита здравља NO_2	Једночасовна средња вриједност	75 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ (50% критичне вриједности)	Не смије се прекорачити више од 18 пута у току године
	Заштита здравља NO_2	Годишња средња вриједност	26 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ (65% критичне вриједности)	
	Заштита вегетације NO_x	Годишња средња вриједност	19,5 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ (65% критичне вриједности)	
Олово				
Горња граница оцјењивања	Заштита здравља	Годишња средња вриједност	0,35 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ (70% граничне вриједности)	
Доња граница оцјењивања	Заштита здравља	Годишња средња вриједност	0,25 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ (50% критичне вриједности)	
Бензен				
Горња граница оцјењивања	Заштита здравља	Годишња средња вриједност	0,35 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ (70% граничне вриједности)	
Доња граница оцјењивања	Заштита здравља	Годишња средња вриједност	2 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ (40% критичне вриједности)	
Угљен моноксид				
Горња граница оцјењивања	Заштита здравља	8-часовна средња вриједност	70% граничне вриједности (7 mg/m^3)	Не смије се прекорачити више од 18 пута у току године
Доња граница оцјењивања	Заштита здравља	8-часовна средња вриједност	50% граничне вриједности (5 mg/m^3)	Не смије се прекорачити више од 18 пута у току године
Суспендоване честице – PM_{10}				
Горња граница оцјењивања	Заштита здравља	Дневна средња вриједност	35 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ (70% граничне вриједности)	Не смије се прекорачити више од 35 пута у току године
	Заштита здравља	Годишња средња вриједност	28 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ (70% дневне граничне вриједности)	

Доња граница оцјењивања	Заштита здравља	Дневна средња вриједност	25 µg/m³ (50% граничне вриједности)	Не смије се прекорачити више од 35 пута у току године
	Заштита здравља	Годишња средња вриједност	20 µg/m³ (50% дневне граничне вриједности)	
Суспендоване честице – PM _{2.5}				
Горња граница оцјењивања	Заштита здравља	Дневна средња вриједност	17 µg/m³ (70% граничне вриједности)	
Доња граница оцјењивања	Заштита здравља	Дневна средња вриједност	12 µg/m³ (50% граничне вриједности)	
Тешки метали				
Врста заштите	Период усредњавања	Метал	Горња граница оцјењивања	Доња граница оцјењивања
Заштита здравља	Годишња средња вриједност	As	60% циљне вриједности (3,6 ng/m²)	40% циљне вриједности (2,4 ng/m²)
		Cd	60% циљне вриједности (3 ng/m²)	40% циљне вриједности (2 ng/m²)
		Ni	70% циљне вриједности (14 ng/m²)	50% циљне вриједности (10 ng/m²)
Бензо(а)пирен				
Врста заштите	Период усредњавања	Горња граница оцјењивања	60% циљне вриједности (0,6 ng/m²)	
Заштита здравља	Годишња средња вриједност	Доња граница оцјењивања	40% циљне вриједности (0,4 ng/m²)	

Оцјењивање квалитета ваздуха у зонама и агломерацијама врши се примјеном критерија за оцјењивање концентрација арсена, кадмија, никла и бензи(а)пирена у ваздуху, у Прилогу VIII Правилника. У наредној табели је приказана горња и доња граница оцјењивања арсена, кадмија, никла и бензи(а)пирена.

Табела 2: Горња и доња граница оцјењивања концентрација арсена, кадмија, никла и бензи(а)пирена

	Арсен	Кадмијум	Никл	Бензо(а)пирен
Горња граница оцјењивања	60% циљне вриједности (3,6 ng/m ²)	60% циљне вриједности (3 ng/m ²)	70% циљне вриједности (14 ng/m ²)	60% циљне вриједности (0,6 ng/m ²)
Доња граница оцјењивања	40% циљне вриједности (2,4 ng/m ²)	40% циљне вриједности (2 ng/m ²)	50% циљне вриједности (10 ng/m ²)	40% циљне вриједности (0,4 ng/m ²)

Постављене су граничне вриједности за кључне загађујуће материје. Уколико се оне прекораче, потребно је провести мјере за смањење емисија и побољшање квалитета ваздуха. Такође, прописане су горње и доње границе оцјењивања, које одређују када је потребно вршити додатна мјерења или моделирање.

Захтјеви у погледу квалитета података који се користе за оцјењивање квалитета ваздуха, с обзиром на тражену тачност методе мјерења, минималну расположивост података, мјерну несигурност у погледу поступка моделирања, утврђују се у складу с Прилогом IX Правилника.

Провјера квалитета мјерења, начин обраде, приказа резултата и оцјена њихове поузданости и вјеродостојности, проводи се према прописаним методама мјерења и захтјевима стандарда BAS ISO/IEC 17025.

Оцјењивање квалитета ваздуха, односно нивоа загађујућих материја из члана 7. став 1. овог правилника, врши се на основу прописаних метода мјерења и захтјева стандарда BAS ISO/IEC 17025 и прописаних нумеричких вриједности.

Граничне и толерантне вриједности и границе толеранције за сумпор диоксид, азот диоксид, суспендоване честице (PM₁₀ и PM_{2.5}), олово, бензен и угљенмоноксид, као и граничне вриједности за сулфате у PM₁₀, меркаптани, амонијак, феноле, хлороводоник, гасовите флуориде утврђене су у Прилогу X Одјељак Б овог Правилника:

- Сумпор диоксид (SO₂): Гранична вриједност (24h просјек): 125 µg/m³;
- Сумпор диоксид (SO₂): Гранична вриједност (1h просјек): 350 µg/m³;
- Азот диоксид (NO₂) и азотни оксиди (NO_x): Гранична вриједност (1h просјек): 200 µg/m³;
- Азот диоксид (NO₂) и азотни оксиди (NO_x): Годишња гранична вриједност: 40 µg/m³;
- Суспендоване честице (PM₁₀): Гранична вриједност (24h просјек): 50 µg/m³;
- Суспендоване честице (PM₁₀): Годишња гранична вриједност: 40 µg/m³;
- Суспендоване честице (PM_{2.5}): Годишња гранична вриједност: 25 µg/m³;
- Угљен моноксид (CO): Максимална дневна 8h средња вриједност: 10 µg/m³;
- Бензен (C₆H₆): Годишња гранична вриједност: 5 µg/m³;
- Олово (Pb): Годишња гранична вриједност: 0.5 µg/m³.

Ове вриједности се не смију прекорачити када се једном постигну.

За загађујуће материје за које није прописана граница толеранције, као толерантна вриједност узима се њихова гранична вриједност. Граничне и толерантне вриједности у смислу ове уредбе су основа за:

- 1) оцјењивање квалитета ваздуха;
- 2) подјелу зона и агломерација у категорије на основу нивоа загађења ваздуха;
- 3) управљање квалитетом ваздуха.

У случају када постоје доступни подаци, прекорачења горње и доње границе оцјењивања загађујућих материја из члана 16. овог правилника, утврђују се на основу концентрација загађујућих материја, измјерених током претходних пет година. Сматра се да је граница оцјењивања прекорачена уколико се прекорачење догодило најмање током три од претходних пет година.

Подаци о квалитету ваздуха морају бити јавно доступни путем веб страница надлежних институција. У случају прекорачења прагова упозорења и узбуне, јавност се мора одмах обавијестити путем медија. Сваке године надлежни органи припремају извјештај о квалитету ваздуха, који укључује податке о мјерењима, анализама, узроцима прекорачења и њиховом утицају на здравље и околиш. Извјештај мора садржавати и препоруке за побољшање квалитета ваздуха.

У подручјима с индустријским постројењима или другим значајним изворима емисија, надлежни органи могу наложити додатна мјерења за специфичне загађујуће материје попут амонијака, водониковог сулфида, арсена, хрома и азбеста.

1.2.2 Правилник о мониторингу квалитета ваздуха („Службене новине Федерације БиХ“, бр. 12/05 и 9/16)

Правилник о мониторингу квалитета ваздуха у Федерацији БиХ успоставља оквир за систематско праћење загађења ваздуха с циљем заштите здравља становништва, екосистема и изграђене инфраструктуре. Њиме се дефинишу обавезе надлежних институција, укључујући Федерални хидрометеоролошки завод, који је одговоран за прикупљање, обраду и извјештавање о подацима о квалитету ваздуха. Такође, Правилник обезбјеђује усклађеност са међународним стандардима и обавезама које Босна и Херцеговина има према релевантним конвенцијама и организацијама, попут Европске агенције за околиш.

Мониторинг квалитета ваздуха организован је на више нивоа – од федералног, кантоналног и општинског, до индустријског мониторинга, при чему су сви субјекти дужни обезбиједити квалитет својих мјерења и редовно достављати податке надлежним институцијама. Посебна пажња посвећена је информисању јавности, омогућавајући доступност годишњих извјештаја и правовремено

обавјештавање у случајевима прекорачења граничних вриједности загађујућих материја. Правилник, такође, уређује финансирање система мониторинга, које се обезбјеђује кроз буџете различитих нивоа власти и индустријских оператера, чиме се омогућава дугорочна одрживост овог система.

1.2.3 Правилник о мониторингу емисија загађујућих материја у ваздух („Службене новине Федерације БиХ“, бр. 9/14 и 97/17)

Правилник прописује начин, поступак, учесталост и методологију мјерења емисија из стационарних извора загађења. Овим правилником дефинишу се обавезе оператера у вези с провјером и праћењем емисија, критерији за успостављање мјерних мјеста, те поступак вредновања резултата мјерења и усклађености с прописаним граничним вриједностима. Такође, Правилник уређује организацију провјере емисије, услове које мора задовољити правно лице које врши провјеру, те садржај извјештаја о извршеним мјерењима емисије.

Мјерење емисије загађујућих материја може се вршити аутоматским или ручним методама, уз примјену прописаних стандарда и мјерних инструмената. Појединачна мјерења обухватају сукцесивну анализу узорака отпадног гаса при различитим радним условима постројења, док се континуирано мјерење врши непрекидно током рада извора емисије. Резултати мјерења се пореде са законским граничним вриједностима емисије, а инспекцијска тијела проводе контролу над њиховом усклађеношћу. Правилник, такође, прописује обавезе чувања података и извјештавања надлежних органа.

За постројења с већим капацитетом загађења, Правилник предвиђа обавезно континуирано праћење емисија одређених загађујућих материја, попут сумпор диоксида, азотних оксида и чврстих честица. Такође, детаљно су дефинисани критерији за израду плана мјерења емисије, који укључује идентификацију извора емисије, методе мјерења, очекиване вриједности емисија и учесталост мјерења. Ове одредбе омогућавају ефикасан надзор над емисијама у ваздух, придоносећи очувању квалитета ваздуха и заштити околиша.

1.2.4 Правилник о граничним вриједностима емисије у ваздух из постројења за сагорјевање („Службене новине Федерације БиХ“, бр. 3/13 и 92/17)

Правилник о граничним вриједностима емисије у ваздух из постројења за сагоријевање, у Федерацији БиХ, дефинише максималне дозвољене емисије загађујућих материја у ваздух. Главни циљеви овог правилника укључују смањење загађења ваздуха и усклађивање са стандардима Европске уније. Правилник прописује детаљне методе за мјерење емисија и контролу испуштања отпадних гасова из постројења за сагоријевање.

Овај правилник се примјењује на постројења за сагоријевање с топлотном снагом изнад 50 MWth. Постојећа постројења морају испунити специфичне граничне вриједности за емисије сумпор диоксида (SO₂), азотних оксида (NO_x) и чврстих честица. У случају да не могу постићи те вриједности због карактеристика горива, захтијева се одређени степен одсумпоравања. Нови стандарди се примјењују на постројења која су пуштена у рад након 2018. године.

У Правилнику су дефинисани и специфични услови за рад и мониторинг емисија. Постојећа постројења су обавезна доставити план смањења емисија, који укључује техничке спецификације и стратегије за смањење емисија. Федерално министарство околиша и туризма је надлежно за праћење имплементације и обезбјеђивање усклађености с Правилником.

Граничне вриједности емисија у ваздух из постројења за сагоријевање, у складу с Правилником, дефинисане су за различите загађујуће материје, укључујући сумпор диоксид (SO_2), азотне оксиде (NO_x) и чврсте честице. Те вриједности зависе о типу горива, величини постројења и врсти сагоријевања.

Граничне вриједности емисија у ваздух:

1. Сумпор диоксид (SO_2)

○ Постојећа велика постројења:

- Биомаса: 200 mg/m^3
- Угаљ и друга чврста горива: 400 mg/m^3 (50-100 MWth), 250 mg/m^3 (100-300 MWth), 200 mg/m^3 (>300 MWth)
- Тресет: 300 mg/m^3 (50-100 MWth и 100-300 MWth), 200 mg/m^3 (>300 MWth).

○ Нова велика постројења:

- Биомаса: 200 mg/m^3 (50-100 MWth и 100-300 MWth), 150 mg/m^3 (>300 MWth)
- Угаљ и друга чврста горива: 400 mg/m^3 (50-100 MWth), 200 mg/m^3 (100-300 MWth), 150 mg/m^3 (>300 MWth)
- Тресет: 300 mg/m^3 (50-100 MWth и 100-300 MWth), 150 mg/m^3 (>300 MWth).

2. Азотни оксиди (NO_2)

○ Постојећа велика постројења:

- Биомаса: 300 mg/m^3 (50-100 MWth), 250 mg/m^3 (100-300 MWth), 200 mg/m^3 (>300 MWth)
- Угаљ: 300 mg/m^3 (50-100 MWth), 200 mg/m^3 (100-300 MWth и >300 MWth)
- Течна горива: 450 mg/m^3 (50-100 MWth), 200 mg/m^3 (100-300 MWth), 150 mg/m^3 (>300 MWth).

○ Нова велика постројења:

- Биомаса и тресет: 250 mg/m^3 (50-100 MWth), 200 mg/m^3 (100-300 MWth и >300 MWth)
- Угаљ и друга чврста горива: 300 mg/m^3 (50-100 MWth), 200 mg/m^3 (100-300 MWth), 150 mg/m^3 (>300 MWth)
- Течна горива: 300 mg/m^3 (50-100 MWth), 150 mg/m^3 (100-300 MWth), 100 mg/m^3 (>300 MWth).

3. Чврсте честице

○ Постојећа велика постројења:

- Угаљ: 30 mg/m^3 (50-100 MWth), 25 mg/m^3 (100-300 MWth), 20 mg/m^3 (>300 MWth)
- Биомаса: 30 mg/m^3 (50-100 MWth), 20 mg/m^3 (100-300 MWth и >300 MWth)
- Течна горива: 30 mg/m^3 (50-100 MWth), 25 mg/m^3 (100-300 MWth), 20 mg/m^3 (>300 MWth).

○ Нова велика постројења:

- Чврста и течна горива: 20 mg/m^3 (50-300 MWth), 10 mg/m^3 (>300 MWth)
- Биомаса и тресет: 20 mg/m^3 .

1.3 ПРАВИЛНИК О ГРАНИЧНИМ ВРИЈЕДНОСТИМА ЕМИСИЈЕ ЗАГАЂУЈУЋИХ МАТЕРИЈА У ВАЗДУХ („Службене новине Федерације БиХ“, број: 12/05)

Правилник о граничним вриједностима емисије загађујућих материја у ваздух из индустријских извора загађења у Федерацији БиХ прописује максималне дозвољене количине загађујућих твари које се могу испустити у атмосферу. Овај правилник говори о емисијама анорганских, канцерогених и органских

полутаната, обезбјеђујући да индустријски погони не прелазе утврђене границе како би се заштитило здравље људи и околиш.

Примјена Правилника обухвата стационарне индустријске изворе загађења, уз изузетак емисија које потичу од сагоријевања горива и отпада. Емисије се мјере на стандардној температури и притиску, а утврђене граничне вриједности односе се на различите класе штетности твари. За постојеће погоне одређени су рокови за усклађивање с Правилником, док су за нове погоне построжене мјере ступиле на снагу одмах након објаве Правилника.

Уз прописивање граничних вриједности, Правилник, такође, одређује мјере за контролу емисија, укључујући постављање димњака и предвиђање прикључака за мониторинг емисија. Обезбјеђује се и провјера усклађености емисија путем редовних мјерења, а посебан нагласак стављен је на спречавање разрјеђивања димних гасова како би се испоштовале прописане концентрације загађујућих твари.

Граничне вриједности емисија загађујућих материја у ваздух, у складу с Правилником, дефинисане су за различите загађујуће материје и индустријске процесе.

Главне граничне вриједности емисија

1. Аноргански полутанти (члан 7.)

- Кадмиј (Cd), жива (Hg), ванадиј (V), кобалт (Co), никал (Ni), хром (Cr): 0,2 mg/m³
- Олово (Pb), арсен (As), селен (Se), телур (Te): 1,0 mg/m³
- Цијаниди, флуориди, манган, бакар, цинк: 5 mg/m³

2. Канцерогени полутанти (члан 10.)

- Арсенови спојеви, бензен, кадмиј, никл: 0,1 mg/m³
- Бензо(а)пирен, 1,3-бутадиен, винилхлорид: 1 mg/m³
- Хидразин, етилен-оксид, пропилен-оксид: 5 mg/m³

3. Органски полутанти (члан 12.)

- Формалдехид, анилин, нитробензен: 20 mg/m³
- Стирен, толуен, фенол: 100 mg/m³
- Ацетон, ксилен, метилацетат: 150 mg/m³

4. Индустријски извори емисија

Постројења за цемент (члан 17.):

- Прашина: 50 mg/Nm³
- SO₂: 400 mg/Nm³
- NO₂: 500 mg/Nm³

Високе пећи (члан 16.):

- SO₂, NO_x: 500 mg/m³
- Прашина: 50 mg/m³

Производња целулозе (члан 18.):

- SO₂: 400-700 mg/m³
- NO_x: 300-400 mg/m³

Ове вриједности представљају граничне дозвољене емисије како би се смањио негативни утицај на околиш и људско здравље.

1.4 ГЕОГРАФСKE КАРАКТЕРИСТИКЕ ТУЗЛАНСКОГ КАНТОНА

Тузлански кантон (ТК) налази се између 44° и 45° сјеверне географске ширине, односно 18° и 19° источне географске дужине. ТК представља прелазну зону између динарског и перипанонског

простора и захвата различите географске цјелине: планинску, котлинску и алувијално равничарску. Својим дужим дијелом простире се у правцу сјевер-југ, а ужим у правцу исток-запад. Састоји се од дијела Босанске посавине, дијела доњег Подриња, Тузланске котлине те доњег и горњег слива ријеке Спрече. Рубна подручја ТК окружују алувијанска Посавина са сјевера, планине Смољан и Јавор са југа, Коњух са југозапада (са највишим врхом на подручју ТК од 1.327 m.n.v.), Озрен са запада, Требава са сјеверозапада и Мајевица са сјевероистока. Рубни дијелови Кантона додирују просторе Зеничко-добојског кантона и Републике Српске.

Слика 1: Положај Тузланског кантона

На основу надморске висине, рељеф се може класификовати у четири зоне:

- **Равничарски дио (до 200 m.n.v.)** – обухвата 9,59% територије Кантона, претежно на сјеверу, уз долине већих ријека;
- **Брежуљкасти и брдски дио (200–500 m.n.v.)** – заузима доминантних 66,55% територије, чинећи прелаз између низинских и планинских предјела;
- **Низа планинска зона (500–1.000 m.n.v.)** – обухвата 21,68% површине, карактеришући виша брдска и низа планинска подручја;
- **Средњопланинска зона (1.000–1.500 m.n.v.)** – обухвата 2,18% територије, укључујући највише врхове Коњуха и околних планинских масива.

Тузлански кантон одликују изражене орографске разлике, с планинским масивима Коњуха, Озрена и Јаворника на југу, те претежно брежуљкастим и благо заталасаним тереном на сјеверу. Средњи дио Кантона обиљежавају ријечне долине Спрече и Тиње, док се масиви Скиповца, Требаве и Мајевице пружају у правцу сјеверозапад–југоисток.

У јужном дијелу Кантона доминира Коњух, са највишим врхом од 1.328 m.n.v., те пратећим гребенима и брдима обраслим густим шумама. С друге стране, Мајевица се протеже кроз сјевероисточни дио Кантона, са низом истакнутих врхова и стрмим падинама које одвајају брдско и низијско подручје. У средњем дијелу, подручја између планинских масива и ријечних долина карактеришу брежуљкасти предјели с надморским висинама од 200 до 500 m.n.v., док равничарски терени, смјештени уз Спречу, заузимају најмањи удио у рељефној структури Кантона.

Геолошку структуру подручја чине претежно лапоровито-глиновити и пјесковити седименти, који у неповољним хидролошким условима могу резултирати појавом клизишта и нестабилности тла. Рељефна разноликост утиче и на микроклиматске услове, при чему планинска подручја карактеришу ниже температуре и веће количине падавина у односу на ниже предјеле. Ови орографски фактори, уз

геолошку грађу тла, имају кључну улогу у одређивању типа вегетације, распореду насеља и могућностима привредног развоја Кантона.

По резултатима пописа становништва из 2013. године, са 445.028 становника Тузлански кантон је најмногољуднији и са 168 становника/km², након Сарајевског кантона најгушће насељени кантон у Федерацији Босне и Херцеговине, док је са површином од 2.649 km² шести по површини у ФБиХ, што чини 10,14% површине Федерације и 5,17% територије Босне и Херцеговине.

Средња годишња температура у посљедњих 50 година износи 10,1 °C. Најхладнији мјесец је јануар с просјечном температуром од 0,6 °C, а најтоплији јули с 19,4 °C. У овом низу највиша температура је измјерена у августу 1971. године и износила је +38,4 °C, а најнижа од -25,8 °C у јануару 1963. године.

Постоје значајне погодности саобраћајно-географског положаја ТК, али су могућности активирања и токови његове потпуније валоризације недовољно искоришћени због дугогодишњег значајног заостајања у развоју друмског и жељезничког саобраћаја у односу на БиХ.

Најважнији правци у друмском саобраћају ТК су магистрални пут Жупања-Тузла-Сарајево-Опuzен и регионални путни правци Тузла-Зеница (према централној Босни), Тузла-Добој (према Б. Луци), Тузла-Бијељина и Тузла-Зворник (веза ТК са југоисточном Европом).

2 ПРОЈЕКТНИ ЗАДАТАК

ПРОЈЕКТНИ ЗАДАТАК ЗА “Израду регистра емисија загађујућих материја у ваздух за 2023. годину”

У складу са чланом 26. Закона о заштити ваздуха („Службене новине Федерације БиХ“, бр. 33/03 и 4/10) Федерално министарство објављује, у јануару сваке године, Извјештај о емисијама загађујућих материја у ваздух за претпрошлу годину за Федерацију БиХ. Кантони, у априлу сваке године, објављују извјештаје о емисијама загађујућих материја у ваздух (укључујући и емисије из природних извора) за претпрошлу годину за териториј свог кантона. Регистри емисија морају бити припремљени најмање за следеће загађујуће материје ваздуха: сумпордиоксид, нитрооксид, угљендиоксид, угљенмоноксид, амонијак, нитрозооксид, метан, неметанске угљенводонике, бензен и PM₁₀. Квантификација емисија врши се по међународно прихваћеним методама и смјерницама Европске уније до којих се дошло кроз праксу, а у складу са техничким нормативима. У Регистар емисија се уписују подаци о изворима емисија у ваздух, њиховим правним лицима и загађујућим материјама, које извори испуштају у ваздух.

Регистар емисија представља територијалну расподелу емисије дате загађујуће материје, било свих типова извора загађивања, било једног типа извора. Тачкасти извори емисије су извори код којих је величина емисија већа од одређеног процента емисије цијелог посматраног подручја. Линијски извори су моторна возила на фреквентним саобраћајницама. Површински извори емисије представљају збир малих извора емисије (стационарних и мобилних) на одређеном подручју, а нису уврштени у тачкасте или линијске изворе. Циљ биланса и регистра емисија загађујућих материја у ваздух треба да буде могућност праћења промјене емисије у току времена по дијеловима Кантона и да се коришћењем математичког модела дифузије загађујућих материја може оцијенити стање промјена квалитета ваздуха на подручју Кантона, који би уследио у случају уношења нових извора загађивања ваздуха, промјене врсте горива и технологије, као и одређивање висине димњака за нове изворе загађивања, што би допринијело квалитетнијем просторном планирању. Детаљни регистри емисија, са информацијама о свим контролним факторима који утичу на концентрације, су потребни за моделирање заједно са подацима о терену, метеоролошким подацима и о коришћењу земљишта. Информација о емисионим вриједностима је главни дио емисионих регистра, заједно са информацијама о локацијама и поријеклу емисија.

Емисије се одређују као годишње вриједности, а затим се могу прерачунати на сезонске и дневне, а у функцији годишње расподјеле температуре ваздуха, односа коришћења енергије за гријање и друге потребе итд. Регистар мора бити компатибилан са атмосферским моделима (моделима који се користе за прогнозирање квалитета ваздуха). То омогућава, између осталог, да се рачунски одреди квалитет ваздуха за тачку гдје се одређује мјерењем. Поређењем мјерених и израчунатих вриједности калибрира се атмосферски модел, те се може поуздано одредити квалитет ваздуха и тамо гдје се не мјери, те какав се може очекивати када се изврши промјена намјене простора или промјена начина гријања и сл. За израду регистра емисије у ваздух је кључно одређивање коефицијента емисије. Они се изражавају, зависно од усвојене методологије рада, као однос масе загађујуће материје и масе унесеног горива или као однос масе загађујуће материје и унесене (или искоришћене) енергије. Коефицијенти емисије се одређују лабораторијски, мјерењима in-situ, на бази хемијских карактеристика горива и технологије (на првом мјесту температуре) сагоријевања, односно производне технологије. Код одређивања коефицијента емисије се користе и резултати провјера емисије на основу прописа о мониторингу емисије, те регистра загађивача. Емисије многих загађујућих материја у ваздуху долазе са различитих врста извора (нпр. стационарних, мобилних, тачкастих, линијских или површинских, те контролисаних (испуст) и неконтролисаних (фугитивне емисије)). Класификација извора емисије према врсти и капацитету, те начину емитовања, треба да је практична за провођење циљева израде регистра емисија и исто тако да омогући поређење са емисијама истих типова и капацитета уређаја држава укључених у активности Европске агенције за околину.

Биланс и регистар емисија у ваздух се раде за сљедеће загађујуће материје:

- сумпордиоксид,
- нитрооксиде,
- угљендиоксид,
- угљенмоноксид,
- амонијак,
- нитрозооксиде,
- метан,
- неметанске угљенводонике,
- бензен и
- PM₁₀.

Резултати истраживања треба да дају:

- а) Биланс емисија – временску и просторну димензију укупних годишњих емисија, сезонских емисија: (i) сезонско гријање и (ii) ван сезоне гријања, дневних емисија у сезони гријања у функцији вањске температуре ваздуха, и то: за Кантон у цјелини и за тринаест општина/градова који чине Кантон,
- б) Биланс годишњих и сезонских емисија према врстама извора: тачкасти, линијски и површински,
- ц) Регистар емисија у мрежи квадраната минимално 1x1 km у Gauss–Krügerovim координатама за подручје Тузланског кантона, и то: укупне емисије, емисије тачкастих извора и емисије линијских извора,
- д) Кантонални акциони план заштите ваздуха за градове Тузлу, Лукавац и Живинице.

Графичке податке је потребно доставити у SHAPE формату, у државном координатном систему Босне и Херцеговине. Цијела ГИС база мора бити направљена по стандардима ГИС система, односно сви називи табела, колона, алфанумерички описи у колонама морају бити у систему ARIAL CE. Сви векторски подаци у табелама морају бити тополошки исправни, то јесте у табелама са полигонима не смије бити расједа, шупљина или преклапања полигона те такође дуплих габаритних тачака. Сви графички прилози (картографски прилози) такође морају бити достављени у JPG или TIFF формату.

Одређивање стања квалитета ваздуха у Тузланском кантону за 2023. годину за загађујуће материје SO₂, NO₂ и PM_{2.5}.

На основу Правилника о начину вршења мониторинга квалитета ваздуха и дефинисању врста загађујућих материја, граничних вриједности и других стандарда квалитета ваздуха ("Службене новине Федерације БиХ", бр. 1/12, 50/19 и 3/21), потребно је одредити стање квалитета ваздуха за подручје Тузланског кантона. Стање квалитета ваздуха је потребно одредити комбиновано, математичким моделирањем и резултатима мјерења у мрежи станица у Тузланском кантону. Моделирање стања квалитета ваздуха за подручје Тузланског кантона треба бити урађено помоћу лиценцираног, признатог софтвера за математичку дисперзију загађујућих материја у ваздух, и то за следеће параметре: 1. сумпордиоксид (SO₂), 2. нитрооксид (NO₂) и 3. чврсте честице промјера до 2,5 µm.

Софтвер мора имати могућности да за улазне податке користи податке о квалитету ваздуха са мјерних станица Система за праћење квалитета ваздуха на подручју Тузланског кантона и оролошке податке. Такође, софтвер мора имати могућност да се у њега уносе подаци о емисијама из линијских, тачкастих и површинских извора емисије у зависности од вањске температуре и/или годишњег, мјесечног или дневног периода. На основу моделирања стања квалитета ваздуха у Тузланском кантону, потребно је извршити анализу добивених резултата упоређујући их са резултатима мјерења са мреже станица у Тузланском кантону. Министарство ће обезбиједити податке о сатним резултатима мјерења са станица којима управља. Сатни резултати мјерења се морају адекватно обрадити признатим статистичким методама и на основу Правилника о начину вршења мониторинга квалитета ваздуха и дефинисању врста загађујућих материја, граничних вриједности и других стандарда квалитета ваздуха ("Службене новине ФБиХ", бр. 1/12, 50/19 и 3/21), те на основу њих извршити анализу резултата моделирања стања квалитета ваздуха у Тузланском кантону. Након извршених анализа, потребно је израдити карте стања квалитета ваздуха за све три загађујуће материје за цијело подручје Тузланског кантона за 2023. годину. Карте стања квалитета ваздуха је потребно израдити на основу категорија прописаних у Закону о заштити ваздуха („Службене новине Федерације БиХ“, бр. 33/03 и 4/10). Разликују се три категорије квалитета ваздуха:

- I Категорија: чист или незнатно загађен ваздух - подручја у којима нису прекорачене граничне вриједности (ГВ) нити за једну загађујућу супстанцу;
- II Категорија: умјерено загађен ваздух - подручја у којима су прекорачене граничне вриједности загађености (ГВ) за једну или више загађујућих супстанци, а нису прекорачене толерантне вриједности (ТВ) ни за једну загађујућу супстанцу и
- III Категорија: прекомјерно загађен ваздух - подручја у којима су прекорачене толерантне вриједности за једну или више загађујућих супстанци.

У сврху категорисања квалитета ваздуха могу се користити и индекси квалитета ваздуха у складу са Правилником о начину вршења мониторинга квалитета ваздуха и дефинисању врста загађујућих материја, граничних вриједности и других стандарда квалитета ваздуха („Службене новине ФБиХ“, бр. 1/12, 50/19 и 3/21).

Министарство ће на располагање извршиоцу услуга ставити постојеће податке: Студију о енергијској ефикасности јавних објеката у ТК, Акциони план за повећање енергијске ефикасности у стамбеном сектору у ТК, податке о издатим околиним дозволама и податке из регистра загађивача, податке о сатним резултатима мјерења са мреже станица, те остале податке којима располажу друга министарства (нпр. подаци о саобраћају, о стамбеном фонду и сл.), а који су потребни за квалитетну израду регистра емисија и одређивање стања квалитета ваздуха.

Учесници у реализацији пројекта

- Кантонални органи власти,

- Општински /градски органи власти на подручју Кантона,
- Привредни субјекти,
- Јавне установе,
- Јавна предузећа,
- Невладине организације (НВО-и) и
- Грађани.

Трајање пројекта

Очекивано трајање пројекта је до 6 мјесеци по закључењу Уговора о реализацији пројекта.

Опис активности

АКТИВНОСТ 1. Успостављање организационе структуре за израду „Регистра емисија загађујућих материја у ваздух за 2023. годину“

У сврху квалитетне израде **Регистра емисија загађујућих материја у ваздух за 2023. годину**, формираће се организациона структура за израду истог. Организациона структура укључује: Носиоца припреме, Координациони одбор и Носиоца израде.

Координациони одбор

Координациони одбор ће бити састављен од представника: Носиоца припреме, Министарства привреде, Министарства саобраћаја, трговине и туризма, Универзитета у Тузли и НВО-а.

У току процеса припреме и израде Регистра емисија, Одбор помаже Носиоцу припреме, дају мишљења о примједбама и сугестијама у току израде и учествују у свим осталим активностима све до усвајања Регистра емисија у ваздух на подручју Тузланског кантона.

Координациони одбор надгледа и прати цјелокупан процес израде Регистра емисија у ваздух на подручју Тузланског кантона.

Задаци Одбора су да:

- усваја методологију израде Регистра емисија загађујућих материја у ваздух за 2023. годину на подручју Тузланског кантона,
- прати и усмјерава рад на изради Регистра емисија загађујућих материја у ваздух за 2023. годину,
- пружа потребне информације Носиоцу израде,
- координира рад свих учесника у изради Регистра емисија загађујућих материја у ваздух за 2023. годину,
- даје мишљење на предложена рјешења,
- даје мишљење о примједбама и сугестијама прикупљеним у току учешћа јавности,
- разматра приједлог израде Регистра емисија загађујућих материја у ваздух за 2023. годину и даје мишљење на исти, прије упућивања наведеног документа на разматрање и усвајање и
- учествује у свим осталим активностима до усвајања израде Регистра емисија загађујућих материја у ваздух за 2023. годину.

Носилац израде

Носилац израде се именује од стране Министарства просторног уређења и заштите околице ТК у складу са Законом о јавним набавкама БиХ.

Задаци Носиоца израде:

- одређује методологију израде Регистра емисија загађујућих материја у ваздух за 2023. годину,
- обрађује, анализира и систематизује прикупљене податке,
- организује и активно учествује на свим скуповима на којима се расправља израда Регистра емисија загађујућих материја у ваздух за 2023. годину,
- успоставља сарадњу са свим учесницима у пројекту,
- обезбјеђује проток информација за све учеснике у процесу израде Регистра емисија

загађујућих материја у ваздух за 2023. годину,

- припрема и доставља материјале и информације о напретку пројекта Носиоцу припреме,
- израђује документ израде Регистра емисија загађујућих материја у ваздух за 2023. годину у предвиђеној форми,
- организује радионице и
- остали послови по потреби.

Предвиђа се да ће Носилац израде, у сарадњи са Носиоцем припреме, у складу са предвиђеним пројектним активностима, организовати двије планиране радионице.

Носилац припреме

Носилац припреме (Министарство) води активности на реализацији цјелокупног пројекта (свих активности), учествује на свим релевантним скуповима (промотивни састанак, радионице, округли сто, итд.) и сарађује са Координационим одбором.

Резултат активности: Успостављена организациона структура за израду Регистра емисија загађујућих материја у ваздух за 2023. годину.

Временски оквир: Први мјесец од почетка реализације пројекта.

АКТИВНОСТ 2. Организовање прве радионице о процесу израде Регистра емисија загађујућих материја у ваздух за 2023. годину

Прва радионица организује се с циљем усвајања методологије израде Регистра емисија загађујућих материја у ваздух за 2023. годину. На радионици ће бити разматрана сљедећа проблематика:

- којом методологијом израдити Регистар емисија загађујућих материја у ваздух за 2023. годину;
- како извршити оцјену стања квалитета ваздуха на подручју Тузланског кантона и
- како укључити јавност у процес израде Регистра емисија загађујућих материја у ваздух за 2023. годину.

Носилац израде ће организовати радионицу, припремити материјал и водити радионицу.

На радионицу ће бити позвани Носилац припреме и чланови Координационог одбора.

Резултат активности: Усвојена методологија израде Регистра емисија загађујућих материја у ваздух за 2023. годину.

Временски оквир: Други мјесец од почетка реализације пројекта.

АКТИВНОСТ 3. Организовање друге радионице (јавна расправа)

Јавна расправа за представнике привредних субјеката, невладиних организација, научних институција, општина/градова, грађана итд. ће бити организована у сврху представљања и разматрања документа израде Регистра емисија загађујућих материја у ваздух за 2023. годину. Јавну расправу (округли сто) организује Носилац припреме.

Након завршетка округлог стола, Носилац израде ће сумирати резултате јавне расправе и у сарадњи са Носиоцем припреме уградити примједбе у приједлог израде Регистра емисија загађујућих материја у ваздух за 2023. годину.

Резултати активности: Израђен приједлог израде Регистра емисија загађујућих материја у ваздух за 2023. годину.

Временски оквир: Пети мјесец од почетка реализације пројекта.

АКТИВНОСТ 4. Израда документа Регистар емисија загађујућих материја у ваздух за 2023. годину

Носилац израде приступа комплетирању документа израде Регистра емисија загађујућих материја у ваздух за 2023. годину, који обухвата резултате свих претходних активности и обједињује усаглашене и прихваћене материјале.

Након прихватања приједлога израде Регистра емисија загађујућих материја у ваздух за 2023. годину од стране Министарства, Регистар емисија у ваздух на подручју Тузланског кантона доставиће се Влади Кантона на усвајање. Носилац израде ће израдити Регистар емисија загађујућих материја у ваздух за 2023. годину у 8 примјерака у принтаном издању и у дигиталној форми, те доставити Носиоцу припреме.

Резултати активности: Усвојен Регистар емисија загађујућих материја у ваздух за 2023. годину.

Временски оквир: Шести мјесец од почетка реализације пројекта.

На основу израђеног Регистра емисија загађујућих материја у ваздух за 2023. годину, израдити и Кантонални акциони план заштите ваздуха за Тузлу, Лукавац и Живинице.

План треба да садржи:

- Локацију подручја претјеране загађености (региони, градови) и станица за мјерење,
- Опште информације о врсти подручја (град, индустријска или рурална област),
- Процјену загађеног подручја (km²) и броја становника изложеног загађивању,
- Потребне климатске податке,
- Релевантне топографске податке,
- Информације о врсти циљева који захтијевају заштиту у датом подручју,
- Природу и процјену загађивања као што су концентрације уочене у претходним годинама, технике које се користе за процјену,
- Поријекло загађивања као што је листа основних извора емисија одговорних за загађивање (мапа), укупна количина из ових извора (тона годишње), информације о загађивању које долазе из других подручја,
- Анализу ситуације као што је детаљан опис оних фактора који су проузроковали прекорачење (пренос, укључујући прекогранични пренос, облик), детаљан опис могућих мјера за побољшање квалитета ваздуха,
- Детаљан опис мјера или пројекта које треба усвојити ради смањења загађивања,
- Процјену планираног побољшања квалитета ваздуха и времена које је потребно да би се постигли ови циљеви и
- Неопходне буџетске захтјеве (средства, особље, информације и сл.) који изискују планирано побољшање квалитета ваздуха.

Кантонални акциони план заштите ваздуха за Тузлу, Лукавац и Живинице доставља се Федералном министарству околиша и туризма и осталим кантоналним министарствима у чијој је надлежности провођење мјера из плана. Кантонални акциони план заштите ваздуха за Тузлу, Лукавац и Живинице израдити у осам примјерака у принтаном издању и у дигиталној форми те доставити Носиоцу припреме. На радионицама у склопу израде Регистра емисија загађујућих материја у ваздух за 2023. годину, истовремено ће се обављати активности на изради Кантоналног акционог плана заштите ваздуха за Тузлу, Лукавац и Живинице.

3 МЕТОДОЛОГИЈА ИЗРАДЕ РЕГИСТРА

Сходно измјенама Закона о заштити ваздуха („Службене новине Федерације БиХ“, бр. 33/03 и 4/10), предвиђено је да се у Регистру постројења и загађивања околиша (успостављен на основу Закона о заштити околиша), води и регистар емисија у ваздух, унутар којег су кантони дужни да у априлу сваке

године објаве извјештај о емисијама загађујућих материја у ваздух, за претпрошлу годину за териториј кантона.

Такође, пројектни задатак доприноси провођењу Кантоналног плана заштите околиша Тузланског кантона за период од 2023. до 2028. године, и то стратешком циљу 4: Унаприједити ублажавање и прилагођавање климатским промјенама и побољшање квалитета ваздуха, као и Приоритету 4.2.: Унапређење система управљања квалитетом ваздуха, који ће бити у функцији подршке доношењу стратешких одлука и информисању грађана о квалитету ваздуха.

Програмом рада Владе Тузланског кантона за 2024. годину предвиђена је израда и усвајање Регистра емисија загађујућих материја у ваздух на подручју Тузланског кантона. Регистар емисија је у обавези да садржи сљедеће материје: сумпордиоксид, нитрооксид, угљендиоксид, угљенмоноксид, амонијак, нитрозооксид, метан, неметанске угљенводонике, бензен и PM_{10} . У Регистар емисија се уписују подаци о изворима емисија у ваздух, њиховим правним лицима и загађујућим материјама, које извори испуштају у ваздух.

3.1 ШТА ЈЕ РЕГИСТАР ЕМИСИЈА

Регистар емисија представља територијалну распоdjелу емисије одређене загађујуће материје настао из извора загађивања.

Постоје три врсте извора загађивања:

- Тачкасти извори емисије – извори код којих је величина емисија већа од одређеног процента емисије цијелог посматраног подручја; извор загађивања код кога се загађујуће материје испуштају у ваздух кроз, за то посебно дефинисане, испусте (димњак, цијев) или из неколико испуста повезаних на заједнички испуст (Уредба);
- Линијски извори - линијски извори су моторна возила на фреквентним саобраћајницама;
- Површински извори емисије представљају збир малих извора емисије (стационарних и мобилних) на одређеном подручју, а нису уврштени у тачкасте или линијске изворе.

У Регистру су приказане годишње вриједности емисија које се даље могу прерачунати на сезонске и дневне у функцији годишње распоdjеле температуре ваздуха, односа коришћења енергије за гријање и друге потребе.

Регистар мора бити компатибилан са атмосферским моделима, те садржи модел који се користи за прогнозирање квалитета ваздуха што омогућава поређење квалитета ваздуха који се добије рачунски из модела и онога који се добије мјерењем.

Поређењем наведена два резултата се калибрише атмосферски модел, што омогућава одређивање квалитета ваздуха, тамо гдје се не мјери, као и одређивање квалитета ваздуха у случају промјене намјене простора или начина гријања и сл.

За израду Регистра је кључно одређивање коефицијента емисије који може бити изражен као:

- однос масе загађујуће материје и масе унесеног горива (tCO_2 / t горива) или
- однос масе загађујуће материје и унесене (или искоришћене) енергије (tCO_2 / KJ).

3.2 ЦИЉ ИЗРАДЕ РЕГИСТРА

Циљ израде биланса и Регистра емисија загађујућих материја у ваздух јесте могућност праћења промјене емисије у току времена по дијеловима Кантона и да се коришћењем математичког модела дифузије загађујућих материја може оцијенити стање промјена квалитета ваздуха на подручју Кантона, који би уследио у случају уношења нових извора загађивања ваздуха, промјене врсте горива и технологије, као и одређивање висине димњака за нове изворе загађивања, што би допринијело квалитетнијем просторном планирању и планирању, провођењу и контроли политике и програма заштите околиша.

Израђени Регистар ће служити као основа за континуирано вођење регистра емисија у ТК како би се одговорило на захтјеве из законских регулатива и за континуирано праћење квалитета ваздуха.

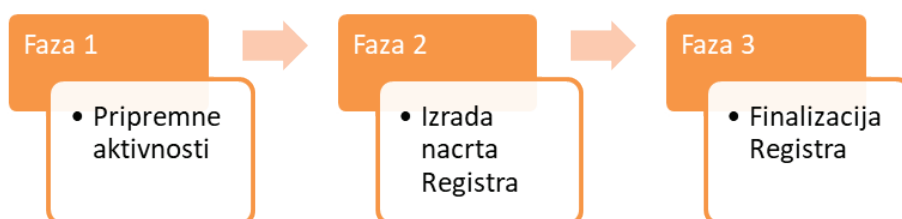
3.3 ОБИМ ПОСЛА И РЕЗУЛТАТИ

Крајњи резултат пројекта јесте израђен документ Регистар емисија ТК и Кантонални акциони план заштите ваздуха за Тузлу, Лукавац и Живинице, у оквиру којег је потребно остварити резултате (deliverables) приказане у наредној табели.

Табела 3: Кључни резултати пројекта

БР	ОПИС
1	Биланс емисија – временску и просторну димензију укупних годишњих емисија, сезонских емисија: (i) сезонског гријања и (ii) ван сезоне гријања, дневних емисија у сезони гријања у функцији вањске температуре ваздуха и то: за Кантон у цјелини и за тринаест општина/градова који чине Кантон
2	Биланс годишњих и сезонских емисија према врстама извора: тачкасти, линијски и површински
3	Регистар емисија у мрежи квадраната минимално 1x1 km у Gauss–Krügerovim координатама за подручје Тузланског кантона и то: укупне емисије, емисије тачкастих извора и емисије линијских извора
4	Кантонални акциони план заштите ваздуха за градове Тузлу, Лукавац и Живинице

3.4 ФАЗЕ У РЕАЛИЗАЦИЈИ ПРОЈЕКТА

Слика 2: Ток израде регистра

3.4.1 Фаза 1: Припремне активности

У циљу израде пројекта оформиће се организациона структура која укључује: Носиоца припреме, Координациони одбор и Носиоца израде.

Координациони одбор прати и надгледа цјелокупан процес израде Регистра, а сачињавају га: Носилац припреме, Министарство привреде, Министарства саобраћаја, трговине и туризма, Универзитет у Тузли и НВО-а.

Носилац израде ће у првој фази (активности) припремити сет пројектне документације која представља основ и темељ за имплементацију пројекта према утврђеним процедурама и механизмима реализације пројекта, а што укључује план пројекта, методологију израде пројекта, обим пројекта, расподјелу рада, динамички план реализације као и пројектни тим са улогама и задужењима у оквиру пројекта.

3.4.2 Фаза 2: Израда нацрта Регистра

Након прикупљања свих потребних улазних података, а који се вежу за емисије у секторима индустрије, зградарства, саобраћаја и других површинских извора потребно је израдити базе података.

На наредној слици су приказани сектори који спадају у основне изворе загађујућих материја.

Слика 3: Извори загађујућих материја

У базама података најмањи садржај мора бити:

- Подаци о саобраћају и то ПГДС на магистралним и регионалним цестама у ТК и просјечне брзине возила, категоризација регистрованих возила у ТК, утрошено гориво;
- Подаци о индустријским предузећима;
- Подаци о индивидуалним ложиштима, број домаћинстава, врста енергента, количина енергената, топлотне потребе, подаци о јавним објектима;
- Површине пољопривредних усјева по културама и општинама/градовима;
- Подаци о броју и врсти стоке по општинама/градовима;
- Депоновани отпад и врста отпада на свим депонијама у ТК.

У наредној табели су приказани улазни подаци за ГИС и моделирање квалитета ваздуха класификовани на основу извора загађујућих материја.

Табела 4: Улазни подаци за ГИС и за моделирање квалитета ваздуха

Врста извора	Најмањи садржај
Тачкасти извор	▪ Географске координате извора ▪ Укупне количине испуштене у ваздух (CO_x, NO_x, SO_x чврсте материје)
Линијски извор	▪ Укупне количине испуштене у ваздух (CO_x, NO_x, SO_x чврсте материје) ▪ На мапи приказана цеста означена са М, Р
Површински извор	▪ Обухват површине (приказано на карти) ▪ Укупне количине испуштене у ваздух (CO_x, NO_x, SO_x чврсте материје) ▪ Тип извора (нпр. стока)

За сектор зградарства и индустрије потребно је направити дневне емисије у сезони гријања у функцији вањске температуре ваздуха, и то за Кантон и посебно по општинама/градовима.

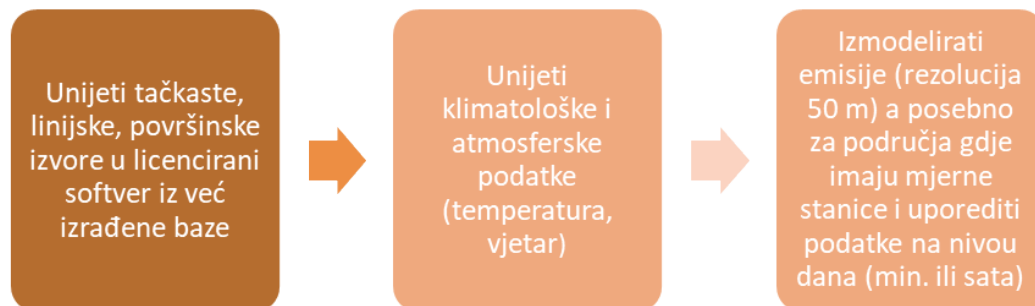
3.4.3 Моделирање стања квалитета ваздуха

Моделирање стања квалитета ваздуха за подручје Тузланског кантона треба бити урађено помоћу лиценцираног, признатог софтвера за математичку дисперзију загађујућих материја у ваздух нпр. AERMOD View и то за следеће параметре: 1. сумпордиоксид (SO_2), 2. нитрооксид (NO_2) и 3. чврсте честице промјера до 2,5 μm .

Софтвер мора имати могућности да за улазне податке користи податке о квалитету ваздуха са мјерних станица Система за праћење квалитета ваздуха на подручју Тузланског кантона и оролошке податке. Такође, софтвер мора имати могућност да се у њега уносе подаци о емисијама из линијских, тачкастих и површинских извора емисије у зависности од вањске температуре и/или годишњег, мјесечног или дневног периода. На основу моделирања стања квалитета ваздуха у Тузланском кантону, потребно је извршити анализу добивених резултата успоређујући их са резултатима мјерења са мреже станица у Тузланском кантону.

У сврху категорисања квалитета ваздуха могу се користити и индекси квалитета ваздуха у складу са Правилником о начину вршења мониторинга квалитета ваздуха и дефинисању врста загађујућих материја, граничних вриједности и других стандарда квалитета ваздуха („Службене новине Федерације БиХ”, бр. 1/12, 50/19 и 3/21).

На наредној слици су приказани кораци ка изради дисперзионог модела.

Слика 4: Кораци ка изради дисперзионог модела

Моделирање се врши на висини у односу на висину просјечног човјека. Метеоролошки параметри (облачност, температура, притисак, влажност, смјер вјетра и брзина вјетра) ће се преузети од Федералног хидрометеоролошког завода са доступним подацима у односу на временске периоде у години (мјесечно, седмично). Приликом моделирања узима се у обзир рељеф терена као и димензије и облик објеката. Приликом израде модела унијеће се Digital Elevation Model (DEM) подаци, којима се додијеле базне надморске висине рецепторима, изворима и зградама. Приликом моделирања за потребе ове студије користиће се дигиталне мапе резолуције 50 m.

База података која служи као подлога за моделирање дисперзионог модела мора садржавати најмање податке о емисионим честицама (сумпордиоксид, нитрооксиде, угљендиоксид, угљенмоноксид, амонијак, нитрозооксиде, метан, неметанске угљенводонике, бензен и PM_{10}) већих индустријских

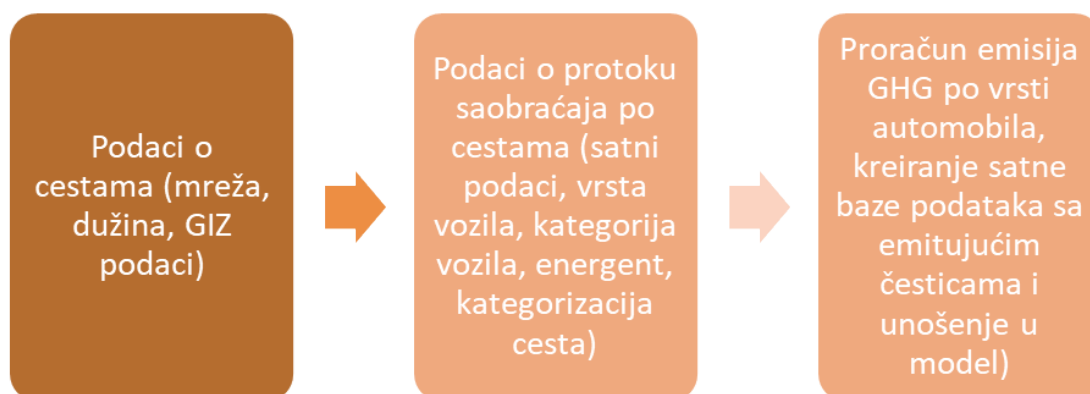
загађивача који се могу моделирати. Ове податке је потребно прикупити од Федералног министарства за околиш и туризам, односно из издатих околишних дозвола. Све податке је потребно измоделирати тако да се емисије уносе на мјесту извора по географским координатама и надморској висини емитовања на топографској подлози. За веће индустријске загађиваче за које не буду доступни подаци, преузеће се просјечне вриједности, односно израчунати у односу на исти тип индустрије и помножити у односу на обим пословања како би се добили подаци о емитеру.

Индивидуална ложишта у овој фази није могуће измоделирати на начин да се свако ложиште уноси у сам модел, али модел ће имати могућност да се надогради са индивидуалним ложиштима. Индивидуална ложишта ће се у моделу представити као површински извор за насеља која немају разведено даљинско гријање путем топлана према доступним подацима из Студије енергијске ефикасности (ЦРП). Ови подаци се додатно могу провјерити анкетирањем одређеног узорка становништва и после емисије које се буду прорачунале на основу укупне потрошње енергената и на основу просјечне старости и ефикасности индивидуалних ложишта расподеле површински на насеља која се претежно грију преко индивидуалних ложишта.

$$Površinske emisije[t] = \frac{\sum_1^n energent * emisioni faktor}{Površina (m^2)} [t]$$

гдје је t посматрани сатни интервал у години и зависи од климатолошких фактора (сезоне гријања).

Линијски извори емисија, који настају посредством саобраћаја, ће се измоделирати на основу доступних података који се добију од Министарства трговине, туризма и саобраћаја Тузланског кантона. Ови подаци минимално морају садржати податке о протоку саобраћаја (дневни, сатни) на свим магистралним и регионалним цестама, као и врсту аутомобила (преко бројила саобраћаја и података о регистрованим возилима на подручју ТК). На наредној слици су приказани кораци ка уношењу линијских емитера у дисперзиони модел.

Слика 5: Кораци ка уношењу линијских емитера у дисперзиони модел

Модел ће пружати могућност моделирања емисија на подручју ТК помоћу самих података о квалитету ваздуха са мјерних станица Система за праћење квалитета ваздуха на подручју ТК и оролошких података. Наведени подаци се могу упоредити, односно валидирати са моделираним емисијама према тачкастим, линијским и површинским емитерима.

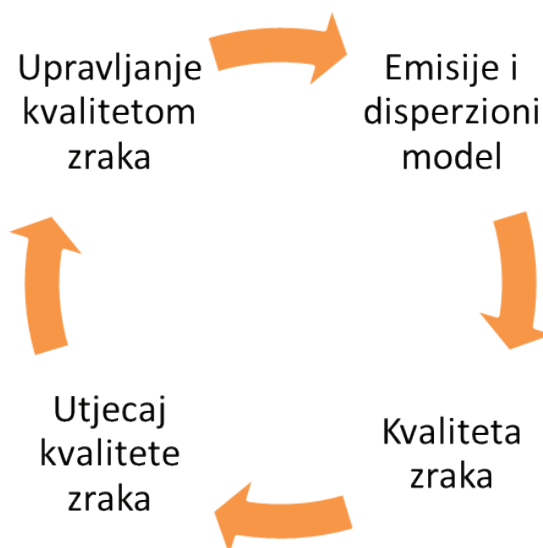
Сатни резултати мјерења се морају адекватно обрадити признатим статистичким методама и на основу Правилника о начину вршења мониторинга квалитета ваздуха и дефинисању врста загађујућих материја, граничних вриједности и других стандарда квалитета ваздуха („Службене новине

Федерације БиХ”, бр. 1/12, 50/19 и 3/21), те на основу њих извршити анализу резултата моделирања стања квалитета ваздуха у Тузланском кантону.

У сврху категорисања квалитета ваздуха могу се користити и индекси квалитета ваздуха у складу с Правилником о начину вршења мониторинга квалитета ваздуха и дефинисању врста загађујућих материја, граничних вриједности и других стандарда квалитета ваздуха (“Службене новине Федерације БиХ”, бр. 1/12, 50/19 и 3/21).

Из модела ће бити могуће очитати податке о билансу емисија, односно временску и просторну димензију годишњих емисија, сезонских емисија: (i) сезонског гријања и (ii) ван сезоне гријања, дневних емисија у сезони гријања у функцији вањске температуре ваздуха, и то: за Кантон у цјелини и за тринаест општина/градова који чине Кантон.

У коначници, дисперزيونи модел се може користити за управљање квалитетом ваздуха ради могућности предикције квалитета ваздуха на микроподручјима. На наредној слици је приказан поједностављени модел управљања квалитетом ваздуха користећи дисперزيونи модел.

Слика 6: Поједностављени модел управљања квалитетом ваздуха користећи дисперزيونи модел

Управљање квалитетом ваздуха укључује социјалне, економске, потицајне мјере које могу утицати на:

- Временску прерасподјелу емисија и утицај на квалитет ваздуха;
- Просторну прерасподјелу емисија и утицај на квалитет ваздуха;
- Смањење емисија ГХГ;
- Праћење квалитета ваздуха на најугроженијим подручјима;
- Планирање градње жељезничке, саобраћајне, градске, привредне инфраструктуре (урбанистичко планирање). Израђени Регистар ће послужити као основа за дефинисање приједлога за управљање емисијама, стимулирати компаније да достављају извјештаје надлежним институцијама, као мјере контроле тачности и вјеродостојности извјештаја, итд.

Регистар ће послужити као основа за предлагање мјера које се тичу формирања организационог оквира за управљање регистрима емисија у ваздух у складу са ЕУ законима, регулативом и стандардима по питању самог руковођења регистром емисија, те одрживости и функционалности система.

3.4.4 Фаза 3: Финализација Регистра

Након што се креира драфт докумената исти ће бити презентирани на радионици свим заинтересованим странама, те ће се након коментара и сугестија усвојити финална верзија Регистра емисија у ваздух ТК и Кантоналног акционог плана заштите ваздуха за градове Тузлу, Лукавац и Живинице. Наведени документи ће се израдити у 8 примјерака у принтаном издању и у дигиталној форми, те доставити Носиоцу припреме.

Регистар емисија у ваздух ТК и Кантонални акциони план заштите ваздуха за Тузлу, Лукавац и Живинице доставља се Федералном министарству околиша и туризма и осталим кантоналним министарствима у чијој је надлежности провођење мјера из плана.

4 ЕНЕРГЕТСКЕ ПОТРЕБЕ ТУЗЛАНСКОГ КАНТОНА

Енергетске потребе ТК су основа за одређивање емисионих фактора за коришћене енергенте, а према врсти потрошача: индивидуално гријање, индустрија, саобраћај. Енергетске потребе су пројецтиране на 2023. годину, а према доступним студијама у стамбеном и јавном сектору за потрошњу енергије за гријање, те количини регистрованих аутомобила и укупној потрошњи енергије за саобраћај.

4.1 ИНДИВИДУАЛНА ЛОЖИШТА У ЈАВНОМ И СТАМБЕНОМ СЕКТОРУ

Тузлански кантон топлотну енергију потребну за гријање добија путем даљинског гријања из Термоелектране Тузла (Тузла, Лукавац), неколико мањих даљинских система (Бановићи и Грачаница) и путем индивидуалних ложишта.

Потрошња енергије из индивидуалних ложишта је процијењена на основу сљедећих докумената:

- Попис становништва 2013, станови, зграде и услови становања (Агенција за статистику БиХ, 2013);
- Акциони план за повећање енергијске ефикасности у стамбеном сектору у ТК (Енова, 2016.);
- Програм енергетске обнове зграда јавне намјене у надлежности Тузланског кантона (UNDP, 2021.),
- Тузлански Кантон у бројкама (Федерални завод за статистику, 2024.).

На основу процијењеног броја становника у 2023. години према ФЗЗС од 430.571, и познатог податка о броју становника 2013. године од 445.028 становника, што представља смањење од 3,25% прорачунаће се енергетске потребе за гријање ТК. Укупан број домаћинстава у ТК у 2013. години је износио 150.607. У наредној табели су приказане топлотне потребе и коришћени енергенти у односу на процијењени број становника у ТК.

Табела 5: Топлотне потребе и коришћени енергенти у односу на процијењени број становника у ТК

Мјесто	Број становника	Број домаћинстава	Број непразних станова који се користе	Површина станова (m ²)	Број станова индивидуална ложишта	Број станова дaљинско гријање	Површина станова индивидуална ложишта (m ²)	Површина станова дaљинско гријање (m ²)	Топлотне потребе станова индивидуална ложишта (MWh)	Топлотне потребе станова дaљинско гријање (MWh)	Енергент станова индивидуална ложишта	Енергент станова дaљинско гријање
Кантон	430.571	145.714	158.234	11.986.799	100.033	30.188	11.986.799	918.251	1.473.160	99.956	Угаљ – 42,21% Дрво – 56,06% Електрична енергија – 1,73%	0
Бановићи	21.968	7.388	8.551	594.272	6.361	878	549.043	45.229	74.121	3.732	Угаљ – 22,53% Дрво – 76,05 % Електрична енергија – 1,43%	Угаљ
Челић	9.621	3.099	3.288	274.248	3.041	0	274.248	0	35.778	0	Угаљ – 22,53% Дрво – 59,05 %	0
Добој Исток	9.656	3.064	3.448	257.955	3.022	0	257.955	0	27.911	0	Угаљ – 45,42% Дрво – 51,79 % Електрична енергија – 2,79%	0
Град Грачаница	44.327	14.593	16.335	1.281.504	13.958	343	1.271.054	10.450	254.897	1.378	Угаљ – 45,42% Дрво – 51,79% Електрична енергија – 2,79%	Дрвна биомаса
Град Градачац	38.345	11.495	12.142	1.129.338	11.138	0	1.129.338	0	115.362	0	Угаљ – 45,42% Дрво – 51,79% Електрична енергија – 2,79%	
Град Тузла	107.783	41.245	44.185	2.948.640	14.623	25.778	2.134.830	813.810	231.010	88.061	Угаљ – 45,42% Дрво – 51,79% Електрична енергија – 2,79%	ТЕ Тузла

Мјесто	Број станова	Број домаћинства	Број непразних станова који се користе	Површина станова (m ²)	Број станова индивидуална ложишта	Број станова даљинско грјање	Површина станова индивидуална ложишта (m ²)	Површина станова даљинско грјање (m ²)	Топлотне потребе станова (MWh)	Топлотне потребе индивидуална ложишта (MWh)	Топлотне потребе станова даљинско грјање (MWh)	Енергент станова индивидуална ложишта	Енергент станова даљинско грјање
Калесија	32.202	9.463	9.971	875.219	9.210	-	875.219	-	-	138.714	-	Угаљ – 45,42% Дрво – 51,79% Електрична енергија – 2,79%	-
Кладањ	11.181	3.722	4.191	303.711	3.681	-	303.711	-	-	55.218	-	Угаљ – 45,42% Дрво – 51,79% Електрична енергија – 2,79%	-
Град Лукавац	41.833	16.115	17.848	1.277.829	12.915	3.190	1.229.067	48.762	6.785	211.572	6.785	Угаљ – 45,42% Дрво – 51,79% Електрична енергија – 2,79%	ТЕ Тузла
Сапна	10.280	2.985	3.012	271.851	2.827	-	271.851	-	-	44.934	-	Угаљ – 45,42% Дрво – 51,79% Електрична енергија – 2,79%	-
Град Сребреник	38.896	12.759	14.666	243.052	12.523	-	243.052	-	-	27.132	-	Угаљ – 45,42% Дрво – 51,79% Електрична енергија – 2,79%	-
Теочак	6.872	1.954	2.197	174.415	1.942	-	174.415	-	-	20.569	-	Угаљ – 45,42% Дрво – 51,79% Електрична енергија – 2,79%	-
Град Живинице	57.607	17.832	18.400	1.511.973	4.792	-	1.511.973	-	-	235.943	-	Угаљ – 45,42% Дрво – 51,79% Електрична енергија – 2,79%	-

Процијењени број становника у Тузланском кантону је податак са којим су се екстраполирали резултати из анкете спроведене у Акционом плану за повећање енергијске ефикасности у стамбеном сектору у ТК. За податке о индивидуалним ложиштима јавних објеката у ТК за извор информација је коришћен Програм енергетске обнове зграда јавне наміјене у надлежности Тузланског кантона (2021). Према доступним подацима о топлотним потребама по домаћинству из Акционог плана за повећање енергијске ефикасности у стамбеном сектору у ТК (Енова 2016) највеће топлотне потребе по јединици површине стамбеног простора има Грачаница (до 200 kWh/m²), са друге стране најповољнија ситуација је у Градацу (око 102 kWh/m²).

Табела 6: Топлотне потребе јавних објеката и коришћени енергенти

Мјесто	Укупно (MWh)	Лож уље (MWh)	Угаљ (MWh)	Дрво (MWh)	Пелет (MWh)	Даљинско гријање (MWh)
Кантон	118.304,94	1.502,64	60.198,31	1.005,00	3.721,34	51.579,77
Бановићи	6.625,08	36,55	1.464,37	24,45	90,52	5.001,93
Челић	3.785,76	85,25	3.415,45	57,02	211,14	-
Добој Исток	3.785,76	85,25	3.415,45	57,02	211,14	-
Град Грачаница	9.819,31	139,31	5.581,05	93,17	345,01	3.633,14
Град Градацац	9.819,31	221,13	8.858,81	147,90	547,63	-
Град Тузла	31.587,42	-	-	-	-	31.587,42
Калесија	7.808,13	175,84	7.044,36	117,60	435,47	-
Кладањ	6.979,99	157,19	6.297,23	105,13	389,28	-
Град Лукавац	11.357,27	-	-	-	-	11.357,27
Сапна	3.194,23	71,93	2.881,78	48,11	178,15	-
Град Сребреник	11.593,88	261,09	10.459,80	174,62	646,60	-
Теочак	2.366,10	53,28	2.134,65	35,64	131,96	-
Град Живинице	9.582,70	215,80	8.645,35	144,33	534,44	-

Према начину загријавања и коришћеним енергентима ће се користити емисиони фактори који ће бити површински распоређени по општинама/градовима и просторним подацима насељености.

4.2 САОБРАЋАЈ

Емисије у ваздух из саобраћаја се рачунају на основу различитих параметара. Параметри које је потребно пратити како би се могле рачунати емисије су продаја горива, број и врста регистрованих возила на подручју ТК, подаци са бројача саобраћаја тј. просјечне брзине и протока (ПГДС) саобраћаја.

На основу доступних података у ТК извршен је прорачун емисионих материја на два начина:

- На основу укупног промета нафтних деривата у 2023. години;
- На основу података о промету са бројача саобраћаја.

Улазни подаци који су коришћени за прорачуне су:

- БИХАМК - Информација о регистрованим друмским возилима у БиХ у периоду јануар-децембар 2023;
- ИДДЕЕА – билтени регистрованих возила са веб странице;
- НТСИ-ИНСТИТУТ д.о.о. – Бројање саобраћаја на регионалним цестама Тузланског Кантона у 2023. години;
- ЈП Цесте – Интензитет саобраћаја на мрежи магистралних цеста ФБиХ 2023;
- Федерални хидрометеоролошки завод - прорачун емисије загађујућих твари из мобилних извора – цестовног саобраћаја у Федерацији Босне и Херцеговине, подаци о клими 2023;
- Федерално Министарство трговине – Подаци о промету нафтних деривата у 2023. у Тузланском кантону.

Табела 7: Укупни промет нафтних деривата у 2023. години

Мјесец	Тип горива		
Јануар	Бензин 95	Бензин 98	Дизел
Фебруар	1.302.292,69	56.497,36	10.036.132,72
Март	1.214.705,15	36.757,64	9.533.299,45
Април	1.475.266,48	36.869,99	11.114.173,84
Мај	1.742.380,55	53.261,98	11.665.683,72
Јуни	1.757.510,72	48.942,16	11.821.751,30
Јули	1.753.924,00	53.090,00	11.724.423,00
Август	2.065.707,02	92.638,09	13.858.121,54
Септембар	2.125.583,18	111.214,60	14.306.835,14
Октобар	1.676.910,47	64.603,36	12.432.237,52
Новембар	1.635.335,78	47.005,57	12.470.706,97
Децембар	1.430.370,88	39.635,21	11.771.774,74

Према добијеним подацима од стране Федералног министарства трговине укупни промет горива у 2023. години је био 19.740.050,89 литара ПРЕМИУМ безоловног бензина 95 (БАС ЕН 228-БМБ 95), 669.908,95 литара СУПЕР ПЛУС безоловног бензина 98 (БАС ЕН 228-БМБ 98) и 143.159.406,82 литара дизела БАС ЕН 590 (10 ppm).

За моделирање линијских емисија из саобраћаја су коришћени софтверски пакети COPERT Street Level v.5.8 и COPERT 5.

Након моделирања емисија саобраћаја у програмском пакету COPERT 5 на основу укупног утрошка горива и COPERT Street Level v.5.8 на основу података о промету и просјечној брзини саобраћаја, утврђено је неслагање укупних енергетских потреба у ТК. У односу на податке о укупно утрошеном гориву у ТК, моделирањем регионалних и магистралних цеста у програму COPERT Street Level као резултат су добијене за 31,18% веће енергетске потребе (без локалних цеста). Из овог разлога и непознавања потребних података за локалне цесте, за енергетске потребе су узети релевантни подаци са бројача саобраћаја и добијене су укупне потребе од 7.774,86 TJ.

Табела 8: Број регистрованих возила у ТК у 2023. години

Врста возила	Број регистрованих возила
Путничка	129.121
Мопеди	2.646
Аутобуси	639
Теретна	10.260
Остало	7.229

У односу на тип горива који се користи узето је према подацима изнад да је заступљеност возила која користе дизел за гориво 87,50%, а бензин 12,50%. У наредној табели су представљени регистровани аутомобили на еколошким категоријама.

Табела 9: Регистровани аутомобили према еколошким категоријама

Категорија	Заступљеност
Конвенционално	9,34%
Еуро 1	1,63%
Еуро 2	4,09%
Еуро 3	22,90%
Еуро 4	23,95%
Еуро 5	21,54%
Еуро 6	11,45%
ЕЕВ	0,14%
Нема података	4,95%

Према доступним подацима о броју регистрованих возила и броју пролазака по категоријама возила по појединим цестама направио се и профил просјечне заступљености возила и просјечне годишње километраже на регионалним и магистралним цестама, као што је приказано у наредној табели.

Табела 10: Заступљеност возила и просјечан број пређених километара

	МАГИСТРАЛНЕ ЦЕСТЕ		РЕГИОНАЛНЕ ЦЕСТЕ	
	Заступљеност на цести	Просјечни број пређених километара по регистрованом возилу годишње	Заступљеност на цести	Просјечни број пређених километара по возилу годишње
Мотоцикли	0,37%	1.351,26	0,78%	1.023,85
Приватни аутомобили (без и са приколицом)	89,17%	6.618,73	90,33%	2.424,56
Комби возила, лака теретна и средња теретна возила, некатегорисана возила,	5,26%	5.217,93	5,70%	1.530,88
Тешка теретна возила, тегљачи	4,20%		2,02%	
Аутобуси	0,94%	14.102,70	0,99%	5.382,29

У табели испод је приказана детаљнија подјела према свим категоријама возила које бројач саобраћаја препознаје.

Према преузетим подацима са регионалних и магистралних цеста о ПГДС и дужинама цеста израчунатим према ГИС подлогама, прорачунате су категорије возила и просјечан број пређених километара по возилу (на регионалним и магистралним цестама).

Табела 11: Заступљеност и просјечна километража на цестама у ТК по типу возила

РЕГИОНАЛНЕ ЦЕСТЕ										
Категорија	Мотоцикли	Аутомобили	Комби	Лака теретна	Тешка теретна	ТП с приколицом	Тегљачи	Аутобуси	Зглобни аутобуси	Некатегорисана возила
Заступљеност	0,78%	90,33%	4,37%	1,32%	0,80%	1,06%	0,16%	0,51%	0,48%	0,01%
Просјечан број km по возилу	1.023,84	2.424,56	1.530,88	1.530,88	1.530,88	1.530,88	1.530,88	5.382,29	5.382,29	1.530,88
МАГИСТРАЛНЕ ЦЕСТЕ										
Категорија	Мотоцикли	Аутомобили	Аутомобили с приколицом	Комби возила	Лака теретна возила	Средња теретна возила	Тешка теретна возила	Тегљачи	Аутобуси	
Заступљеност	0,37%	84,85%	4,32%	2,58%	1,06%	1,68%	0,59%	3,61%		0,94%
Просјечан број km по возилу	1.837,24	6.751,81	6.751,81	4.214,97	4.214,97	4.214,97	4.214,97	4.214,97		12.648,60

Посматрајући резултате са бројача саобраћаја, они су у складу са очекиваним. На магистралним цестама су више заступљена тешка и средња теретна возила која су у транзиту и међуградски аутобуси, док су регионалне цесте више оптерећене мотоциклима и аутомобилима. Узимајући у обзир дужину регионалних цеста, просјечну брзину и саобраћај прорачунат је и просјечни пређени број километара по возилу на годишњем нивоу.

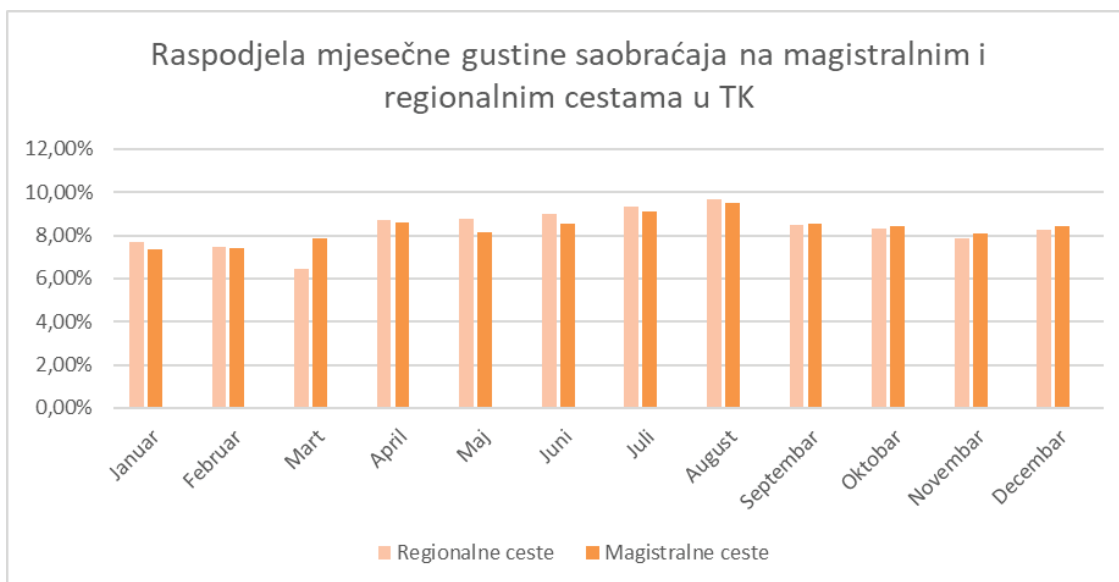
На основу само података о ПГДС и просјечној брзини са магистралних и регионалних цеста (не укључујући локалне), дошло се до података о потрошњи горива (потребама) који је за 31,7% већи од добијених података о промету нафтних деривата у ТК. Из овог разлога као релевантни подаци за моделирање емисија су узети подаци о саобраћају са магистралних и регионалних цеста. Усљед недоступности података и мањих емисија возила на локалним цестама оне нису моделиране.

Годишња расподјела саобраћаја је приказана у наставку.

Табела 12: Расподјела саобраћаја у ТК по мјесецима

	Регионалне цесте	Магистралне цесте
Јануар	7,70%	7,34%
Фебруар	7,46%	7,43%
Март	6,42%	7,85%
Април	8,70%	8,59%
Мај	8,79%	8,16%
Јуни	8,98%	8,53%
Јули	9,33%	9,10%
Август	9,65%	9,53%
Септембар	8,50%	8,54%
Октобар	8,33%	8,41%
Новембар	7,87%	8,07%
Децембар	8,28%	8,45%

На основу приказаног, примјетан је повећан обим саобраћаја у љетним мјесецима у току годишњих одмора.

Слика 7: Расподјела мјесечне густине саобраћаја на магистралним и регионалним цестама у ТК

Према доступним подацима највећи саобраћај се остварује у љетним мјесецима, а август је мјесец у којем су и на регионалним и на магистралним цестама забиљежене највеће вриједности саобраћаја возила. Такође, може се закључити да временска зависност није значајно заступљена.

Маса горива М се одређује пописом, из статистичких података, анализама и процјенама. Емисије се одређују као годишње вриједности, а затим се прерачунавају на сезонске и дневне, зависно од годишње расподеле температуре и других фактора, односно коришћења енергије за гријање и друге потребе. На тај начин се емисије прате и у току времена.

За индустријска постројења за која нису били доступни подаци о потрошњи горива, емисије су прорачунате на основу података преузетих из околиних дозвола о просјечним концентрацијама загађујућих материја изражених у mg^3/a и укупној испуштеној количини димних гасова у току обрачунске године mg^3/a , узимајући у обзир проток димних гасова и број радних сати у години.

5.1 ЕМИСИОНИ ФАКТОРИ ЗА СЕКТОР ГРИЈАЊА

Према доступним подацима о индивидуалним ложиштима у ТК (поглавље 4.1), односно прорачунатим укупним енергентима који се ложе, прорачунате су укупне емисије из индивидуалних ложишта према факторима емисије по јединици енергије горива.

Табела 15: Коришћени коефицијенти за сектор гријања (IPCC)

g/GJ	PM ₁₀	SO _x	NMVOС	CO	NO _x	PM _{2.5}	CO ₂	CH ₄
Гас	0,89	0,244	2,6	39,3	89	0,89	56.100	5
Биомаса	155	10,8	7,31	90	81	133	100.000	300
Дрво	155	10,8	7,31	90	81	133	112.000	300
Угаљ	7,9	1.680	1,4	8,7	247	3,2	101.000	300
Лож уље	25,2	495	2,3	15,1	142	19,3	74.100	10

Гас има релативно ниску емисију PM₁₀, SO_x и NMVOС, али високе емисије CO₂ (56.100 g/GJ) и мању емисију CH₄ (5 g/GJ). Биомаса има високе емисије PM₁₀, SO_x и NMVOС у поређењу с гасом, као и врло високе емисије CO₂ (100.000 g/GJ), и знатне емисије CH₄ (300 g/GJ). Слично биомаси, дрво такође има високе емисије PM₁₀, SO_x и NMVOС, те високе емисије CO₂ (112.000 g/GJ) и CH₄ (300 g/GJ). Коефицијенти су исти као за биомасу јер је и дрво биолошко гориво. Угаљ има знатно вишу емисију SO_x (1.680 g/GJ) и NO_x (247 g/GJ) у поређењу са осталим горивима, уз високе емисије CO₂ (101.000 g/GJ). Међутим, емисије PM₁₀ и PM_{2.5} су нешто ниже него код биомасе и дрвета. Лож уље има средње високе емисије PM₁₀, SO_x и NMVOС, док су емисије CO₂ ниже у поређењу с биомасом и угљем (74.100 g/GJ), али још увијек прилично високе. Такође, емисије CH₄ су ниже (10 g/GJ).

5.2 ЕМИСИОНИ ФАКТОРИ ЗА СЕКТОР САОБРАЋАЈА

Како су се емисије из саобраћаја моделирале према брзини возила и саобраћају возила из добијених података са бројача саобраћаја са магистралних и регионалних цеста тако су емисиони фактори који су коришћени из COPERT Street Level софтвера који има интегрисане емисионе факторе за CO, NO_x, VOC, PM, EC, CH₄, NH₃, N₂O и други, за различите услове приликом вожње за сва возила различитих емисионих ЕУРО категорија.

5.3 ЕМИСИОНИ ФАКТОРИ ЗА ДЕПОНОВАНИ ОТПАД

У оквиру прорачуна емисија са депонија у ТК коришћени су емисиони фактори у односу на количину годишњег депонованог отпада. У неким општинама/градовима сакупљени отпад се вози на депоније које се налазе у Републици Српској. Значајни тачкасти извори метана (CH₄) у ТК су свакако депоније у Тузли, Лукавцу и Грачаници.

Табела 16: Коришћени фактори за депоније у односу на депоновани отпад (EMEP/EEA Guidebook (2006))

kg/tona депонованог отпада	SO ₂	NO _x	CO ₂	CO	NH ₃	N ₂ O	CH ₄	NMVOС	PM ₁₀	PM _{2.5}
	1,7	1,8	40	0,7	0,66	0,027	50	0,02	13,7	9,2

5.4 ЕМИСИОНИ ФАКТОРИ ЗА СЕКТОРЕ СТОЧАРСТВА И ПОЉОПРИВРЕДЕ

Што се тиче емисија из сектора сточарства, на основу доступних података о бројном стању стоке у 2023. години (извор: Министарство просторног уређења и заштите околице ТК) коришћени су емисиони фактори из ЕМЕР базе података о годишњим емисијама по грлу/јединици стоке.

Табела 17: Коришћени емисиони фактори за стоку

kg/APP годишње	NH ₃	NO ₂	PM _{2.5}	PM ₁₀	NMVOС
Музна грла	41,8	0,011	0,18	0,27	8,047
Јунице	15	0,003	0,18	0,27	3,602
Крава-телед	15	0,003	0,18	0,27	3,602
Јунади	10	0,003	0,18	0,27	3,602
Коњи	14,8	0,201	0,14	0,22	4,275
Овце	1,4	0,008	0,02	0,06	0,169
Козе	1,4	0,008	0,02	0,06	0,542
Крмаче	6,5	0,002	0,006	0,14	0,551
Свиње	6,5	0,002	0,006	0,14	0,551

Основ за прорачун емисија из пољопривредних површина је количина примијењеног минералног ђубрива. Као основ за потрошњу минералних ђубрива у 2023. години је преузет број који сакупља FAOSTAT⁵. Даље, према подацима Агенције за статистику БиХ у односу на укупан број обрадивих површина по засијаним културама у БиХ и ФБиХ и засијаним културама у ТК одређена је количина коришћених минералних ђубрива:

Азот (N) = 12.089,70 тона, азот фосфор калиј (NPK) = 1.438,88 тона и азот калиј (NK) = 2.675,56 тона.

Гдје је N азот, P фосфор, а K калиј.

Даље се према подацима користио удио N, K и P у утрошеним минералним ђубривима:

Табела 18: Коришћени удјели N, P, K у минералним ђубривима

Минерално ђубриво	N	P	K
Уреа (N)	46%	0%	0%
КАН (NK)	17%	0%	17%
NPK	20%	20%	20%

Коришћени су претворбени фактори $P \rightarrow P_2O_5$ (2,296), $K \rightarrow K_2O$ (1,205).

Табела 19: Коришћени емисиони фактори за пољопривреду (извор: ЕМЕР база)

kg/kg годишње kg/ha годишње (жито)	NH ₃	PM _{2.5}	PM ₁₀	NMVOС
N	87	-	-	-
NPK	84	-	-	-
NK	52	-	-	-
Житне површине	-	0,015	0,25	0,000000026

⁵ <https://www.fao.org/faostat/en/#country/80>

6 ГИС МАПИРАЊЕ ЕМИСИЈА

6.1 ПОДЈЕЛА ТУЗЛАНСКОГ КАНТОНА НА КВАДРАТЕ

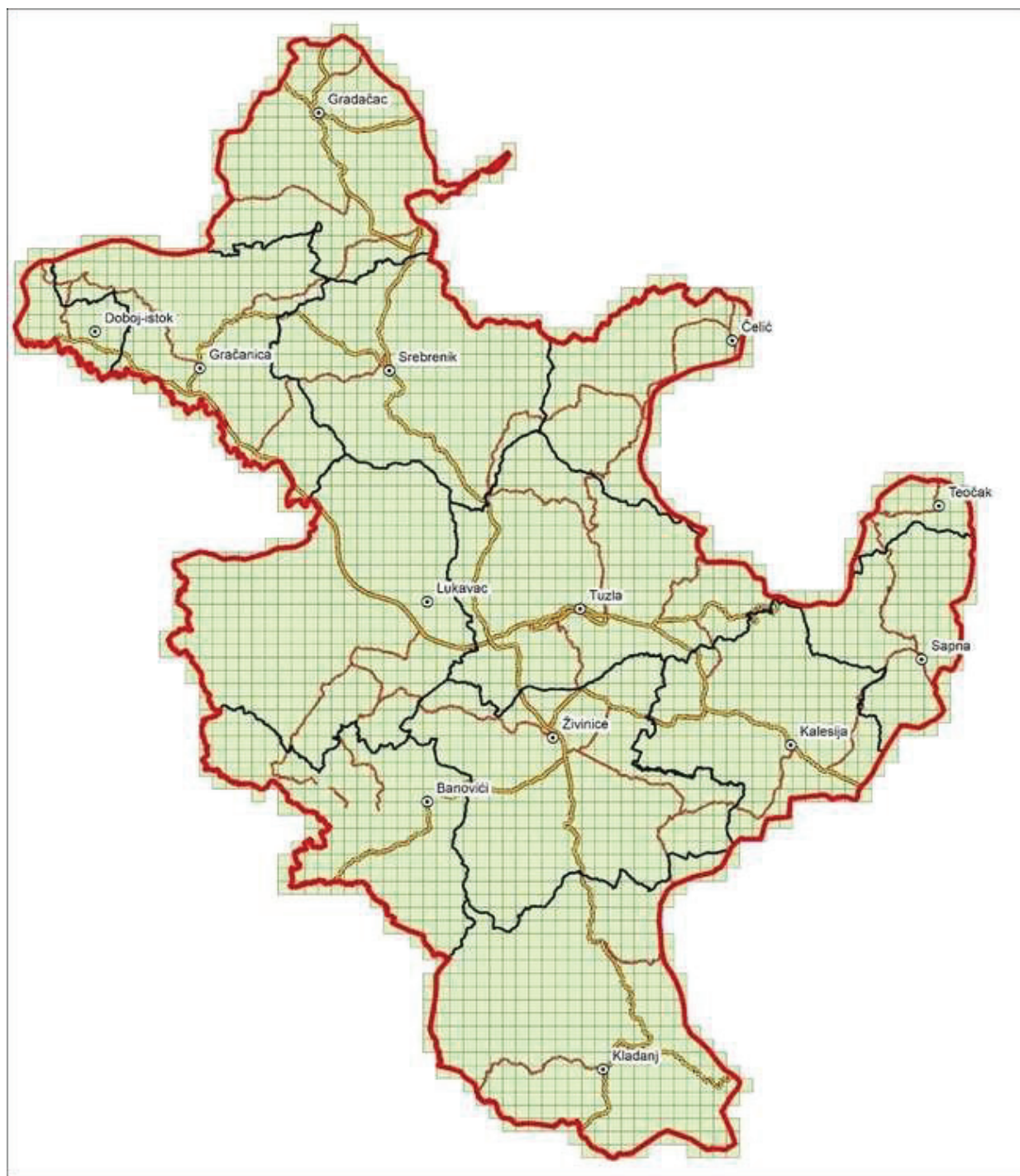
За потребе реализације пројекта извршено је ГИС мапирање емисија на подручју Тузланског кантона, при чему је као основни аналитички оквир коришћен регистар емисија у мрежи квадраната минималних димензија 1x1 km у Gauss-Krügerovim координатама. Ова мрежа омогућила је систематску анализу и визуализацију података о укупним емисијама линијских извора (главне саобраћајнице, цестовни).

За креирање мреже коришћен је алат Grid Index Features у ArcGIS-у, чиме је генерисана мрежа правоугаоних ћелија у форми квадрата. Процес је започет постављањем одговарајућег координатног система оквира података у ArcMap-у, при чему је одабрана Gauss-Krügerova пројекција. Након тога, алат Grid index Features покренут је из ArcToolbox-а, унутар скупа алата Cartographic Tools, гдје су дефинисани кључни параметри мреже квадраната. Постављене су вриједности за ширину и висину ћелија у складу с потребама анализе, а мрежа је димензионирана тако да у потпуности покрије територију Тузланског кантона. Као тип геометрије мреже одабрани су квадрати, чиме је омогућена прецизна просторна анализа.

По завршетку генерисања мреже, извршена је анализа емисија унутар сваког квадранта. На основу добијених података омогућена је просторна расподјела емисија загађујућих твари, идентификација главних извора емисија и анализа њихове густоће. Додатно, идентификоване су критичне зоне с највишим концентрацијама загађења, чиме су створене основе за прецизније планирање мјера заштите околиша и смањења загађења ваздуха. Мрежа је сачињена од укупно 2883 квадрата, и укупна површина мреже износи 2.883 km² и представља мало већу површину од површине Тузланског кантона. Мрежа се може видјети на слици испод.

Креирана мрежа омогућава просторну анализа емисија загађујућих твари, што је кључно за:

- Мапирање извора емисија (индустријски објекти, саобраћајне руте, термоелектране);
- Анализу густоће загађења – квантификација емисија по квадранту;
- Корелацију са метеоролошким подацима (распоред емисија у односу на смјер вјетра, падавине);
- Идентификацију критичних зона (подручја с највећим емисијама).

Registar emisija u zrak TK 2023

0 2,25 4,5 9 13,5 18 km

Legenda

	Granica Kantona	Tipovi cesta	Grid TK
	Granica općina	Magistralne ceste	
	Gradovi i općine	Regionalne ceste	

Слика 8: Подјела ТК на квадранте (извор аутор)

7 МАТЕМАТСКО МОДЕЛИРАЊЕ СТАЊА КВАЛИТЕТА ВАЗДУХА

Моделирање стања квалитета ваздуха служи за рачунско одређивање квалитета ваздуха за тачку гдје се одређује мјерењем. Поређењем мјерених и израчунатих вриједности калибрира се атмосферски модел, те се може поуздано одредити квалитет ваздуха и тамо гдје се не мјери, те за прогнозирање квалитета ваздуха који би се догодио уколико се изврши промјена намјене простора или промјена начина гријања и слично.

Моделирање стања квалитета ваздуха за подручје Тузланског кантона је урађено помоћу лиценцираног, признатог софтвера за математичку дисперзију загађујућих материја у ваздух AERMOD VIEW, и то за сљедеће параметре: 1. сумпордиоксид (SO_2), 2. нитрооксид (NO_2) и 3. чврсте честице промјера до $2,5 \mu\text{m}$.

AERMOD VIEW софтвер користи претпроцесоре за припрему података о емисијама, топографији, метеоролошким условима и другим факторима, прије него што се изврши сама симулација.

Кључни претпроцесори који се користе са AERMOD VIEW софтвером укључују:

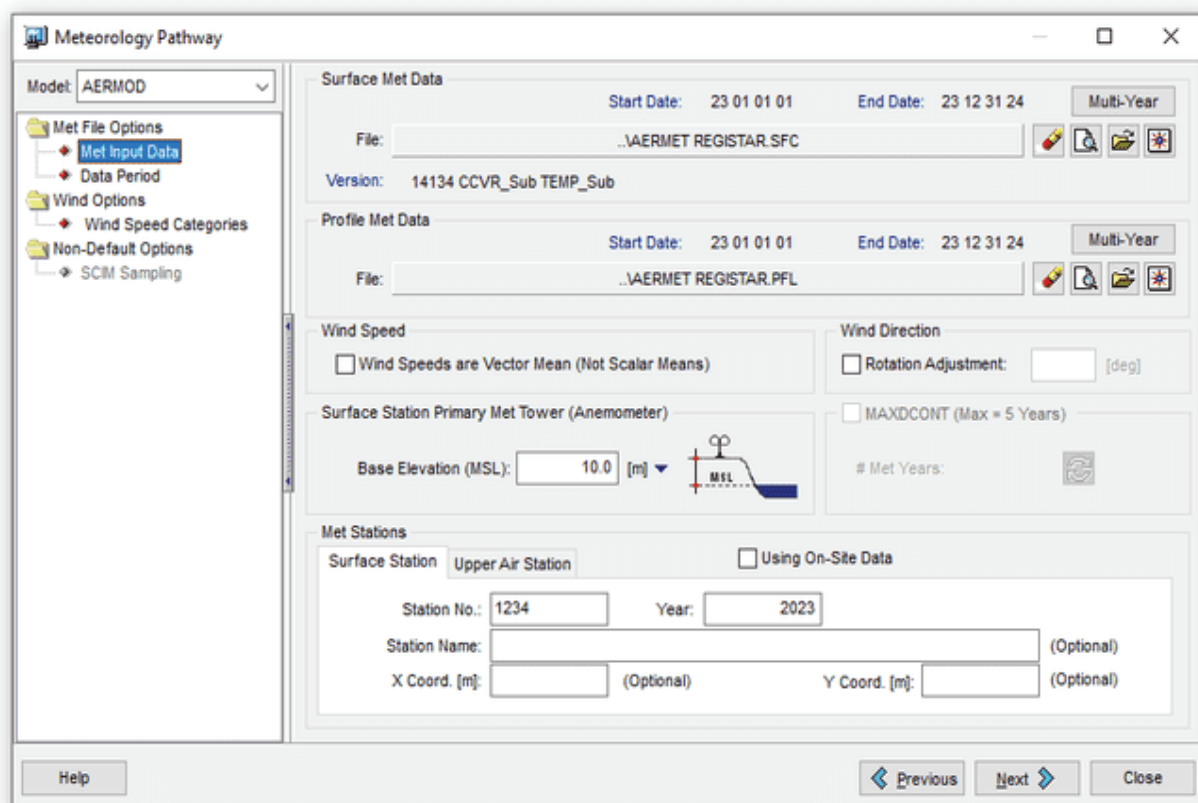
1. **AERMET** - је метеоролошки претпроцесор који се користи за припрему метеоролошких података за AERMOD. AERMET обрађује метеоролошке податке (као што су подаци о брзини вјетра, температуре, влажности, итд.) како би их форматирао у одговарајући облик за AERMOD.

Софтвер користи метеоролошке податке за симулацију понашања загађивача у атмосфери који укључују услове попут смјера и брзине вјетра, температуре, влажности и рељефа терена, с циљем одређивања вертикалне (помак у висину) и хоризонталне дисперзије (помак на површини). Користећи комплексне математичке моделе могуће је извршити процјену концентрације загађивача у различитим тачкама унутар моделираног подручја на кратке (неколико сати) или дуге временске периоде (године).

2. **AERMAP** - Топографски претпроцесор који користи дигиталне висинске моделе (DEM) за генерисање података о топографији подручја које се анализира. AERMAP се користи за одређивање висинских података, висинске разлике и других релевантних топографских карактеристика које могу утицати на дисперзију загађивача.

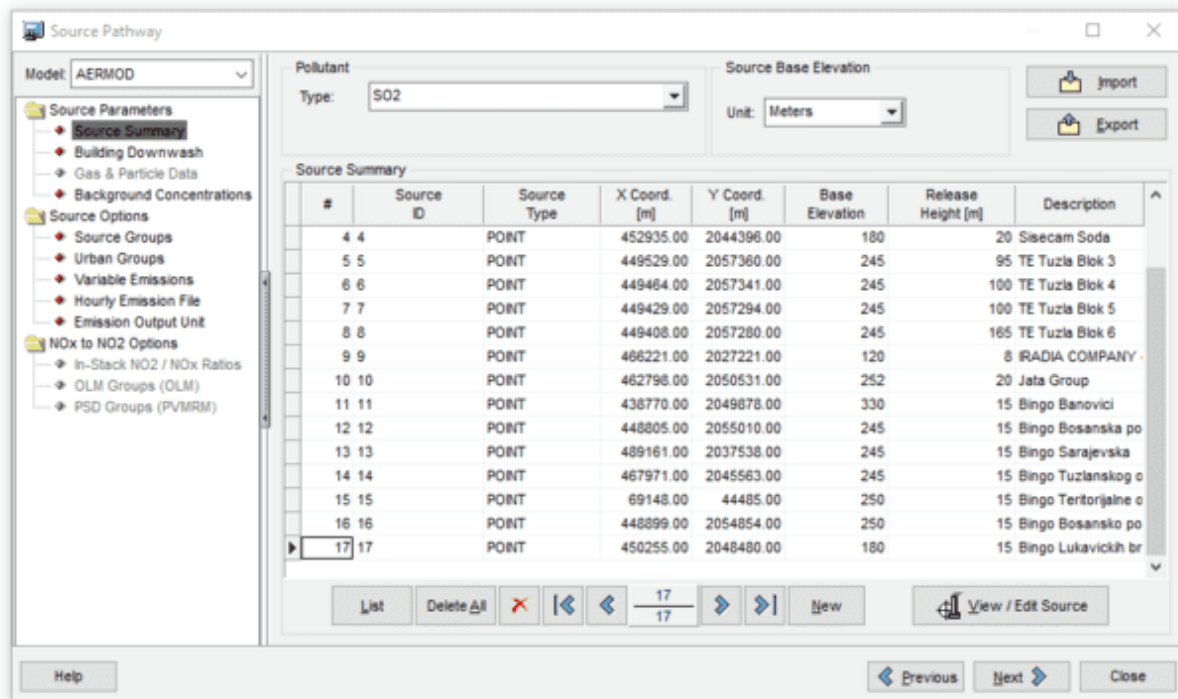
Подаци потребни за моделирање и прорачун загађења из тачкастих, линијских и површинских извора са подручја ТК су прибављени путем службених дописа које је Министарство просторног уређења и заштите околице ТК доставило компанијама загађивачама које спадају у наведене групе, као и на основу доступних околиних дозвола.

На наредној слици је приказан софтвер са учитаним подацима из AERMET претпроцесора.

Слика 9: Приказ софтвера са учитаним подацима из AERMET претпроцесора

На наредној слици је приказан изглед софтвера са унесеним тачкастим изворима емисија.

Слика 10: Софтвер AERMED са унесеним тачкастим изворима емисија

7.1 ТАЧКАСТИ ИЗВОРИ ЕМИСИЈА

Тачкасти извори емисије су извори код којих је величина емисија већа од одређеног процента емисије цијелог посматраног подручја. Подаци за прорачун тачкастих емисија у ваздух су преузети из рјешења о околинским дозволама оператера, на основу података прибављених путем дистрибуираних упитника и на основу разговора са овлашћеним лицима. Одступања од стварних емисија настала су због разлика у подацима којима располажу наведене институције, а који су били доступни приликом израде Регистра. Такође, велики број извјештаја о мјерењима не садржи (или не прецизира) количину и састав горива потрошеног током године, што је додатно отежало прорачун емисија.

У тачкасте изворе емисија на нивоу ТК спадају сљедеће компаније:

- Херцег д.о.о. Сребреник,
- Глобал Испат Коксна Индустрија д.о.о. Лукавац (ГИКИЛ),
- Sisecam Сода Лукавац д.о.о,
- Инграм д.д. Сребреник,
- Лукавац Цемент д.о.о,
- Термоелектрана Тузла Блок 3,
- Термоелектрана Тузла Блок 4,
- Термоелектрана Тузла Блок 6,
- Iradia Company д.о.о. Лакташи,
- JATA Group д.о.о. Сребреник,
- Бинго д.о.о Тузла, пословна јединица Бановићи,
- Бинго д.о.о, адреса Босанска пољана,
- Бинго д.о.о., адреса Сарајевска бб,
- Бинго д.о.о, адреса Тузланског одреда бб,
- Бинго д.о.о, улица Територијалне одбране 92,
- Бинго д.о.о, улица Шићи Брод бб,
- Бинго д.о.о, улица Босанска пољана бб,
- Бинго д.о.о, улица Циљуге II,
- Бинго д.о.о, улица Лукавичких бригада бб,
- Бинго д.о.о, улица Шићи Брод бб.

У случају доступних података о просјечним концентрацијама загађујућих материја у сухим гасовима - ц (mg/m^3) и укупној испуштеној количини димних гасова у току обрачунске године, прерачунатим на нормалне услове - Q (m^3/a), помоћу формуле $E = Q \cdot c / 1000000$ је извршен прорачун емисија.

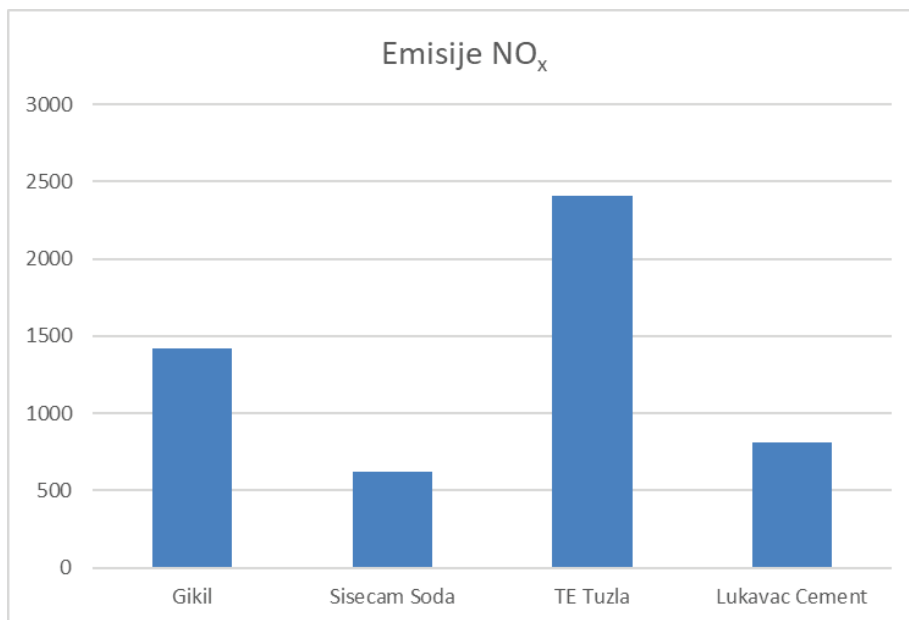
У наредној табели су приказане емисије из тачкастих извора са простора Тузланског кантона, изражене у тонама годишње.

Табела 20: Укупне емисије из индустрије на подручју ТК изражене у тонама годишње

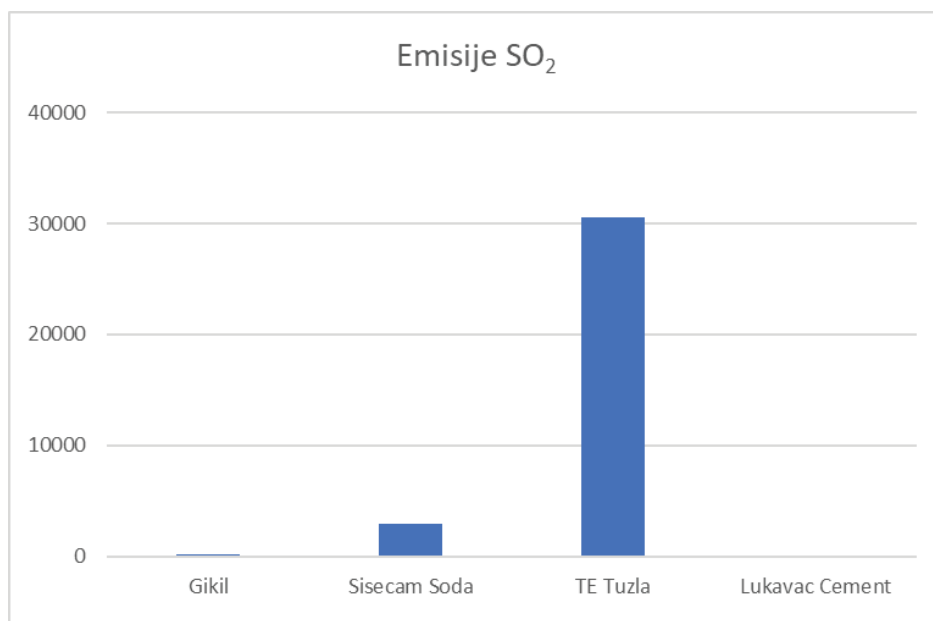
	SO ₂	NO _x	CO ₂	CO	NH ₃	N ₂ O	CH ₄	NMVOС	C ₆ H ₆	PM ₁₀	PM _{2.5}
Херцег	0,39	1,43	1.653,59	0,67	0,00	-	0,00	0,00	0,00	0,31	0,13
Гикил	227,53	1417,90	2.366.200,00	1.198,20	764,04	-	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Кемеко	0,00	0,02	3,70	0,06	0,00	-	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Sisecam Сода	2907,19	619,60	2.655.369,16	0,00	2,40	-	0,00	36,23	0,00	103,79	42,19
Лукавац Цемент	2,82	809,88	395910,50	321,13	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	22,01	8,15
ТЕ Тузла Блок 3	2116,90	146,60	94.766,14	0,00	0,00	-	0,00	13,03	0,00	25,90	10,57
ТЕ Тузла Блок 4	7892,44	903,44	531.224,88	0,00	0,00	-	0,00	78,15	0,00	155,41	63,43
ТЕ Тузла Блок 5	5373,62	646,01	479.630,09	0,00	0,00	-	0,00	28,81	0,00	57,28	23,38
ТЕ Тузла Блок 6	15167,63	711,25	624.668,13	0,00	0,00	-	0,00	22,79	0,00	45,33	18,50
Iradia Co	3,48	0,19	124,13	0,00	13,54	-	9,95	0,00	0,00	6,14	0,02
JATA Group	0,33	0,47	76,01	0,35	0,00	-	0,00	0,00	0,00	0,07	0,03
Бинго Бановићи	2,60	0,68	0,00	2,24	0,00	-	0,00	0,00	0,00	0,24	0,10
Бинго Бос. пољана	0,88	0,15	0,00	0,69	0,00	-	0,00	0,00	0,00	0,08	0,03
Бинго Сарајевска	1,89	0,33	0,00	1,51	0,00	-	0,00	0,00	0,00	0,15	0,06
Бинго Туз. одреда	0,05	0,20	0,00	0,75	0,00	-	0,00	0,00	0,00	0,07	0,03
Бинго Тер. одбр	6,40	1,57	0,00	5,99	0,00	-	0,00	0,00	0,00	0,68	0,27
Бинго Шићи	0,01	0,03	0,00	0,12	0,00	-	0,00	0,00	0,00	0,01	0,01
Бинго Бос. пољ.	1,04	0,27	0,00	1,04	0,00	-	0,00	0,00	0,00	0,07	0,03
Бинго Циљуге	0,03	0,15	0,00	0,43	0,00	-	0,00	0,00	0,00	0,05	0,02
Бинго Лукавичких	1,67	0,31	0,00	1,33	0,00	-	0,00	0,00	0,00	0,15	0,06
Бинго магацин Шићи	0,01	0,05	0,00	0,11	0,00	-	0,00	0,00	0,00	0,02	0,01
Инграм	8,699	19,37	0,00	51,61	0,00	-	0,00	0,00	0,00	5,74	2,33

Највећи тачкасти извори емисија на подручју Тузланског кантона су Термоелектрана Тузла (блокови 3, 4, 5, 6), као и постројења попут Sisecam Сода, Гикил и Лукавац Цемент. Ова индустријска постројења производе значајне количине емисија различитих загађивача, укључујући SO₂, NO_x, CO₂, CO, PM₁₀ и PM_{2,5}.

На наредним сликама су представљене емисије SO₂ и NO_x из доминантних тачкастих извора.

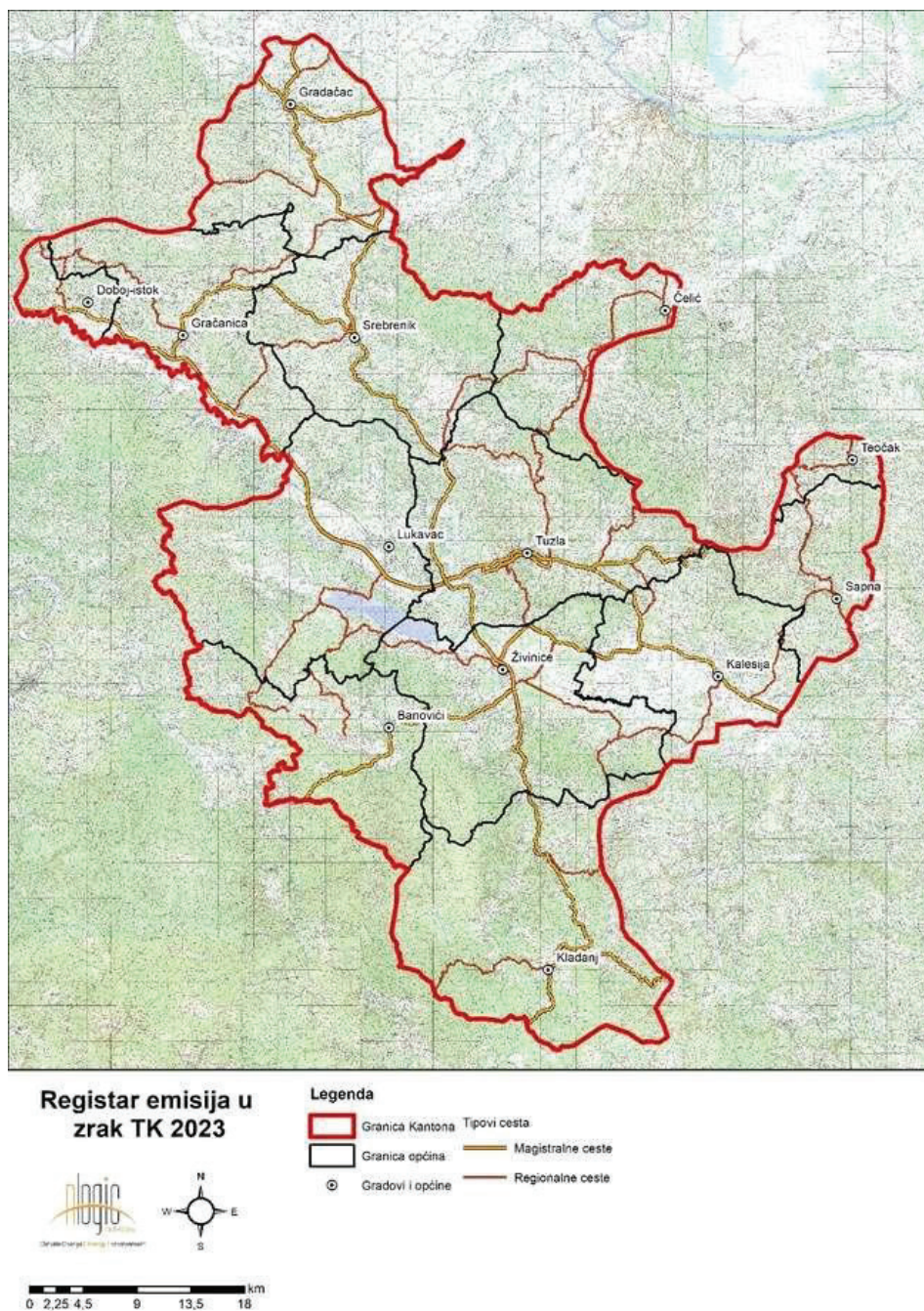
Слика 11: Емисије NO_x из тачкастих извора емисија

Слика 12: Емисије SO₂ из тачкастих извора емисија

7.2 ЛИНИЈСКИ ИЗВОРИ ЕМИСИЈА

У линијске изворе емисија спадају емисије настале из саобраћаја на магистралним и регионалним цестама у Тузланском кантону. На наредној слици су приказани линијски извори емисија.

Слика 13: Линијски извори емисија у ТК

7.3 ПОВРШИНСКИ ИЗВОРИ ЕМИСИЈА

У површинске изворе емисија су класификоване емисије из следећих сектора:

- сточарство и пољопривреда;
- стамбени сектор;
- депоније.

У наредној табели су приказане укупне емисије из депонија на подручју ТК подијељене по општинама/градовима.

Табела 21: Укупне емисије из депонија на подручју ТК у тонама годишње

Општина/ Град	SO ₂	NOx	CO ₂	CO	NH ₃	N ₂ O	CH ₄	NM VOC	C ₆ H ₆	PM ₁₀	PM _{2.5}	SO ₂
Тузла	85,00	90,00	2.000,00	35,00	33,00	1,35	2.500,00	1,00	-	685,00	460,00	85,00
Сапна	0,10	0,10	2,27	0,04	0,04	0,00	2,84	0,00	-	0,78	0,52	0,10
Грачаница	21,88	23,17	514,85	9,01	8,49	0,35	643,56	0,26	-	176,34	118,42	21,88
Лукавац	31,03	32,85	730,00	12,78	12,05	0,49	912,50	0,37	-	250,03	167,90	31,03
Сребреник	13,87	14,69	326,40	5,71	5,39	0,22	408,00	0,16	-	111,79	75,07	13,87
Кладањ	2,23	2,36	52,53	0,92	0,87	0,04	65,66	0,03	-	17,99	12,08	2,23
Бановићи	9,79	10,37	230,40	4,03	3,80	0,16	288,00	0,12	-	78,91	52,99	9,79

Из табеле закључујемо да су емисије из депонија највеће у Тузли, посебно за CO₂, и CH₄ што је и очекивано с обзиром на то да се у Тузли налази највећи број наведених површина. Најмање емисије су у Сапни услед најмањег броја депонија на наведеном подручју.

Табела 22: Укупне емисије за сточарство и пољопривреду на подручју ТК у тонама годишње

Општина/ Град	SO ₂	NOx	CO ₂	CO	NH ₃	N ₂ O	CH ₄	NM VOC	C ₆ H ₆	PM ₁₀	PM _{2.5}
Бановићи	0,00	0,02	0,00	0,00	25.986,46	0,00	0,00	2,85	0,00	0,35	0,12
Челић	0,00	0,02	0,00	0,00	40.029,02	0,00	0,00	7,62	0,00	0,48	0,21
Д. Исток	0,00	0,03	0,00	0,00	19.966,92	0,00	0,00	10,25	0,00	0,60	0,31
Грачаница	0,00	0,10	0,00	0,00	171.007,66	0,00	0,00	34,01	0,00	2,56	1,11
Градачац	0,00	0,07	0,00	0,00	269.743,3 5	0,00	0,00	20,51	0,00	2,24	0,76
Калесија	0,00	0,11	0,00	0,00	186.588,84	0,00	0,00	42,75	0,00	2,84	1,34

Кладањ	0,00	0,05	0,00	0,00	0,00	5.098,48	0,00	0,00	0,00	4,34	0,00	0,41	0,18
Лукавац	0,00	0,09	0,00	0,00	0,00	234.262,08	0,00	0,00	0,00	40,22	0,00	3,42	1,26
Сапна	0,00	0,05	0,00	0,00	0,00	8.750,30	0,00	0,00	0,00	6,01	0,00	0,60	0,26
Сребреник	0,00	0,15	0,00	0,00	0,00	82.863,89	0,00	0,00	0,00	18,30	0,00	1,68	0,64
Теочак	0,00	0,03	0,00	0,00	0,00	23.691,41	0,00	0,00	0,00	8,34	0,00	0,59	0,26
Тузла	0,00	0,12	0,00	0,00	0,00	128.883,33	0,00	0,00	0,00	31,39	0,00	2,37	0,89
Живинице	0,00	0,09	0,00	0,00	0,00	116.251,99	0,00	0,00	0,00	39,26	0,00	2,16	1,14

Градачац има највеће емисије у категорији амонијака – NH₃, услед интензивних пољопривредних и сточарских активности. Грачаница и Калесија, такође, имају високе емисије NH₃, што је типично за градове са развијеним сточарством. У Кладњу су присутне ниске емисије услед смањених сточарских активности.

У наредним табелама су приказане укупне емисије за гријање из стамбеног и јавног сектора.

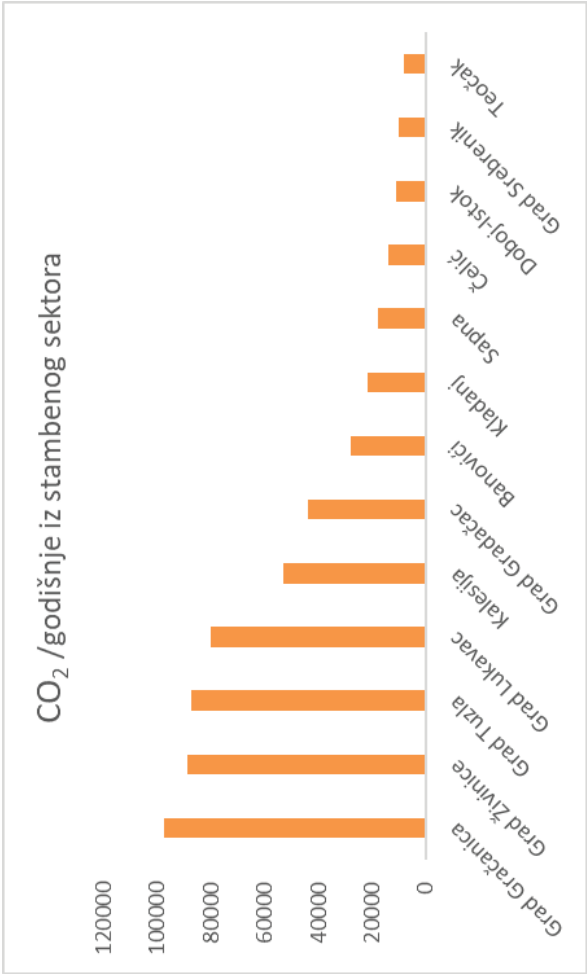
Табела 23: Укупне емисије за гријање стамбеног сектора на подручју ТК у тонама годишње

Општина/ Град	SO ₂	NOx	CO ₂	CO	NH ₃	N ₂ O	CH ₄	NM VOC	C ₆ H ₆	PM ₁₀	PM _{2,5}
Бановићи	205,09	41,13	27.718,69	13,49	0,00	0,73	77,82	1,18	0,00	22,38	18,77
Челић	49,80	15,10	13.900,75	9,07	0,00	0,44	38,09	0,76	0,00	15,41	13,12
Добој Исток	69,36	14,91	10.776,02	5,70	0,00	0,30	30,07	0,49	0,00	9,52	8,02
Град Грачаница	611,99	133,27	97.500,29	52,21	0,00	2,72	271,79	4,49	0,00	87,36	73,67
Град Градачац	267,59	59,15	43.855,10	23,82	0,00	1,23	122,11	2,04	0,00	39,90	33,67
Град Тузла	608,20	125,67	87.390,70	44,20	0,00	2,36	244,66	3,84	0,00	73,59	61,86
Калесија	396,08	78,92	52.811,93	25,48	0,00	1,39	148,36	2,23	0,00	42,22	35,39
Кладањ	48,53	20,46	21.597,66	15,34	0,00	0,71	58,67	1,27	0,00	26,22	22,40
Град Лукавац	596,00	119,33	80.279,22	38,99	0,00	2,12	225,41	3,41	0,00	64,65	54,22
Сапна	50,39	17,88	17.705,90	12,12	0,00	0,57	48,29	1,00	0,00	20,66	17,62
Град Сребреник	71,62	14,79	10.283,03	5,20	0,00	0,28	28,79	0,45	0,00	8,65	7,27
Теочак	57,58	11,63	7.899,13	3,88	0,00	0,21	22,16	0,34	0,00	6,45	5,41
Град Живинице	643,88	130,35	88.741,70	43,75	0,00	2,37	248,91	3,82	0,00	72,65	60,98

Табела 24: Укупне емисије за гријање јавног сектора на подручју ТК у тонама годишње

Општина/ Град	SO ₂	NOx	CO ₂	CO	NH ₃	N ₂ O	CH ₄	NM VOC	C ₆ H ₆	PM ₁₀	PM _{2.5}
Бановићи	8,93	1,35	584,64	0,09	0,00	0,01	1,71	0,01	0,00	0,11	0,07
Челић	20,82	3,16	1.363,60	0,20	0,00	0,02	3,98	0,02	0,00	0,25	0,17
Добој Исток	20,82	3,16	1.363,60	0,20	0,00	0,02	3,98	0,02	0,00	0,25	0,17
Град Грачаница	34,02	5,16	2.228,20	0,32	0,00	0,04	6,51	0,04	0,00	0,42	0,28
Град Градачац	54,00	8,19	3.536,83	0,51	0,00	0,06	10,33	0,06	0,00	0,66	0,45
Град Тузла	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Калесија	42,94	6,52	2.812,42	0,41	0,00	0,05	8,21	0,05	0,00	0,52	0,36
Кладањ	38,38	5,82	2.514,13	0,37	0,00	0,04	7,34	0,05	0,00	0,47	0,32
Град Лукавац	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Сапна	17,57	2,67	1.150,54	0,17	0,00	0,02	3,36	0,02	0,00	0,21	0,15
Град Сребреник	63,76	9,67	4.176,02	0,61	0,00	0,07	12,19	0,08	0,00	0,78	0,53
Теочак	13,01	1,97	852,25	0,12	0,00	0,01	2,49	0,02	0,00	0,16	0,11
Град Живинице	52,70	8,00	3.451,61	0,50	0,00	0,06	10,08	0,06	0,00	0,64	0,44

На наредној слици је представљен преглед емисија CO₂ из стамбеног сектора.

Слика 14: Преглед емисија CO₂ из стамбеног сектора

Као што је приказано на дијаграму, Грачаница има највеће емисије CO₂ у стамбеном сектору са 97.500,29 t годишње, услед високих потребна за топлотном енергијом и великог броја стамбених објеката који користе фосилна горива за гријање.

7.4 БИЛАНС ЕМИСИЈА ПО ОПШТИНАМА/ГРАДОВИМА

У наредној табели је приказан укупни биланс емисија у Тузланском кантону.

Табела 25: Биланс емисија у Тузланском кантону у тонама

		SO ₂	NO _x	CO ₂	CO	NH ₃	N ₂ O	CH ₄	NM VOC	C ₆ H ₆	PM ₁₀	PM _{2,5}
Бановићи	Укупно	226,41	75,71	62.524,26	167,86	25.990,90	1,87	368,41	15,74	43,97	113,44	81,13
	Тачкасти	2,60	0,68	0,00	2,24	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,24	0,10
	Линијски	0,00	22,16	33.990,53	148,01	0,64	0,97	0,88	11,58	43,97	11,46	9,07
	Повершински	223,81	52,87	28.533,73	17,61	25.990,26	0,90	367,52	4,16	0,00	101,75	71,96
Челић	Укупно	70,62	39,15	47.424,00	140,87	40.029,62	1,38	42,91	19,35	41,26	26,99	22,09
	Тачкасти	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Линијски	0,00	20,87	32.159,66	131,61	0,61	0,92	0,84	10,95	41,26	10,84	8,58
	Повершински	70,62	18,28	15.264,35	9,27	40.029,02	0,46	42,07	8,40	0,00	16,15	13,51
Добој Исток	Укупно	90,17	25,70	23.765,06	57,50	19.967,14	0,65	34,35	14,73	15,04	14,29	11,60
	Тачкасти	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Линијски	0,00	7,61	11.625,45	51,60	0,22	0,33	0,30	3,96	15,04	3,92	3,10
	Повершински	90,17	18,09	12.139,62	5,89	19.966,92	0,32	34,05	10,77	0,00	10,37	8,50
Град Грачаница	Укупно	671,37	193,47	148.681,81	274,48	171.030,60	4,49	933,07	55,25	62,46	289,09	206,39
	Тачкасти	3,48	0,19	124,13	0,00	13,54	0,00	9,95	0,00	0,00	6,14	0,02
	Линијски	0,00	31,58	48.314,34	212,94	0,91	1,39	1,26	16,45	62,46	16,28	12,89
	Повершински	667,89	161,70	100.243,34	61,54	171.016,15	3,11	921,86	38,80	0,00	266,67	193,48
Град Градачац	Укупно	346,25	35.049,20	56.902,36	65,72	269.744,53	2,47	144,60	71,01	23,79	55,44	13.122,18
	Тачкасти	1,89	0,33	0,00	1,51	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,15	0,06
	Линијски	22,77	34.981,47	9.510,43	39,88	1,18	1,18	12,15	48,38	23,79	12,49	13.087,24
	Повершински	321,59	67,41	47.391,93	24,33	269.743,35	1,29	132,44	22,62	0,00	42,80	34,88
Калесија	Укупно	439,02	114,52	99.895,49	220,62	186.589,67	2,71	157,72	60,11	57,19	60,50	48,90
	Тачкасти	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Линијски	0,00	28,98	44.271,14	194,74	0,83	1,27	1,15	15,08	57,19	14,92	11,82
	Повершински	439,02	85,54	55.624,35	25,89	186.588,84	1,44	156,57	45,04	0,00	45,58	37,08

Кладањ	Укупно	89,14	70,51	88.343,72	294,17	5.100,56	2,63	133,34	27,53	82,95	66,72	52,12
	Тачкасти	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Линијски	0,00	41,82	64.179,40	277,55	1,21	1,84	1,67	21,86	82,95	21,63	17,13
Лукавац	Повершински	89,14	28,69	24.164,32	16,63	5.099,35	0,79	131,67	5,68	0,00	45,09	34,99
	Укупно	3.766,24	3.026,44	5.539.024,75	1.750,57	235.041,33	3,78	1.138,96	94,03	52,44	457,70	284,59
	Тачкасти	3.139,22	2.847,70	5.417.483,36	1.520,72	766,44	0,00	0,00	36,23	0,00	125,95	50,40
Сапна	Линијски	0,00	26,47	40.532,17	178,08	0,76	1,16	1,05	13,80	52,44	13,66	10,82
	Повершински	627,02	152,26	81.009,22	51,76	234.274,12	2,62	1.137,91	44,00	0,00	318,10	223,37
	Укупно	68,06	24,39	24.448,72	37,31	8.750,44	0,75	54,63	8,95	7,19	24,13	20,04
Град Сребреник	Тачкасти	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Линијски	0,00	3,69	5.590,02	24,99	0,11	0,16	0,15	1,90	7,19	1,88	1,49
	Повершински	68,06	20,70	18.858,71	12,32	8.750,34	0,59	54,48	7,04	0,00	22,25	18,55
Град Сребреник	Укупно	170,84	120,04	84.408,08	396,64	82.870,56	2,51	450,75	42,11	87,54	158,23	106,72
	Тачкасти	21,59	36,52	1.729,60	93,26	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	12,44	5,08
	Линијски	0,00	44,21	67.893,03	291,86	1,28	1,95	1,76	23,12	87,54	22,88	18,12
Теочак	Повершински	149,25	39,31	14.785,45	11,52	82.869,28	0,57	448,98	18,99	0,00	122,91	83,52
	Укупно	70,59	15,03	10.905,00	12,29	23.691,45	0,29	24,70	9,42	2,72	7,92	6,35
	Тачкасти	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Град Тузла	Линијски	0,00	1,40	2.153,62	8,28	0,04	0,06	0,06	0,73	2,72	0,73	0,57
	Повершински	70,59	13,63	8.751,38	4,01	23.691,41	0,22	24,65	8,69	0,00	7,20	5,77
	Укупно	31.245,74	2.692,28	1.925.051,63	536,25	128.918,31	6,74	2.747,40	214,89	136,10	1.080,58	666,83
Град Живинице	Тачкасти	30.552,54	2.407,79	1.730.289,24	1,96	0,00	0,00	0,00	142,78	0,00	284,11	115,96
	Линијски	0,00	68,69	105.371,69	455,08	1,99	3,02	2,74	35,88	136,10	35,51	28,12
	Повершински	693,20	215,79	89.390,70	79,20	128.916,33	3,71	2.744,66	36,23	0,00	760,96	522,75
Град Живинице	Укупно	696,61	194,26	177.739,51	408,83	116.253,60	4,88	261,21	72,27	110,35	104,34	85,40
	Тачкасти	0,03	0,15	0,00	0,43	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,05	0,02
	Линијски	0,00	55,68	85.546,20	364,15	1,61	2,45	2,22	29,13	110,35	28,83	22,83
Град Живинице	Повершински	696,58	138,43	92.193,31	44,25	116.251,99	2,42	258,99	43,14	0,00	75,45	62,55

7.5 ПРЕДСТАВЉАЊЕ ЕМИСИЈА У ГИС-У

Представљање емисија у ГИС окружењу за Тузлански кантон заснива се на интеграцији просторних и атрибутивних података с циљем квантификације, визуализације и анализе просторне дистрибуције различитих извора загађења. Методолошки оквир обухвата прикупљање података, њихову геореференцирану обраду, аналитичко моделирање емисија и интерпретацију резултата кроз тематске карте.

Линијске емисије, које потичу из регионалних и магистралних саобраћајница, моделирају се на основу саобраћајних података (интензитет саобраћаја) и релевантних емисијских фактора (потрошња горива). ГИС омогућава анализу њиховог просторног утицаја и интерполацију емисија дуж саобраћајних праваца.

Тачкасти извори емисија, доминантно везани за индустријске објекте, евидентирају се кроз прецизне геокоординате и придружене емисијске карактеристике (врста и количина емитованих полутаната). ГИС омогућава просторну анализу дисперзије загађења из тачкастих извора, њихову међусобну интеракцију и синергијски ефекат у односу на друге изворе, као и идентификацију жаришта еколошког оптерећења.

Површинске емисије, које произлазе из пољопривреде, сточарске производње и депонија, картирају се путем полигоналних слојева у ГИС-у. Просторна анализа приказује процјену укупног оптерећења простора емисијама.

Резултати ГИС анализе представљају се кроз визуализацију тематских карата, статистичке израчунае и просторне моделе који омогућавају доношење информисаних одлука о управљању емисијама у Тузланском кантону.

Емисије се у ГИС-у (квадратима) представљају карактеристичним бојама. За седам нивоа визуализације су додијелене вриједности укупних емисија загађујућих материја по km^2 . Вриједности су дефинисане према просјечним вриједностима загађујућих материја по km^2 , као што је дефинисано у наредној табели.

Табела 26: Нивои визуализације са додијелим вриједностима емисија у ГИС-у

Боја							
t/km ²							
SO ₂	0	0<x<10	10<=x<50	50<=x<100	100<=x<250	250<=x<500	x>500
NO _x	0	0<x<10	10<=x<50	50<=x<100	100<=x<250	250<=x<500	x>500
CO ₂	0	0<x<1000	1.000<=x<5.000	5.000<=x<10.000	10.000<=x<25.000	25.000<=x<5.0000	x>5.0000
CO	0	0<x<10	10<=x<50	50<=x<100	100<=x<250	250<=x<500	x>500
NH ₃	0	0<x<0,1	0,1<=x<0,5	0,5<=x<1	1<=x<2,5	2,5<=x<5	x>5
N ₂ O	0	0<x<0,001	0,001<=x<0,005	0,005<=x<0,01	0,01<=x<0,02	0,02<=x<0,03	x>0,03
CH ₄	0	0<x<1	1<=x<5	5<=x<10	10<=x<25	25<=x<100	x>100
NM _{VOC}	0	0<x<1	1<=x<5	5<=x<10	10<=x<20	20<=x<50	x>50
C ₆ H ₆	0	0<x<0,01	0,01<=x<0,05	0,05<=x<0,1	0,1<=x<0,25	0,25<=x<1	x>1

PM₁₀	0	0<x<1	1<=x<5	5<=x<10	10<=x<25	25<=x<100	x>100
PM_{2.5}	0	0<x<1	1<=x<5	5<=x<10	10<=x<25	25<=x<100	x>100
SO₂	0	0<x<10	10<=x<50	50<=x<100	100<=x<250	250<=x<500	x>500
NO_x	0	0<x<10	10<=x<50	50<=x<100	100<=x<250	250<=x<500	x>500
CO₂	0	0<x<1000	1000<=x<5.000	5000<=x<10.000	10.000<=x<2.5000	25.000<=x<50.000	x>5.0000
CO	0	0<x<10	10<=x<50	50<=x<100	100<=x<250	250<=x<500	x>500

7.6 АНАЛИЗА КВАЛИТЕТА ВАЗДУХА У ТУЗЛАНСКОМ КАНТОНУ

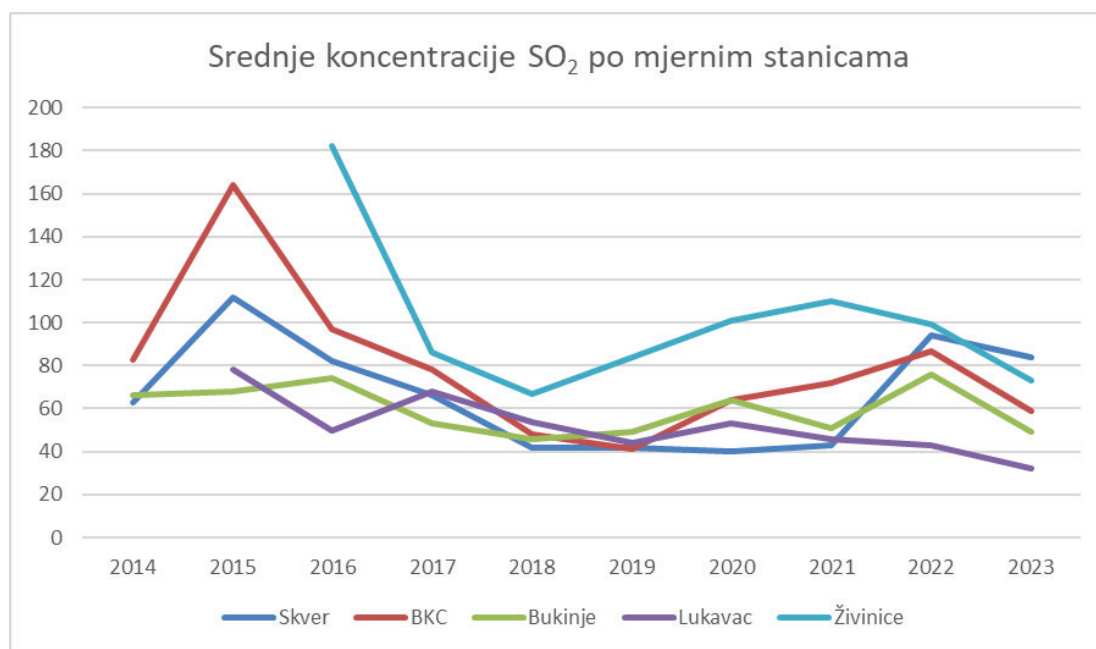
7.6.1 Анализа концентрација сумпордиоксида

За анализу квалитета ваздуха у претходним годинама су коришћени извјештаји о стању ваздуха (извор: Хидрометеоролошки завод ФБиХ). У наредној табели су приказане средње годишње вриједности концентрација SO₂.

Табела 27: Средње годишње концентрације SO₂ (µg/m³)

SO ₂	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.	2023.
Сквер	63	112	82	66	42	42	40	43	94	84
БКЦ	83	164	97	78	48	41	64	72	87	59
Букиње	66	68	74	53	46	49	64	51	76	49
Лукавац	-	78	50	68	54	44	53	46	43	32
Живинице	-	-	182	86	67	84	101	110	99	73

Посматрајући средње годишње концентрације SO₂ по мјерним станицама у току претходних 10 година могао се уочити тренд смањења концентрације до 2018. године када су биле у благом порасту до 2022. године, а онда су се укупне емисије смањиле 2023. године, као што је приказано на наредној слици.

Слика 15: Средње концентрације SO₂ по мјерним станицамаТабела 28: Највиша измјерена сатна концентрација SO₂ (µg/m³)

SO ₂	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.	2023.
Сквер	1154	994	1056	1441	827	616	2047	1236	1501	892
БКЦ	1094	862	1637	1757	1138	831	4197	1156	1666	1364
Букиње	945	1403	1747	1298	749	1523	2203	1475	1891	1417
Лукавац	-	1790	827	1552	927	785	1220	694	638	999
Живинице	-	-	706	1351	758	686	1098	877	884	804

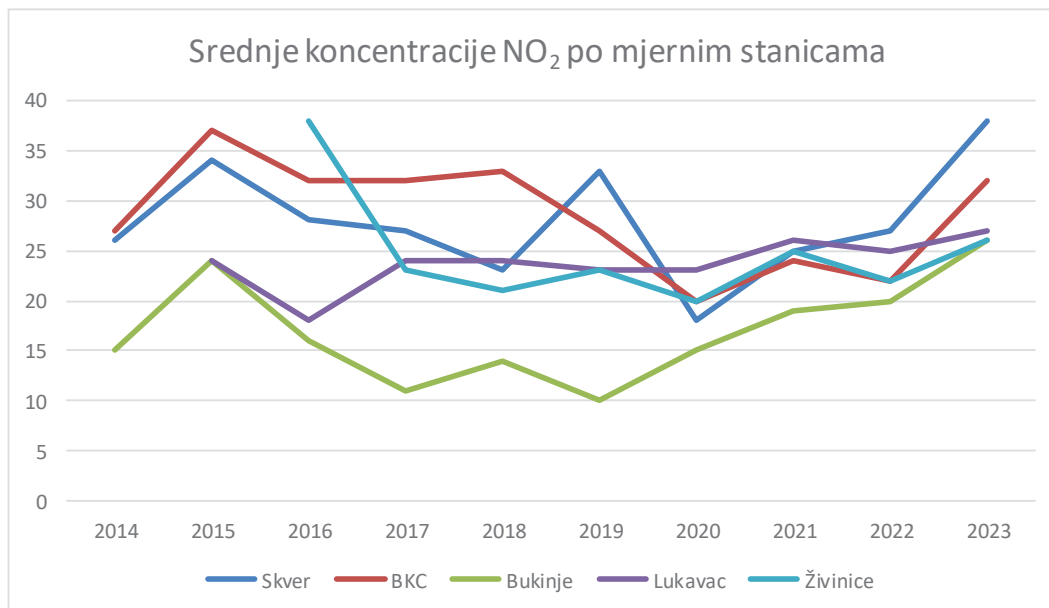
7.6.2 Анализа концентрација азотдиоксида

За анализу квалитета ваздуха у претходним годинама су коришћени извјештаји о стању ваздуха (извор: Хидрометеоролошки завод ФБиХ). У наредној табели су приказане средње годишње концентрације NO₂.

Табела 29: Средње годишње концентрације NO₂ (µg/m³)

NO ₂	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.	2023.
Сквер	26	34	28	27	23	33	18	25	27	38
БКЦ	27	37	32	32	33	27	20	24	22	32
Букиње	15	24	16	11	14	10	15	19	20	26
Лукавац	-	24	18	24	24	23	23	26	25	27
Живинице	-	-	38	23	21	23	20	25	22	26

Посматрајући средње годишње концентрације NO₂ по мјерним станицама у току претходних 10 година могао се уочити тренд смањења концентрација до 2022. године, а онда су се укупне емисије повећале 2023. године, као што је приказано на наредној слици.

Слика 16: Средње концентрације NO₂ по мјерним станицамаТабела 30: Највиша измјерена сатна концентрација NO₂ (µg/m³)

NO ₂	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.	2023.
Сквер	160	157	173	223	156	130	120	149	130	118
БКЦ	134	150	150	177	143	123	112	111	117	273
Букиње	106	126	145	117	95	81	88	105	136	76
Лукавац	-	129	125	103	161	100	124	118	119	100
Живинице	-	-	110	181	266	199	125	126	161	202

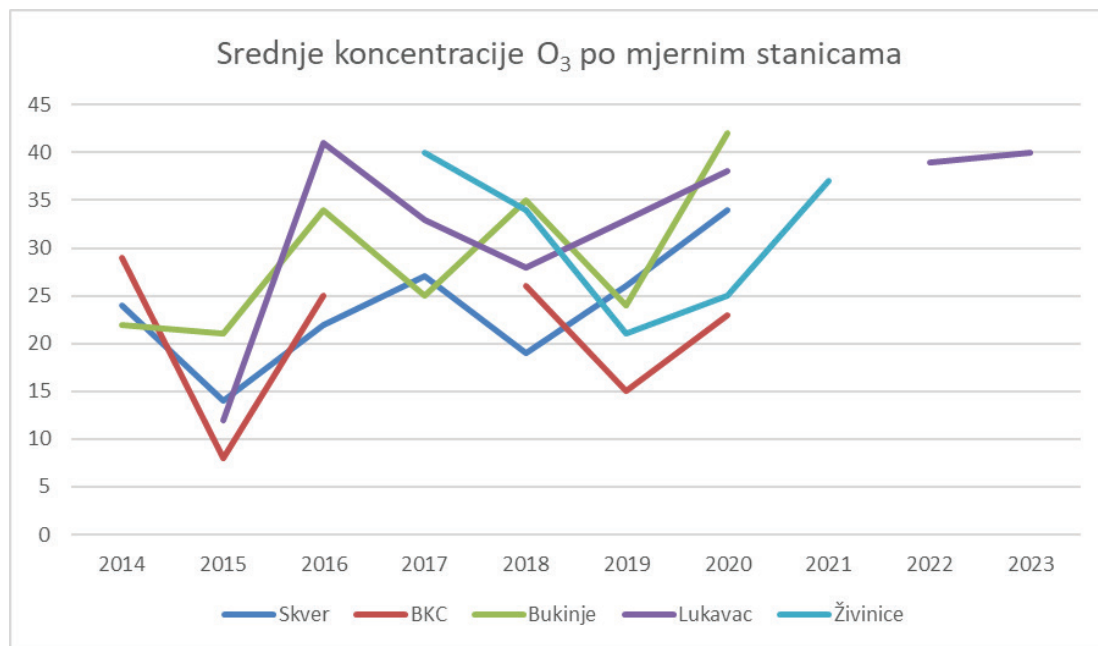
7.6.3 Анализа концентрација приземног озона

За анализу квалитета ваздуха у претходним годинама су коришћени извјештаји о стању ваздуха (извор: Хидрометеоролошки завод ФБиХ). У наредној табели су приказане средње годишње концентрације О₃.

Табела 31: Средње годишње концентрације О₃ (µg/m³)

О ₃	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.	2023.
Сквер	24	14	22	27	19	26	34	-	23	-
БКЦ	29	8	25	-	26	15	23	-	-	-
Букиње	22	21	34	25	35	24	42	-	-	39
Лукавац	-	12	41	33	28	33	38	-	39	40
Живинице	-	-	-	40	34	21	25	37	-	-

Посматрајући средње годишње концентрације О₃ по мјерним станицама у току претходних 10 година могао се уочити тренд повећања концентрација, као што је приказано на наредној слици.

Слика 17: Средње концентрације O₃ по мјерним станицама

У наредној табели је представљен перцентил 93.15 дневних највиших осмосатних просјека концентрације приземног озона.

Табела 32: Перцентил 93.15 дневних највиших осмосатних просјека концентрације приземног озона O₃ (µg/m³)

O ₃	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.	2023.
Сквер	81	42	89	87	66	54	84	115	56	124
БКЦ	88	41	79		76	51	63	34	132	-
Букиње	67	68	114	64	119	65	102	85	79	97
Лукавац	-	47	78	6	97	111	108	129	137	125
Живинице	-	-	-	116	101	52	54	118	118	93

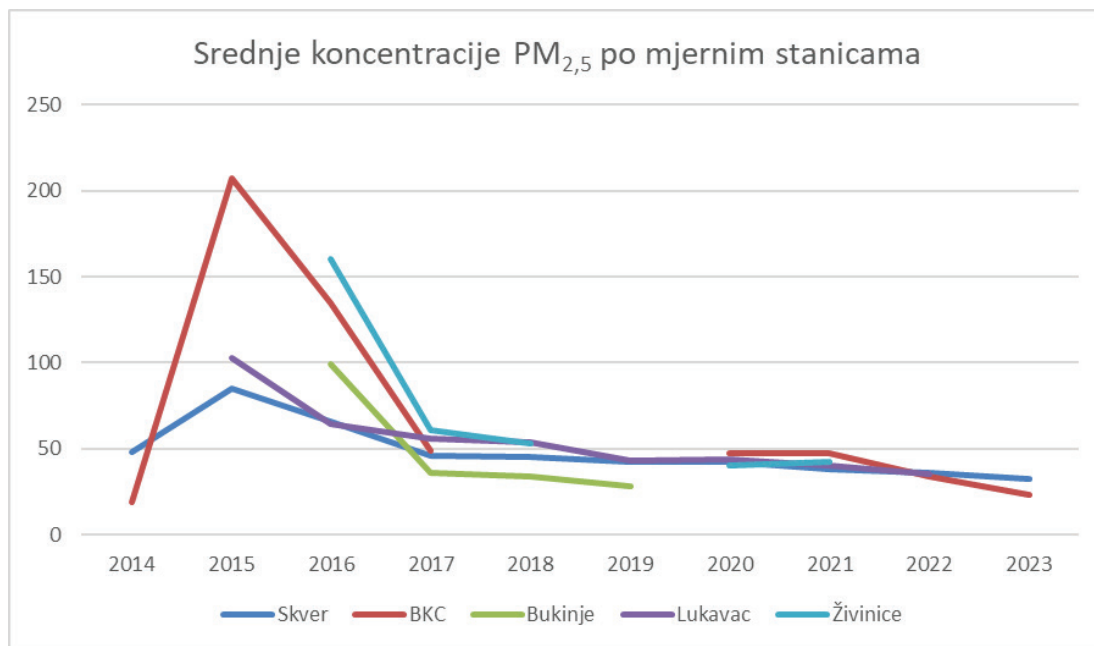
7.6.4 Анализа концентрација суспендованих честица PM_{2.5}

За анализу концентрација у ваздух у претходним годинама су коришћени извјештаји о стању ваздуха (извор: Хидрометеоролошки завод ФБиХ). У наредној табели су представљене средње годишње концентрације PM_{2.5}.

Табела 33: Средње годишње концентрације PM_{2.5} (µg/m³)

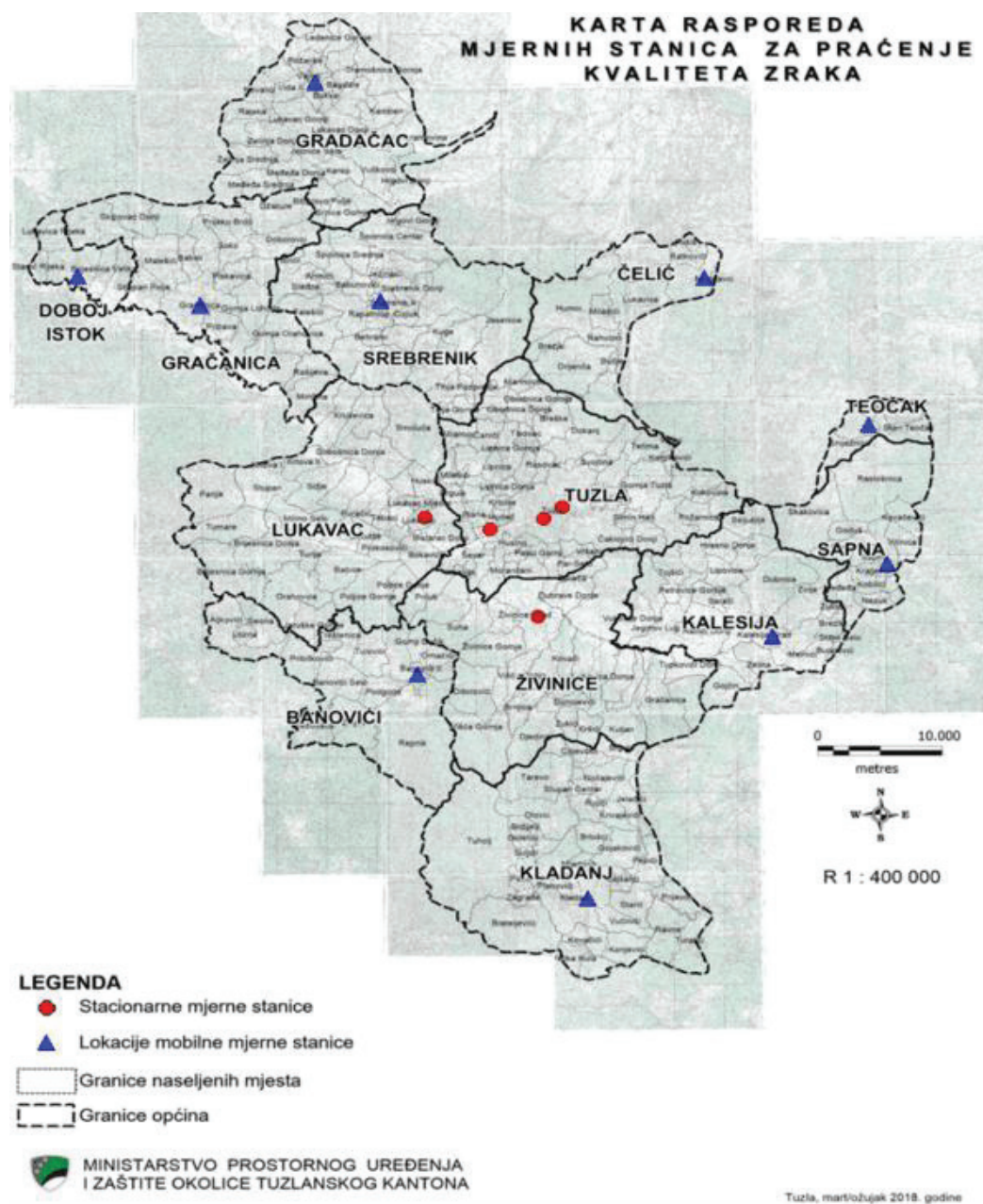
PM _{2.5}	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.	2023.
Сквер	48	85	66	46	45	42	42	38	36	32
БКЦ	19	207	135	49			47	47	34	23
Букиње	51		99	36	34	28		27	-	-
Лукавац	-	103	64	56	54	43	44	40	35	-
Живинице	-	-	160	61	53		40	42		-

Посматрајући средње годишње концентрације PM_{2.5} по мјерним станицама у току претходних 10 година могао се уочити тренд повећања коцентрација, као што је приказано на наредној слици.

Слика 18: Средње концентрације PM_{2,5} по мјерним станицама

8 ОЦЕНА СТАЊА КВАЛИТЕТА ВАЗДУХА НА ОСНОВУ МРЕЖЕ МЈЕРНИХ СТАНИЦА ЗА КОНТИНУИРАНИ МОНИТОРИНГ

Успостављени Систем за праћење квалитета ваздуха на подручју Тузланског кантона, којим се врши аутоматски мониторинг квалитета ваздуха обухвата: пет стационарних станица за праћење квалитета ваздуха и једну мобилну станицу за праћење квалитета ваздуха које су опремљене са мјерним уређајима за мјерење концентрација пет загађујућих материја и централну јединицу (сервер) за прикупљање, похрањивање и обраду резултата мјерења.

Слика 19: Локација стационираних мјерних станица у ТК

На мјерним станицама за праћење квалитета ваздуха утврђује се квалитет ваздуха за сљедеће загађујуће материје:

- сумпордиоксид (SO_2);
- азотдиоксид (NO_2);
- угљенмоноксид (CO);
- приземни озон (O_3) и
- суспендоване честице ($\text{PM}_{2.5}$)

Табела 34: Основни подаци о мјерним станицама у ТК

Мјерна станица	Управља	Географска дужина	Географска ширина	Надморска висина	Мјерни полутанти
Сквер	Министарство просторног уређења и заштите околице ТК	18° 40' 25" E	44° 33' 28" N	234 m	SO ₂ , NO _x , O ₃ , CO, PM _{2.5}
БКЦ		18° 39' 18" E	44° 32' 56" N	231m	SO ₂ , NO _x , O ₃ , CO, PM _{2.5}
Букиње		18° 36' 01" E	44° 32' 26" N	214 m	SO ₂ , NO _x , O ₃ , CO, PM _{2.5}
Лукавац		18° 32' 05" E	44° 32' 00" N	187 m	SO ₂ , NO _x , O ₃ , CO, PM _{2.5}
Живинице		18° 38' 55" E	44° 27' 15" N	214 m	SO ₂ , NO _x , O ₃ , CO, PM _{2.5}

Вођење и одржавање Система за праћење квалитета ваздуха, као и информисање јавности о квалитету ваздуха је у надлежности Министарства просторног уређења и заштите околице, те се свакодневно врши путем медија и званичних веб страница Министарства: <https://www.monitoringzrakatk.info/> | <https://mpuzotk.gov.ba/>.

Посматрајући 2023. годину просјечне вриједности загађујућих материја очитаних на мјерним станицама приказане су у наредној табели.

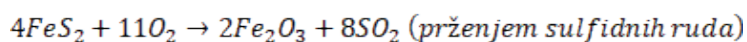
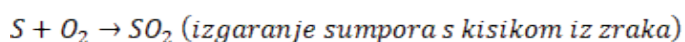
Табела 35: Просјечне вриједности загађујућих материја (годишње вриједности)

	МС1 - Сквер	МС2 - БКЦ	МС3 - Букиње	МС4 - Лукавац	МС5 - Живинице
SO ₂ (µg/m ³)	84,65	57,34	48,85	31,68	73,49
Број дана SO ₂ > 125 µg/m ³	72	28	12	2	61
NO ₂ (µg/m ³)	27,82	32,39	26,26	26,96	25,73
Број дана NO ₂ > 85 µg/m ³	0	0	0	0	0
CO (µg/m ³)	1,35	1,25	0,74	0,87	4,73
Број дана CO > 5 µg/m ³	0	0	0	0	0
PM _{2.5} (µg/m ³)	30,36	22,65	--	27,08	34,96

Што се тиче дневних граничних вриједности оне су прелазиле дозвољене вриједности за сумпордиоксид у 72 дана на МС „Сквер“, 61 дан на МС „Живинице“, 28 дана на МС „БКЦ“, 12 дана на МС „Букиње“ и 2 дана на МС „Лукавац“.

8.1 МЈЕРЕЊЕ СУМПОРДИОКСИДА

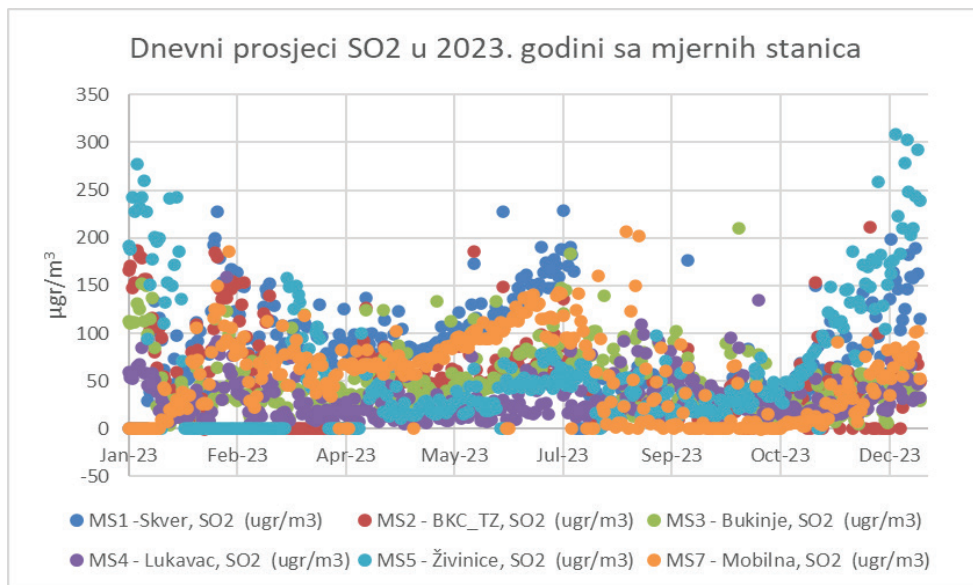
Сумпор диоксид или сумпор (IV) оксид је спој у којем сумпор има оксидацијско стање (+4). Он је главни продукт код изгарања сумпора у фосилним горивима и представља околишки проблем. У околину доспијева и из вулкана и индустријским процесима. Сумпор диоксид (SO₂) је гас без боје, киселог укуса и врло карактеристичног оштрог мириса. Класификован је као загађујућа материја због тога што сумпорна једињења имају својство да реагују са воденом паром, при чему се формира сумпорна киселина, која потом кроз смог, маглу, снијег и киселе кише доспијева у природне екосистеме и има врло штетан утицај.

Сумпор диоксид се у вазуху најчешће појављује из антропогених извора и то преко 90%. Настаје сагоријевањем горива која садрже сумпор, на првом мјесту угља и нафте. Садржај сумпора у

фосилним горивима варира од 1-5%, а најчешће се око 95% сумпора у гориву емитује као SO_2 , 15% као SO_3 и 1-3% као честице сулфата (Стефановић и др, 2008). Издувни гасови моторних возила такође садрже сумпор диоксид, нарочито дизел мотори.

Мјерење се врши као и за остале загађујуће материје у ваздух преко 5 стационарних мјерних станица и једне мобилне станице, када нема дневног просјека за неку загађујућу материју значи да није било довољно валидних података.

Слика 20: Дневни просјеци са мјерних станица за SO_2

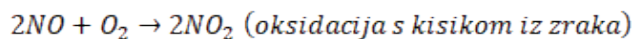
Очекивано повећање загађења од сумпордиоксида је очитано у зимским мјесецима и има директну пропорционалност са гријном сезоном. Како је у Тузли и Лукавцу много мањи број индивидуалних ложишта због развијене мреже даљинског гријања, очекивано, највећи утицај имају у Живиницама. У наредној табели су приказане просјечне вриједности ($\mu\text{g}/\text{m}^3$) сумпордиоксида на мјерним станицама за 2023. годину.

Табела 36: Просјечне вриједности ($\mu\text{g}/\text{m}^3$) сумпордиоксида на мјерним станицама за 2023. годину

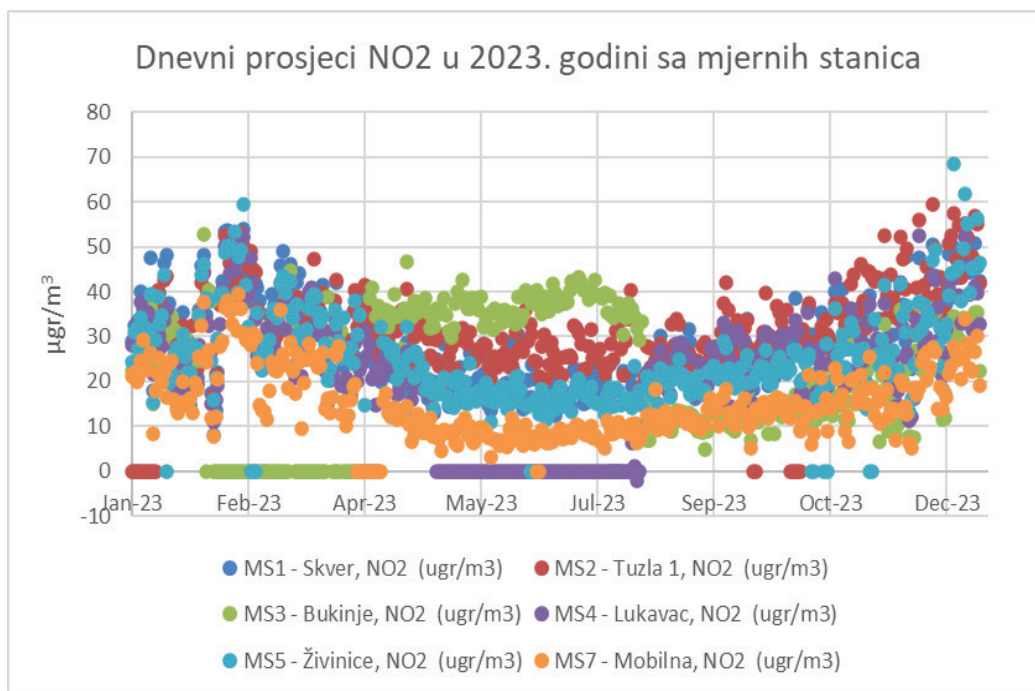
Станица/мјесец	Јан	Феб	Мар	Апр	Мај	Јун	Јул	Авг	Сеп	Окт	Нов	Дец
Сквер	68,5	124,4	98,7	89,6	88,3	122,6	158,8	33,3	31,9	37,0	60,7	113,2
БКЦ	86,6	107,1	101,6	75,0	54,1	64,9	73,1	21,7	21,9	23,8	45,4	57,0
Букиње	64,0	47,1	42,3	40,9	49,2	58,0	82,8	59,7	38,8	37,4	25,9	40,9
Лукавац	35,3	42,1	28,8	22,0	18,9	20,8	35,6	43,0	41,5	34,9	22,7	35,9
Живинице	188,1	-	102,0	50,5	22,2	36,1	55,2	30,1	28,4	36,7	92,6	187,3

8.2 МЈЕРЕЊЕ АЗОТДИОКСИДА

Азотдиоксид (N_2O) је гас без боје и мириса, слаткастог укуса. Ако се удише кратко изазива весело расположење и подражај на смијех, те се назива „гас за смијање“. У великој концентрацији узрокује анестезију, те се употребљава у медицини. Анестезиолози га називају азотни оксидул. Добија се из земног гаса и нафте чији је састојак. Сматра се безопасним. Прихватљиви дневни унос није одређен. Азотни оксиди су стакленички гасови који у атмосфери задржавају до 270 пута више тоpline него CO_2 , а највише их емитује пољопривреда, због коришћења минералних гнојива. Иако азотни оксиди чине већу групу, израз азот оксида (NO_x) обично се употребљава за смјесу азотмооксида (NO) и нитродиоксида (NO_2) који се сматрају значајнијим полутантима.

NO₂ је гас карактеристичног мириса и тамноцрвене боје и најотровнији од свих нитро оксида. Спада у фитотоксичне твари што значи да изазива неповољне посљедице по вегетацију.

Слика 21: Дневни просјеци са мјерних станица за NO₂

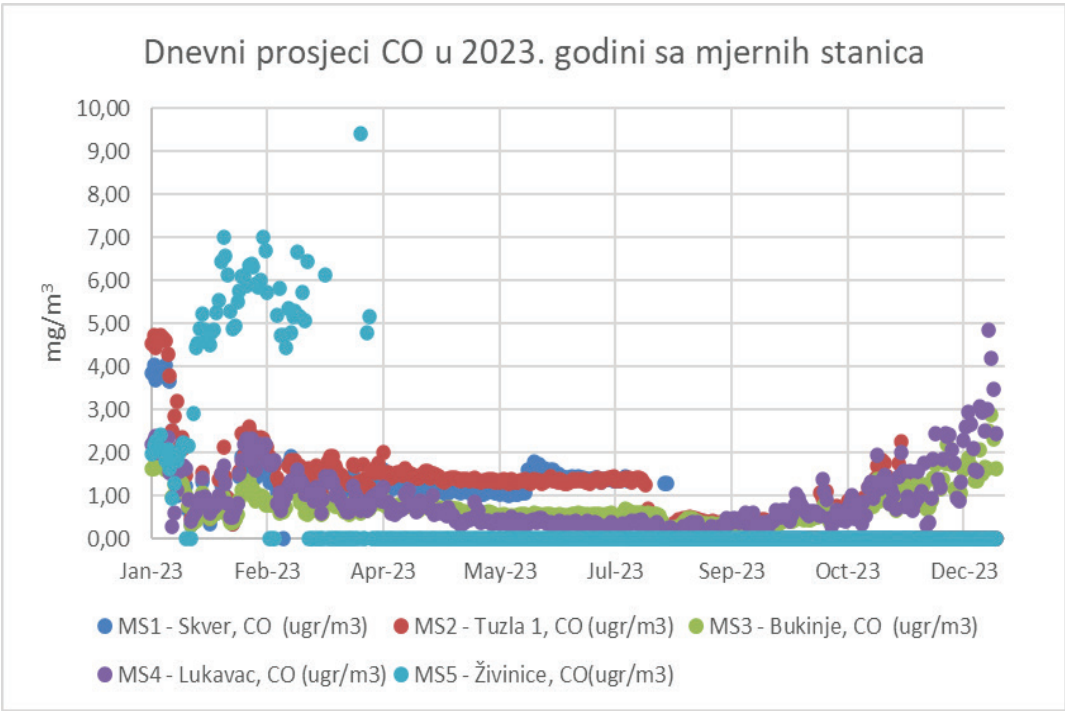
Подаци су добијени из читања са мјерних станица. Највеће концентрације су забиљежене у зимском периоду на МС „Живинице“ у Живиницама. У наредној табели су приказане просјечне вриједности (µg/m³) азотдиоксида на мјерним станицама за 2023.

Табела 37: Просјечне вриједности (µg/m³) азотдиоксида на мјерним станицама за 2023.

Станица/мјесец	Јан	Феб	Мар	Апр	Мај	Јун	Јул	Авг	Сеп	Окт	Нов	Дец
Сквер	32,0	38,7	35,0	27,0	20,5	19,3	18,6	21,7	22,9	28,1	30,5	39,0
БКЦ	30,4	39,5	35,8	32,5	27,6	26,5	26,2	25,5	28,6	29,8	40,1	45,4
Букиње	27,4	43,7	36,4	35,2	36,1	35,8	38,7	17,6	12,2	14,5	19,0	26,3
Лукавац	27,2	35,9	30,3	22,5	17,7	-	-	19,7	24,0	25,6	26,9	34,5
Живинице	29,6	38,2	33,6	27,2	18,7	16,2	16,5	19,0	21,7	22,8	27,7	39,2

8.3 МЈЕРЕЊЕ УГЉЕНОМОКСИДА

Угљенмоноксид је гас без боје, мириса и укуса који може бити пријетња по људско здравље, јер се веже за хемоглобин у крви, чиме спречава пренос кисика (познат као „тихи убица“). До настанка угљенмооксида долази изгарањем и настаје у току непотпуне оксидације органских материја. Издувни гасови мотора са унутрашњим сагорејевањем један су од највећих загађивача атмосфере овим плином. На наредној слици су приказани дневни просјеци CO у 2023. години са мјерних станица.

Слика 22: Дневни просјеци са мјерних станица за CO

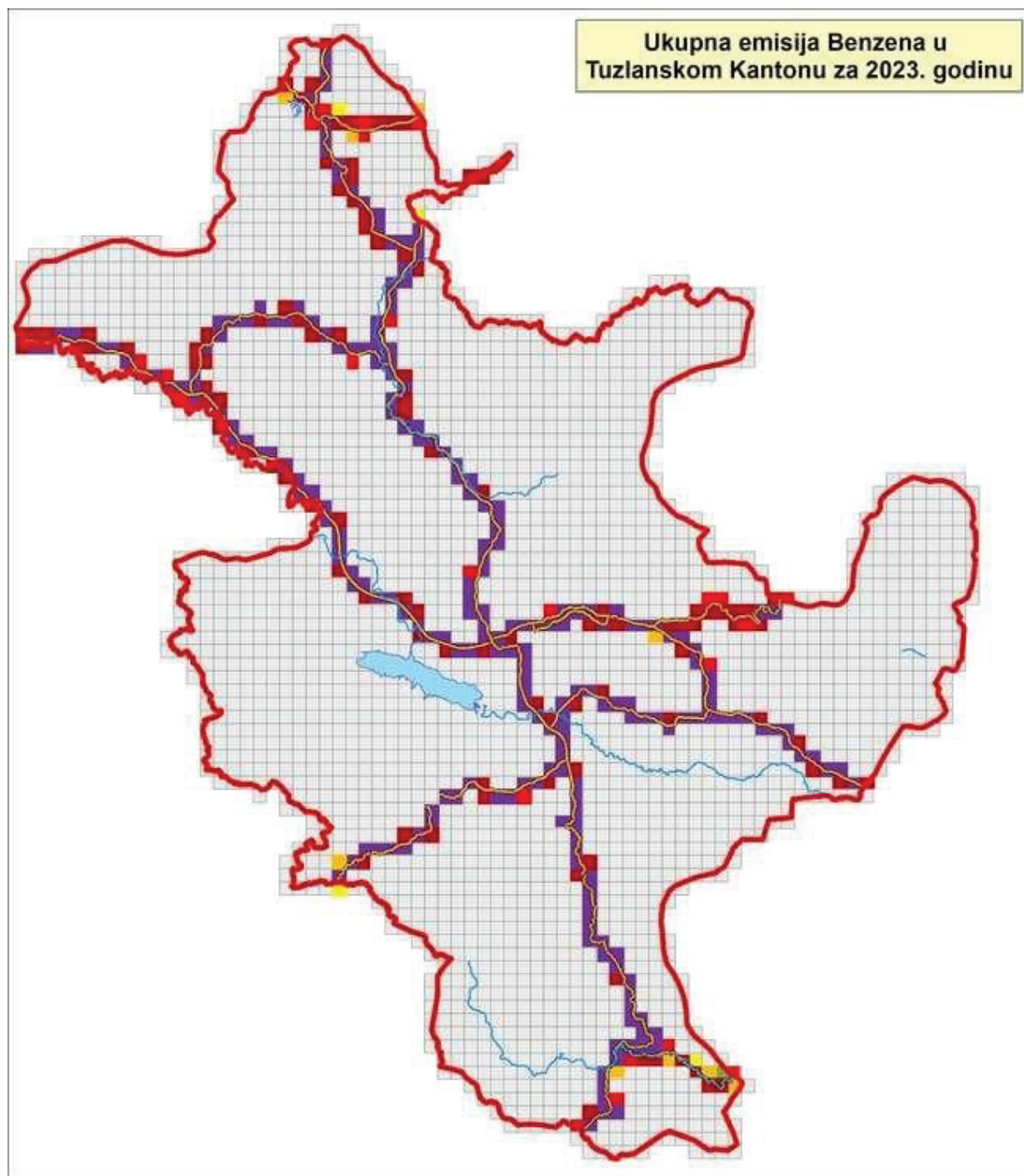
На наредној табели су приказане просјечне вриједности (mg/m³) угљенмооксида на мјерним станицама за 2023. годину.

Табела 38: Просјечне вриједности (mg/m³) угљенмооксида на мјерним станицама за 2023. годину

Станица/мјесец	Јан	Феб	Мар	Апр	Мај	Јун	Јул	Авг	Сеп	Окт	Нов	Дец
Сквер	1,8	1,3	1,4	1,2	1,1	1,4	1,4	1,3	-	-	-	-
БКЦ	2,2	1,6	1,5	1,5	1,4	1,3	1,4	0,4	0,4	0,7	1,2	-
Букиње	1,1	0,8	0,8	0,7	0,6	0,5	0,6	0,4	0,3	0,5	0,9	1,6
Лукавац	1,3	1,5	1,1	0,8	0,5	0,4	0,3	0,2	0,4	0,7	1,1	2,2
Живинице	3,2	5,8	5,6	6,4	-	-	-	-	-	-	-	-

Приказани подаци су добијени из читања са мјерних станица.

9 ПРИЛОЗИ

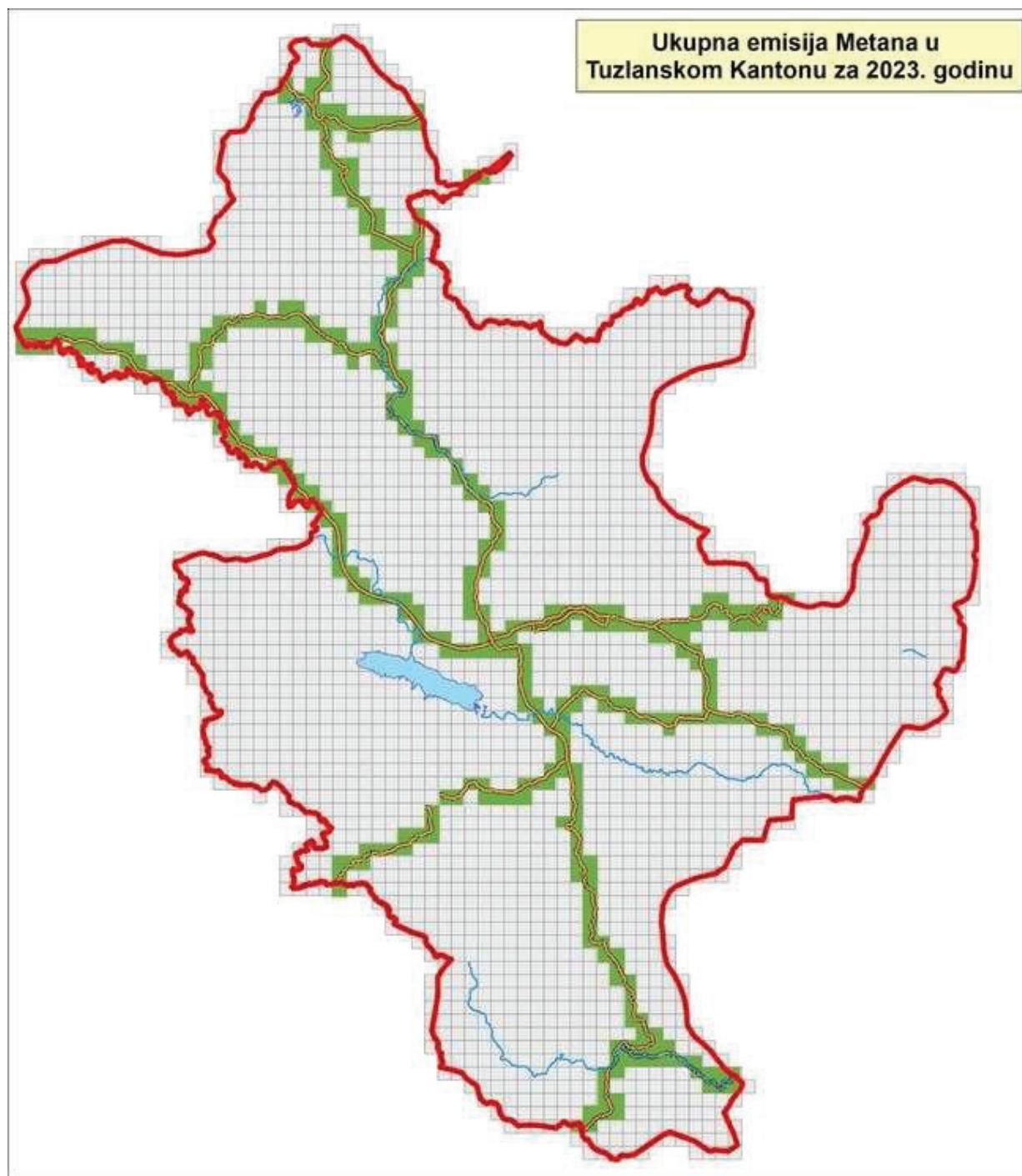
Registar emisija u zrak TK 2023

0 2,25 4,5 9 13,5 18 km

Legenda

	Granica Kantona	C6H6 t/km ²
	Tipovi cesta	
	Magistralne ceste	0,002 - 0,01
	Rijeke TK	0,01 - 0,05
	Jezera TK	0,05 - 0,1
	Grid TK	0,1 - 0,25
		0,25 - 1
		1 - 4,297

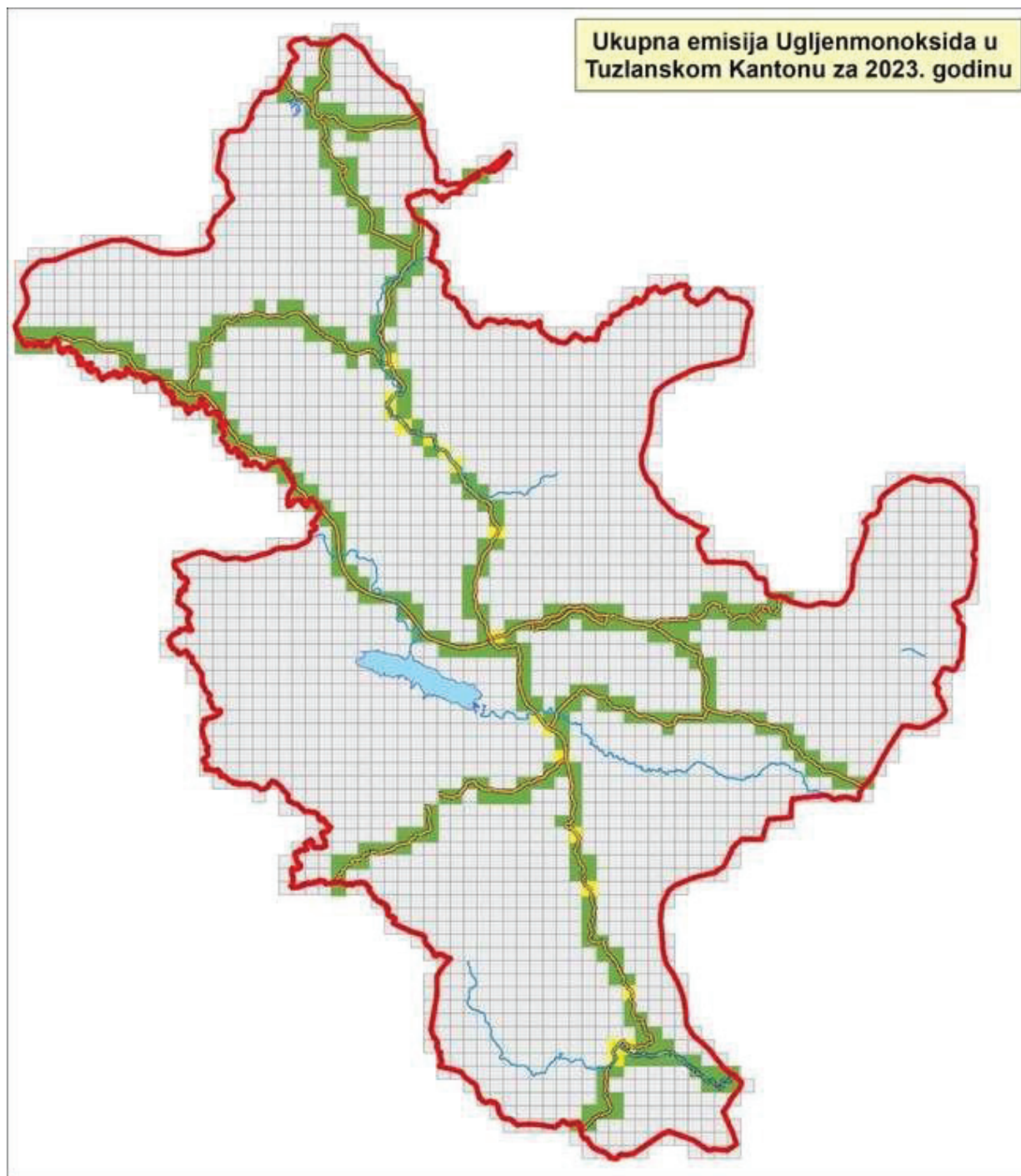
**Registar emisija u
zrak TK 2023**

0 2,25 4,5 9 13,5 18 km

Legenda

	Granica Kantona	CH4 t/km2
	Tipovi cesta	0,00004- 0,08
	Magistralne ceste	
	Rijeke TK	
	Jezera TK	
	Grid TK	

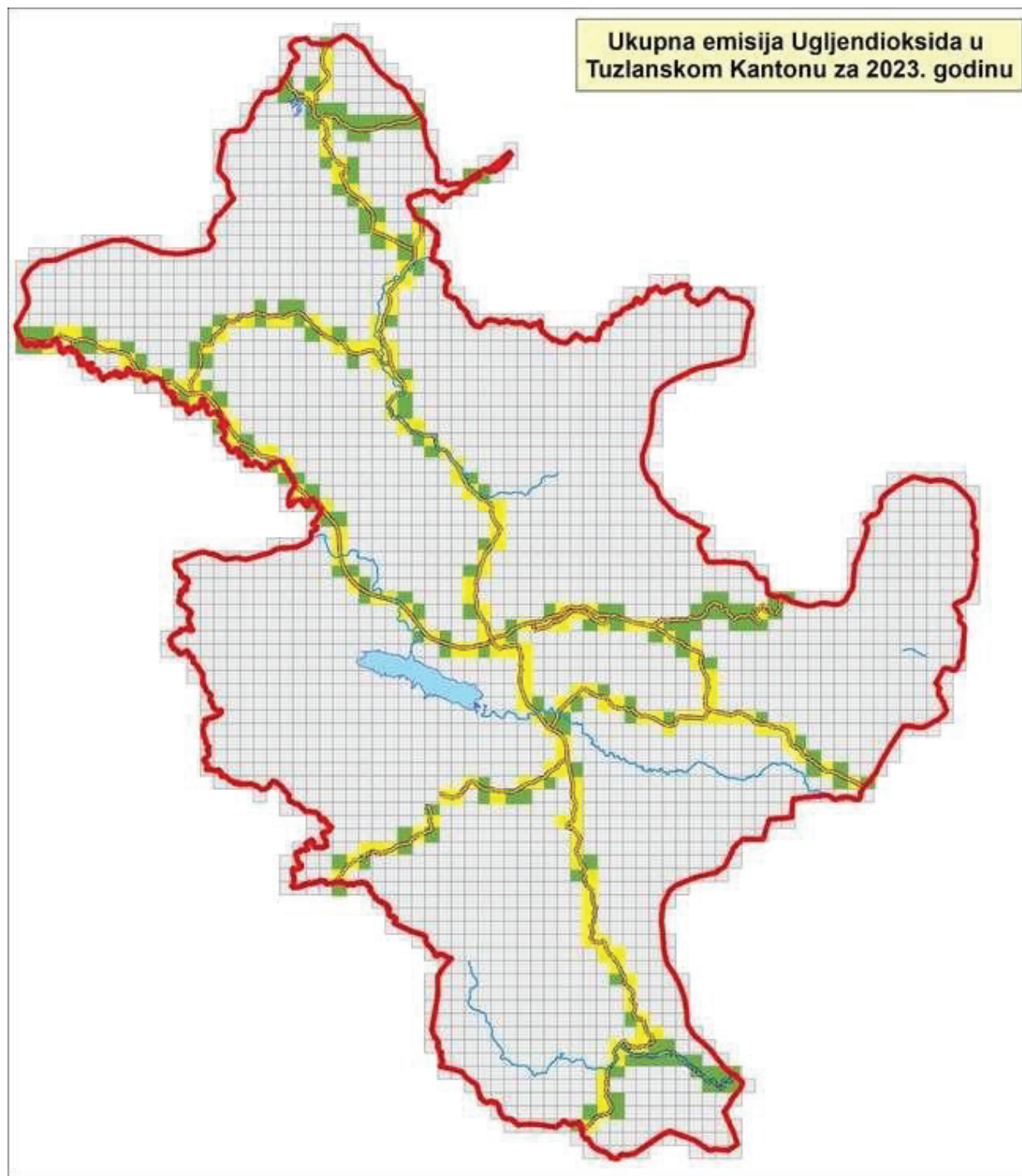
Registar emisija u zrak TK 2023

0 2,25 4,5 9 13,5 18 km

Legenda

Granica Kantona	CO t/km2 0,007 - 10
Tipovi cesta	10 - 50
Magistralne ceste	
Rijeke TK	
Jezera TK	
Grid TK	

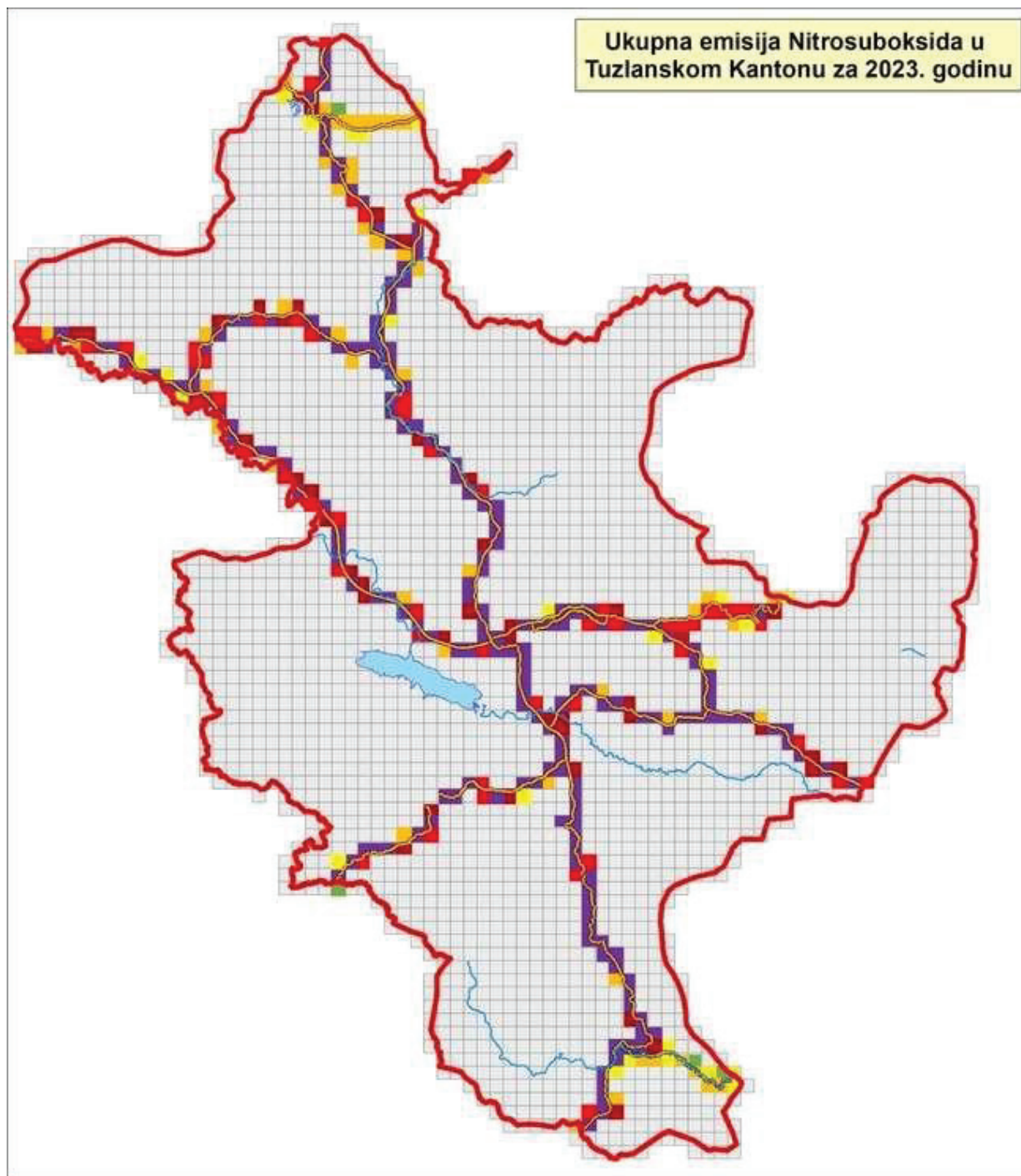
Registar emisija u zrak TK 2023

0 2,25 4,5 9 13,5 18 km

Legenda

Granica Kantona	CO2 t/km2 1,6 - 1.000
Tipovi cesta	1.000 - 5.000
Magistralne ceste	
Rijeke TK	
Jezera TK	
Grid TK	

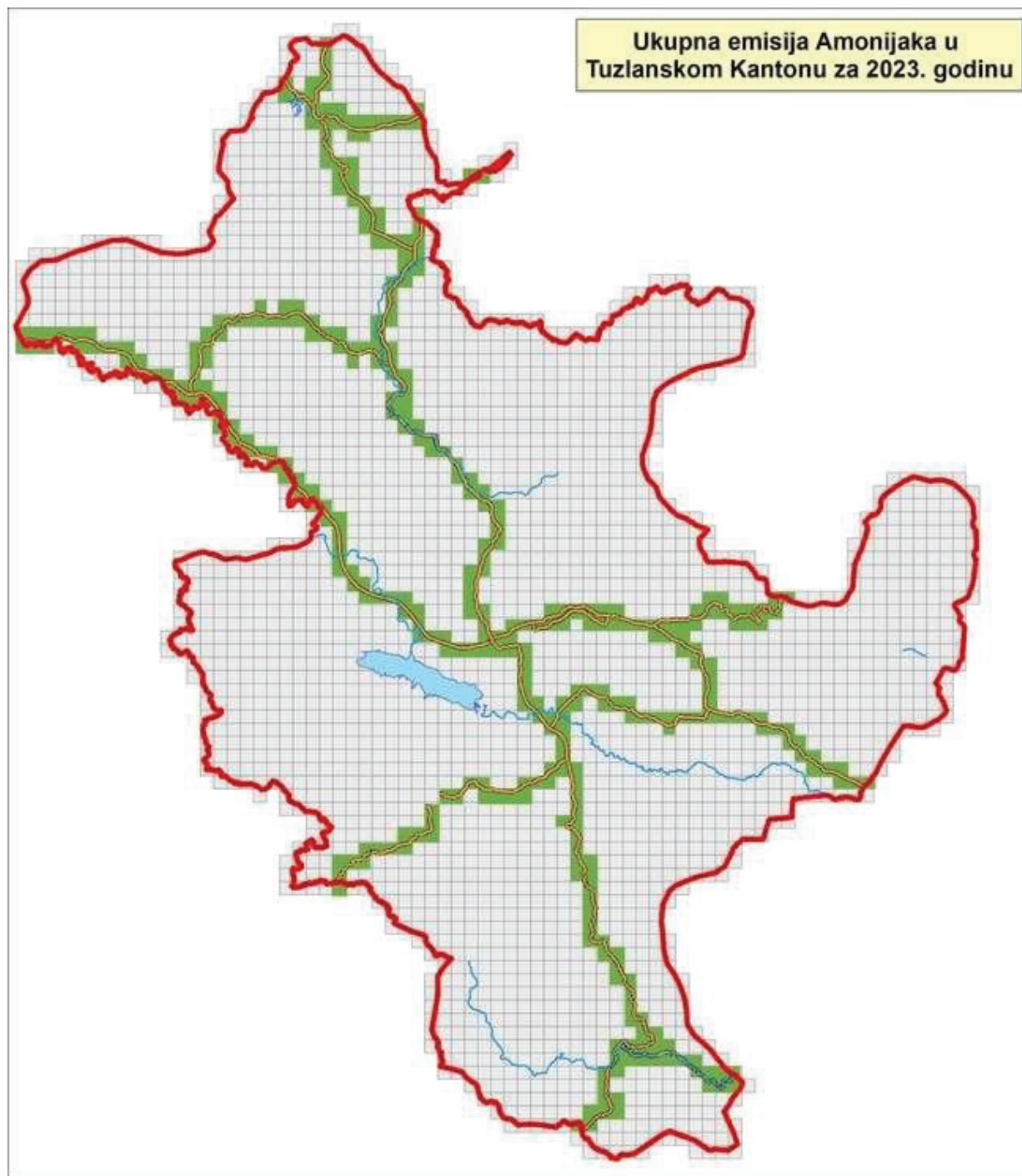
Registar emisija u zrak TK 2023

0 2,25 4,5 9 13,5 18 km

Legenda

Granica Kantona	N2O t/km²
Tipovi cesta	0,00004 - 0,001
Magistralne ceste	0,001 - 0,005
Rijeke TK	0,005 - 0,01
Jezera TK	0,01 - 0,02
Grid TK	0,02 - 0,03
	0,03 - 0,095

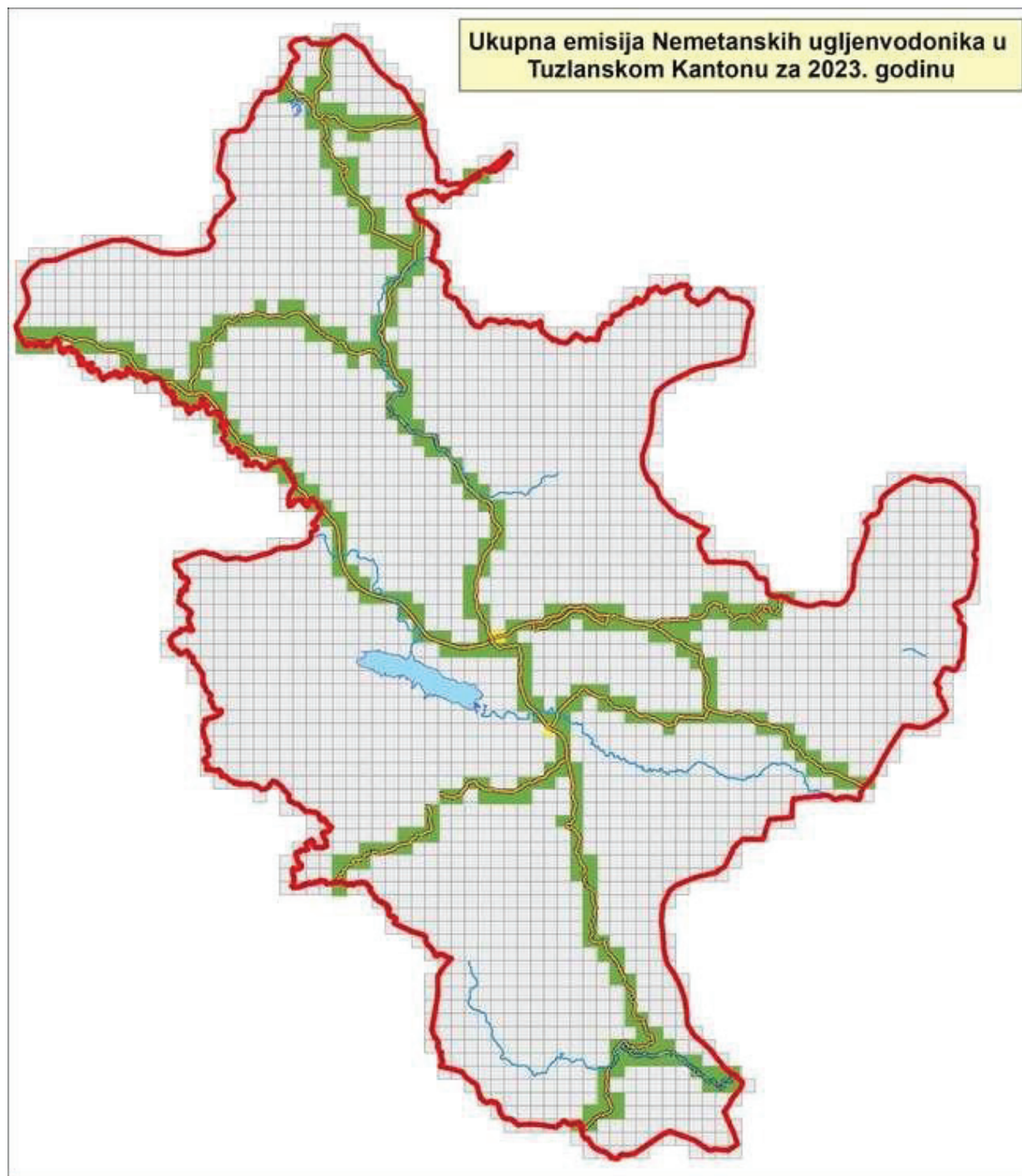
Registar emisija u zrak TK 2023

0 2,25 4,5 9 13,5 18 km

Legenda

- Granica Kantona
 - Tipovi cesta
 - Magistralne ceste
 - ~~~~~ Rijeke TK
 - ~~~~~ Jezera TK
 - Grid TK
- NH3 t/km2
 0,00003- 0,1

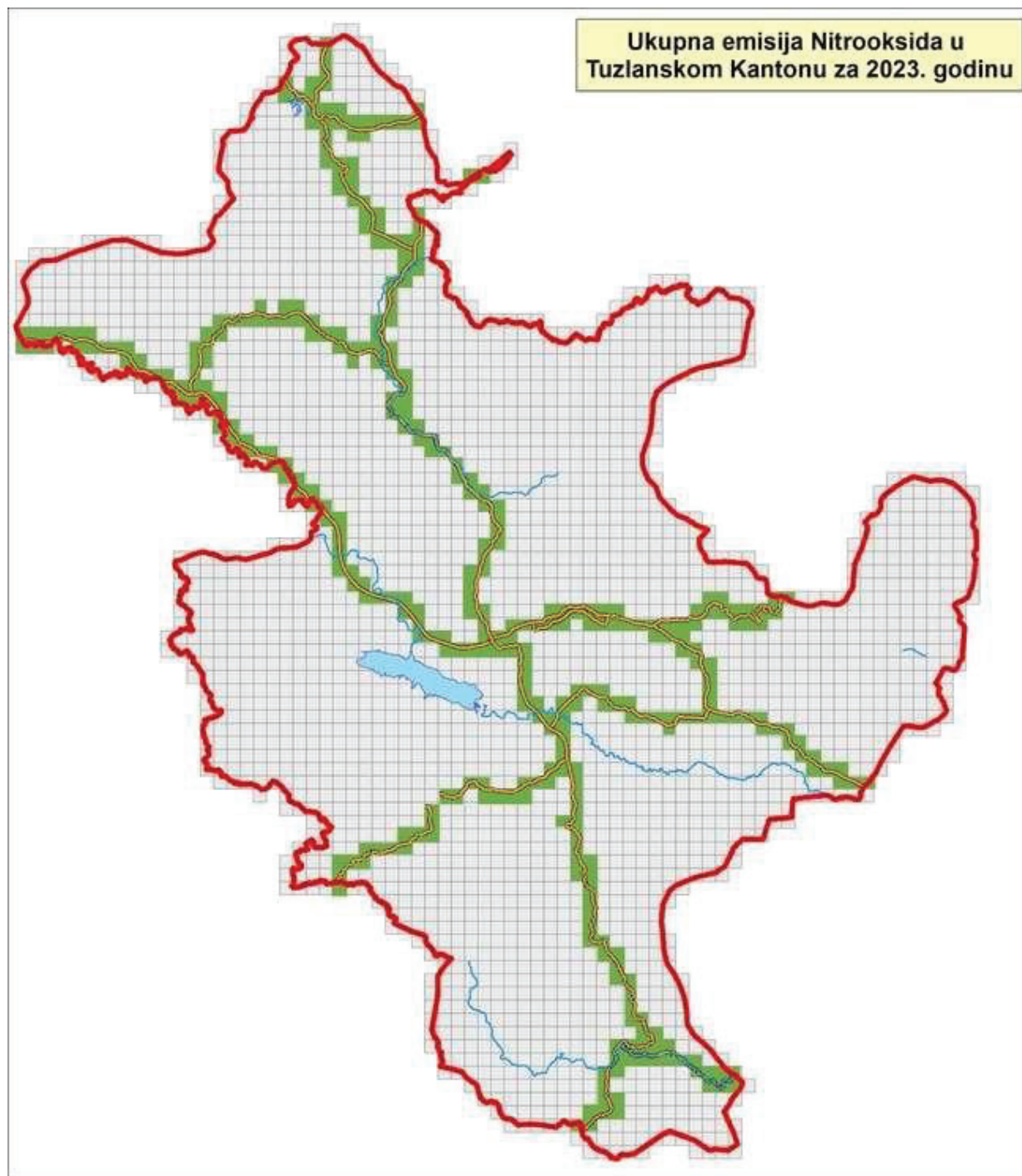
Registar emisija u zrak TK 2023

0 2,25 4,5 9 13,5 18 km

Legenda

	Granica Kantona	NMVOC t/km ²
	Tipovi cesta	0,000566822 - 1
	Magistralne ceste	1,000000001 - 5
	Rijeke TK	
	Jezera TK	
	Grid TK	

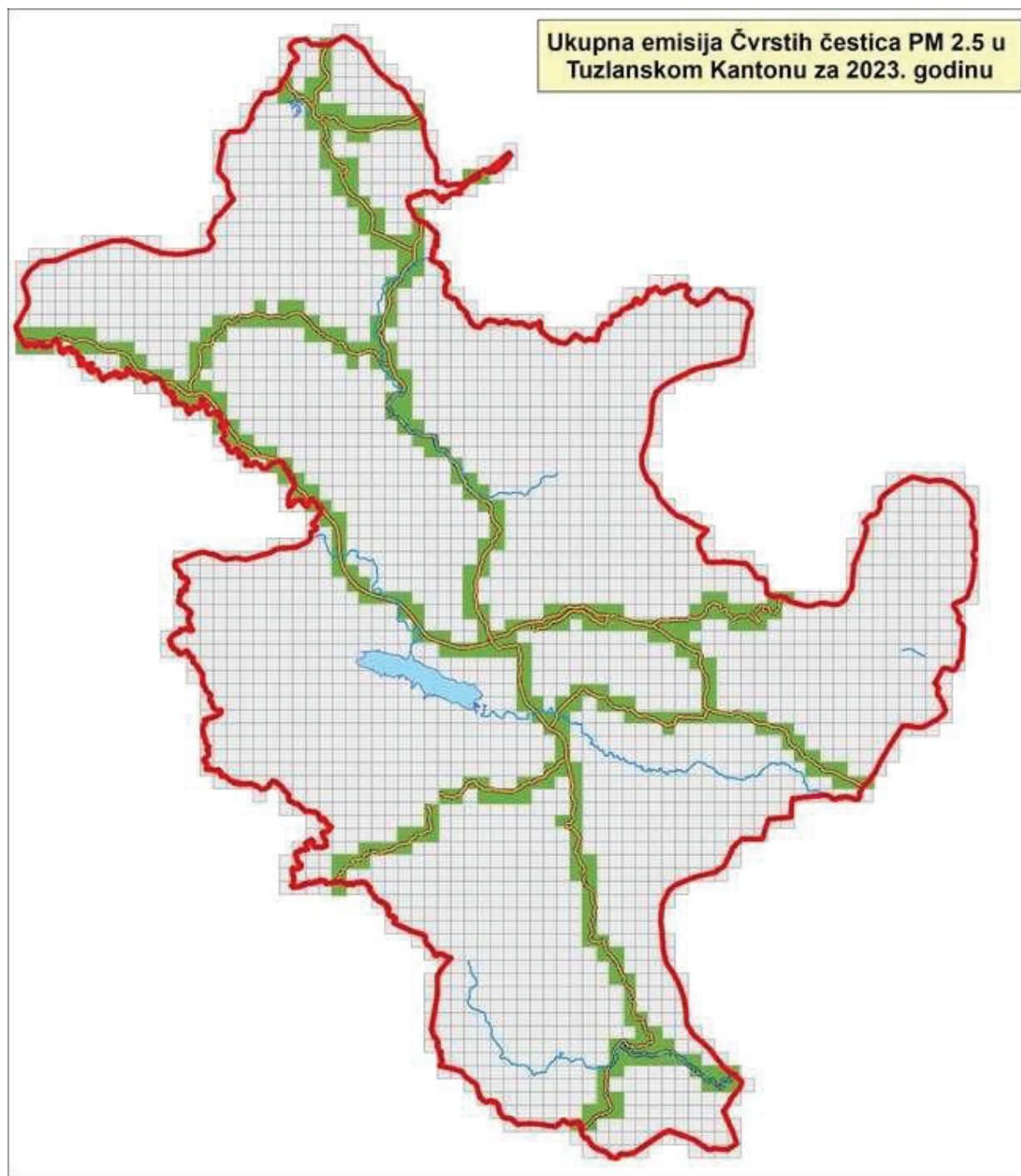
Registar emisija u zrak TK 2023

0 2,25 4,5 9 13,5 18 km

Legenda

	Granica Kantona		NOx t/km2
	Tipovi cesta		0,001 - 10
	Magistralne ceste		
	Rijeke TK		
	Jezera TK		
	Grid TK		

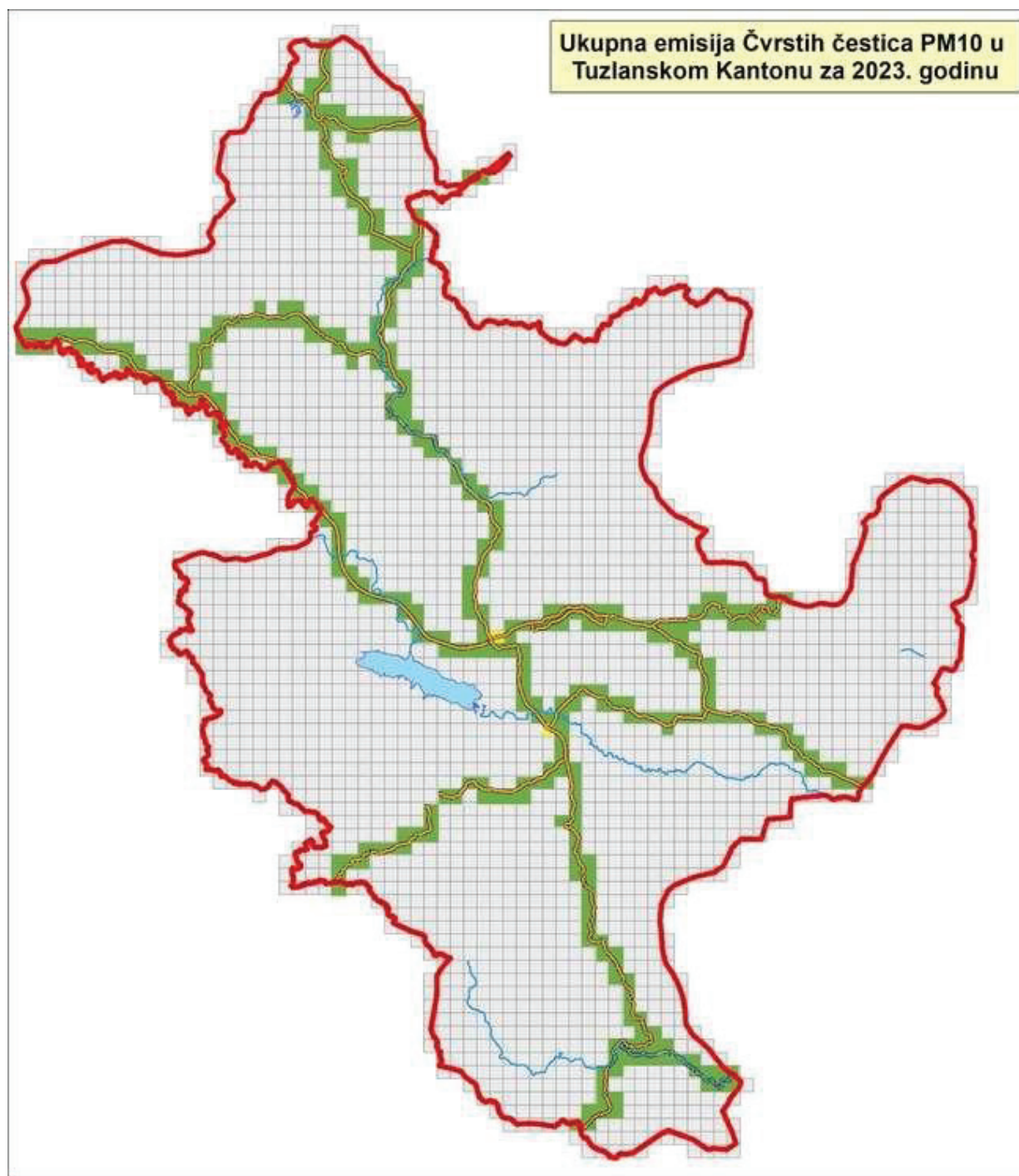
Registar emisija u zrak TK 2023

0 2,25 4,5 9 13,5 18 km

Legenda

- Granica Kantona
- PM 2.5 t/km2
0,000444217 - 1
- Tipovi cesta
Magistralne ceste
- Rijeke TK
- Jezera TK
- Grid TK

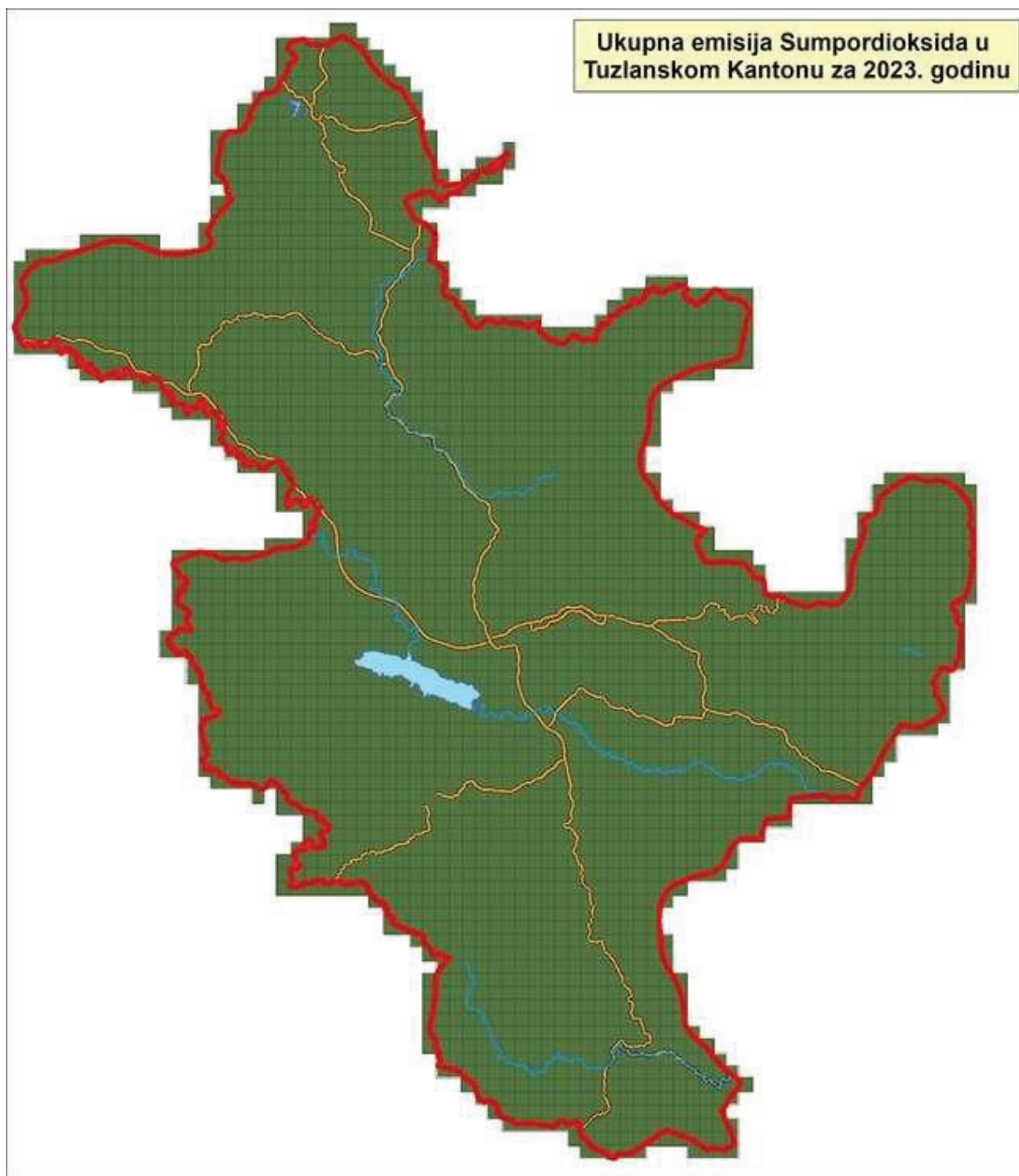
Registar emisija u zrak TK 2023

0 2,25 4,5 9 13,5 18 km

Legenda

	Granica Kantona	PM 10 t/km2
	Tipovi cesta	
	Magistralne ceste	
	Rijeke TK	0,0005 - 1
	Jezera TK	1 - 5
	Grid TK	

Registar emisija u zrak TK 2023

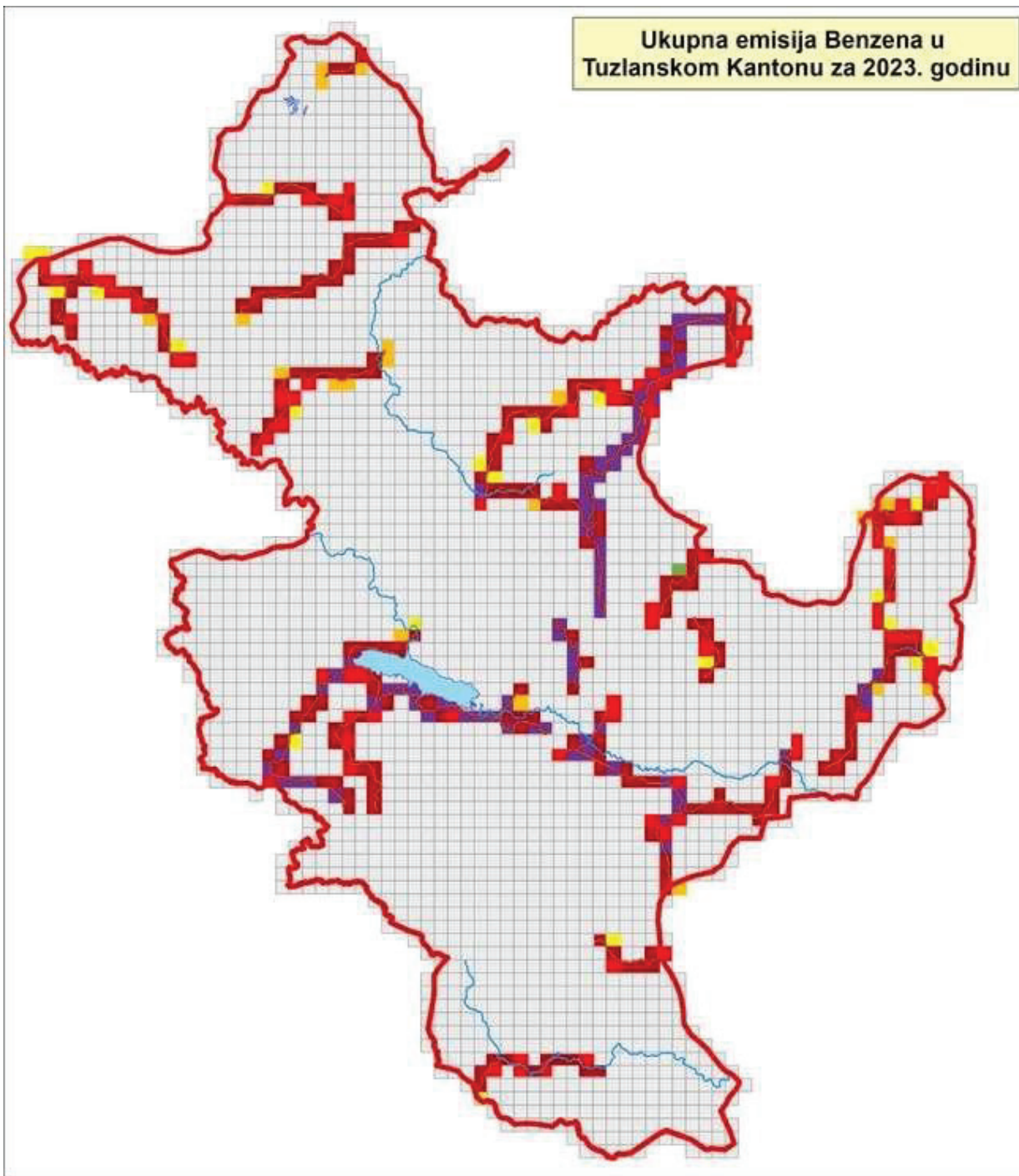

0 2,25 4,5 9 13,5 18 km

Legenda

- Granica Kantona
- SO₂ t/km² 0
- Tipovi cesta
Magistralne ceste
- Rijeke TK
- Jezera TK
- Grid TK

**Ukupna emisija Benzena u
Tuzlanskom Kantonu za 2023. godinu**

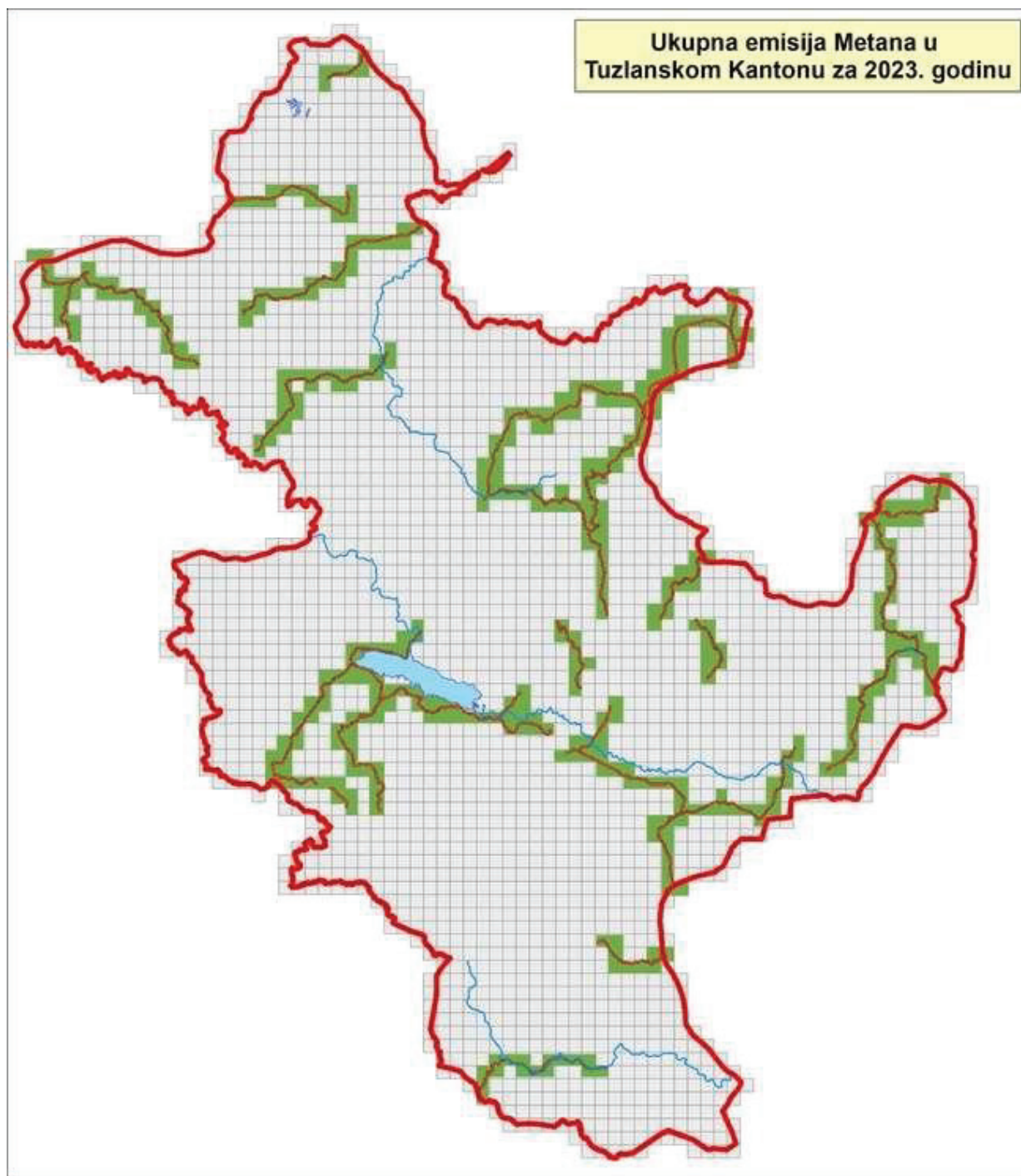
**Registar emisija u
zrak TK 2023**

0 2,25 4,5 9 13,5 18 km

Legenda

Granica Kantona	C6H6 t/km2
Tipovi cesta	0,0052 - 0,01
Regionalne ceste	0,01 - 0,05
Rijeke TK	0,05 - 0,1
Jezera TK	0,1 - 0,25
Grid TK	0,25 - 1
	1 - 3,4

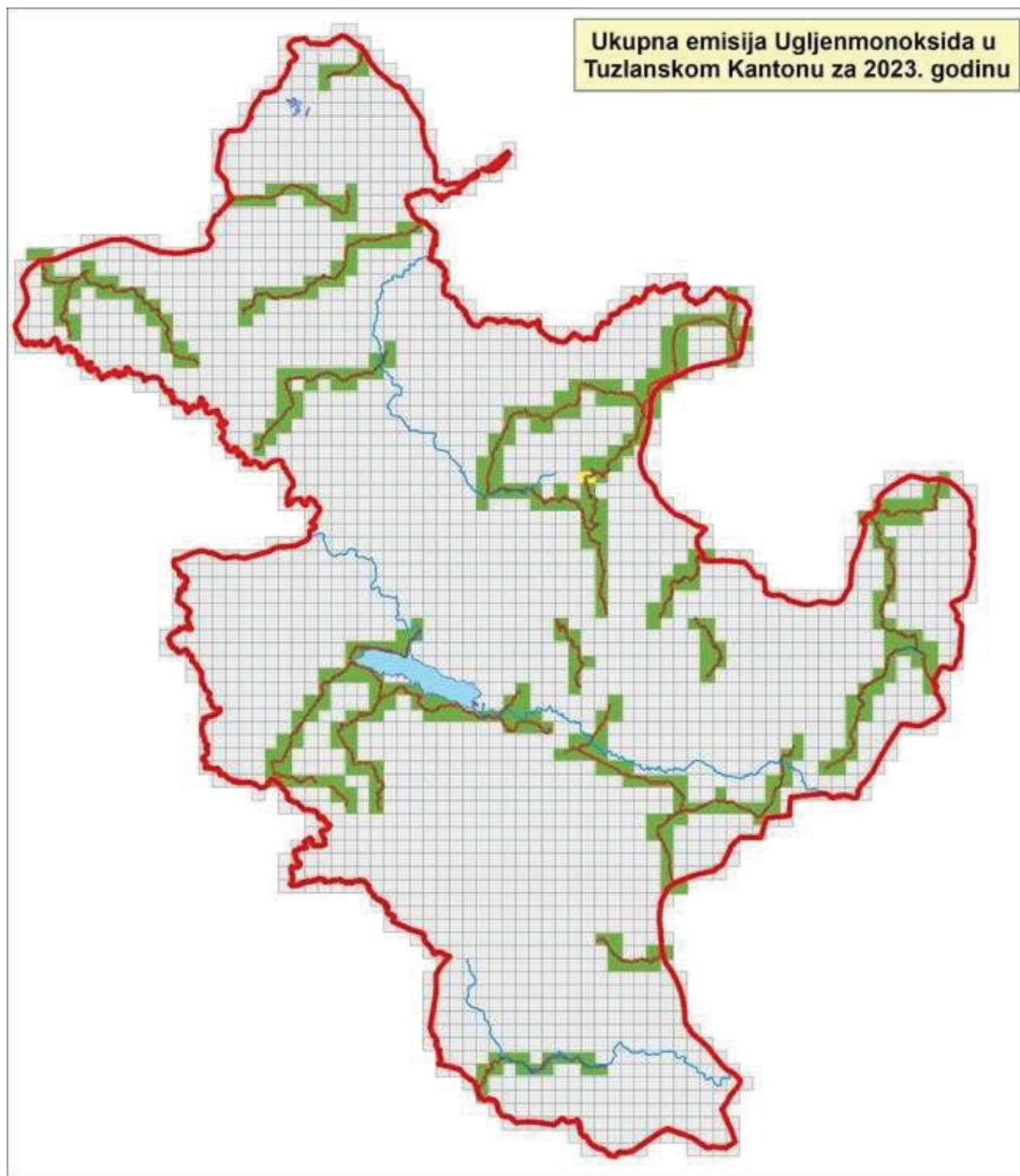
Registar emisija u zrak TK 2023

0 2,25 4,5 9 13,5 18 km

Legenda

	Granica Kantona	CH4 t/km2
	Tipovi cesta	0,0001 - 1
	Regionalne ceste	
	Rijeke TK	
	Jezera TK	
	Grid TK	

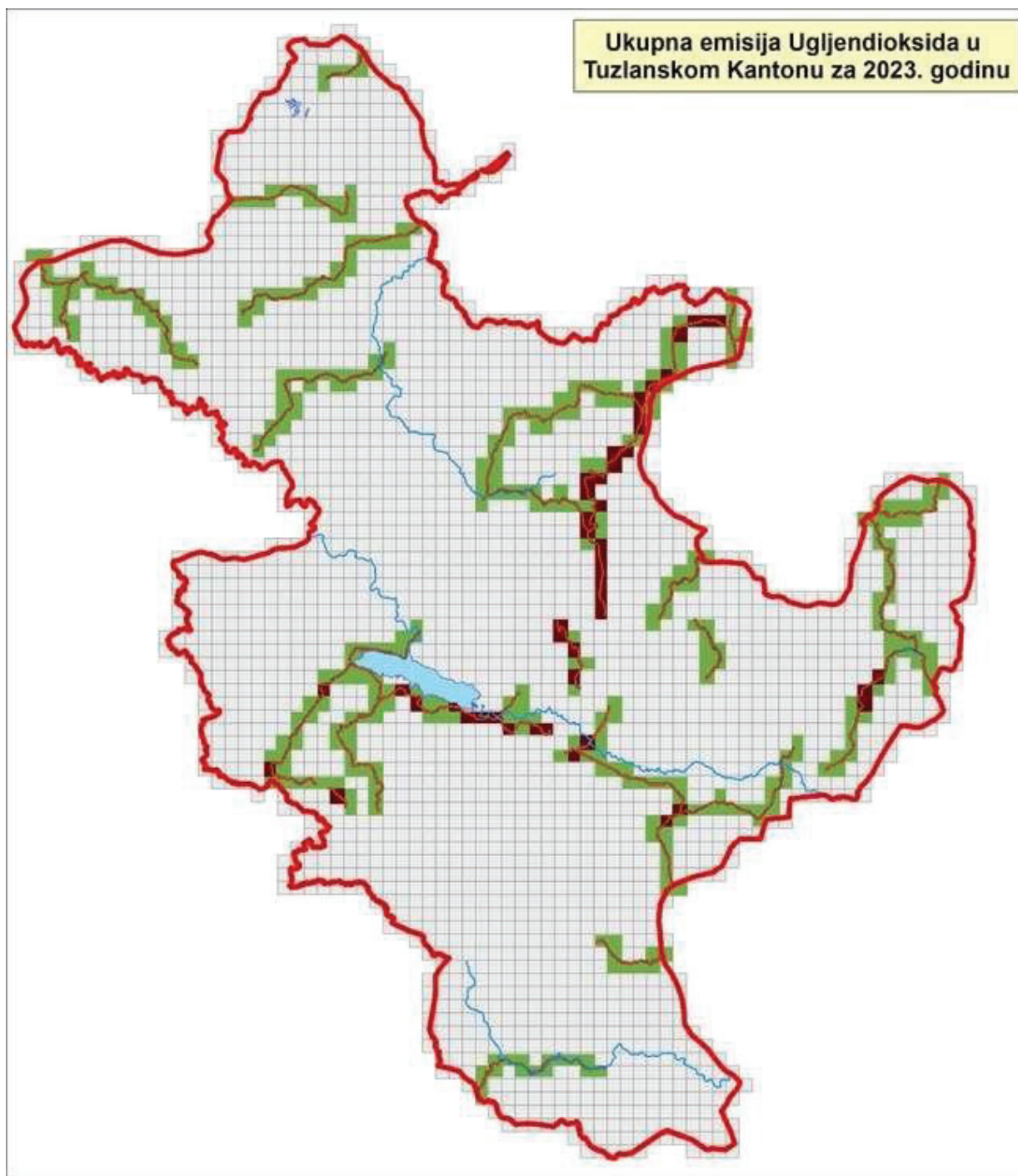
Registar emisija u zrak TK 2023

0 2,25 4,5 9 13,5 18 km

Legenda

Granica Kantona	CO t/km2
Tipovi cesta	0,02 - 10
Regionalne ceste	10 - 50
Rijeke TK	
Jezera TK	
Grid TK	

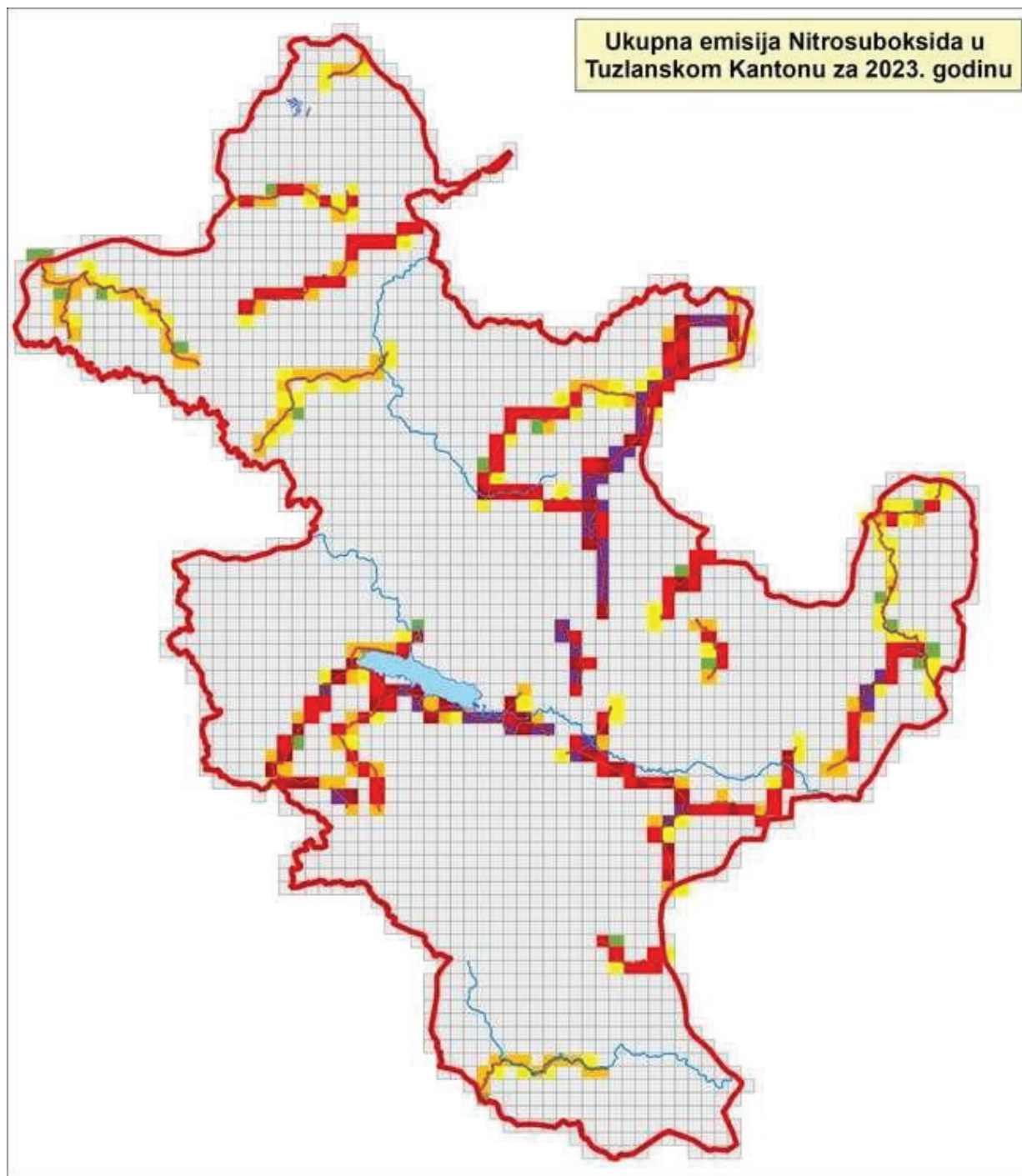
Registar emisija u zrak TK 2023

0 2,25 4,5 9 13,5 18 km

Legenda

	Granica Kantona	CO2 t/km2
	Tipovi cesta	4,03 - 1.000
	Regionalne ceste	1.000- 5.000
	Rijeke TK	
	Jezera TK	
	Grid TK	

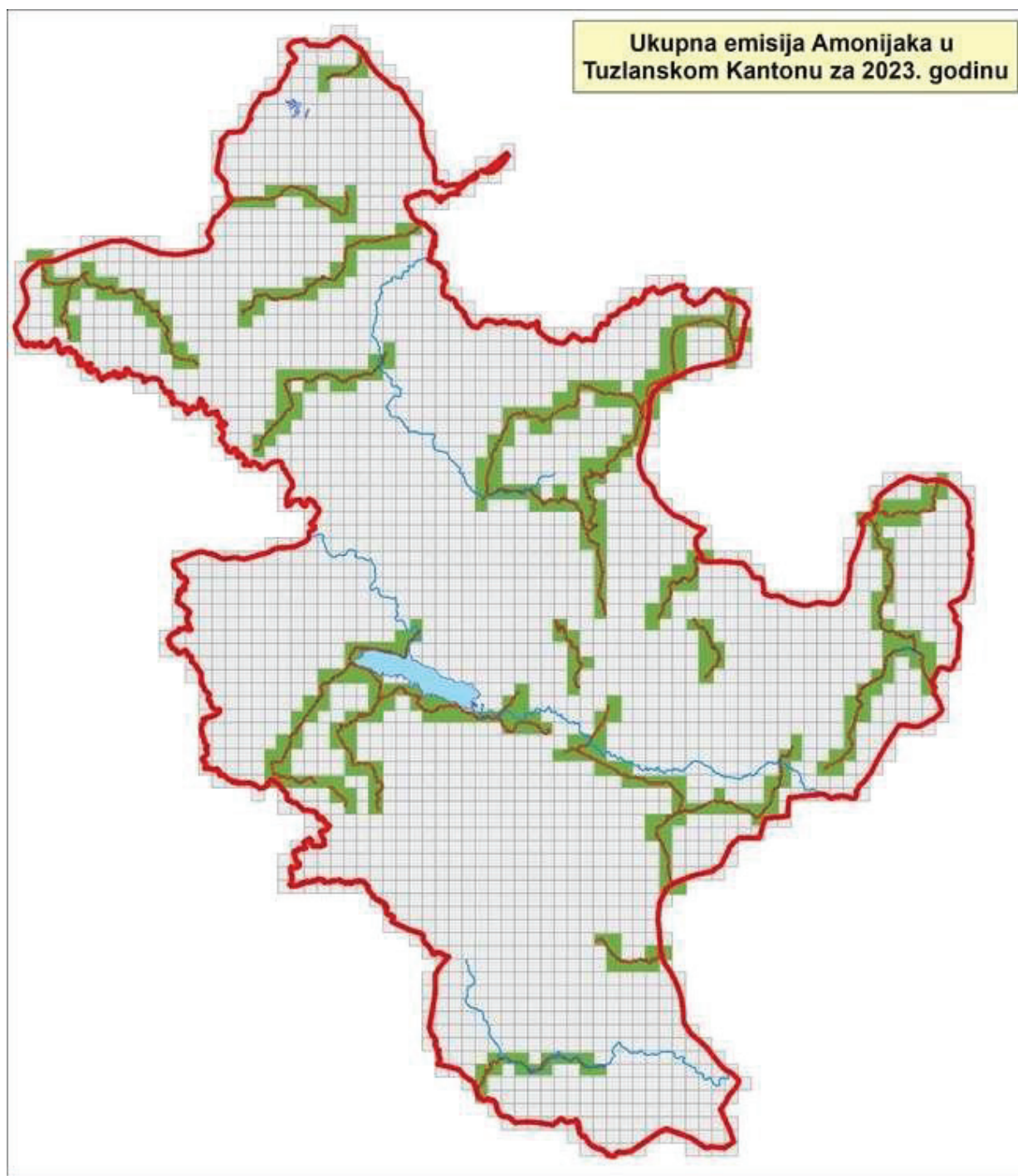
Registar emisija u zrak TK 2023

0 2,25 4,5 9 13,5 18 km

Legenda

	Granica Kantona	N ₂ O t/km ²	
Tipovi cesta		0,00012 - 0,001	
	Regionalne ceste		0,001 - 0,005
	Rijeke TK		0,005 - 0,01
	Jezera TK		0,01 - 0,02
	Grid TK		0,02 - 0,03
			0,03 - 0,089

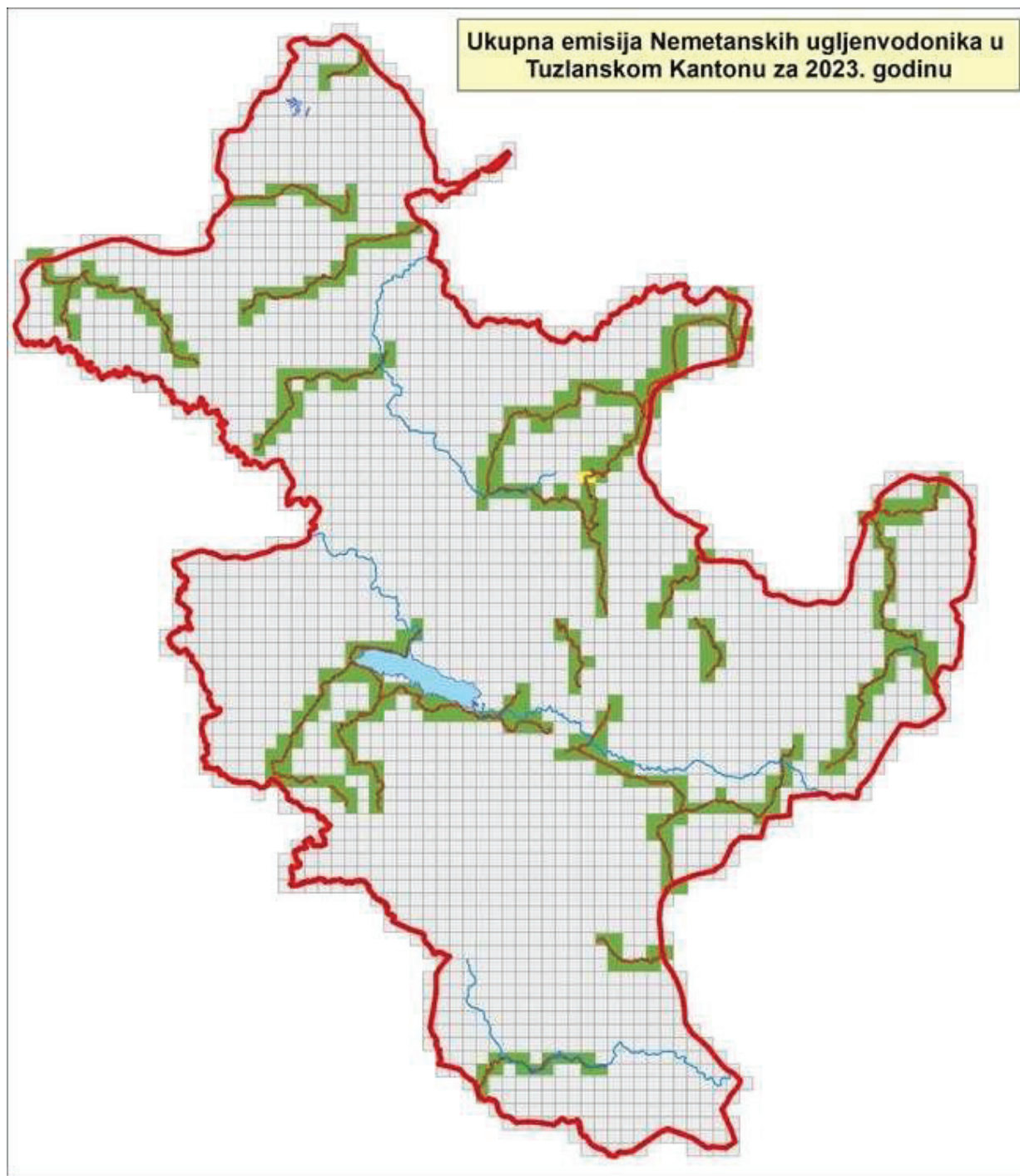
Registar emisija u zrak TK 2023

0 2,25 4,5 9 13,5 18 km

Legenda

- Granica Kantona
- NH3 t/km2
0,00006 - 0,1
- Tipovi cesta
Regionalne ceste
- Rijeke TK
- Jezera TK
- Grid TK

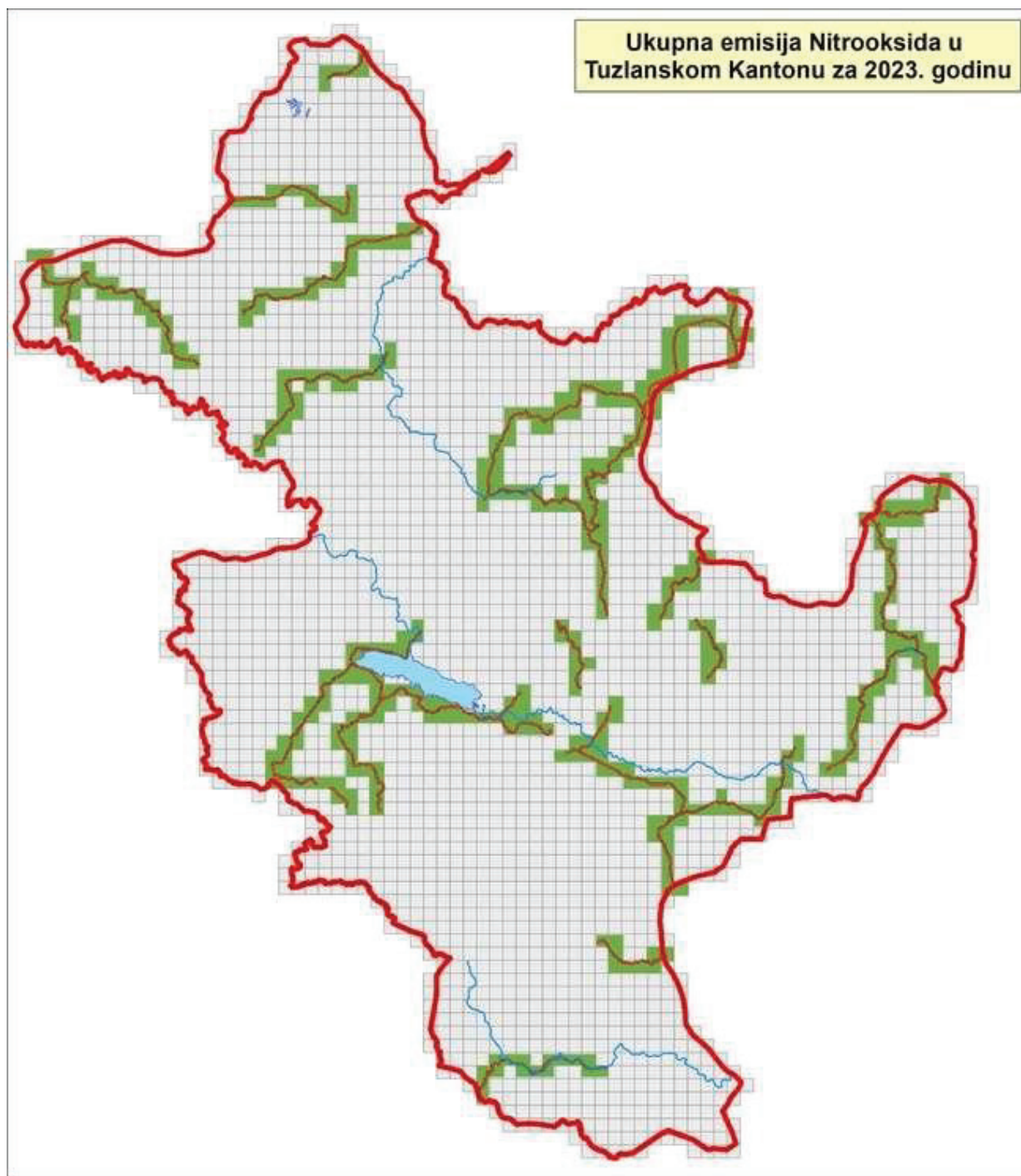
Registar emisija u zrak TK 2023

0 2,25 4,5 9 13,5 18 km

Legenda

	Granica Kantona	NMVOC t/km2
	Tipovi cesta	0,0014 - 1
	Regionalne ceste	1 - 5
	Rijeke TK	
	Jezera TK	
	Grid TK	

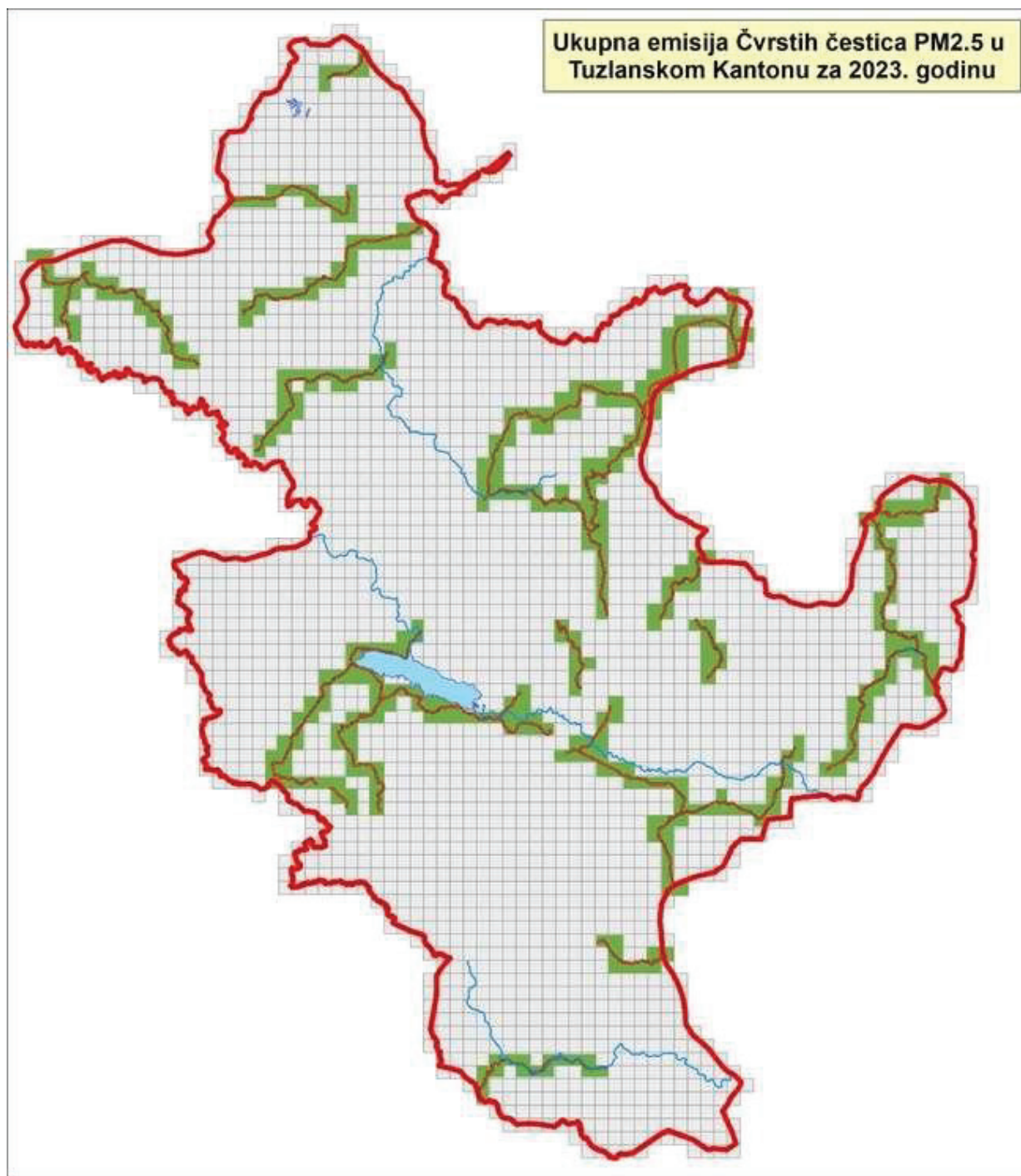
Registar emisija u zrak TK 2023

0 2,25 4,5 9 13,5 18 km

Legenda

	Granica Kantona		NOx t/km2
	Tipovi cesta		0,003 - 10
	Regionalne ceste		
	Rijeke TK		
	Jezera TK		
	Grid TK		

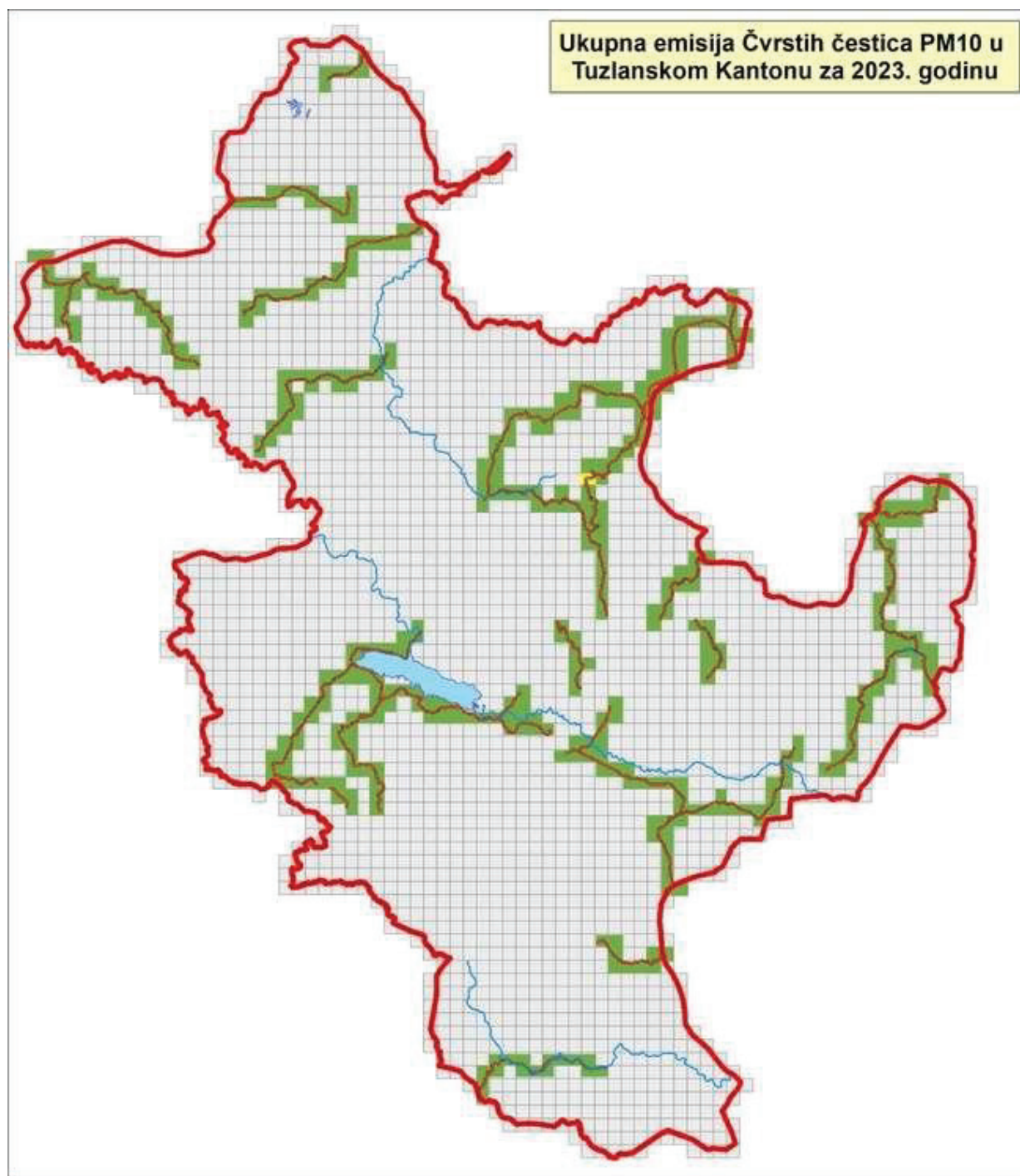
Registar emisija u zrak TK 2023

0 2,25 4,5 9 13,5 18 km

Legenda

- Granica Kantona
- Tipovi cesta
 - Regionalne ceste
 - Rijeke TK
 - Jezera TK
 - Grid TK
- PM2.5 t/km2
 - 0,001074809 - 1

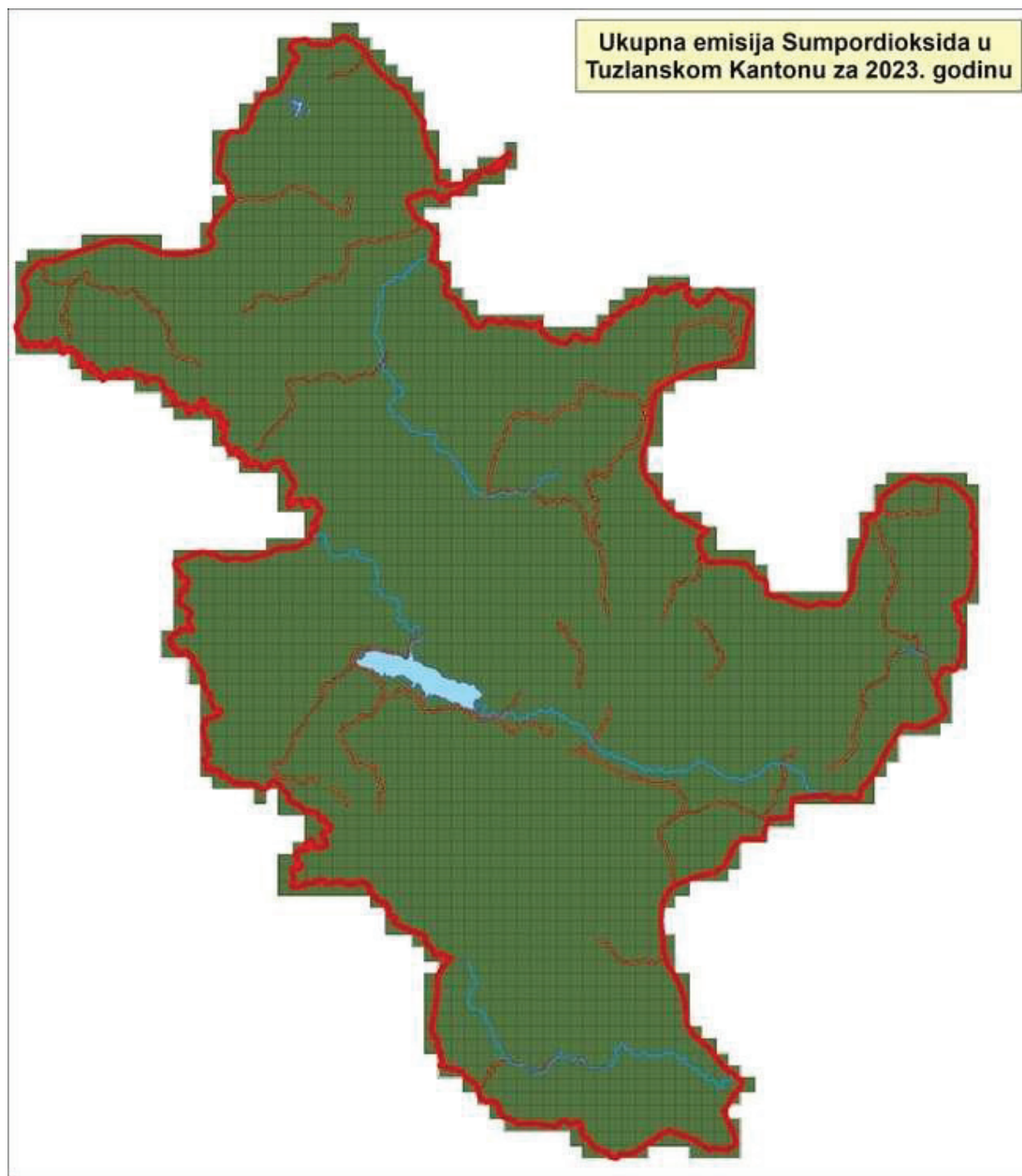
Registar emisija u zrak TK 2023

0 2,25 4,5 9 13,5 18 km

Legenda

	Granica Kantona	PM10 t/km2
	Tipovi cesta	
	Regionalne ceste	
	Rijeke TK	
	Jezera TK	
	Grid TK	

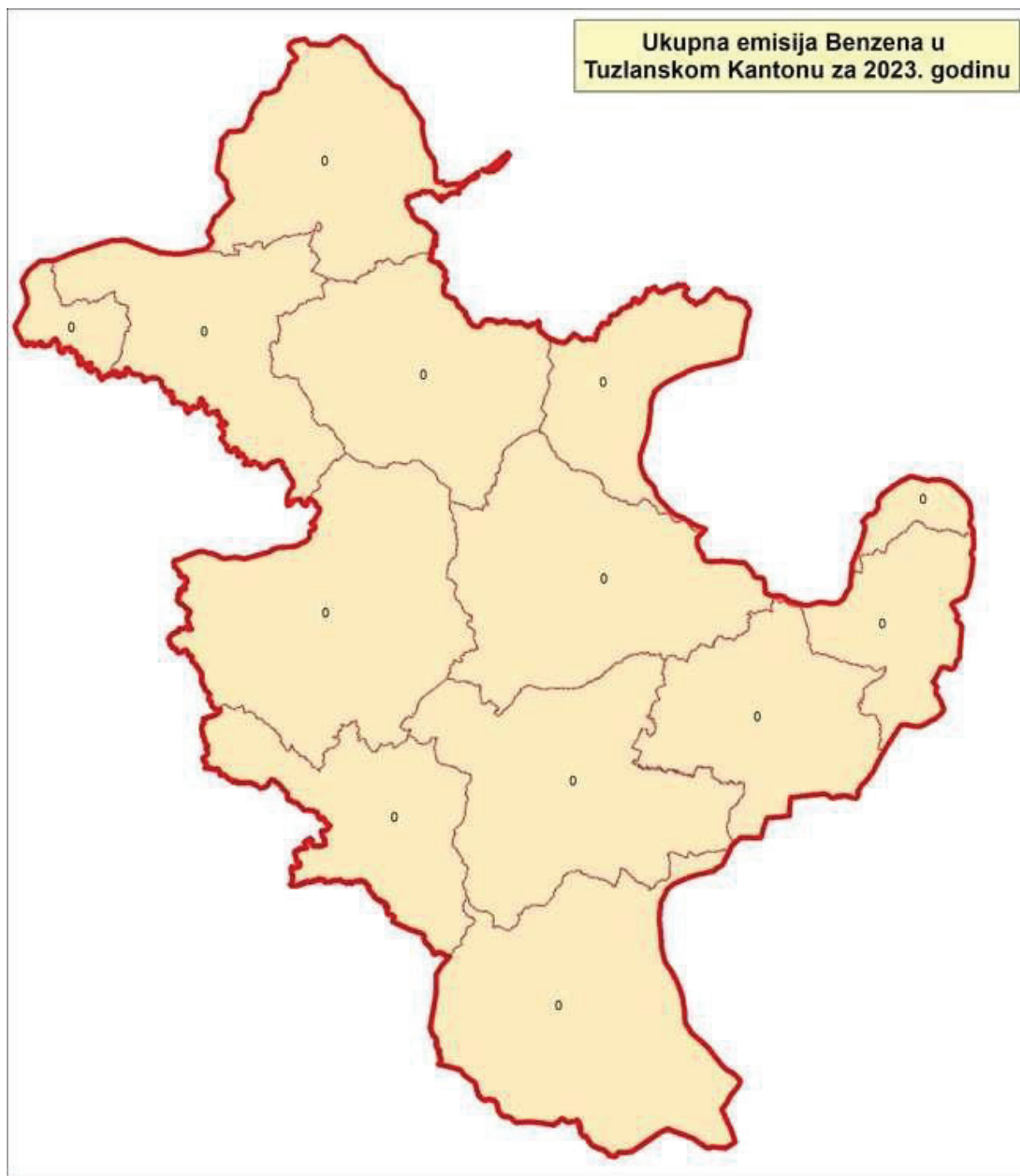
Registar emisija u zrak TK 2023

0 2,25 4,5 9 13,5 18 km

Legenda

- Granica Kantona
 - Tipovi cesta
 - Regionalne ceste
 - Rijeke TK
 - Jezera TK
 - Grid TK
- SO₂ t/km²
- 0

Registar emisija u zrak TK 2023

0 2,25 4,5 9 13,5 18 km

Legenda

Granica Kantona

Granica općina

C₆H₆

Teočak

Lukavac

Gradačac

Sapna

Čelić

Kladanj

Banovići

Gračanica

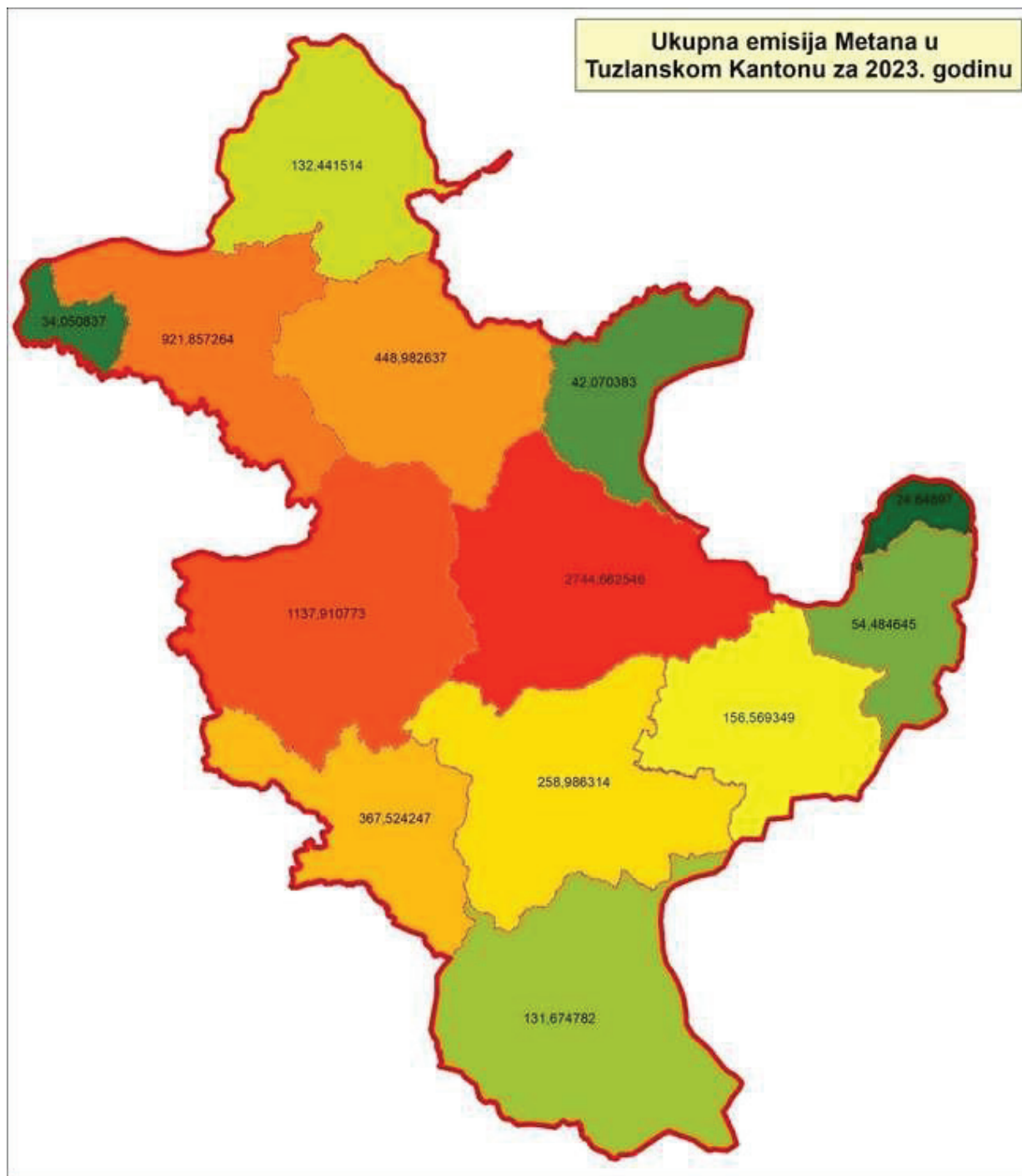
Doboj Istok

Tuzla

Živinice

Srebrenik

Kalesija

Registar emisija u zrak TK 2023

0 2,25 4,5 9 13,5 18 km

Legenda

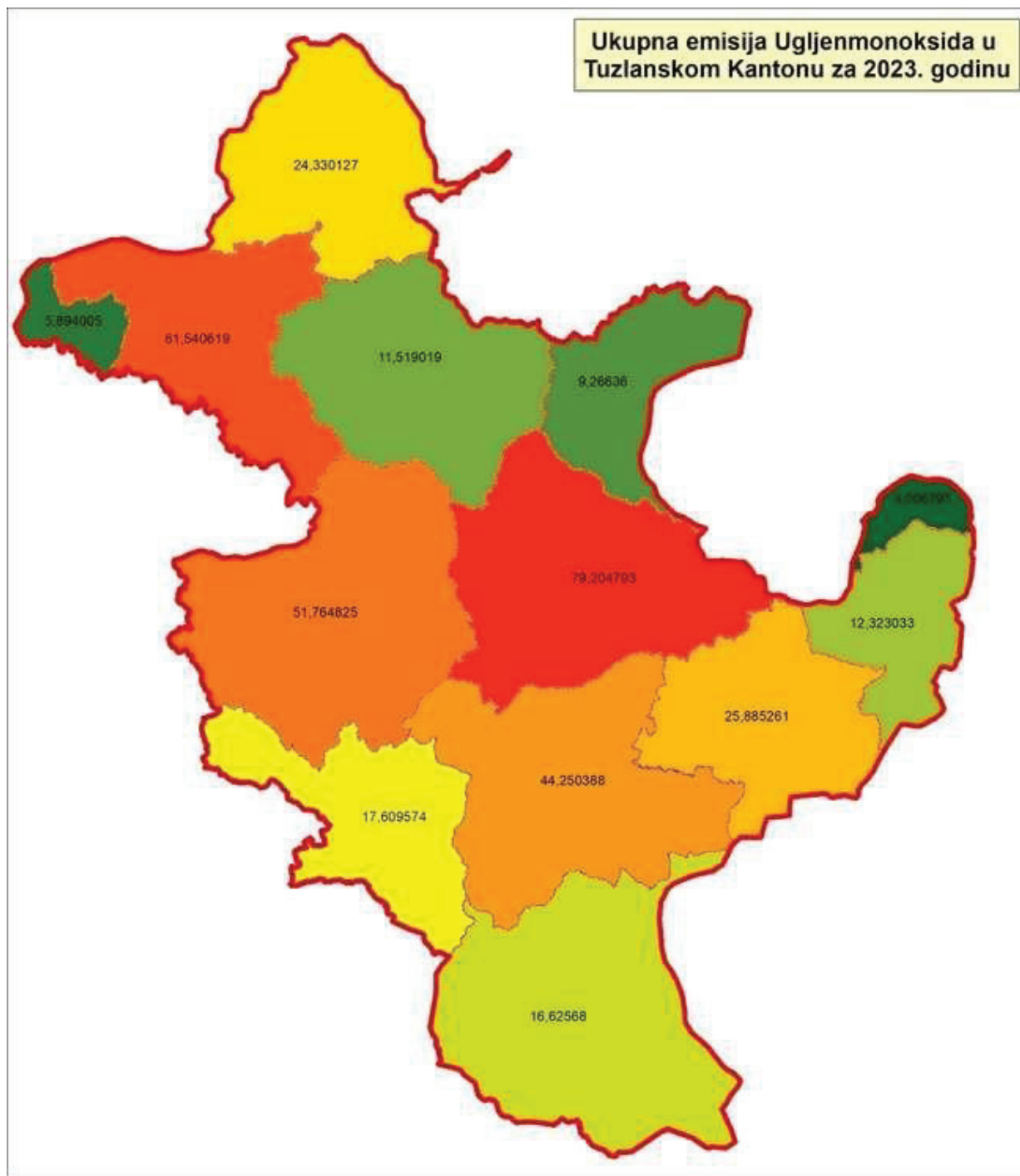
Granica Kantona
Granica općina

CH₄

Teočak
Doboj Istok
Čelić
Sapna

Kladanj
Gradačac
Kalesija
Živinice
Banovići

Srebrenik
Gračanica
Lukavac
Tuzla

Registar emisija u zrak TK 2023

0 2,25 4,5 9 13,5 18 km

Legenda

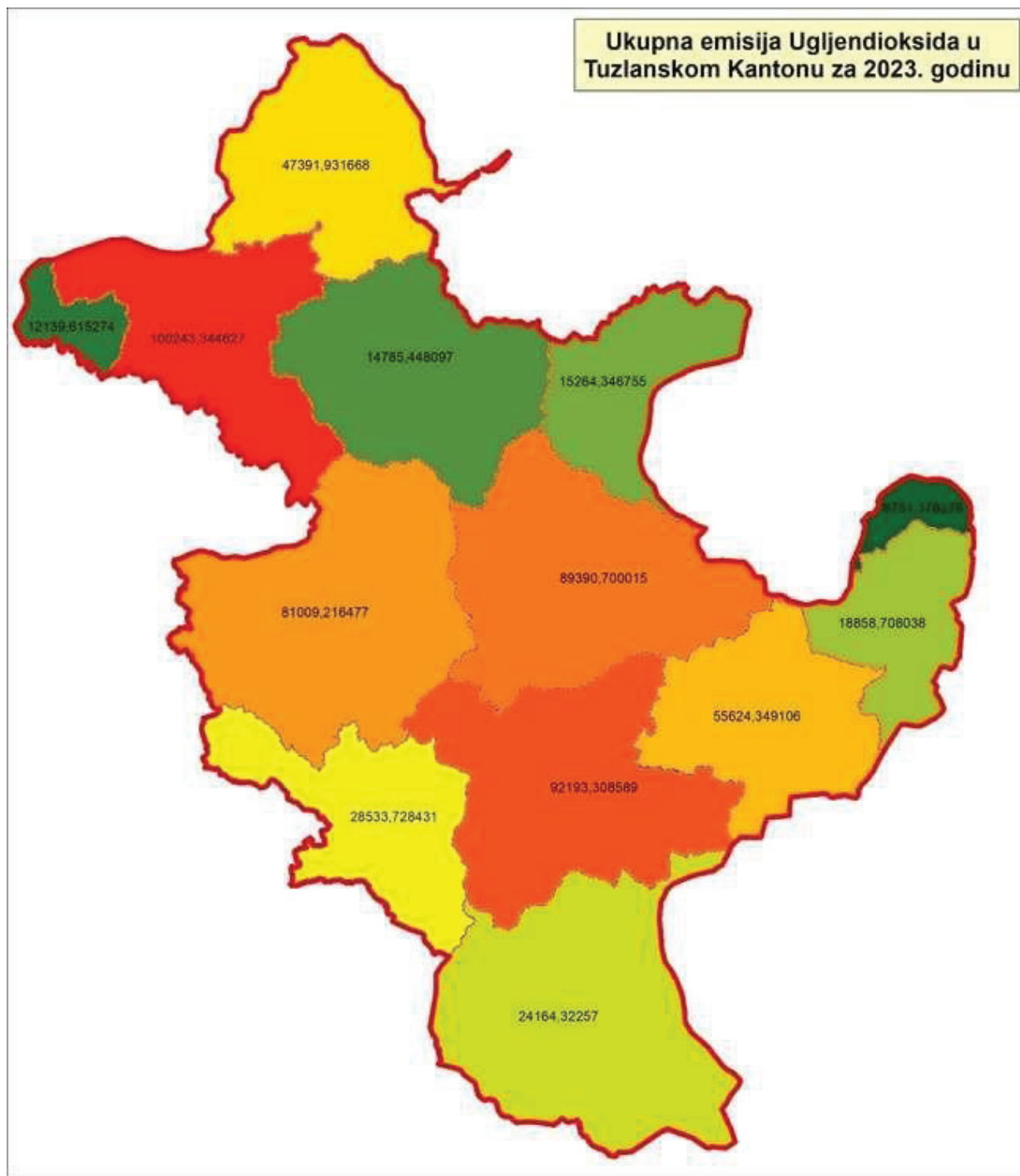
Granica Kantona
Granica općina

CO

Teočak
Doboj Istok
Čelić
Srebrenik

Sapna
Kladanj
Banovići
Gradačac
Kalesija

Živinice
Lukavac
Gračanica
Tuzla

Registar emisija u zrak TK 2023

0 2,25 4,5 9 13,5 18 km

Legenda

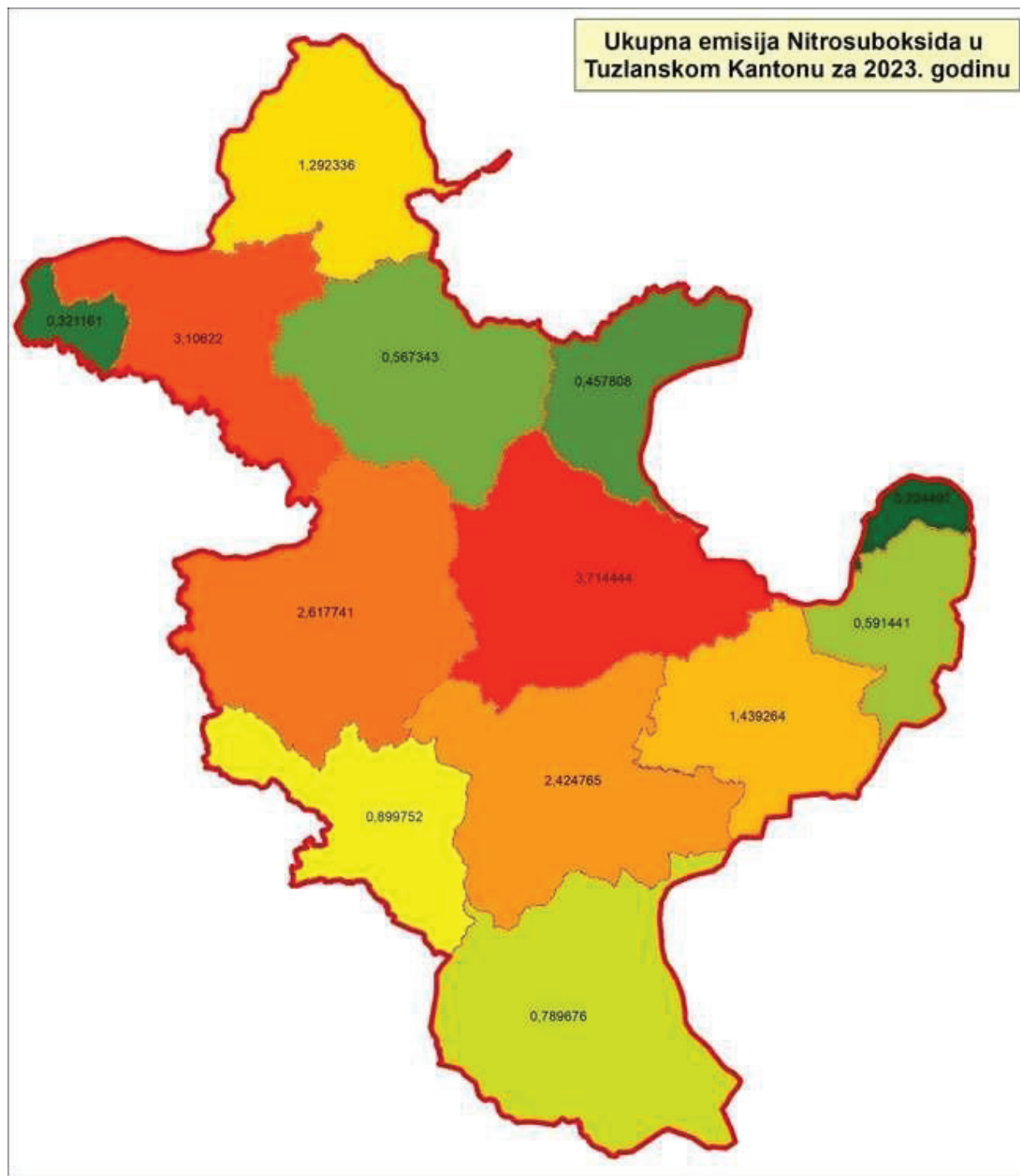

Granica Kantona
Granica općina

CO₂

Sapna
Kladanj
Banovići
Gradačac
Kalesija
Lukavac
Tuzla
Živinice
Gračanica

Registar emisija u zrak TK 2023

0 2,25 4,5 9 13,5 18 km

Legenda

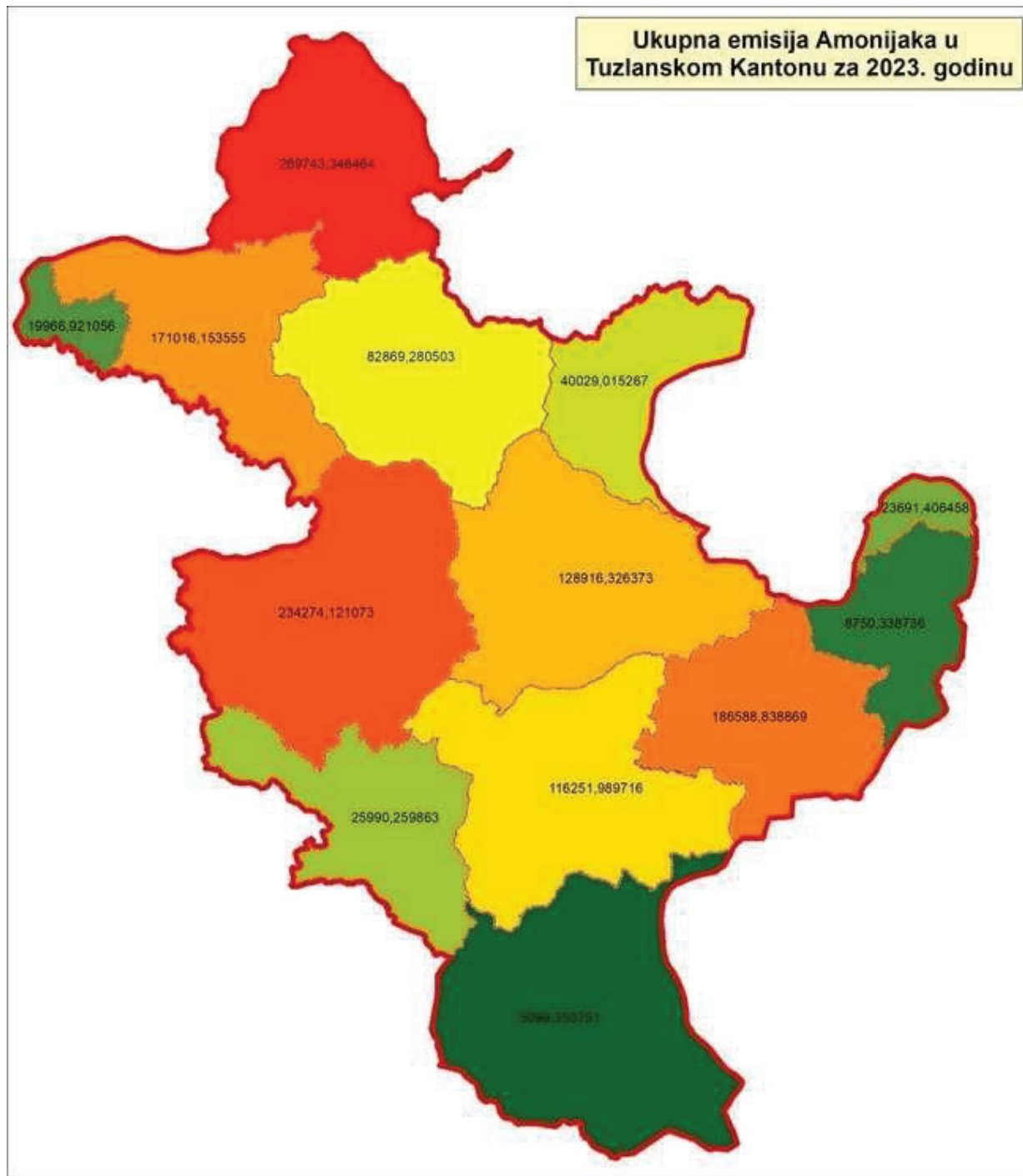

Granica Kantona
Granica općina

N₂O

Sapna
Kladanj
Banovići
Gradačac
Kalesija
Živinice
Lukavac
Gračanica
Tuzla

Registar emisija u zrak TK 2023

0 2,25 4,5 9 13,5 18 km

Legenda

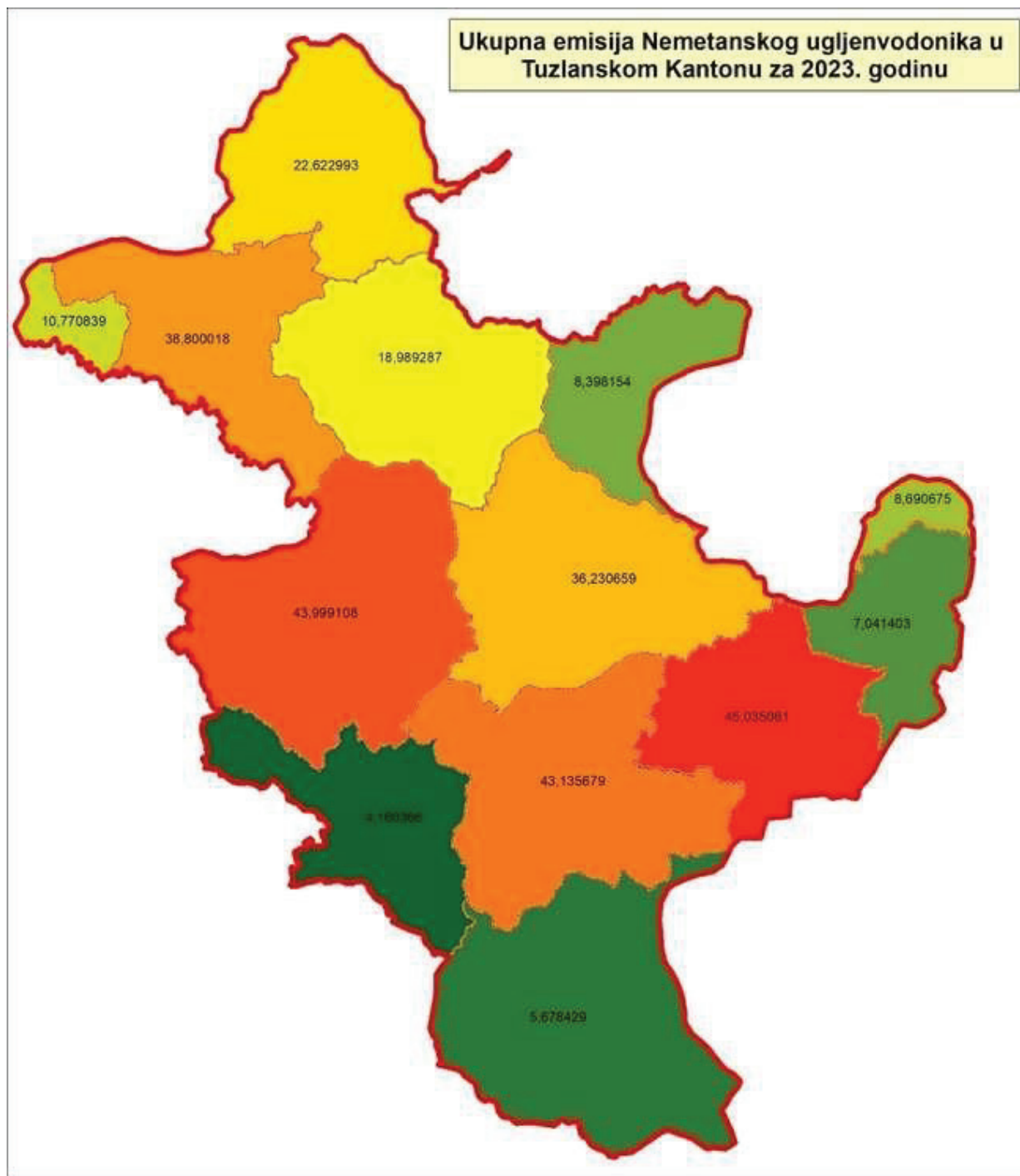
Granica Kantona
Granica općina

NH3

Kladanj
Sapna
Doboj Istok
Teočak

Banovići
Čelić
Srebrenik
Živinice
Tuzla

Gračanica
Kalesija
Lukavac
Gradačac

Registar emisija u zrak TK 2023

0 2,25 4,5 9 13,5 18 km

Legenda

Granica Kantona
Granica općina

NMVOC

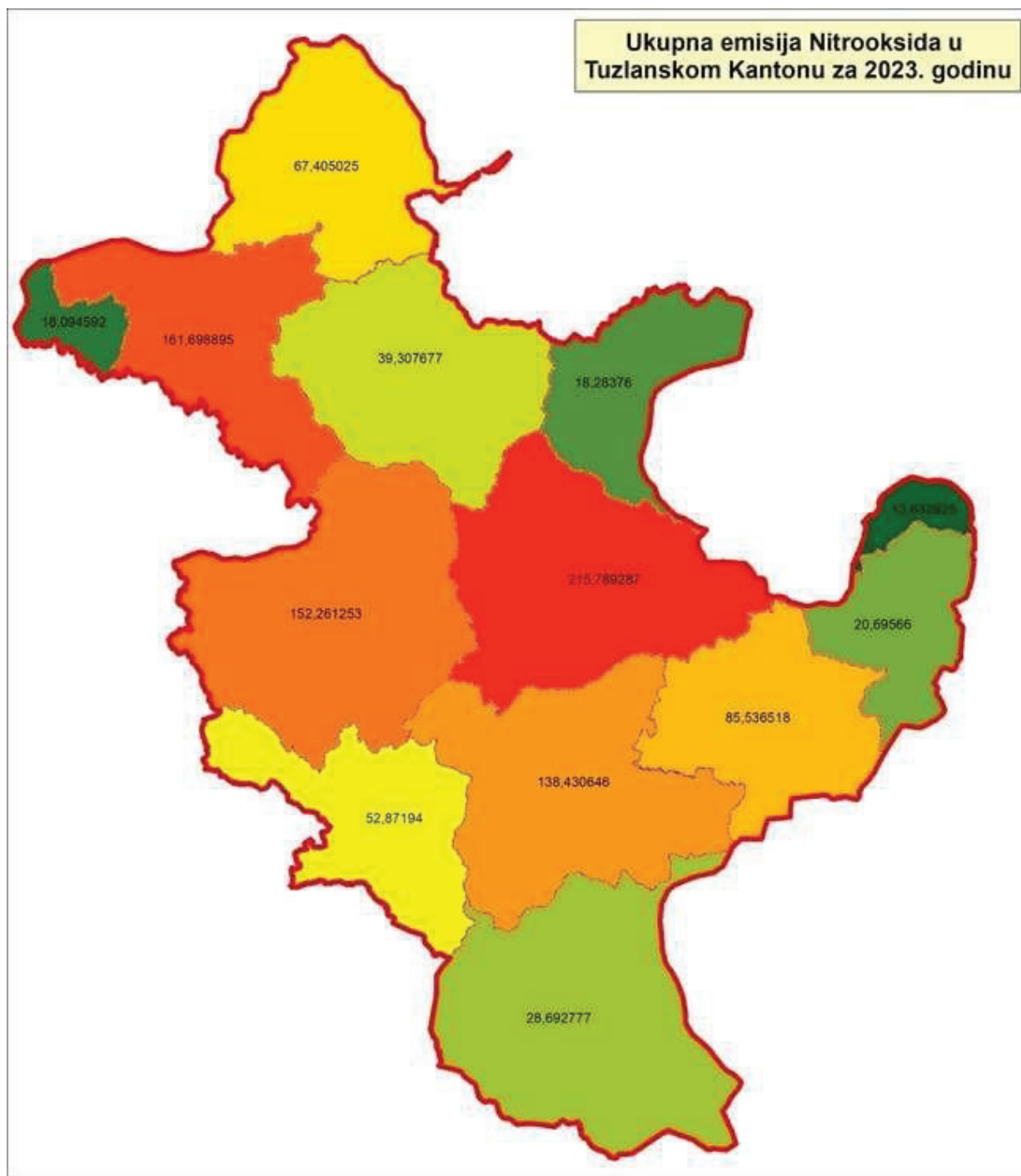
Banovići
Kladanj
Sapna
Čelić

Teočak
Doboj Istok
Srebrenik
Gradačac
Tuzla

Gračanica
Živinice
Lukavac
Kalesija

Registar emisija u zrak TK 2023

0 2,25 4,5 9 13,5 18 km

Legenda

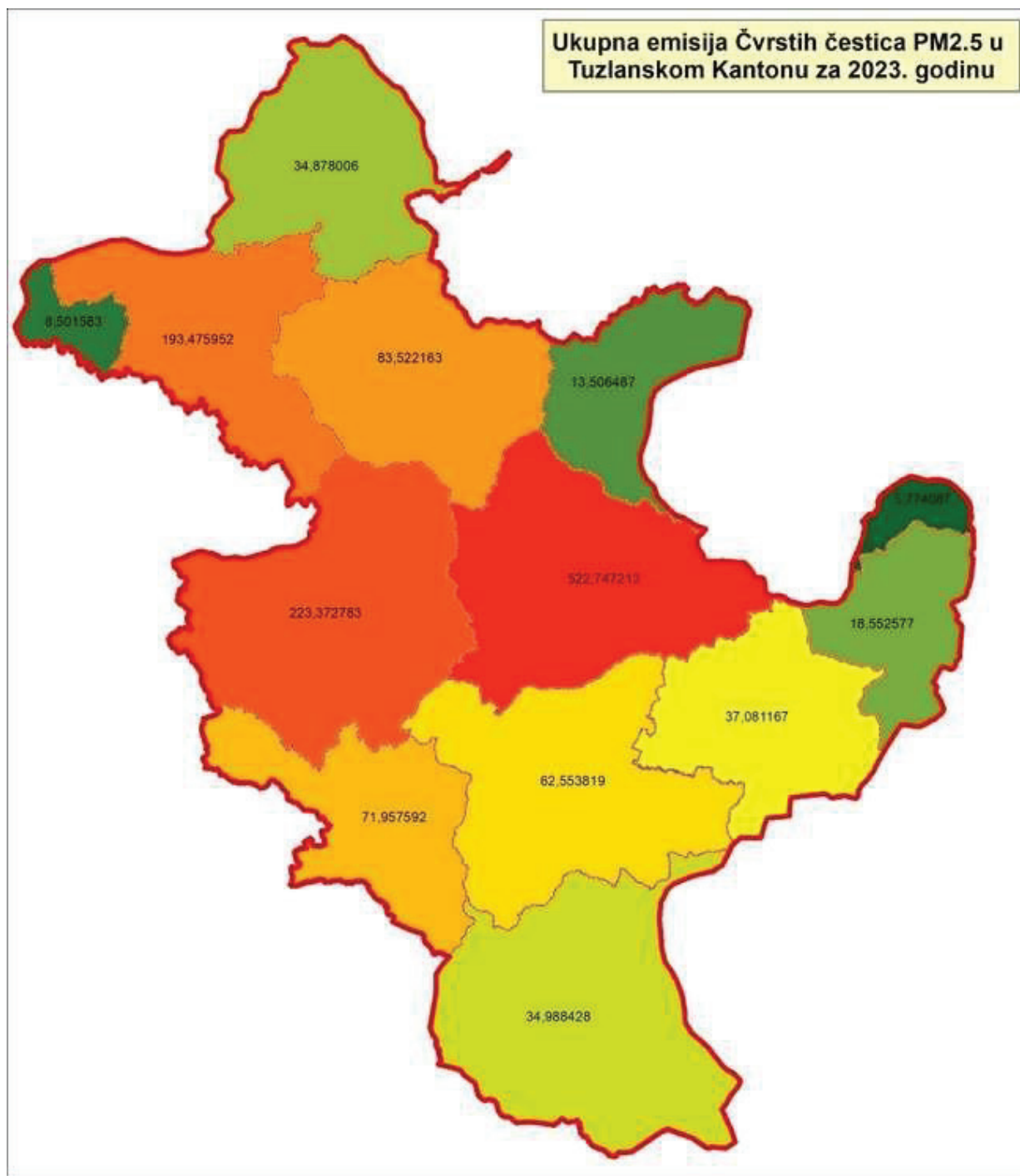
Granica Kantona
Granica općina

NOx

Teočak
Doboj Istok
Čelić
Sapna

Kladanj
Srebrenik
Banovići
Gradačac
Kalesija

Živinice
Lukavac
Gračanica
Tuzla

Registar emisija u zrak TK 2023

0 2,25 4,5 9 13,5 18 km

Legenda

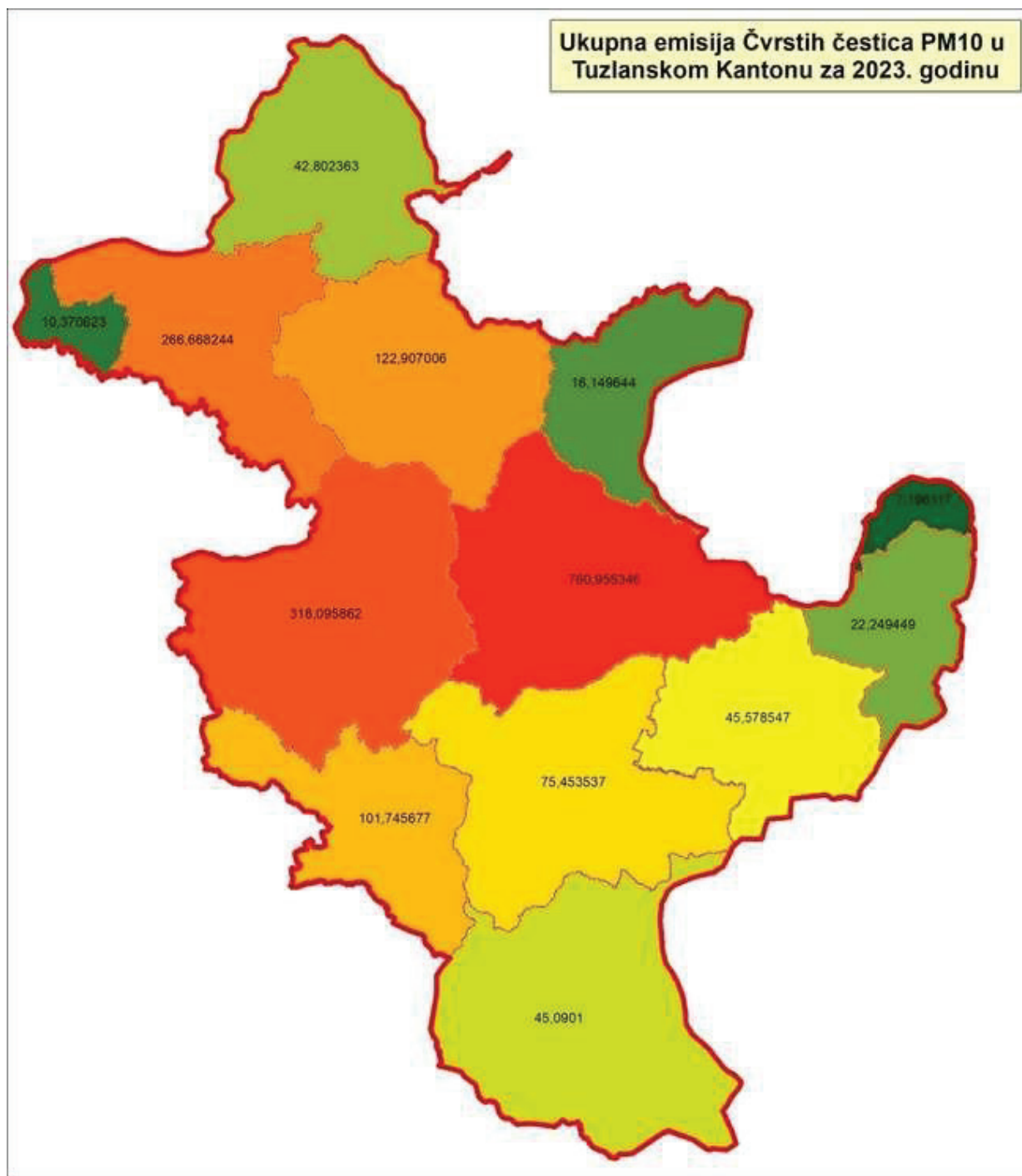
Granica Kantona
Granica općina

PM2.5

Teočak
Doboj Istok
Čelić
Sapna

Gradačac
Kladanj
Kalesija
Živinice
Banovići

Srebrenik
Gračanica
Lukavac
Tuzla

Registar emisija u zrak TK 2023

0 2,25 4,5 9 13,5 18 km

Legenda

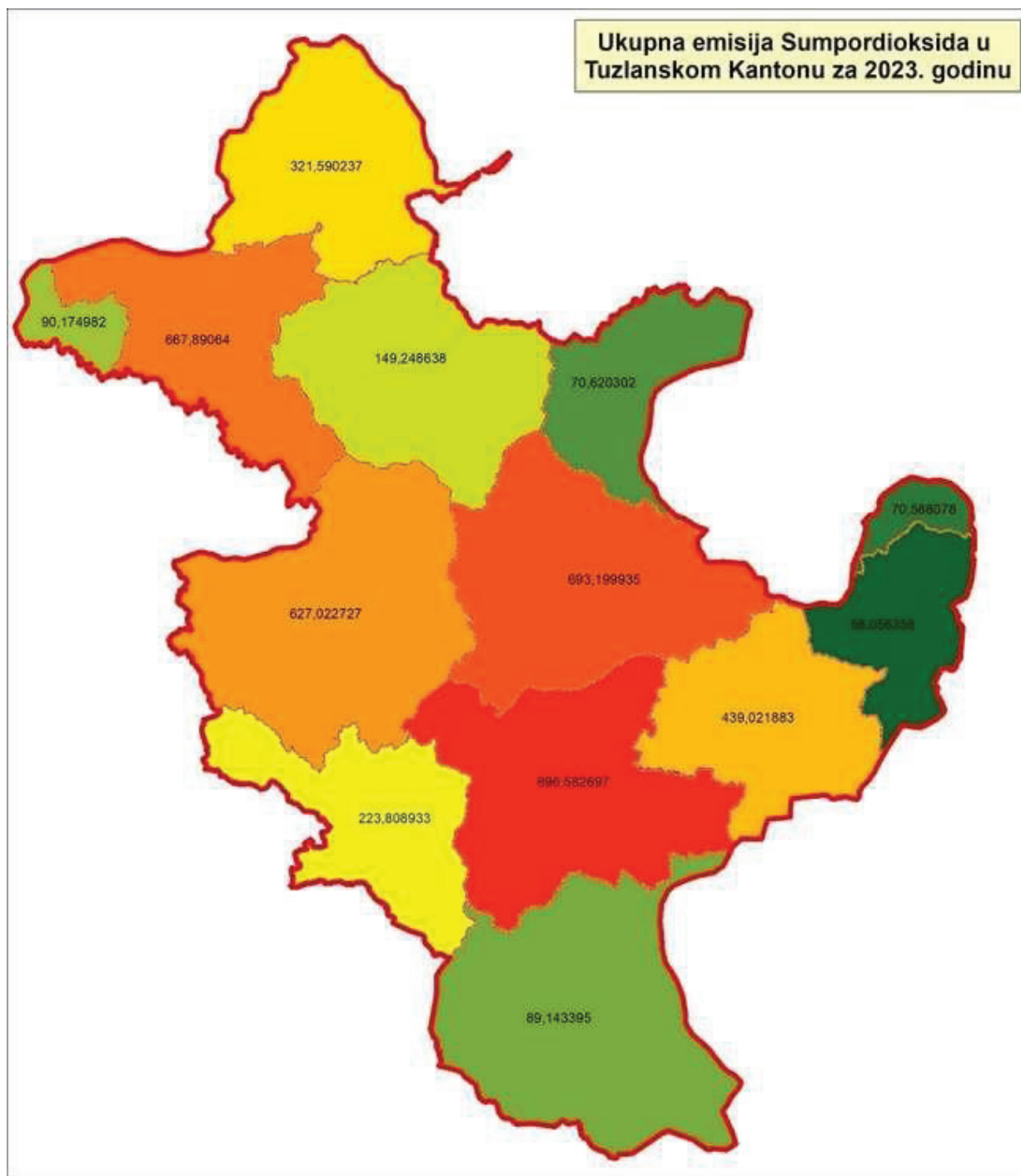
Granica Kantona
Granica općina

PM10

Teočak
Doboj Istok
Čelić
Sapna

Gradačac
Kladanj
Kalesija
Živinice
Banovići

Srebrenik
Gračanica
Lukavac
Tuzla

Registar emisija u zrak TK 2023

0 2,25 4,5 9 13,5 18 km

Legenda

Granica Kantona
Granica općina

SO₂

Sapna

Teočak

Čelić

Kladanj

Doboj Istok

Srebrenik

Banovići

Gradačac

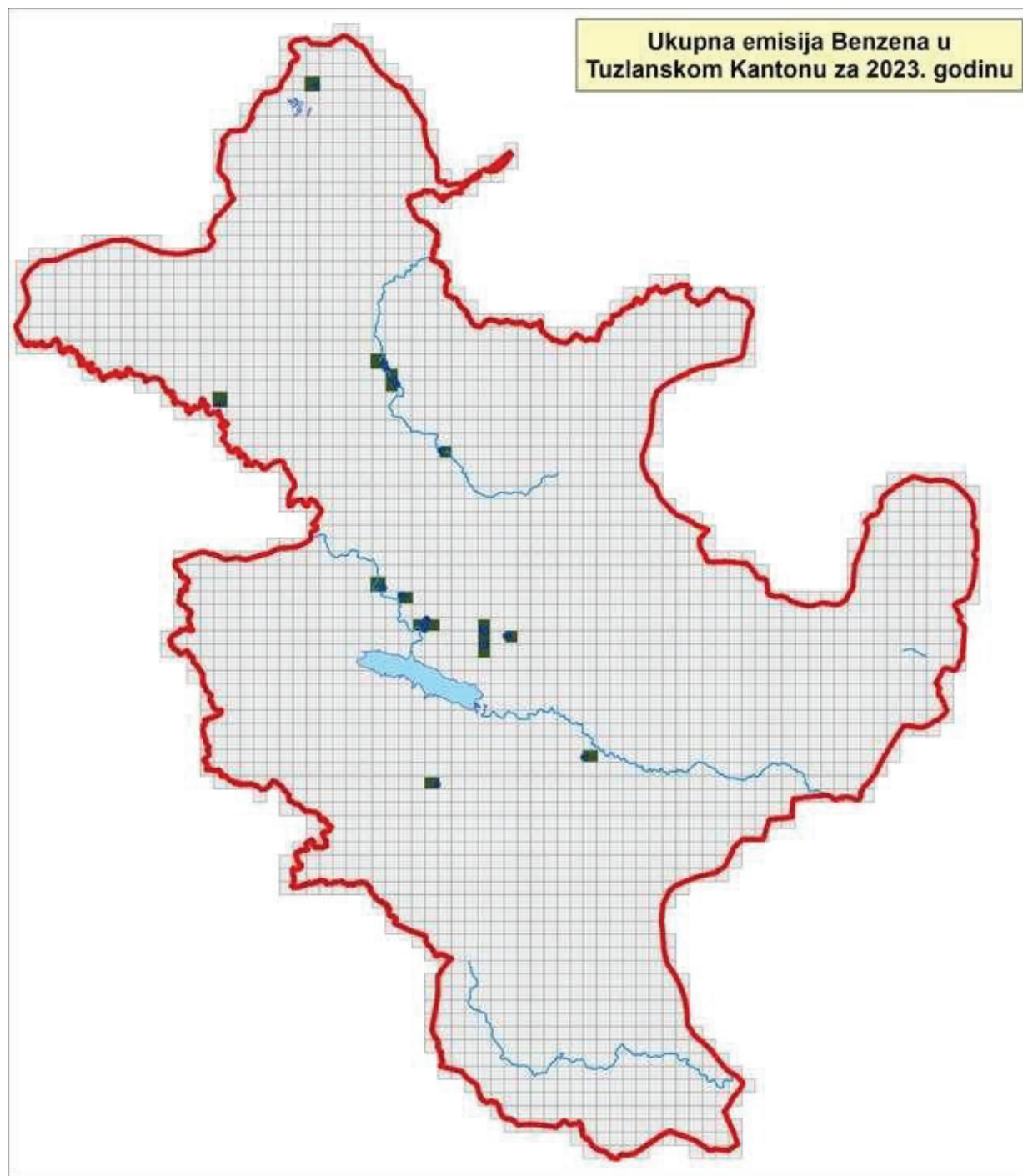
Kalesija

Lukavac

Gračanica

Tuzla

Živinice

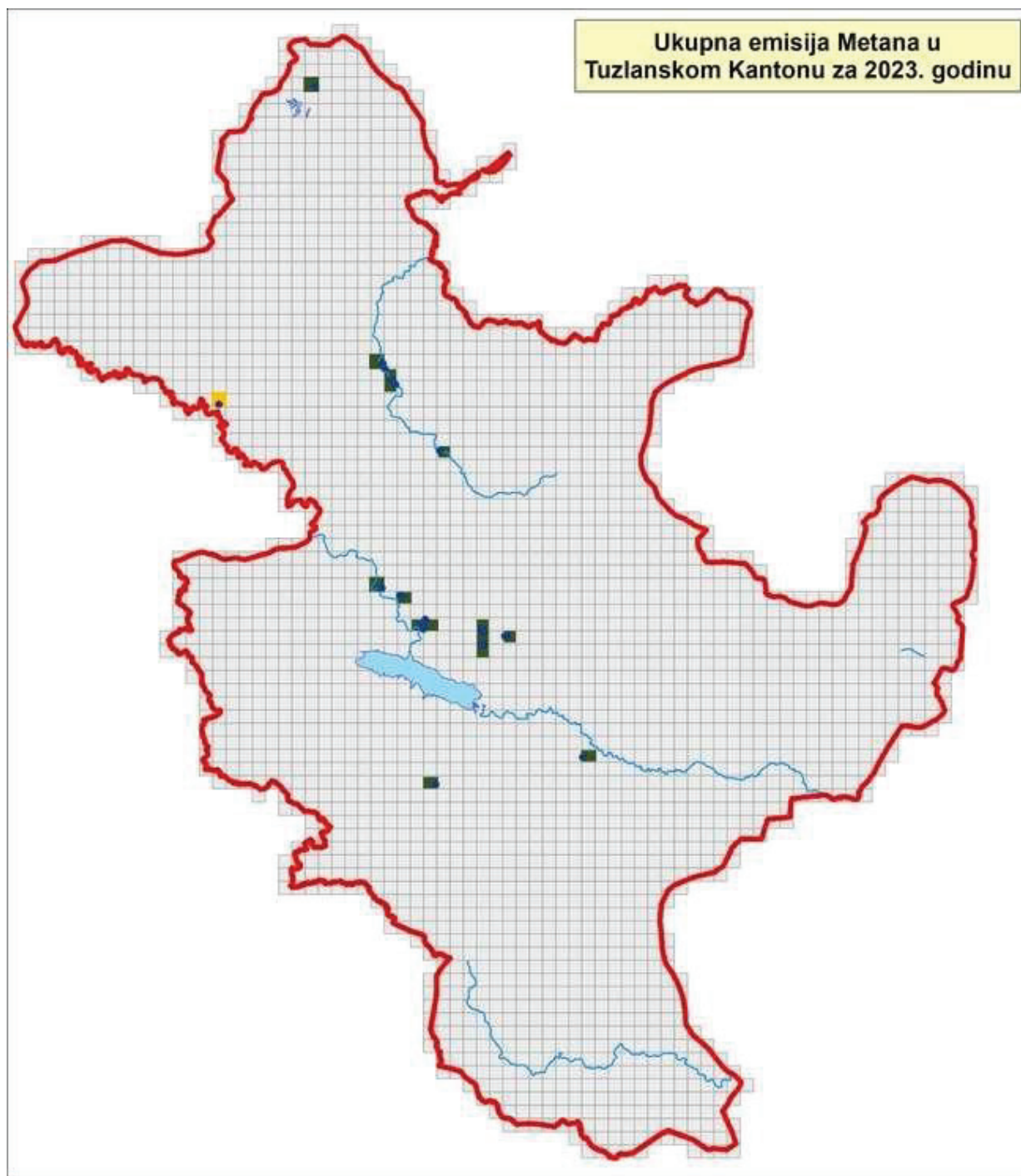
**Registar emisija u
zrak TK 2023**

0 2,25 4,5 9 13,5 18 km

Legenda

- Granica Kantona
 - Tačkasti izvori emisija
 - Rijeke TK
 - Jezera TK
 - Grid TK
- C₆H₆ t/km²
- 0

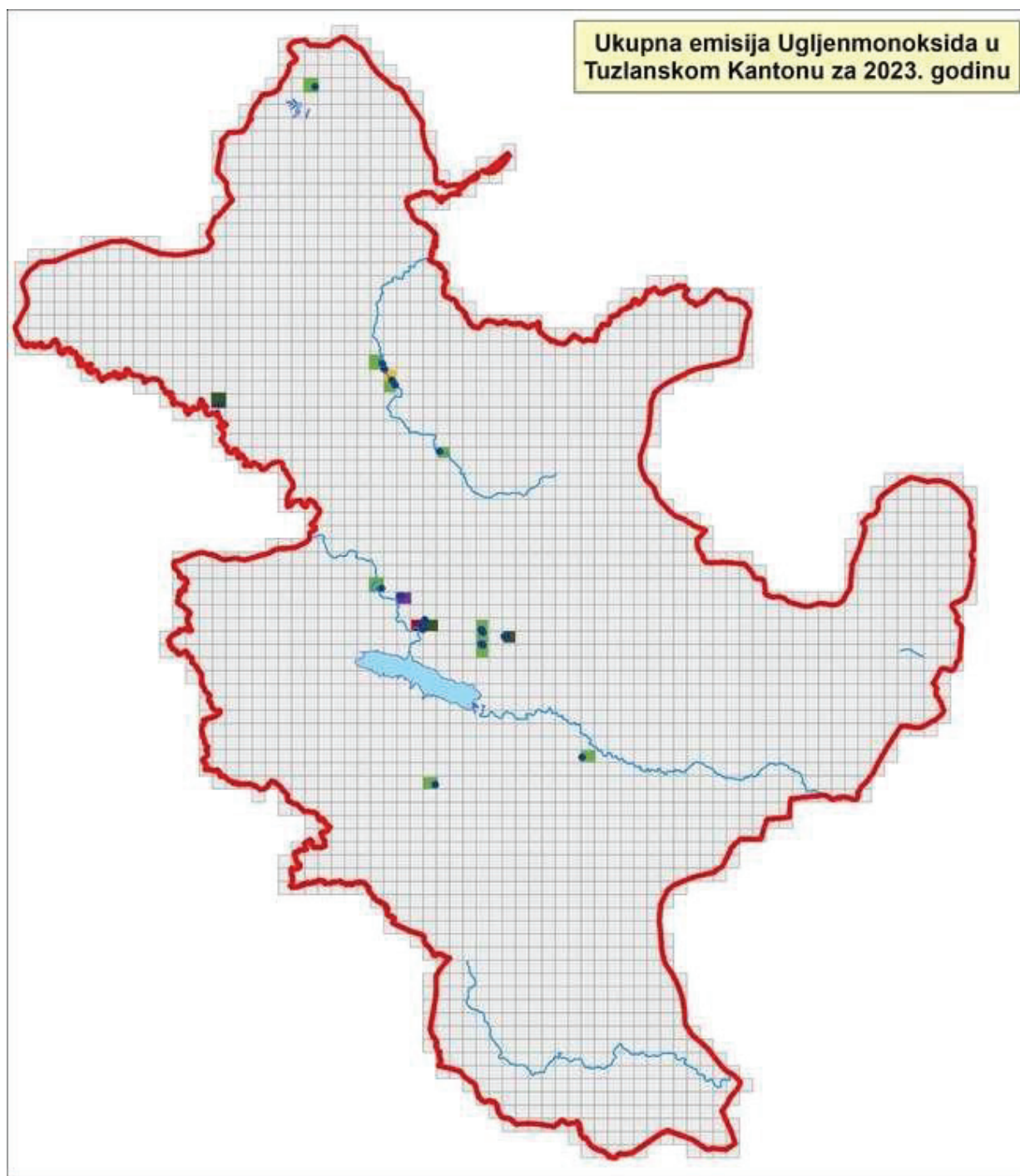
Registar emisija u zrak TK 2023

0 2,25 4,5 9 13,5 18 km

Legenda

Granica Kantona	CH4 t/km2
0
Tačkasti izvori emisija	5 - 10
Rijeke TK	
Jezera TK	
Grid TK	

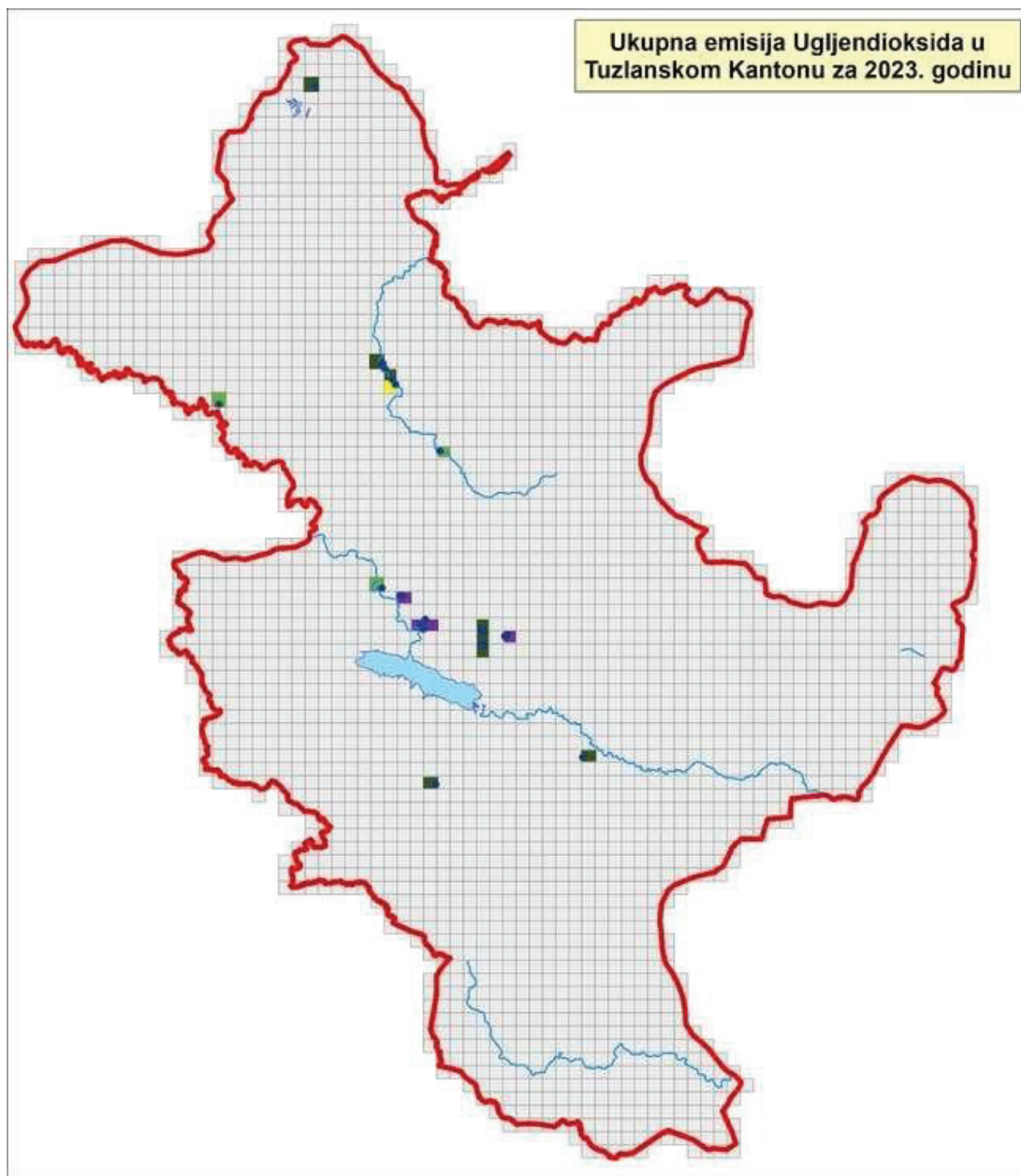
Registar emisija u zrak TK 2023

0 2,25 4,5 9 13,5 18 km

Legenda

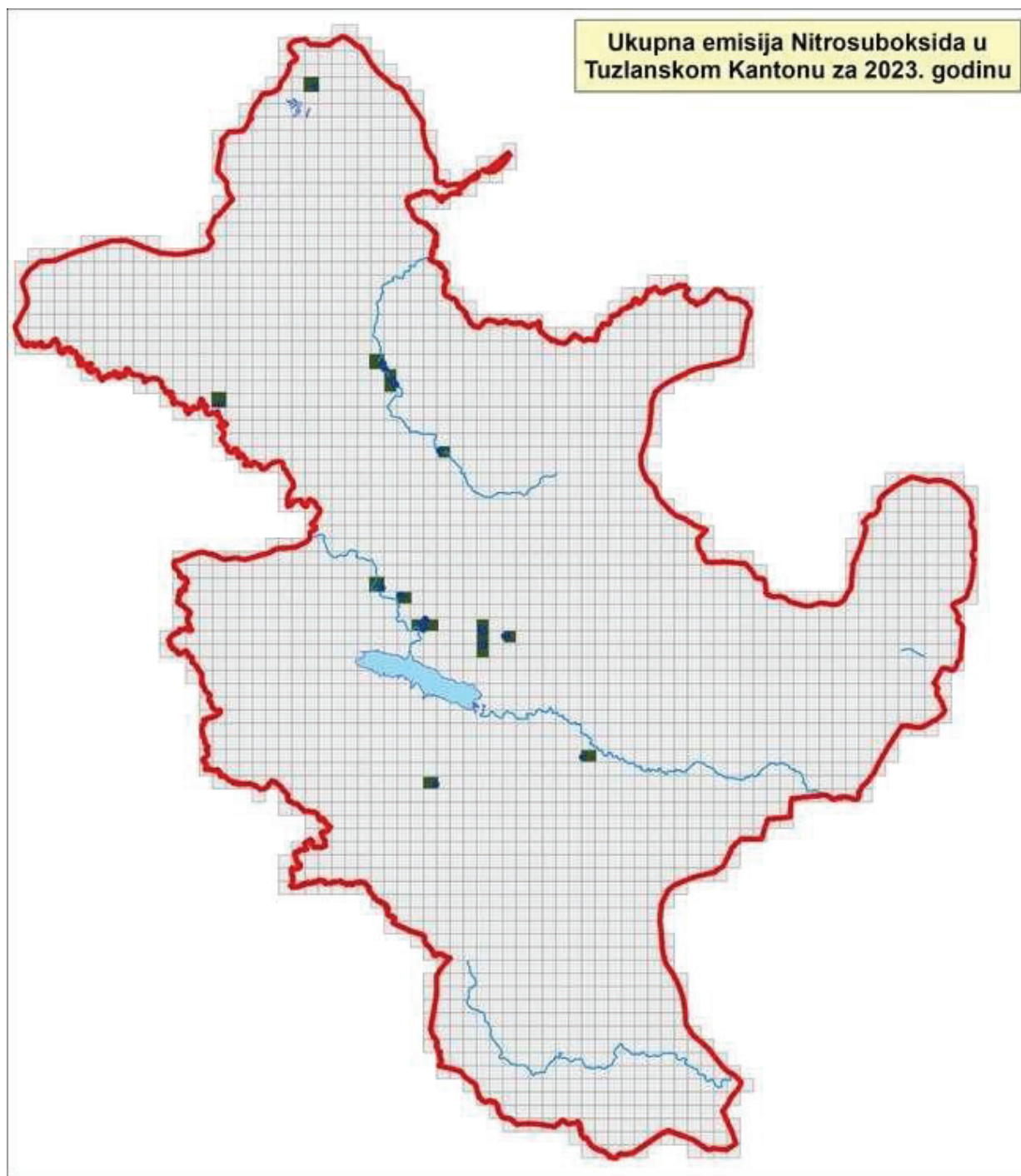
Registar emisija u zrak TK 2023

0 2,25 4,5 9 13,5 18 km

Legenda

	Granica Kantona		CO2 t/km2
	Tačkasti izvori emisija		0
	Rijeke TK		0 - 1.000
	Jezera TK		1.000 - 5.000
	Grid TK		>50000

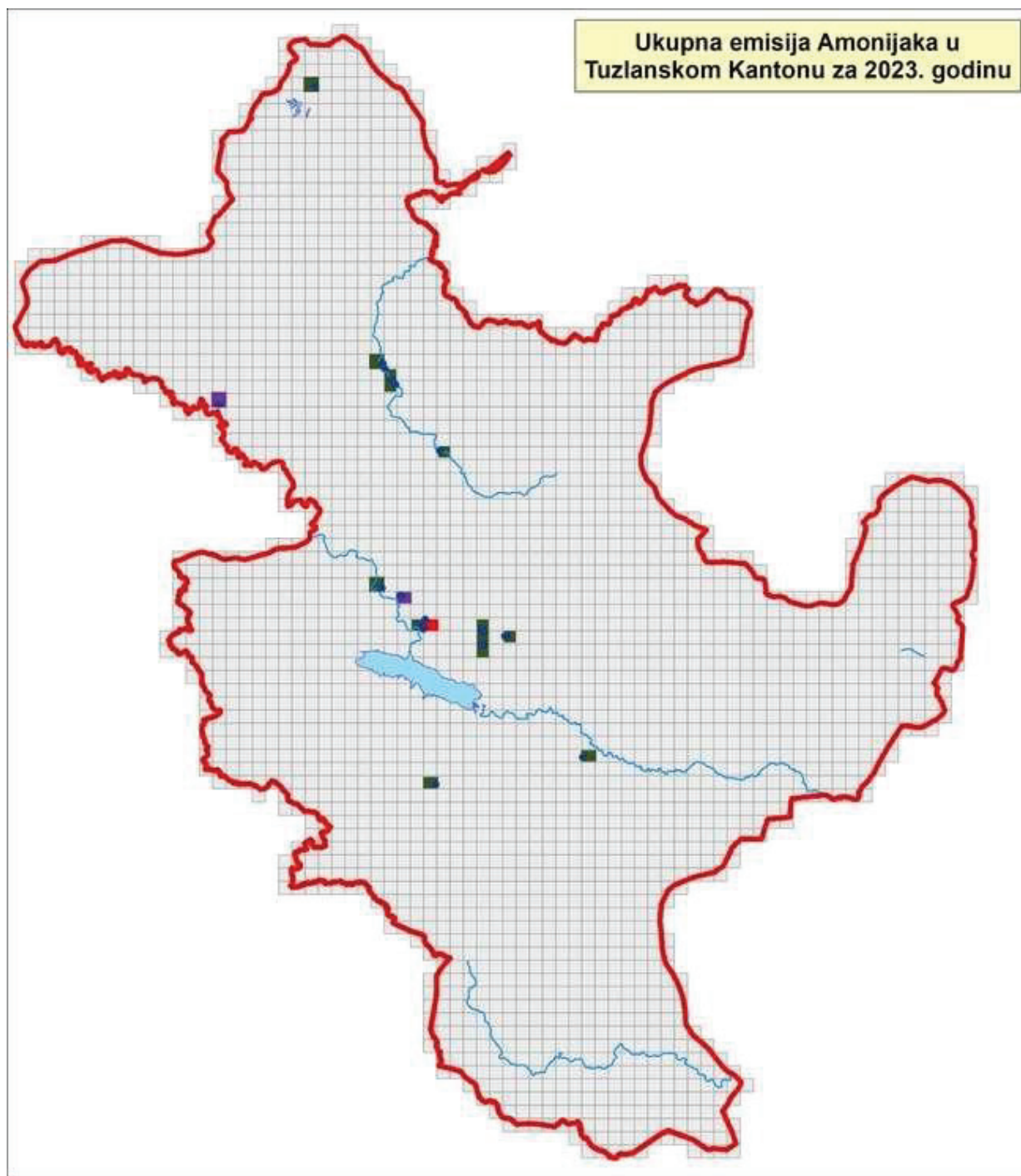
Registar emisija u zrak TK 2023

0 2,25 4,5 9 13,5 18 km

Legenda

- Granica Kantona
 - Tačkasti izvori emisija
 - Rijeke TK
 - Jezera TK
 - Grid TK
- N₂O t/km²
- 0

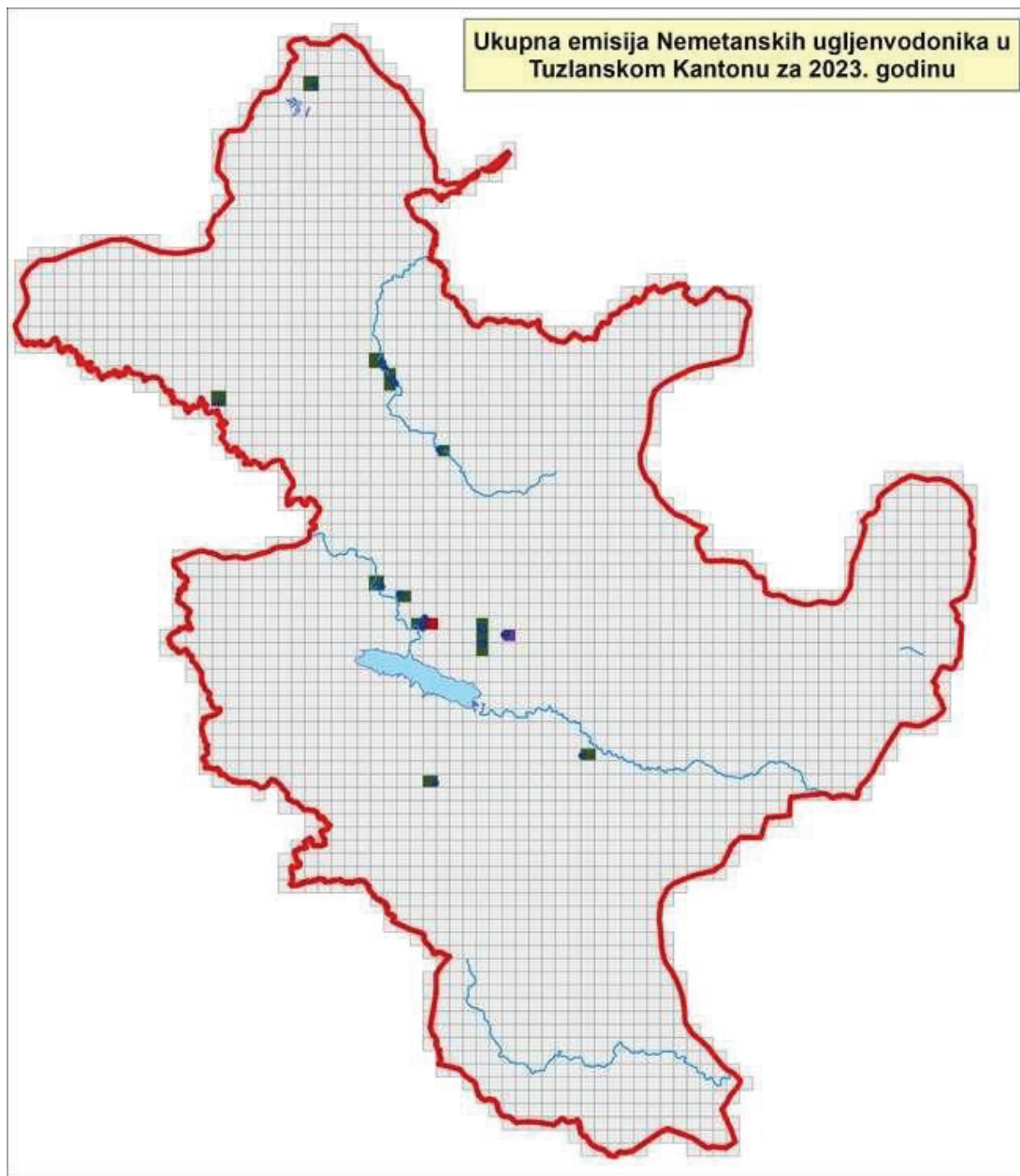
Registar emisija u zrak TK 2023

0 2,25 4,5 9 13,5 18 km

Legenda

	Granica Kantona		NH3 t/km2
	Tačkasti izvori emisija		0
	Rijeke TK		2,5
	Jezera TK		>5
	Grid TK		

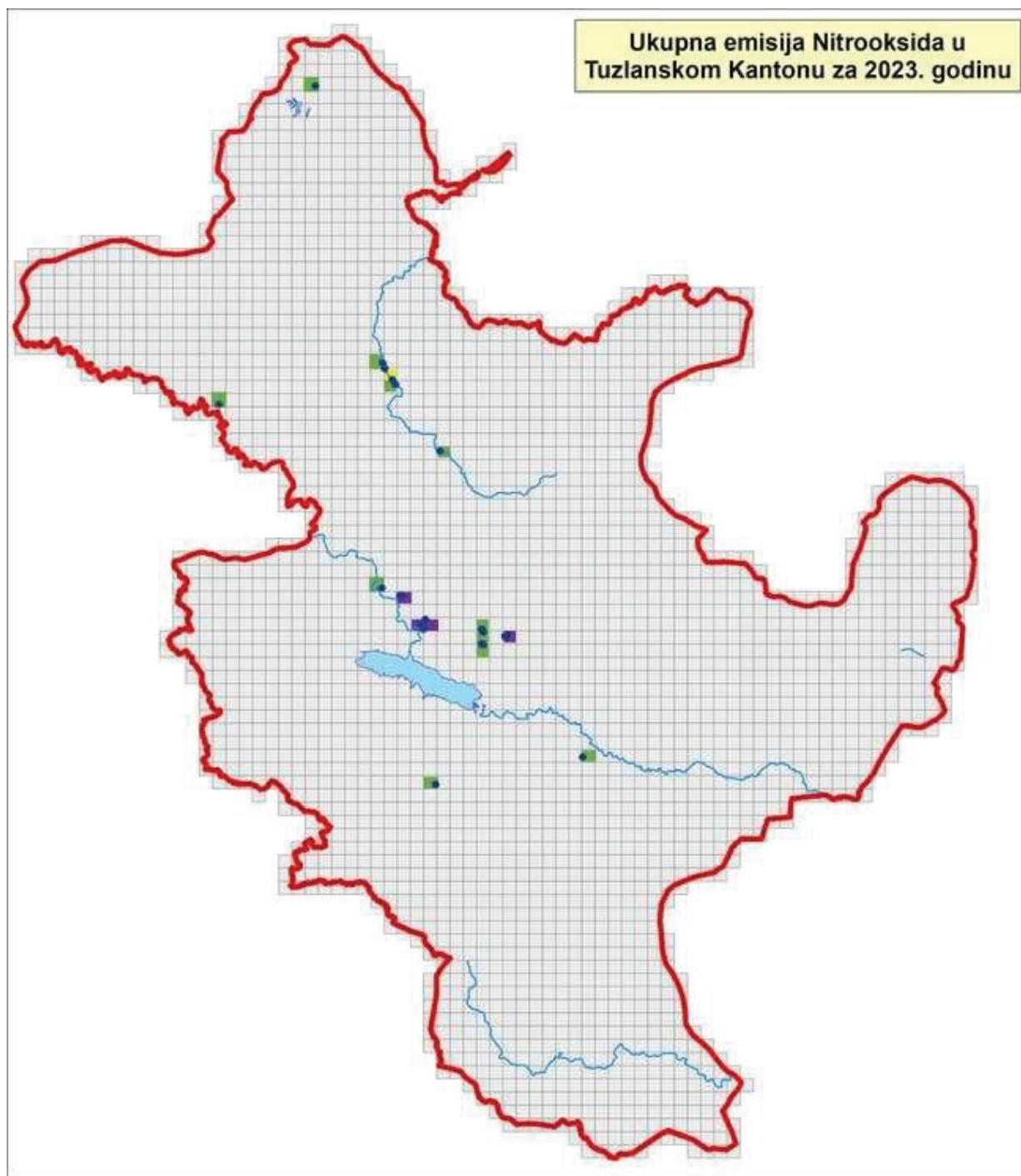
Registar emisija u zrak TK 2023

0 2,25 4,5 9 13,5 18 km

Legenda

	Granica Kantona		NMVOC t/km2
	Tačkasti izvori emisija		0
	Rijeke TK		20 - 50
	Jezera TK		>50
	Grid TK		

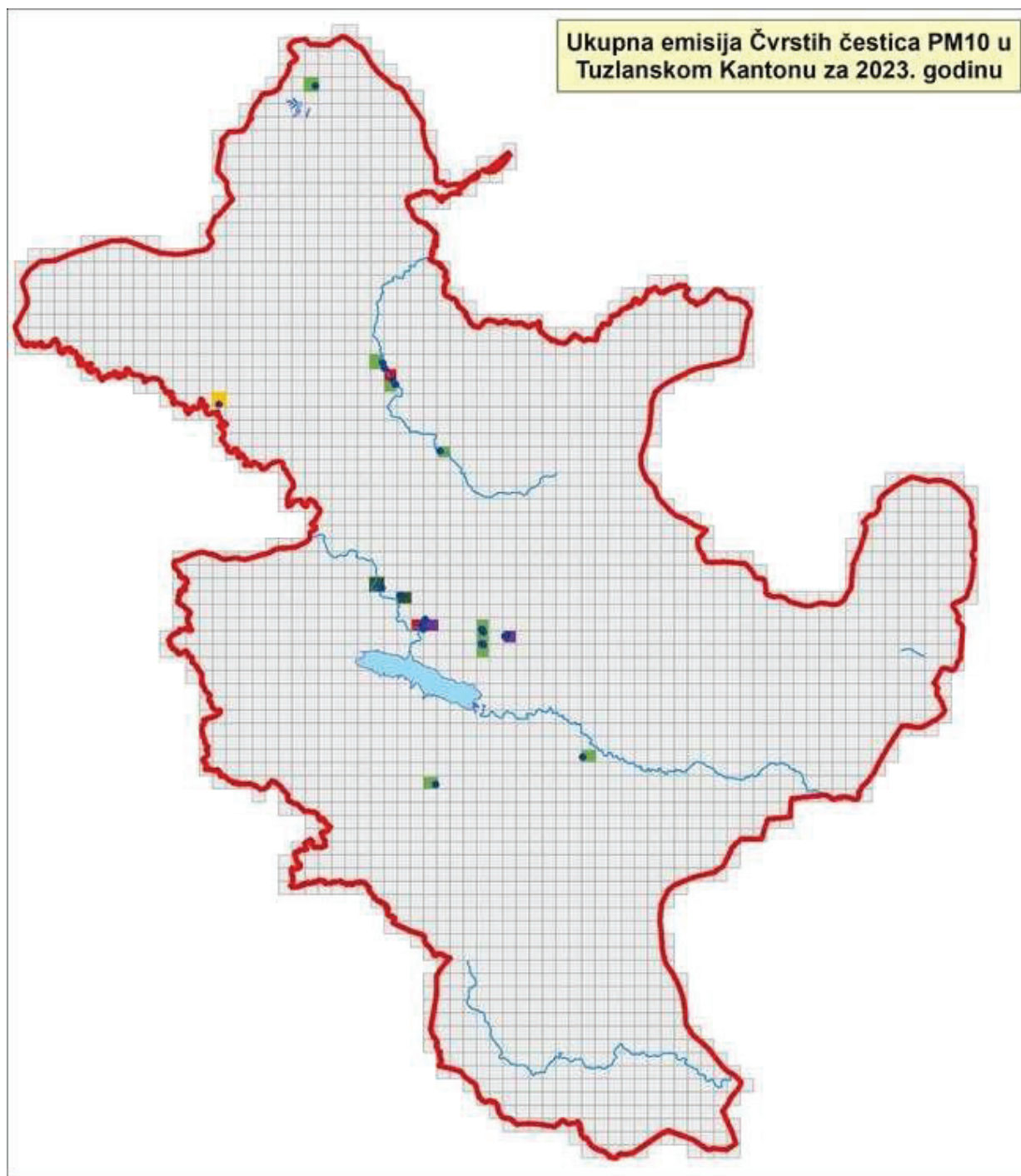
Registar emisija u zrak TK 2023

0 2,25 4,5 9 13,5 18 km

Legenda

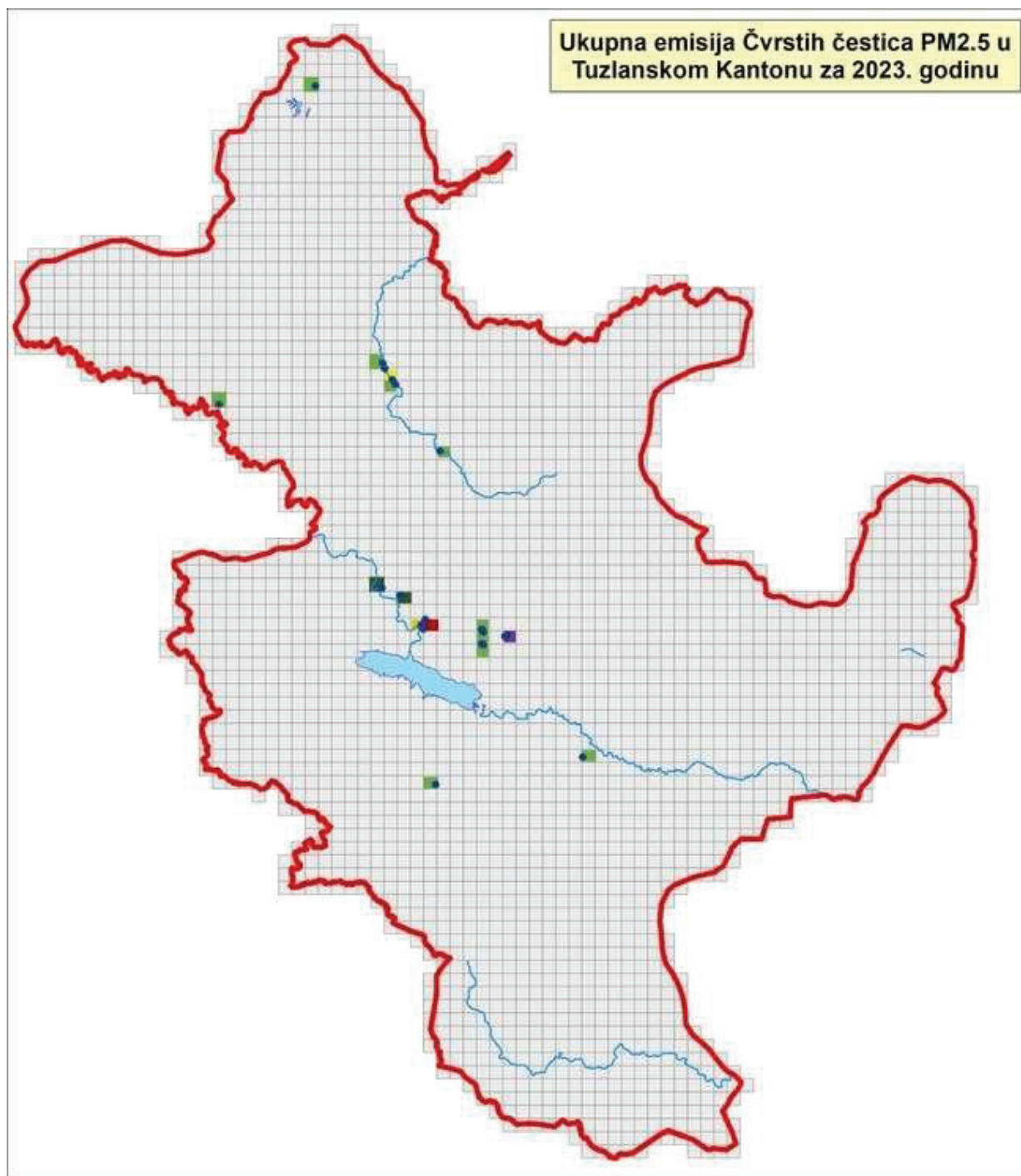
Registar emisija u zrak TK 2023

0 2,25 4,5 9 13,5 18 km

Legenda

	Granica Kantona	PM 10 t/km²
	Tačkasti izvori emisija	0
	Rijeke TK	0 - 5
	Jezera TK	5 - 10
	Grid TK	10 - 25
		>100

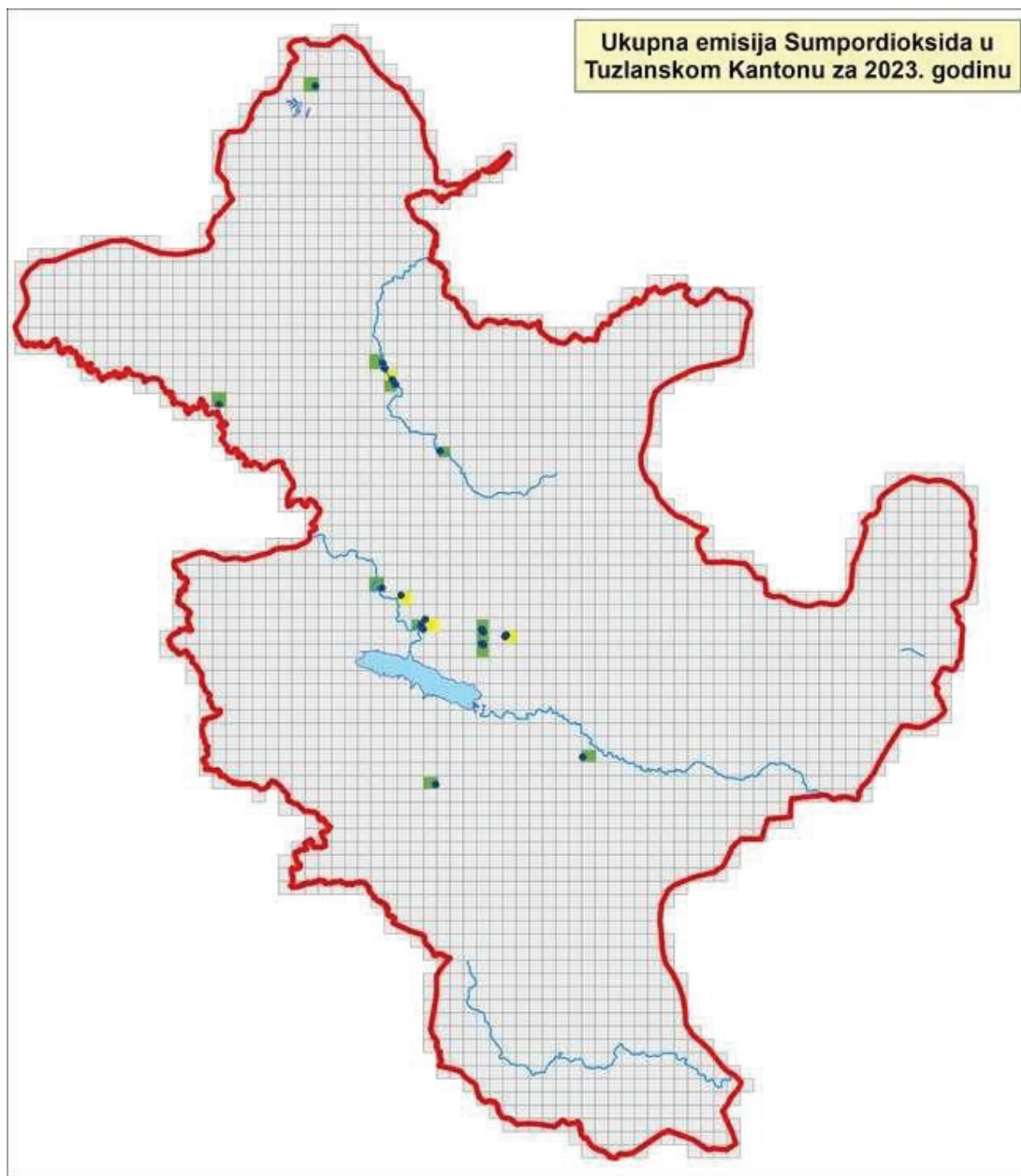
Registar emisija u zrak TK 2023

0 2,25 4,5 9 13,5 18 km

Legenda

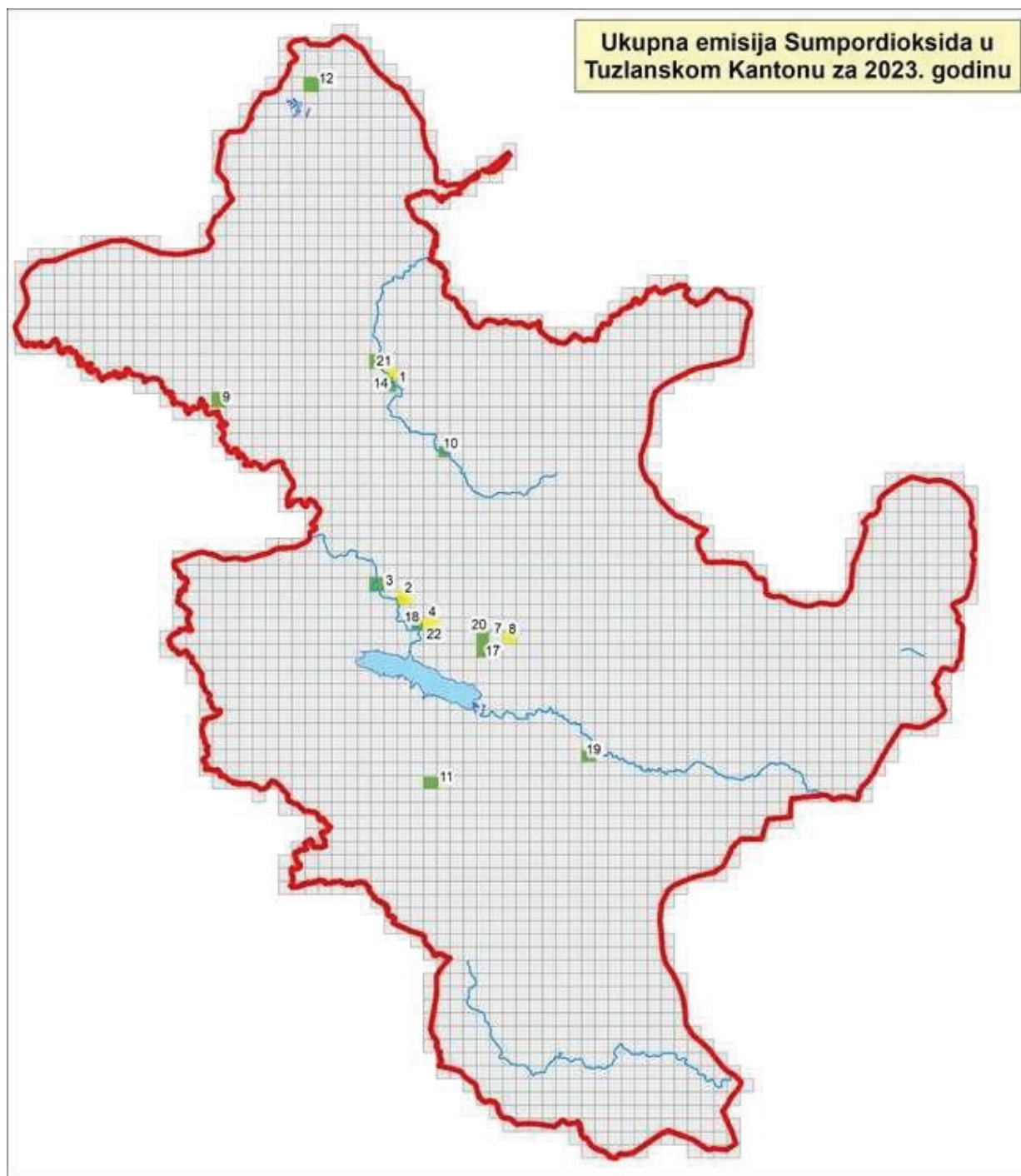
Registar emisija u zrak TK 2023

0 2,25 4,5 9 13,5 18 km

Legenda

Granica Kantona	SO2 t/km2
0,0031 - 10
Tačkasti izvori emisija	10 - 50
Rijeke TK	
Jezera TK	
Grid TK	

Registar emisija u zrak TK 2023

0 2,25 4,5 9 13,5 18 km

Legenda

 Granica Kantona

Tačkasti izvori emisije

- 1. Herceg
- 2. Gali
- 3. Kemiko
- 4. Brezcan Soda

- 5. TE Tuzla Blok 3
- 6. TE Tuzla Blok 4
- 7. TE Tuzla Blok 5
- 8. TE Tuzla Blok 6
- 9. Isada Co
- 10. JATA

- 11. Bino Banovci
- 12. Bino Sarajevska
- 13. Bino Bos poljana
- 14. Bino Terstorjane odbrane
- 15. Bino Tuzlanski odreda
- 16. Bino Šicki brod

- 17. Bino Bos poljana
- 18. Bino Lukavackih brigada
- 19. Bino Čiljige
- 20. Bino magacin Šicki
- 21. Ingram
- 22. Lukavac Cement

~~~~~ Rijeke TK

~~~~~ Jezera TK

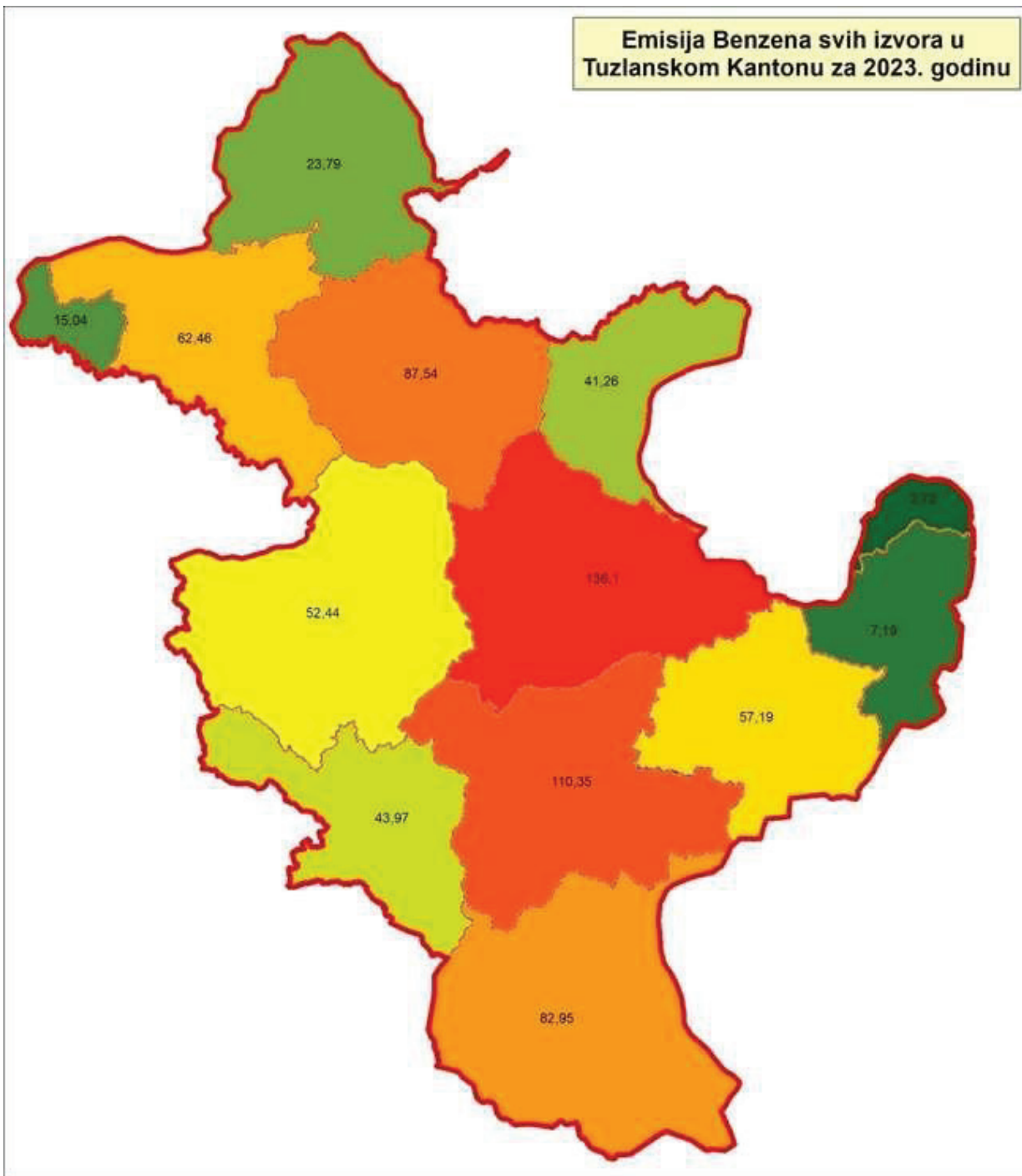
Grid TK

SO₂ 1km²

0.0031 - 10

10 - 50

Emisija Benzena svih izvora u Tuzlanskom Kantonu za 2023. godinu

Registar emisija u zrak TK 2023

0 2,25 4,5 9 13,5 18 km

Legenda

Granica Kantona
Granica općina

C6H6

Teočak

Sapna

Doboj Istok

Gradačac

Čelić

Banovići

Lukavac

Kalesija

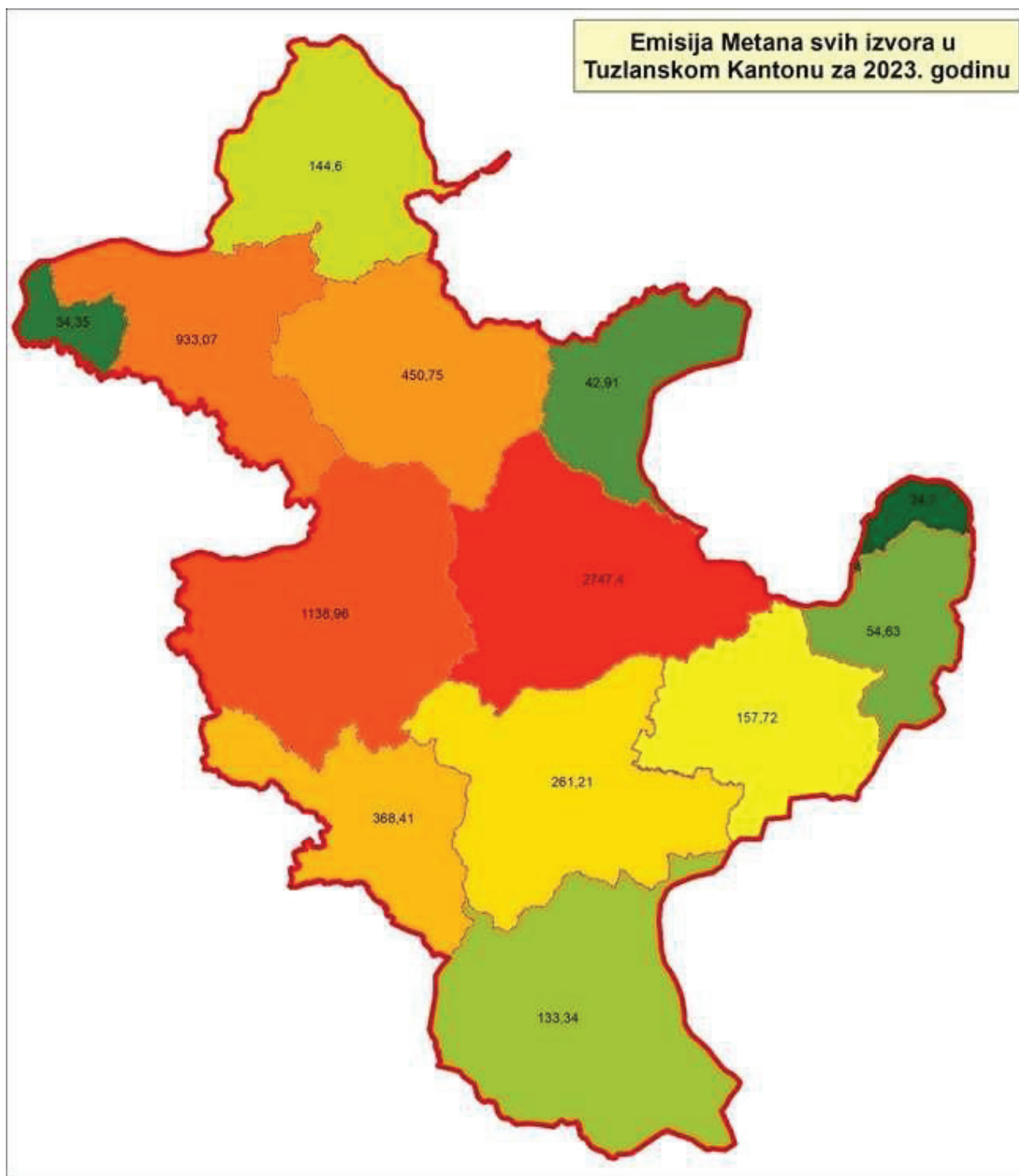
Gračanica

Kladanj

Srebrenik

Živinice

Tuzla

Registar emisija u zrak TK 2023

0 2,25 4,5 9 13,5 18 km

Legenda

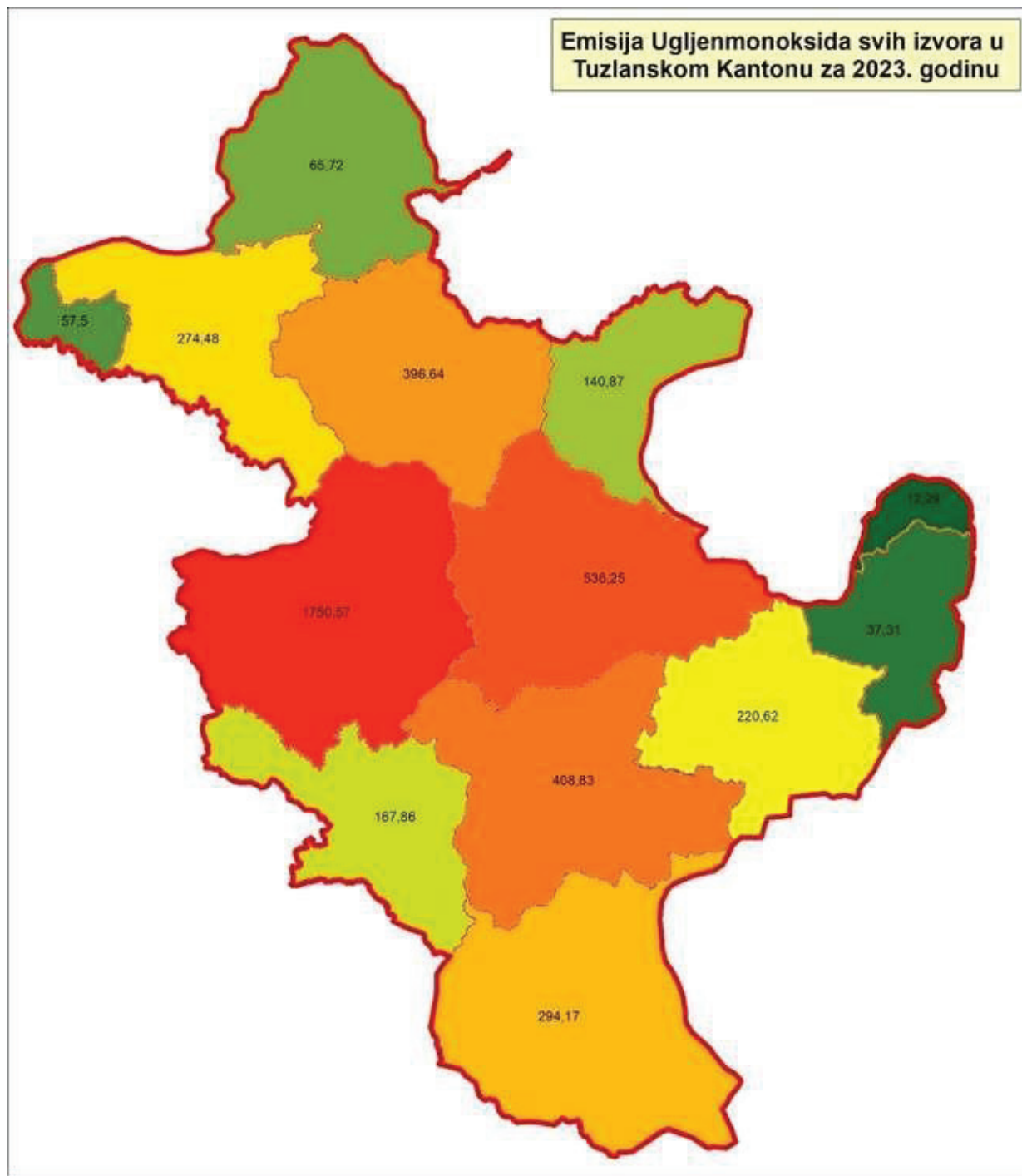
Granica Kantona
Granica općina

CH₄

Teočak
Doboj Istok
Čelić
Sapna

Kladanj
Gradačac
Kalesija
Živinice
Banovići

Srebrenik
Gračanica
Lukavac
Tuzla

Registar emisija u zrak TK 2023

0 2,25 4,5 9 13,5 18 km

Legenda

Granica Kantona
Granica općina

CO

Teočin

Sapna

Doboj Istok

Gradac

Čelić

Banovići

Kalesija

Gračanica

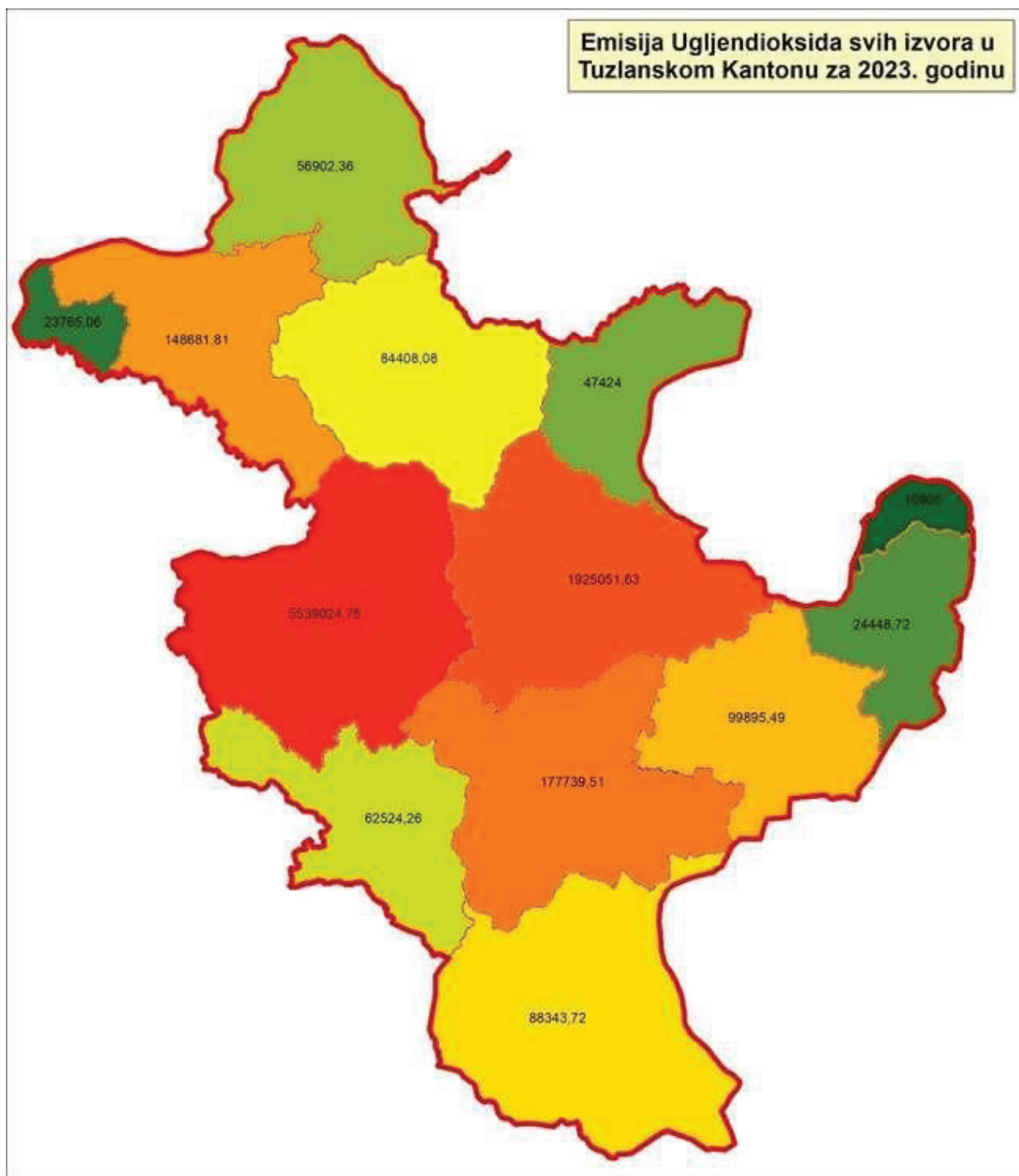
Kladanj

Srebrenik

Živinice

Tuzla

Lukavac

Registar emisija u zrak TK 2023

0 2,25 4,5 9 13,5 18 km

Legenda

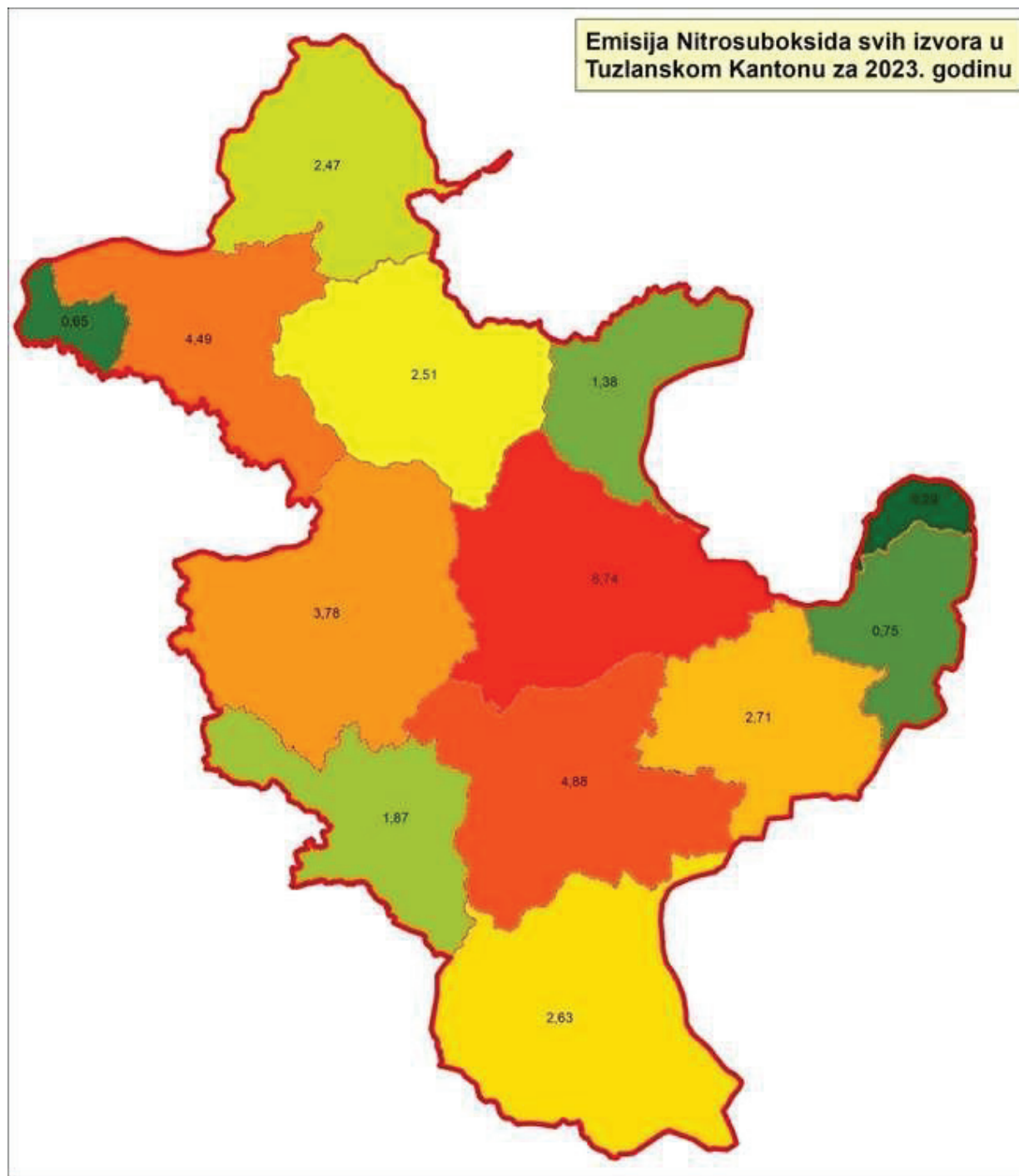
Granica Kantona
Granica općina

CO₂

Teočak
Doboj Istok
Sapna
Čelić

Gradačac
Banovići
Srebrenik
Kladanj
Kašesija

Gračanica
Živinice
Tuzla
Lukavac

Registar emisija u zrak TK 2023

0 2,25 4,5 9 13,5 18 km

Legenda

Granica Kantona N₂O

Granica općina

N₂O

Teočak

Doboj Istok

Sapna

Čelić

Banovići

Gradačac

Srebrenik

Kladanj

Kalesija

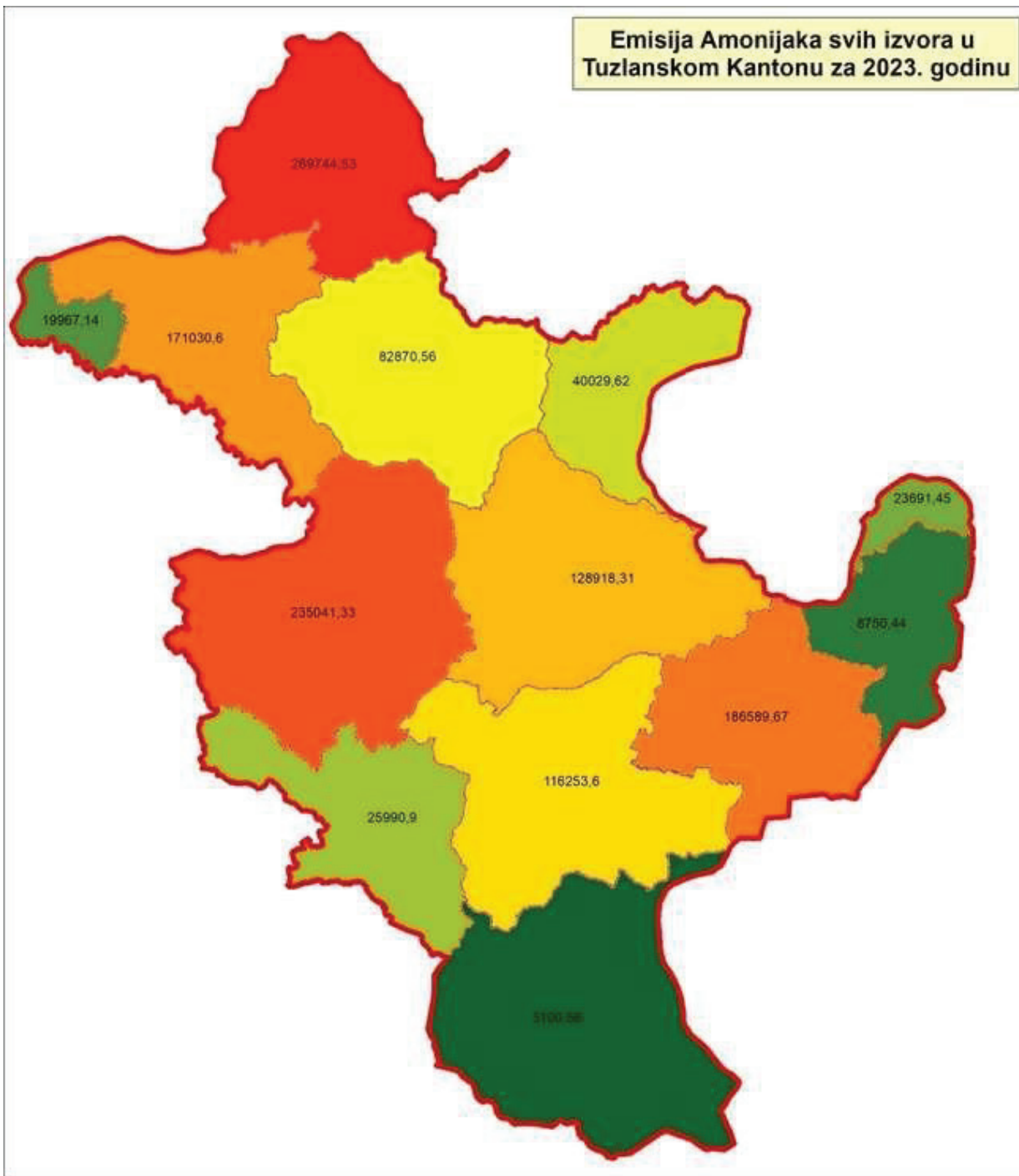
Lukavac

Gračanica

Živinice

Tuzla

Emisija Amonijaka svih izvora u Tuzlanskom Kantonu za 2023. godinu

Registar emisija u zrak TK 2023

0 2,25 4,5 9 13,5 18 km

Legenda

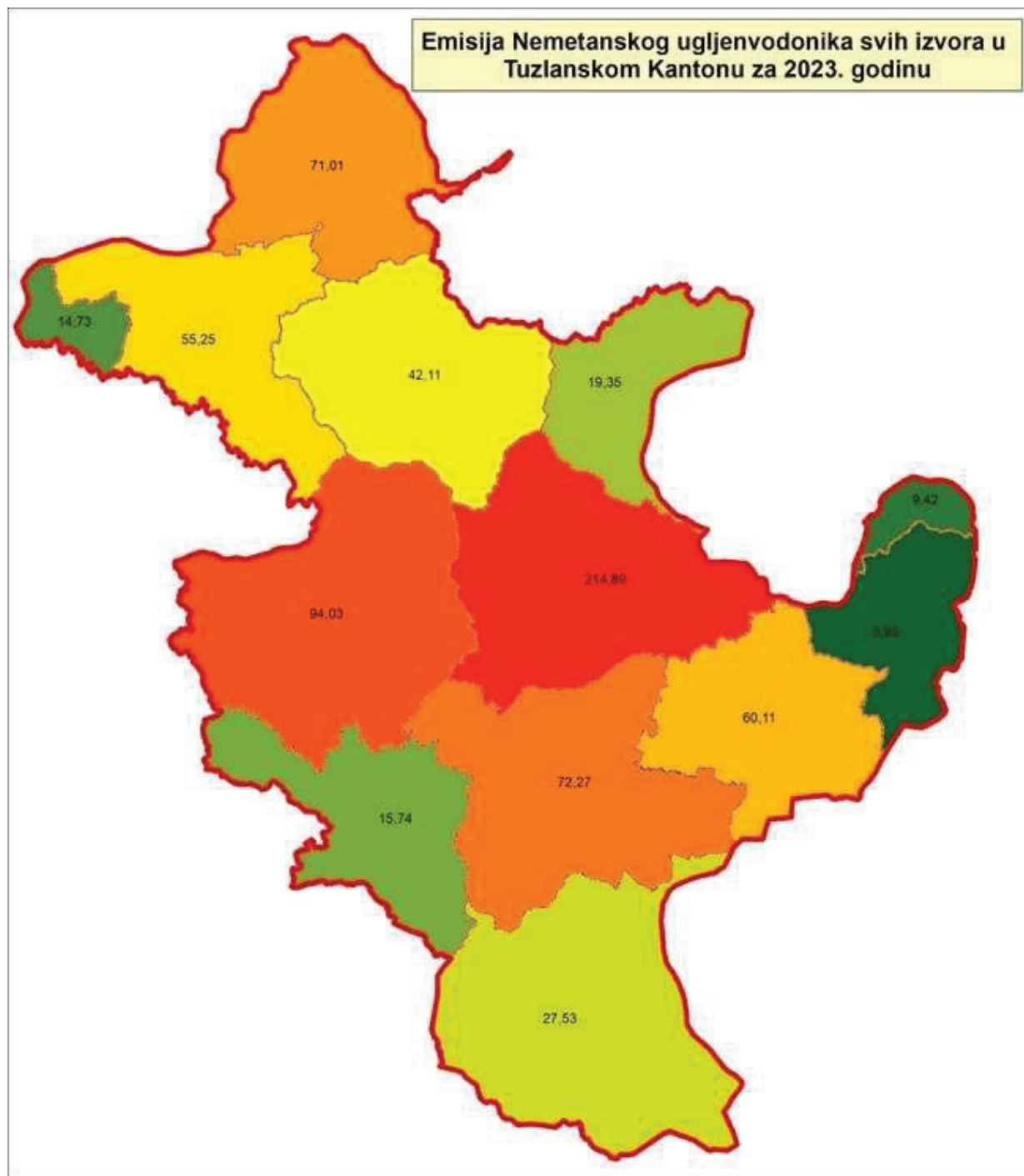
Granica Kantona
Granica općina

NH₃

Kladanj
Sapna
Doboj Istok
Teočak

Banovići
Čelić
Srebrenik
Živinice
Tuzla

Gračanica
Kalesija
Lukavac
Gradačac

Registar emisija u zrak TK 2023

0 2,25 4,5 9 13,5 18 km

Legenda

Granica Kantona

Granica općina

NMVOC

Sapna

Teočak

Doboj Istok

Banovići

Čelić

Kladanj

Srebrenik

Gračanica

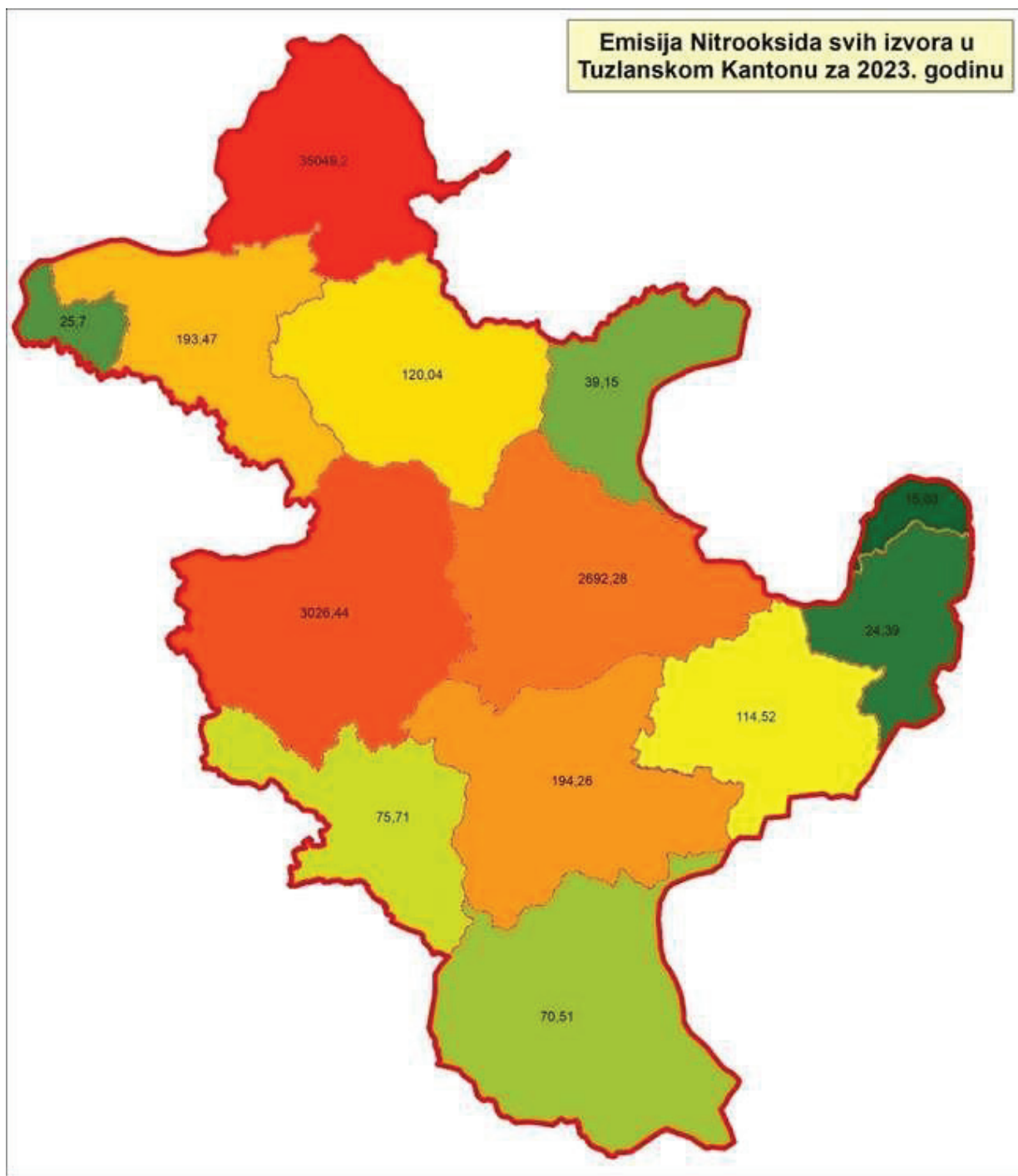
Kalesija

Gradačac

Živinice

Lukavac

Tuzla

Registar emisija u zrak TK 2023

0 2,25 4,5 9 13,5 18 km

Legenda

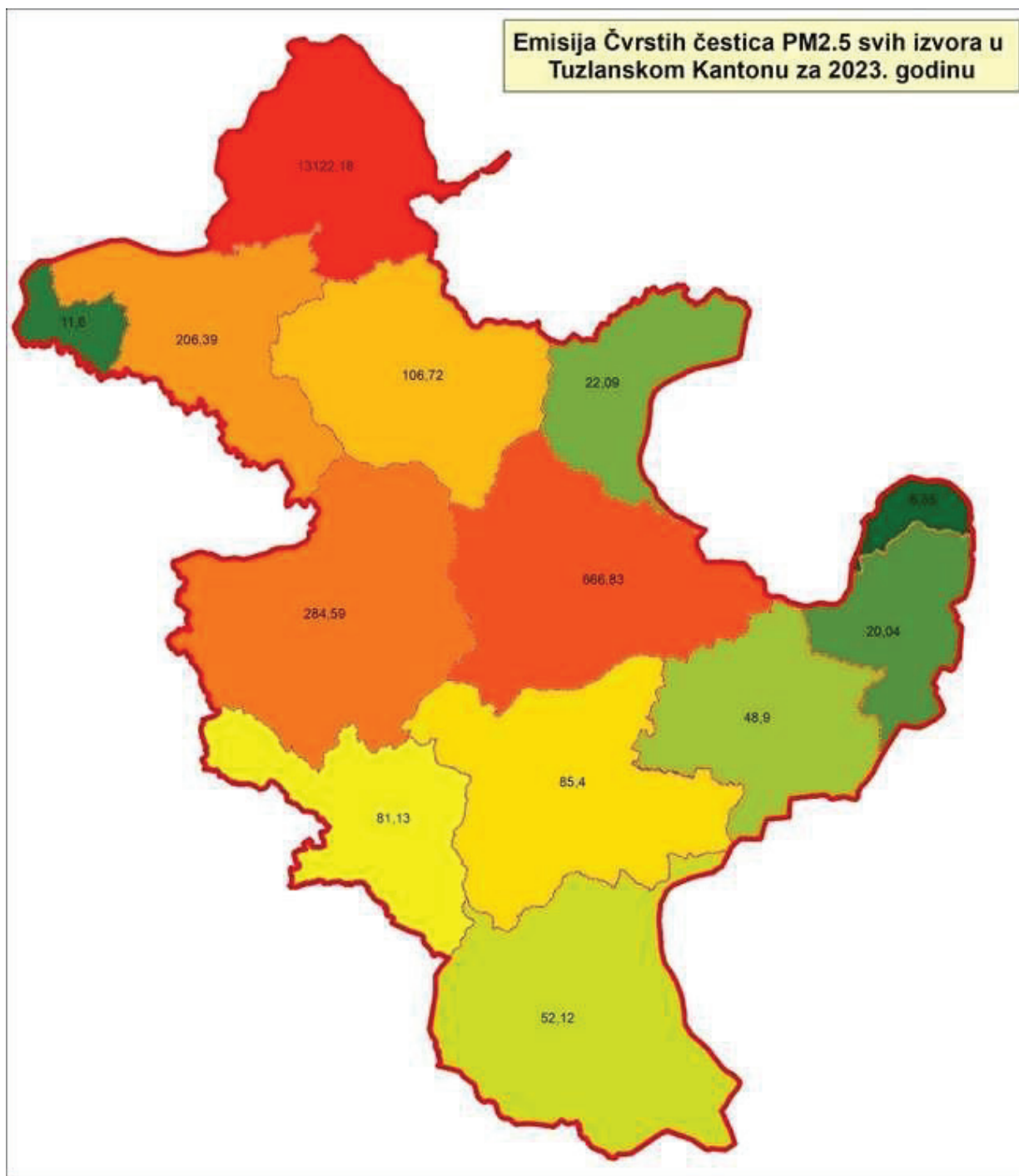
Granica Kantona
Granica općina

NOx

Teočak
Sapna
Doboj Istok
Čelić

Kladanj
Banovići
Kalesija
Srebrenik
Gračanica

Živinice
Tuzla
Lukavac
Gradačac

Registar emisija u zrak TK 2023

0 2,25 4,5 9 13,5 18 km

Legenda

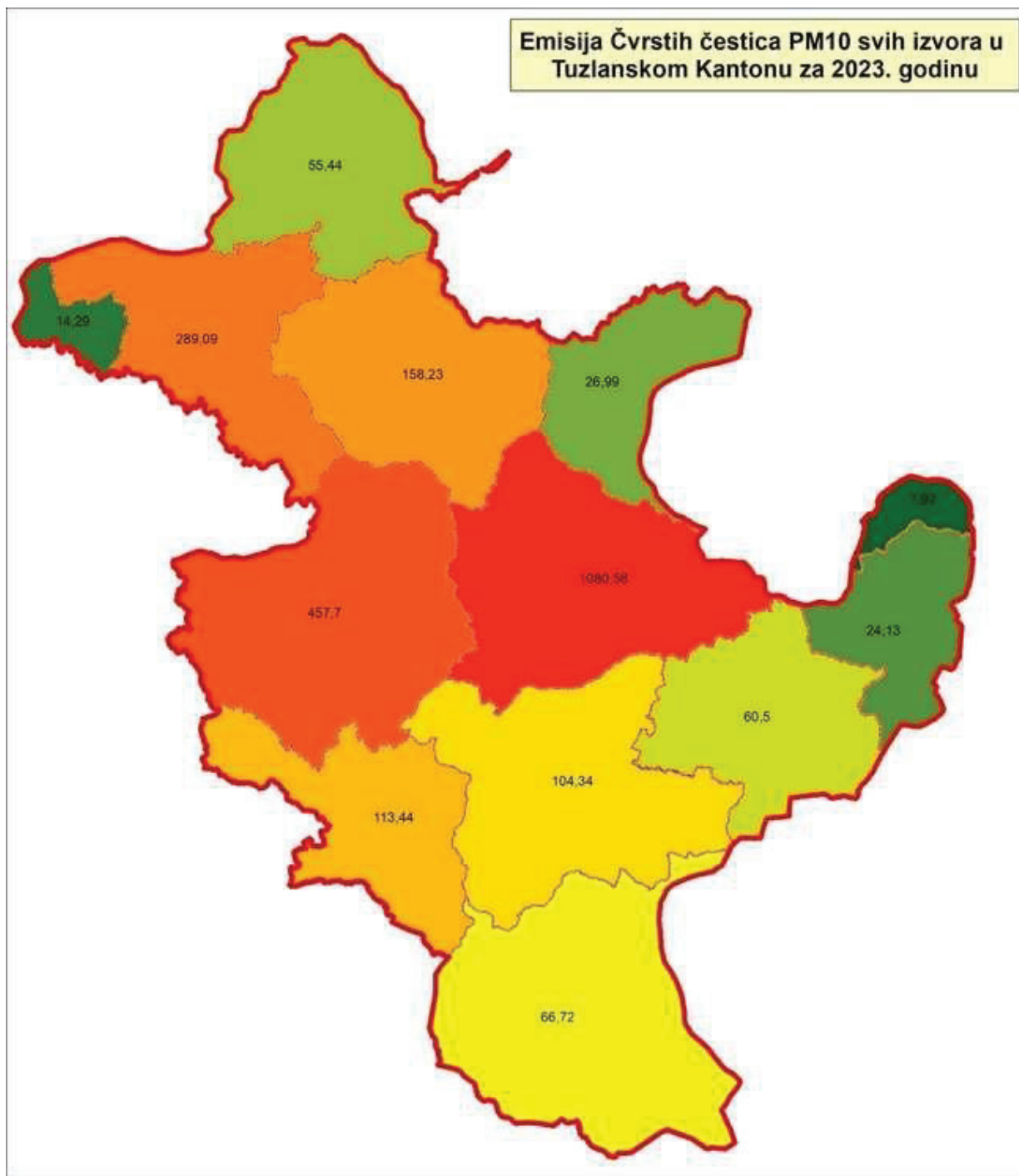
Granica Kantona
Granica općina

PM2.5

Teočak
Doboj Istok
Sapna
Čelić

Kalesija
Kladanj
Banovići
Žvinice
Srebrenik

Gračanica
Lukavac
Tuzla
Gradačac

Registar emisija u zrak TK 2023

0 2,25 4,5 9 13,5 18 km

Legenda

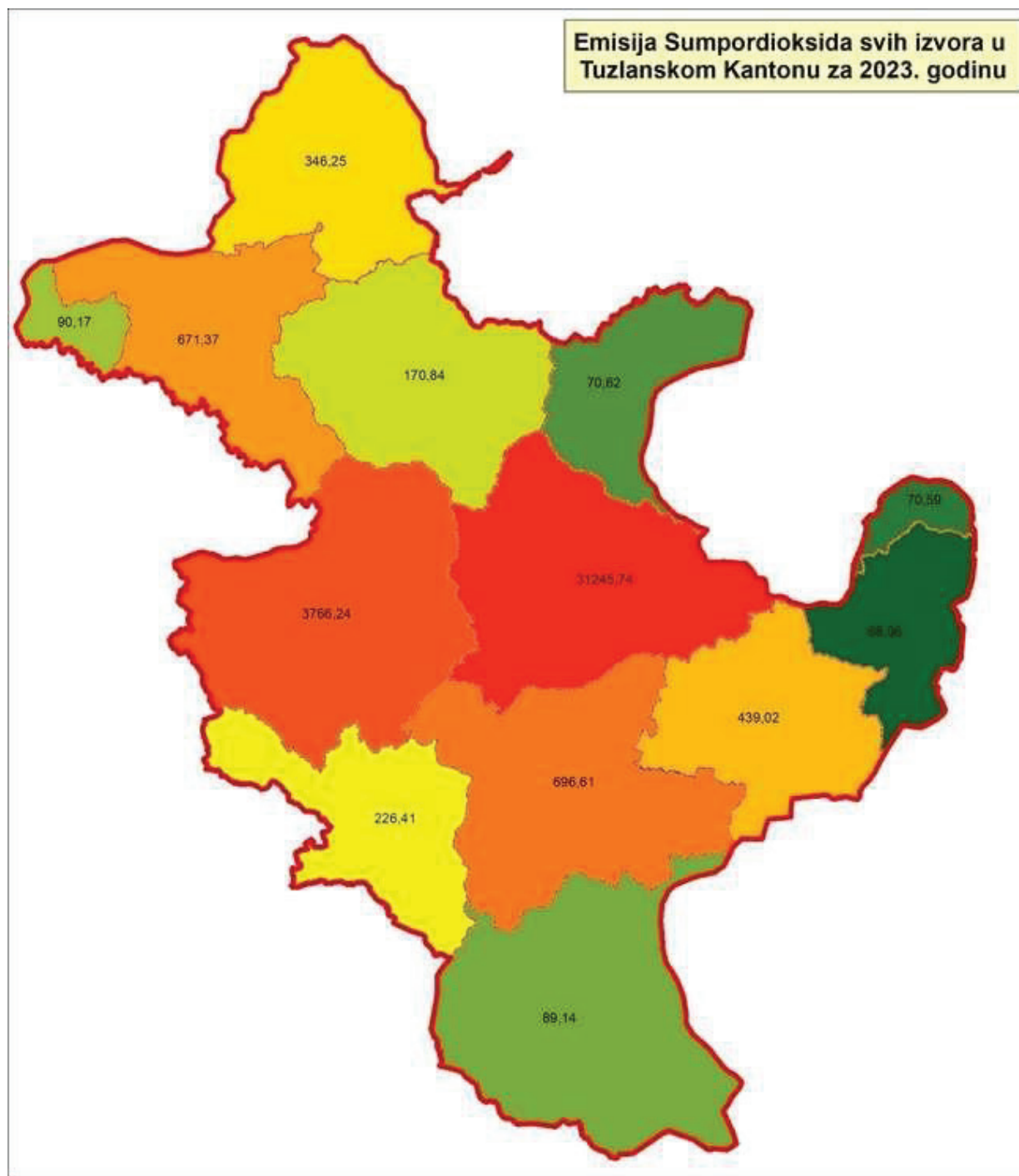
Granica Kantona
Granica općina

PM10

Teočak
Doboj Istok
Sapna
Čelić

Gradac
Kalesija
Kladanj
Živinice
Banovići

Srebrenik
Gračanica
Lukavac
Tuzla

Registar emisija u zrak TK 2023

0 2,25 4,5 9 13,5 18 km

Legenda

Granica Kantona

Granica općina

SO₂

Sapna

Teočak

Čelić

Kladanj

Doboj Istok

Srebrenik

Banovići

Gradačac

Kalesija

Gračanica

Živinice

Lukavac

Tuzla

ЗАВОД ЗДРАВСТВЕНОГ ОСИГУРАЊА ТУЗЛАНСКОГ КАНТОНА

538

На основу члана 103. Закона о здравственом осигурању ("Службене новине Федерације БиХ", бр. 30/97, 7/02, 70/08, 48/11, 36/18 и 61/22), чланова 6., 37. и 38. Закона о буџетима у Федерацији БиХ ("Службене новине Федерације БиХ", бр. 102/13, 9/14, 13/14, 8/15, 91/15, 102/15, 104/16, 5/18, 11/19, 99/19, 25а/22 и 7/25), члана 17. став 1. алинеја 4. Закона о Заводу здравственог осигурања Тузланског кантона ("Службене новине Тузланског кантона", бр. 14/99, 15/13, 17/15 и 14/16) и Сагласности Министарства здравства Тузланског кантона број:13/1-33-14576/25 од 12.05.2025. године, Управни одбор на IV редовној сједници, одржаној 13.05.2025. године, донио је На основу члана 103. Закона о здравственом осигурању ("Службене новине Федерације БиХ", бр. 30/97, 7/02, 70/08, 48/11, 36/18 и 61/22), чланова 6., 37. и 38. Закона о буџетима у Федерацији БиХ ("Службене новине Федерације БиХ", бр. 102/13, 9/14, 13/14, 8/15, 91/15, 102/15, 104/16, 5/18, 11/19, 99/19, 25а/22 и 7/25), члана 17. став 1. алинеја 4. Закона о Заводу здравственог осигурања Тузланског кантона ("Службене новине Тузланског кантона", бр. 14/99, 15/13, 17/15 и 14/16) и Сагласности Министарства здравства Тузланског кантона број:13/1-33-14576/25 од 12.05.2025. године, Управни одбор на IV редовној сједници, одржаној 13.05.2025. године, донио је

Измјене и допуне Финансијског плана Завода здравственог осигурања Тузланског кантона за 2025. годину

I ОПШТИ ДИО

Члан 1.

Овим Измјенама и допунама Финансијског плана утврђује се обим прихода и расхода изванбуџетског фонда здравственог осигурања за 2025. годину, и то:

УКУПНА СРЕДСТВА	410.503.448 KM
РАСХОДИ И КАПИТАЛНИ ИЗДАЦИ	410.503.448 KM
РАЗЛИКА	0 KM

Члан 2.

Укупна средства и расходи и капитални издаци утврђују се у билансу прихода и расхода за 2025. годину како слиједи:

I УКУПНА СРЕДСТВА

Редни број	Економски код	О П И С	Ребаланс I*	Ребаланс II	Индекс (4/3)	Структура %	
						3	4
0	1	2	3	4	5	6	7
I		УКУПНА СРЕДСТВА (II+IV)	403.897.462	410.503.448	101,64	100	100
II	700000	ПРИХОДИ (III+IV)	393.897.462	393.897.462	100	97,52	95,95
III	710000	ПРИХОДИ ОД ПОРЕЗА	391.676.462	391.676.462	100	96,97	95,41
1	712100	Доприноси за социјалну заштиту (здравствено осигурање)	391.676.462	391.676.462	100	96,97	95,41
1.1.	712111	Доприноси здравственог осигурања	370.637.082	370.637.082	100	91,77	90,29
1.1.1.	7121111	Доприноси за здравствено осигурање из плаћа и на плаће	361.468.275	361.468.275	100	89,5	88,05
1.1.2.	7121112	Доприноси за здравствено осигурање за кориснике пензија	9.168.807	9.168.807	100	2,27	2,23
1.2.	712116	Доприноси за здравствено осигурање из примитака од друге самосталне дјелатности и повремених сталног рада	2.100.000	2.100.000	100	0,52	0,51
1.3.	712130	самозапослених или незапослених	9.150.302	9.150.302	100	2,27	2,23
1.3.1.	712133	Допринос за здравствено осигурање који за незапослене особе плаћају кантоналне службе за запошљавање	6.406.757	6.406.757	100	1,59	1,56
1.3.2.	712134	Допринос за здравствено осигурање лицима којима је признат избјеглички статус	265.373	265.373	100	0,07	0,06
1.3.3.	712135	Доприноси за здравствено осигурање које плаћају надлежни органи за особе које се налазе у статусу социјалне потребе	1.772.719	1.772.719	100	0,44	0,43
1.3.4.	712136	Допринос за здравствено осигурање за борце и чланове њихових породица чији обрачуни и уплату врше надлежни органи у складу са прописима	705.453	705.453	100	0,17	0,17
1.4.	712191	Доприноси здравственог осигурања радника на раду у иностранству	9.200.000	9.200.000	100	2,28	2,24
1.5.	712193	Доприноси за здравствено осигурање личним средствима (добровољно осигурање)	589.078	589.078	100	0,15	0,14
IV	720000	НЕПОРЕЗНИ ПРИХОДИ	2.221.000	2.221.000	100	0,55	0,54
2	721000	Приходи од подузетничких активности и имовине и приходи од позитивних курсних разлика	640	640	100	0,16	0,16
2.1.	721200	Остали приходи од имовине	640	640	100	0,16	0,16
2.1.1.	721210	Остали приходи од финансијске и нематеријалне имовине	640	640	100	0,16	0,16
2.1.1.1.	721211	Приходи од камата за депозите у банци	20	20	100	0	0
2.1.1.2.	721215	Приходи по основу камата на инвестирање средстава	620	620	100	0,15	0,15
3	722000	Накнаде и таксе и приходи од пружања јавних услуга	1.581.000	1.581.000	100	0,39	0,39
3.1.	722600	Приходи од пружања јавних услуга	1.561.000	1.561.000	100	0,39	0,38
3.1.1.	722611	Приходи од пружања услуга грађанима	600	600	100	0,15	0,15
3.1.1.1.	7226111	Приходи од премије осигурања	500	500	100	0,12	0,12
3.1.1.2.	7226113	Приходи од образаца за физичка лица	40	40	100	0,01	0,01
3.1.1.3.	7226114	Приходи од партиципације	10	10	100	0	0
3.1.1.4.	7226115	Приходи од издавања/реиздавања електронских легитимација	50	50	100	0,01	0,01
3.1.2.	722612	Приходи од пружања услуга правним лицима (обрасци за правна лица)	1	1	100	0	0
3.1.3.	722613	Приходи од пружања услуга другима	960	960	100	0,24	0,23
3.1.3.1.	7226132	Приходи од ино осигурања (стварни трошак)	200	200	100	0,05	0,05
3.1.3.2.	7226133	Приходи од наплате осигурања (штете)	750	750	100	0,19	0,18
3.1.3.3.	7226135	Остали властити приходи	10	10	100	0	0
3.2.	722700	Непланиране уплате - приходи	20	20	100	0	0
V	5	АНГАЖОВАНА СРЕДСТВА РЕЗЕРВЕ ИЗ РАНИЈЕГ ПЕРИОДА	10.000.000	16.605.986	166,06	2,48	4,05

* Финансијски план Завода здравственог осигурања ТК ("Службене новине Тузланског кантона", број: 16/24 и 5/25)

II РАСХОДИ И КАПИТАЛНИ ИЗДАЦИ

Редни број	Економски код	О П И С	Ребаланс I*	Ребаланс II	Индекс (4/3)	Износи у КМ	
						Структура %	
						3	4
I		РАСХОДИ И КАПИТАЛНИ ИЗДАЦИ (II+III+IV)	403.897.462	410.503.448	101,64	100	100
II	610 000	ТЕКУЋИ РАСХОДИ (1+2+3+4)	398.901.482	405.882.468	101,75	98,76	98,87
1	611 000	Плаће и накнаде трошкова запослених	7.374.354	7.414.340	100,54	1,83	1,81
1.1.	611 100	Бруто плате и накнаде плата	6.143.935	6.143.935	100	1,52	1,5
1.2.	611 200	Накнаде трошкова запослених	1.230.419	1.270.405	103,25	0,3	0,31
2	612 000	Доприноси послодавца и остали доприноси	665.236	665,236	100	0,16	0,16
3	613 000	Издаци за материјал, ситни инвентар и услуге	363.281.892	366.012.892	100,75	89,94	89,16
3.1.	613 100	Путни трошкови	18,8	18,8	100	0	0
3.2.	613 200	Издаци за енергију	150	150	100	0,04	0,04
3.3.	613 300	Издаци за комуникацију и комуналне услуге	239	239	100	0,06	0,06
3.4.	613 400	Набавка материјала и ситног инвентара	59.461.000	59.461.000	100	14,72	14,48
3.4.1.	613 410	Административни материјал и ситан инвентар	98	98	100	0,02	0,02
3.4.2.	613 421	Лијекови	59.347.500	59.347.500	100	14,69	14,46
3.4.3.	613 430	Образовни материјал	7	7	100	0	0
3.4.4.	613 480	Остали материјал посебне намене	8,5	8,5	100	0	0
3.5.	613 500	Издаци за услуге превоза и горива	22,5	22,5	100	0,01	0,01
3.6.	613 600	Унајмљивање имовине, опреме и нематеријалне имовине	45	45	100	0,01	0,01
3.7.	613 700	Издаци за текуће одржавање	149	178	118,12	0,04	0,04
3.8.	613 800	Издаци осигурања, банковних услуга и услуга платног промета	19,5	19,5	100	0	0
3.9.	613 900	Уговорене и друге посебне услуге	303.177.092	305.881.092	100,89	75,06	74,51
3.9.1.	613 910	Издаци за информисање	47	47	100	0,01	0,01
3.9.2.	613 920	Услуге за стручно образовање	11	11	100	0	0
3.9.3.	613 930	Стручне услуге	2.518.500	2.537.500	100,75	0,62	0,62
3.9.4.	613 940	Медицинске и лабораторијске услуге	300.175.530	302.810.530	100,88	74,32	73,77
3.9.4.1.	613 941	Примарна општа здравствена заштита	62.069.717	62.119.717	100,08	15,37	15,13
3.9.4.1.1.	613 941	Примарна општа здравствена заштита	61.714.717	61.714.717	100	15,28	15,03
3.9.4.1.2.	613 9415	Лијечење ван Кантона примарног нивоа	300	350	116,67	0,07	0,09
3.9.4.1.3.	613 9416	Услуге лијечења на основу Здравственог листа примарног нивоа	5	5	100	0	0
3.9.4.1.4.	613 9419	Остали расходи примарне здравствене заштите	50	50	100	0,01	0,01
3.9.4.2.	613 942	Породична медицина	50.939.499	50.939.499	100	12,61	12,41
3.9.4.3.	613 943	Консултативно - специјалистичка здравствена заштита ванболничког и болничког нивоа	75.568.425	76.618.425	101,39	18,71	18,66
3.9.4.3.1.	613 9431	Консултативно - спец. здрав. заштита ванболничког нивоа	12.572.332	12.572.332	100	3,11	3,06
3.9.4.3.2.	613 9432	Консултативно - спец. здрав. заштита болничког нивоа	54.131.093	54.131.093	100	13,4	13,19
3.9.4.3.3.	613 9433	Болничка и ванболничка дијагностика	7.700.000	8.700.000	112,99	1,91	2,12
3.9.4.3.4.	613 9435	Услуге лијечења ван Кантона консултативно-спец. нивоа	10	10	100	0	0
3.9.4.3.5.	613 9436	Услуге лијечења на основу Здравственог листа консултативно-специјалистичког нивоа	5	5	100	0	0
3.9.4.3.6.	613 9437	Дефицитарне услуге консултативно-специјалистичког нивоа	1.150.000	1.200.000	104,35	0,28	0,29
3.9.4.4.	613 944	Фармацеутске услуге	6.700.000	6.700.000	100	1,66	1,63
3.9.4.5.	613 945	Болничка здравствена заштита секундарног нивоа	60.250.096	60.445.096	100,32	14,92	14,72
3.9.4.5.1.	613 945	Болничка здравствена заштита секундарног нивоа	60.075.096	60.075.096	100	14,87	14,63
3.9.4.5.2.	613 9455	Услуге лијечења ван Кантона секундарног нивоа	150	150	100	0,04	0,04
3.9.4.5.3.	613 9456	Услуге лијечења на основу Здравственог листа секундарног нивоа	20	20	100	0	0
3.9.4.5.4.	613 9457	Дефицитарне услуге секундарног нивоа	5	200		0	0,05
3.9.4.6.	613 946	Болничка здравствена заштита терцијарног нивоа	31.123.459	31.263.459	100,45	7,71	7,62
3.9.4.6.1.	613 946	Болничка здравствена заштита терцијарног нивоа	30.758.459	30.758.459	100	7,62	7,49
3.9.4.6.2.	613 9465	Услуге лијечења ван Кантона терцијарног нивоа	300	300	100	0,07	0,07
3.9.4.6.3.	613 9466	Услуге лијечења на основу Здравственог листа терцијарног нивоа	20	20	100	0	0
3.9.4.6.4.	613 9467	Дефицитарне услуге терцијарног нивоа	45	185	411,11	0,01	0,05
3.9.4.7.	613 947	Јавно здравствена дјелатност	4.504.334	4.504.334	100	1,12	1,1
3.9.4.8.	613 948	Лијечење у иностранству	720	1.720.000	238,89	0,18	0,42
3.9.4.9.	613 949	Издаци по основу остваривања права осигураних лица за ортопедска и друга медицинска помагала	8.300.000	8.500.000	102,41	2,05	2,07
3.9.5.	613 960	Затезне камате и трошкови спора	60	110	183,33	0,01	0,03
3.9.6.	613 970	Издаци по основу других самосталних дјелатности и повремених самосталног рада	178	178	100	0,04	0,04
3.9.7.	613 980	Издаци за порезе и доприносе на доходак од друге самосталне дјелатности и повремених самосталног рада	54,062	54,062	100	0,01	0,01
3.9.8.	613 990	Остале неспоменуте услуге и даубине	133	133	100	0,03	0,03
4	614 000	Текући трансфери и други текући расходи	27.580.000	31.790.000	115,26	6,83	7,74
4.1.	614 175	Остали трансфери за здравство - трансфери здравственим институцијама	2.650.000	4.150.000	156,6	0,66	1,01
4.2.	614 1752	Остали трансфери за здравство - програм скрининга	130	230	176,92	0,03	0,06
4.3.	614 1753	Програм суфинансирања трошкова хемодијализе	2.750.000	2.850.000	103,64	0,68	0,69
4.4.	614 175	Програм суфинансирања трошкова АБА терапије	0	100		0	0,02
4.5.	614 251	Накнаде плаћа због привремене спријечености за рад на терет здравственог осигурања	21.450.000	23.150.000	107,93	5,31	5,64
4.6.	614 252	Накнада путних трошкова и дневница због остваривања здравствене заштите	300	300	100	0,07	0,07
4.7.	614 2591	Остали трансфери појед. на подручју здр.осиг. - постопер.рехаб. лица са уграђеним кохлеарним имплантатима	50	50	100	0,01	0,01
4.8.	614 2594	Остали трансфери појед. на подручју здр.осиг. - финансирање здравствене заштите зуба у општој анестезији	100	100	100	0,02	0,02
4.9.	614 259	Остали трансфери појед. на подручју здр.осиг. - суфинансирање трошкова неинвазивних пренаталних тестова	0	500		0	0,12
4.10.	614 817	Извршење судских пресуда и рјешења о извршењу	50	260	520	0,01	0,06
4.11.	614 811	Поврат више или погрешно уплаћених средстава	100	100	100	0,02	0,02
III	820 000	КАПИТАЛНИ ИЗДАЦИ	3.695.980	4.320.980	116,91	0,92	1,05
5	821 000	Издаци за набавку сталних средстава	3.695.980	4.320.980	116,91	0,92	1,05
5.1.	821 300	Набавка опреме	1.005.000	1.629.000	162,09	0,25	0,4
5.2.	821 500	Набавка сталних средстава у облику права	2.570.980	2.570.980	100	0,64	0,63
5.3.	821 600	Реконструкција и инвестиционо одржавање	120	121	100,83	0,03	0,03
IV	600 000	Текућа резерва	1.300.000	300	23,08	0,32	0,07

* Финансијски план Завода здравственог осигурања ТК ("Службене новине Тузланског кантона", бр. 16/24 и 5/25)

	на дан 31.12.2024.	план 2025
Број запослених	169	175

Члан 3.

Саставни дио Измјена и допуна Финансијског плана Завода здравственог осигурања Тузланског кантона за 2025. годину су Измјене и допуне Оперативних програма здравствене заштите и здравственог осигурања за 2025. годину.

Члан 4.

Средства здравственог осигурања остварују се уплатом доприноса за обавезно здравствено осигурање у складу са Законом о доприносима ("Службене новине Федерације БиХ", бр. 35/98, 54/00, 16/01, 37/01, 1/02, 17/06, 14/08, 91/15, 104/16, 34/18, 99/19, 4/21, 6/23 и 33/25), Правилником о начину обрачунавања и уплате доприноса ("Службене новине Федерације БиХ", бр. 64/08, 81/08, 98/15, 6/17, 38/17, 39/18, 12/21 и 19/23) и Одлуком о основицама и стопама и начину обрачуна и уплате доприноса за обавезно здравствено осигурање ("Службене новине Тузланског кантона", број: 14/22).

Члан 5.

Завод здравственог осигурања Тузланског кантона, као носилац изванбуџетског фонда проводи извршење овог плана остварујући функције прикупљања и трошења средстава, укључујући и прописане поступке контроле, евидентирања и извјештавања.

Члан 6.

Планирана средства утврђена овим Измјенама и допунама Финансијског плана ће се распоређивати према намјенама сразмјерно оствареним приходима у периоду у којем се распоређују, уз могућност прерасподјеле утврђених средстава између појединих ставки издатака као посљедице промјена здравственог стања и стварних потреба становништва, о чему одлуку доноси орган управљања.

Члан 7.

За расходе за које нису предвиђена средства или су предвиђена у недовољном износу, уколико се укаже неодложна потреба, предвиђена је текућа резерва. Распоред средстава текуће резерве по утврђеном приједлогу, одобрава орган управљања.

Члан 8.

У складу са чланом 9. став 2. Закона о Заводу здравственог осигурања Тузланског кантона и чланом 89. Закона о здравственом осигурању, средства из Буџета Кантона, која се дозначе на рачун Завода здравственог осигурања Тузланског кантона, распоредиће се по намјенама, а у складу са Законом.

Члан 9.

Измјене и допуне Финансијског плана, након што Скупштина Тузланског кантона да сагласност, примјењиваће се за 2025. годину.

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
Федерација Босне и Херцеговине
ТУЗЛАНСКИ КАНТОН
Завод здравственог осигурања

Број: 01-04-1-745-10/25
Тузла, 13.05.2025. године

ПРЕДСЈЕДНИК УПРАВНОГ
ОДБОРА

др. Мухамед Османовић, с.р.

SLUŽBENE NOVINE TUZLANSKOG KANTONA

GODINA 32 • TUZLA, PETAK, 6. JUNI 2025. GODINE • BROJ 9

OGLASNI DIO

Oglasi se objavljuju na jeziku i pismu kako je dostavljeno Službi Skupštine Tuzlanskog kantona za objavu

UPIS U REGISTAR UDRUŽENJA

O G L A S

Na osnovu rješenja Ministarstva pravosuđa i uprave Tuzlanskog kantona, broj: UP1-06/1-04-013868/25 od 16.04.2025. godine, u Registar udruženja Tuzlanskog kantona, u knjigu I, pod rednim brojem 25/25, dana 16.04.2025. godine, upisano je udruženje:

Odbojkaški klub „Banovići“.

Skraćeni naziv je: OK „Banovići“.

Sjedište Udruženja je: Ulica Alije Izetbegovića 110, Banovići.

Osnovni sadržaj djelatnosti Udruženja je:

1. Razvoj i promocija sporta
2. Učestvovanje u sportskim takmičenjima u zemlji i inostranstvu
3. Organizacija sportskih treninga, priredbi i takmičenja
4. Okupljanje, sportska obuka i odgoj sportista, naročito mladih, radi bavljenja sportom
5. Razvoj i unapređenje odbojke za muškarce i žene
6. Organizovanje sportskih takmičenja u odbojci za žene i muškarce kao i takmičenja u odbojci na pijesku
7. Aktiviranje mladih sportista u oblasti odbojke i odbojke na pijesku
8. Organizacija i pomoć u izgradnji sportskih terena za odbojku na pijesku kao i drugih sportskih terena za bavljenje sportom
9. Održavanje i organizovanje sportskih treninga iz oblasti fitnesa, bodybilinga i kondicionih treninga
10. Učestvovanje u raznim vidovima edukacije sportista iz različitih vrsta sportova kako u zemlji tako i u inostranstvu
11. Učestvovanje u svim drugim aktivnostima koje za cilj imaju održavanje zdravog života, humanitarnim, ekološkim i drugim aktivnostima
12. Bavljenje svim ostalim sportskim aktivnostima za koje rukovodstvo i članovi udruženja procijene da su interesu sportskog razvoja mladih i usavršavanja u određenim sportskim aktivnostima u skladu sa zakonom
13. Organizovanje zabavnih i kulturnih manifestacija kao prateće djelatnosti prilikom održavanja sportskih priredbi/manifestacija.

Udruženje zastupa i predstavlja: Imamović Samir, predsjednik Udruženja i Bečić Admir, sekretar Udruženja.

Udruženje će djelovati na području: Tuzlanskog kantona.

Danom upisa u Registar Odbojkaški klub „Banovići“ stiče svojstvo pravnog lica.

181

O G L A S

Na osnovu rješenja Ministarstva pravosuđa i uprave Tuzlanskog kantona, broj: UP1-06/1-04-012054/25 od 05.05.2025. godine, u Registar udruženja Tuzlanskog kantona, u knjigu I, pod rednim brojem 32/25, dana 05.05.2025. godine, upisano je udruženje:

Udruženje građana „Gradina-Podgrad“ Čojluk.

Skraćeni naziv je: UG „Gradina-Podgrad“ Čojluk.

Sjedište Udruženja je: Čojluk bb, Grad Srebrenik.

Osnovni sadržaj djelatnosti Udruženja je:

1. Organizovanje akcija i pošumljavanja i zaštite zelenih površina
2. Učešće u edukaciji građana o ekološkim temama i održivom razvoju
3. Učešće u projektima zaštite rijeka, jezera i drugih vodnih resursa
4. Promovisanje upotrebe obnovljivih izvora energije i smanjenja otpada
5. Učešće u organizovanim eko-kampanjama i volontiranju za čišćenje prirodnih lokacija
6. Učešće u organizovanim aktivnostima na zaštiti i obnovi kulturnih i historijskih spomenika
7. Povezivanje sa stručnjacima iz oblasti konzervacije i restauracije
8. Učešće u radionicama, predavanjima i izložbama promovisanja kulturne baštine
9. Saradnja sa muzejima, institucijama kulture i lokalnim zajednicama
10. Učestvovanje u aktivnostima na uređenju izletišta i parkova
11. Organizovanje manifestacija i događaja za promociju prirodnih ljepota i kulturne baštine
12. Učestvovanje u izradi strategija razvoja ekološkog i kulturnog turizma
13. Učešće na seminarima, predavanjima i radionicama o zaštiti prirode i kulturne baštine
14. Učešće u izdavanju publikacija, brošura i promotivnog materijala u skladu sa zakonom
15. Saradnja sa mladima i školama kroz eko-sekcije i kulturne radionice

16. Pružanje podrške u organizovanju kulturnih događaja, ekskurzija, humanitarnih akcija, radionica, druženja i svake druge saradnje sa domaćim i inostranim udruženjima koja imaju jednake ili srodne ciljeve rada

17. Razmjena informacija i iskustava sa vladinim i nevladinim sektorom u oblastima od zajedničkog interesa

18. Učešće u organizovanju akcija i realizovanju projekata u cilju pomoći žrtvama prirodnih katastrofa i ratnih sukoba, u skladu sa zakonom.

Udruženje zastupa i predstavlja: Džombić Elvir, predsjednik Udruženja.

Udruženje će djelovati na području: Tuzlanskog kantona.

Danom upisa u Registar Udruženje građana „Gradina- Podgrad“ Čojluk stiče svojstvo pravnog lica.

182

O G L A S

Na osnovu rješenja Ministarstva pravosuđa i uprave Tuzlanskog kantona, broj: UP1-06/1-04-007327/25 od 06.05.2025. godine, u Registar udruženja Tuzlanskog kantona, u knjigu I, pod rednim brojem 34/25, dana 06.05.2025. godine, upisano je udruženje:

Kulturno-umjetničko društvo „GRADINA“ Soko.

Skraćeni naziv je: KUD „GRADINA“ Soko.

Sjedište Udruženja je: Soko, Centar b.b., Gračanica.

Osnovni sadržaj djelatnosti Udruženja je:

1. Zalaganje za očuvanje izvornog i reproduktivnog folklora, horske, vokalne i instrumentalne muzike, te ostalih folklornih i etnografskih sadržaja i u skladu sa zakonom koji regulišu pomenutu oblast

2. Okupljanje omladine i ostalih građana u cilju unapređenja i razvijanja kulturno-umjetničkog amaterizma kojim se njeguje baština

3. Promocija i afirmacija kulturne baštine kroz izvođenje koncerata i nastupa svih sekcija udruženja

4. Osposobljavanje stručnih kadrova i njihovo angažovanje, a sve u cilju njegovanja kulturno umjetničke baštine grada Gračanica i BiH

5. Razvoj i unapređenje odnosa sa srodnim i drugim udruženjima u zemlji i inozemstvu

6. Organiziranje kulturnih događaja, neformalnih radionica, neformalnih predavanja kojima se promovišu ciljevi udruženja

7. Uticanje na stvaranje boljih uslova za osobe sa poteškoćama, za osobe treće životne dobi, za djecu i mlade, u skladu sa zakonom koji regulišu pomenutu oblast.

Udruženje zastupa i predstavlja: Selma Husejnović, predsjednica Udruženja i Ajka Hasić, dopredsjednica Udruženja.

Udruženje će djelovati na području: Tuzlanskog kantona.

Danom upisa u Registar Kulturno-umjetničko društvo „GRADINA“ Soko stiče svojstvo pravnog lica.

183

O G L A S

Na osnovu rješenja Ministarstva pravosuđa i uprave Tuzlanskog kantona, broj: UP1-06/1-04-002520/25 od 06.05.2025. godine, u Registar udruženja Tuzlanskog kantona, u knjigu I, pod rednim brojem 35/25, dana 06.05.2025. godine, upisano je udruženje:

Udruženje žena „Amber“.

Skraćeni naziv je: „UA“.

Sjedište Udruženja je: Srebrenik, Luka bb.

Osnovni sadržaj djelatnosti Udruženja je:

1. Promocija i afirmacija kulturne i prirodne baštine kroz razne događaje, organiziranje edukativnih neformalnih radionica i akcija u cilju zaštite životne sredine

2. Okupljanje ženskih osoba, različitih godina, zanimanja i statusa sa ciljem njihovog ekonomskog i sociološkog osnaživanja organizovanjem neformalnih edukacija

3. Organiziranje kulturnih događaja, turističkih putovanja, te sve vrste druženja samo za članove udruženja, kojima se promovišu ciljevi udruženja

4. Organizovanje humanitarnih akcija i humanitarne pomoći onima kojima je ta pomoć potrebna u skladu sa zakonom koji regulišu tu oblast

5. Zalaganje za realizaciju projekata u cilju samozapošljavanja i zapošljavanja nezaposlenih žena i poboljšanja materijalnog statusa kategorija slabijeg životnog standarda (domaćice, penzionerke, studentice) kao i afirmacija žena poduzetnica u svim oblastima

6. Promocija i afirmacija ženskih prava, kulturnih i društvenih vrijednosti

7. Učešće u organizovanju kampanje u svrhu afirmacije porodice (afirmisanje majčinstva, olakšice za mlade bračne parove, olakšice za porodice sa više djece, samohrane majke)

8. Saradnja sa istim ili sličnim udruženjima u zemlji i inostranstvu.

Udruženje zastupa i predstavlja: Avdić Selma, predsjednica Udruženja.

Udruženje će djelovati na području: Tuzlanskog kantona.

Danom upisa u Registar Udruženje žena „Amber“ stiče svojstvo pravnog lica.

184

O G L A S

Na osnovu rješenja Ministarstva pravosuđa i uprave Tuzlanskog kantona, broj: UP1-06/1-04-016858/25 od 07.05.2025. godine, u Registar udruženja Tuzlanskog kantona, u knjigu I, pod rednim brojem 36/25, dana 07.05.2025. godine, upisano je udruženje:

Udruženje – Quad klub „BUKINJE“.

Skraćeni naziv je: Quad klub „BUKINJE“.

Sjedište Udruženja je: Tuzla, Ul. Bukinjska br. 224.

Osnovni sadržaj djelatnosti Udruženja je:

1. Okupljanje takmičara u moto sportu, sa težištem na quad sport, radi ostvarivanja ličnih i zajedničkih potreba i interesa svih oblika moto sporta

2. Atraktivnim programom okupljanja u članstvo vlasnike i vozače quad motora

3. Organiziranje svih oblika moto takmičenja - utrka (auto, moto, karting, quad sport, oldtajmeri, off road i vožnja po šumskim terenima)

4. Razvija i njeguje međusobnu solidarnost i uzajamnost članova Kluba i ostalih sudionika u prometu

5. Osigurava ostvarivanje članskih prava članovima, zastupa interese članova kao i potrošača prometa i moto turizma

6. Ostvaruje saradnju sa državnim organima, privrednim organizacijama i drugim udruženjima na planu širenja prometno-tehničke kulture i preventive u saobraćaju

7. Organizuje razne prometno-tehničke i prometno-vaspitne manifestacije takmičenja, posebno kod omladine, u skladu sa zakonom

8. Podstiče unapređenje i razvoj moto sporta i moto turizma za članove

9. Organizuje sve vrste moto takmičenja, u skladu sa zakonom

10. Organizovanje kulturno-umjetničkih, zabavnih i animacijskih programa (takmičenja, party moto klubova, koncerti, izložbe), za članove, u skladu sa zakonom

11. Organizovanje sportske rekreacije i rekreativnih aktivnosti za članove udruženja, u skladu sa zakonom

12. Organizovanje raznih radnih i ekoloških akcija i uticanje na podizanje ekološke svijesti građana.

Udruženje zastupa i predstavlja: Hasić Mirnad, predsjednik Udruženja.

Udruženje će djelovati na području: Tuzlanskog kantona.

Danom upisa u Registar Udruženje – Quad klub „BUKINJE” stiče svojstvo pravnog lica.

185

O G L A S

Na osnovu rješenja Ministarstva pravosuđa i uprave Tuzlanskog kantona, broj: UP1-06/1-04-014891/25 od 14.05.2025. godine, u Registar udruženja Tuzlanskog kantona, u knjigu I, pod rednim brojem 37/25, dana 14.05.2025. godine, upisano je udruženje:

Udruženje mladih „PUNKT”.

Skraćeni naziv je: „PUNKT”.

Sjedište Udruženja je: Lukavac, Ul. Vase Pelagića 9.

Osnovni sadržaj djelatnosti Udruženja je:

1. Razmjena informacija, iskustava i primjera dobre prakse
2. Neformalno obrazovanje, odgoj, edukacija i informisanje mladih

3. Doprinos razvoju kulture, umjetnosti, odgoja, neformalnog obrazovanja

4. Poticanje mladih na aktivno sudjelovanje u razvoju demokratskog društva kroz realizaciju različitih akcija, projekata, aktivnosti i programa za mlade

5. Primjena Zakona o mladima Federacije Bosne i Hercegovine kroz promociju Zakona, informisanje mladih o pravima i obavezama mladih u skladu sa Zakonom, te poticanje

donosioca odluka na primjenu Zakona o mladima Federacije Bosne i Hercegovine

6. Primjenu Zakona o kulturi i Zakona o pozorišnoj djelatnosti Tuzlanskog kantona kroz osmišljavanje, pokretanje, produkciju kulturno-umjetničkih projekata i stvaralaštva te razvoj kulturnog menadžmenta i liderstva mladih u umjetnosti i kulturi.

Udruženje zastupa i predstavlja: Emina Ćosić, predsjednica Udruženja i Mirza Mujagić, podpredsjednik Udruženja.

Udruženje će djelovati na području: Tuzlanskog kantona.

Danom upisa u Registar Udruženje mladih „PUNKT” stiče svojstvo pravnog lica.

186

O G L A S

Na osnovu rješenja Ministarstva pravosuđa i uprave Tuzlanskog kantona, broj: UP1-06/1-04-015493/25 od 14.05.2025. godine, u Registar udruženja građana, u knjigu I, pod rednim brojem 348 i knjigu II, pod rednim brojem 657, dana 14.05.2025. godine upisane su sljedeće promjene:

1. Razrješava se raniji član Upravnog odbora Jedinstvene organizacije boraca „Unija veterana” Tuzlanskog kantona: Ikanović Mirsad. Umjesto njega se imenuje novi član Upravnog odbora: Imamović Hariz, a i dalje ostaju članovi Upravnog odbora: Hidić Medžid, Šabanović Fuad, Beganović Mehmedalija, Skopljak Kemal, Šarac Mujo, Kuduzović Hasib, Mustajbegović Mustafa, Alić Sinan, Bajrić Novalija, Voloder Mersudin, Gurda Enes, Zulić Senaid, Beširović Munever, Memić Dževad, Turkić Fahrudin i Ibrahimović Sulejman.

187

O G L A S

Na osnovu rješenja Ministarstva pravosuđa i uprave Tuzlanskog kantona, broj: UP1-06/1-04-018361/25 od 12.05.2025. godine, u Registar udruženja građana Tuzlanskog kantona, u knjigu II, pod rednim brojem 863, dana 12.05.2025. godine upisana je sljedeća promjena:

1. Udruženje Ekološki pokret „EKO - ZELENI” Gradačac mijenja sjedište tako što je umjesto dosadašnjeg sjedišta u Gradačac, H. K. Gradašćevića, sada sjedište u Gradačac, Ul. Reufa Huseinagića 7.

188

O G L A S

Na osnovu rješenja Ministarstva pravosuđa i uprave Tuzlanskog kantona, broj: UP1-06/1-04-018728/25 od 16.05.2025. godine, u Registar udruženja građana Tuzlanskog kantona, u knjigu I, pod rednim brojem 76/23, dana 16.05.2025. godine, upisana je sljedeća promjena:

1. Udruženje građana „Tuzlanski akademski klub” vrši promjenu predsjednika Udruženja tako što se umjesto dosadašnjeg predsjednika Latifagić Sadika, imenuje

novoizabrani predsjednik Umihanić Bahrija.

2. Razrješavaju se raniji članovi Upravnog odbora: Latifagić Sadik, Kapetanović Izudin, Rifatbegović Adi, Nadarević Fadil i Divković Marko. Umjesto njih se imenuju novi članovi Upravnog odbora: Umihanić Bahrija, Bajrić Meho, Bratović Amra, Dukić Zlatko i Kovačević Zlatko, a i dalje ostaju članovi Upravnog odbora: Bešliagić Selim, Idrizović Kenan i Husanović Safet.

3. Udruženje građana „Tuzlanski akademski klub“ predstavlja i zastupa novoizabrani predsjednik Udruženja Umihanić Bahrija, umjesto dosadašnjeg predsjednika Latifagić Sadika.

189

O G L A S

Na osnovu rješenja Ministarstva pravosuđa i uprave Tuzlanskog kantona, broj: UP1-06/1-04-017655/25 od 16.05.2025. godine, u Registar udruženja građana Tuzlanskog kantona, u knjigu I, pod rednim brojem 329, dana 16.05.2025. godine upisana je sljedeća promjena:

1. ORGANIZACIJA PORODICA ŠEHIDA I POGINULIH BORACA OPĆINE ČELIĆ vrši promjenu predsjednika Skupštine tako što se umjesto dosadašnjeg predsjednika Žižić Aliabrahima, imenuje novoizabrani predsjednik Mehikić Jasminka.

2. Razrješavaju se raniji članovi Upravnog odbora ORGANIZACIJE PORODICA ŠEHIDA I POGINULIH BORACA OPĆINE ČELIĆ: Pečković Harnaga, Mujkić Šehida, Halilović Hajrudin i Sukanović Raza. Umjesto njih se imenuju novi članovi: Muslić Fatima, Zukić Suada i Smajić Besima, a i dalje ostaju članovi: Bislimi Dževid, Junuzović Suada, Slomić Ramiza, Okičić Nevresa, Horozović Amira i Hrustanović Medina.

3. Odobravaju se izmjene i dopune Statuta ORGANIZACIJE PORODICA ŠEHIDA I POGINULIH BORACA OPĆINE ČELIĆ shodno Odluci od 30.04.2025. godine.

190

O G L A S

Na osnovu rješenja Ministarstva pravosuđa i uprave Tuzlanskog kantona, broj: UP1-06/1-04-017508/25 od 16.05.2025. godine, u Registar udruženja građana Tuzlanskog kantona, u knjigu II, pod rednim brojem 235/19 od 16.05.2025. godine, upisana je sljedeća promjena:

Upisuje se prestanak rada Judo klub „KODOKAN“ iz LUKAVCA u Registar udruženja Tuzlanskog kantona, u knjigu II, pod rednim brojem 235/19.

Udruženje prestaje sa radom danom donošenja ovog rješenja.

191

O G L A S

Na osnovu rješenja Ministarstva pravosuđa i uprave Tuzlanskog kantona, broj: UP1-06/1-04-014925/25 od 09.05.2025. godine, u Registar udruženja građana Tuzlanskog kantona, u knjigu I, pod rednim brojem 281, dana 09.05.2025.

godine upisana je sljedeća promjena:

1. Studentsko vijeće Rudarsko-geološko-građevinskog fakulteta Tuzla vrši promjenu predsjednika Udruženja, tako što se umjesto dosadašnjeg predsjednika Duraković Selmira, imenuje novoizabrani predsjednik Hrustić Amina, i promjenu predsjednika Skupštine, tako što se umjesto dosadašnjeg predsjednika Mehić Imera, imenuje novoizabrani predsjednik Duraković Selmir.

2. Razrješavaju se raniji članovi Upravnog odbora: Duraković Selmir, Subašić Amila, Čelenka Ibrahim, Feukić Merdžana, Zajić Selvir, Fazlić Omer, Mešić Elma, Begić Adna, Hasić Elma i Faljić Adna. Umjesto njih se imenuju novi članovi Upravnog odbora: Hrustić Amina, Husić Nihad, Mitrović Saša, Junuzović Amina, Sakić Emina, Zahirović Hatidža, Bošnjak Avdija, Mehmedović Huso i Šahinović Hana.

3. Studentsko vijeće Rudarsko-geološko-građevinskog fakulteta Tuzla predstavlja i zastupa Hrustić Amina, novoizabrani predsjednik Udruženja, umjesto dosadašnjeg predsjednika Duraković Selmira.

192

O G L A S

Na osnovu rješenja Ministarstva pravosuđa i uprave Tuzlanskog kantona, broj: UP1-06/1-04-004201/25 od 7.3.2025. godine, u Registar udruženja građana Tuzlanskog kantona, u knjigu I, pod rednim brojem 196, dana 7.3.2025. godine upisana je sljedeća promjena:

1. Studentsko vijeće Mašinskog fakulteta u Tuzli vrši promjenu predsjednika Skupštine, tako što se umjesto dosadašnjeg predsjednika Hidić Anesa imenuje novoizabrani predsjednik Skupštine Imamović Faruk, promjenu predsjednika Udruženja, tako što se umjesto dosadašnjeg predsjednika Salihović Amela imenuje novoizabrani predsjednik Kulanić Kemal i promjenu potpredsjednika Studentskog vijeća tako što se umjesto dosadašnjeg potpredsjednika Burek Benjamina imenuje novoizabrani potpredsjednik Vilić Muharem.

2. Razrješavaju se raniji članovi Upravnog odbora Studentskog vijeća Mašinskog fakulteta u Tuzli: Amel Salihović, Benjamin Burek, Zerina Karić, Adnan Smajlović, Ajla Husić, Azemina Mujanović, Ajdin Brigić, Anesa Hidić i Ademir Omerčehajić. Umjesto njih se imenuju novi članovi Upravnog odbora: Kulanić Kemal, Vilić Muharem, Alić Elmedin, Smajlović Ema, Trumić Elvedin, Avdović Lejla, Mujić Amin, Softić Tarik i Pajazetović Sanjin.

3. Studentsko vijeće Mašinskog fakulteta u Tuzli predstavlja i zastupa Kulanić Kemal, novoizabrani predsjednik Udruženja, umjesto Salihović Amela dosadašnjeg predsjednika.

193

O G L A S

Na osnovu rješenja Ministarstva pravosuđa i uprave Tuzlanskog kantona, broj: UP1-06/1-04-014112/25 od 09.05.2025. godine, u Registar udruženja građana Tuzlanskog kantona, u knjigu I, pod rednim brojem 400, dana 09.05.2025. godine upisana je sljedeća promjena:

1. Udruženje traheotomiranih osoba vrši promjenu sjedišta Udruženja tako što je umjesto dosadašnjeg sjedišta u

Tuzla, Ul. Bosne Srebre do br. 51, sada novo sjedište: Tuzla, Ul. Trnovac bb (JZU Univerzitetski klinički centar Tuzla).

2. Udruženje traheotomiranih osoba imenuje sljedeće članove za Upravni odbor: Imamović Merima, Ušćuplić Sabrina i Trumić Edin.

3. Odobrava se izmjena i dopuna Statuta Udruženja traheotomiranih osoba shodno Odluci od 28.03.2025. godine.

194

O G L A S

Na osnovu rješenja Ministarstva pravosuđa i uprave Tuzlanskog kantona, broj: UP1-06/1-04-017879/25 od 09.05.2025. godine, u Registar udruženja građana Tuzlanskog kantona, u knjigu II, pod rednim brojem 794, dana 09.05.2025. godine upisana je sljedeća promjena:

1. Udruženje građana „KUP“ vrši promjenu predsjednika Udruženja i predsjednika Upravnog odbora, tako što se umjesto dosadašnjeg predsjednika Popović Edina, imenuje novoizabrani predsjednik Sijerčić Kapetanović Amila.

2. Razrješavaju se raniji članovi Upravnog odbora: Popović Edin, Ružić Danijel i Gavrilović Dušan. Umjesto njih se imenuju novi članovi Upravnog odbora: Sijerčić Kapetanović Amila, Ibrahim Maja i Antić Jasna.

3. Udruženje građana „KUP“ predstavlja i zastupa Sijerčić Kapetanović Amila, novoizabrani predsjednik Udruženja i predsjednik Upravnog odbora, umjesto dosadašnjeg predsjednika Popović Edina.

195

O G L A S

Na osnovu rješenja Ministarstva pravosuđa i uprave Tuzlanskog kantona, broj: UP1-06/1-04-008723/25 od 08.05.2025. godine, u Registar udruženja građana Tuzlanskog kantona, u knjigu II, pod rednim brojem 574, dana 08.05.2025. godine upisana je sljedeća promjena:

1. SPORTSKI SAVEZ LUKAVAC vrši promjenu predsjednika Upravnog odbora, tako što se umjesto dosadašnjeg predsjednika Murgić Amira imenuje novoizabrani predsjednik Muminović Fuad.

2. SPORTSKI SAVEZ LUKAVAC predstavlja i zastupa novoizabrani predsjednik Upravnog odbora Muminović Fuad, umjesto dosadašnjeg predsjednika Murgić Amira, te Crvenković Anto predsjednik Skupštine i Halilagić Mirsad sekretar Saveza.

3. Odobravaju se izmjene i dopune Statuta SPORTSKOG SAVEZA LUKAVAC shodno Odluci od 28.02.2025. godine.

196

O G L A S

Na osnovu rješenja Ministarstva pravosuđa i uprave Tuzlanskog kantona, broj: UP1-06/1-04-017741/25 od 08.05.2025. godine, u Registar udruženja Tuzlanskog kantona, u knjigu II, pod rednim brojem 263/19 od 08.05.2025. godine, upisana je sljedeća promjena:

Upisuje se prestanak rada CENTRA ZA UNAPREĐENJE OBRAZOVANJA, KULTURE I ZDRAVLJA „USPON“ TUZLA u Registar udruženja Tuzlanskog kantona, u knjigu II, pod rednim brojem 263/19.

Udruženje prestaje sa radom danom donošenja ovog rješenja.

197

O G L A S

Na osnovu rješenja Ministarstva pravosuđa i uprave Tuzlanskog kantona, broj: UP1-06/1-04-013607/25 od 07.05.2025. godine, u Registar udruženja građana Tuzlanskog kantona, u knjigu I, pod rednim brojem 33/13, dana 07.05.2025. godine upisana je sljedeća promjena:

1. „KLUB LAVOVA TUZLA - LIONS CLUB TUZLA“ vrši promjenu predsjednika Udruženja, tako što se umjesto dosadašnjeg predsjednika Mujezinović Sabine, imenuje novoizabrani predsjednik Čanić Izet, i promjenu dopredsjednika Udruženja, tako što se umjesto dosadašnjih dopredsjednika Alidžanović Zlatka, Junuzović Žunić Lejle i Hajdukov Sanje imenuju novoizabrani dopredsjednici Dervišević Rejhana, Šahinpašić Almira i Marušić Lidija.

2. „KLUB LAVOVA TUZLA - LIONS CLUB TUZLA“ predstavlja i zastupa novoizabrani predsjednik Udruženja Čanić Izet, umjesto dosadašnjeg predsjednika Mujezinović Sabine, te Dervišević Rejhana, Šahinpašić Almira i Marušić Lidija, novoizabrani dopredsjednici Udruženja umjesto dosadašnjih dopredsjednika Alidžanović Zlatka, Junuzović Žunić Lejle i Hajdukov Sanje.

198

O G L A S

Na osnovu rješenja Ministarstva pravosuđa i uprave Tuzlanskog kantona, broj: UP1-06/1-04-017697/25 od 07.05.2025. godine, u Registar udruženja Tuzlanskog kantona, u knjigu I, pod rednim brojem 31/21 od 07.05.2025. godine, upisana je sljedeća promjena:

Upisuje se prestanak rada Udruženja građana „Sretno djetinjstvo“ u Registar udruženja Tuzlanskog kantona, u knjigu I, pod rednim brojem 31/21.

Udruženje prestaje sa radom danom donošenja ovog rješenja.

199

O G L A S

Na osnovu rješenja Ministarstva pravosuđa i uprave Tuzlanskog kantona, broj: UP1-06/1-04-012459/25 od 28.04.2025. godine, u Registar udruženja građana Tuzlanskog kantona, u knjigu I, pod rednim brojem 284, dana 28.04.2025. godine upisana je sljedeća promjena:

1. Omladinski fudbalski klub „VIDA“ Vida I vrši promjenu predsjednika Upravnog odbora, tako što se umjesto dosadašnjeg predsjednika Mašić Rahmana imenuje novoizabrani

predsjednik Upravnog odbora Numanović Senad, koji je ujedno i predsjednik Kluba, i vrši promjenu dopredsjednika Udruženja, tako što se umjesto dosadašnjeg dopredsjednika Numanović Mirsada imenuje novoizabrani dopredsjednik Upravnog odbora Mašić Samir, koji je ujedno i dopredsjednik Kluba.

2. Razrješavaju se raniji članovi Upravnog odbora: Mašić Rahman, Halikanović Amel, Osmanović Nervez, Nunić Mirsad, Mašić Asim, Osmanović Salih, Huseinbašić Nermin i Hasanbašić Denis. Umjesto njih se imenuju novi članovi Upravnog odbora: Numanović Senad, Mašić Samir, Mašić Haris, Mašić Muhamed, Džidić Nedžad, Avdić Ferid, Mašić Mirnes i Osmanović Džemal, a i dalje ostaju članovi: Bijedić Mirel, Numanović Mirsad i Mrkonjić Sanel.

3. Omladinski fudbalski klub „VIDA“ Vida I predstavlja i zastupa novoizabrani predsjednik Kluba i predsjednik Upravnog odbora Numanović Senad, umjesto dosadašnjeg predsjednika Mašić Rahmana, i Mašić Samir, dopredsjednik Kluba i dopredsjednik Upravnog odbora, umjesto dosadašnjeg dopredsjednika Numanović Mirsada.

200

O G L A S

Na osnovu rješenja Ministarstva pravosuđa i uprave Tuzlanskog kantona, broj: UP1-06/1-04-010220/25 od 05.05.2025. godine, u Registar udruženja građana Tuzlanskog kantona u knjigu I, pod rednim brojem 191, dana 05.05.2025. godine upisana je sljedeća promjena:

1. Sportsko Ribolovno Društvo „KLEN“ Banovići vrši promjenu predsjednika Upravnog odbora, tako što se umjesto dosadašnjeg predsjednika Šehić Nedžada, imenuje novoizabrani predsjednik Karabašić Amir, i vrši promjenu sekretara udruženja, tako što se umjesto dosadašnjeg sekretara Peštalić Anela, imenuje novoizabrani sekretar Čolić Sead.

2. Razrješavaju se raniji članovi Upravnog odbora Sportskog Ribolovnog Društva „KLEN“ Banovići: Numanović Edin, Konaković Nermin i Kadrić Pašaga. Umjesto njih se imenuju novi članovi Upravnog odbora: Karabašić Amir, Jamaković Avdija, Nurković Zaim i Avdić Zikrija, a i dalje ostaju članovi Upravnog odbora: Šehić Nedžad, Đezić Muhamed i Bojić Admir. Sportsko Ribolovno Društvo „KLEN“ Banovići predstavlja i zastupa Karabašić Amir, novoizabrani predsjednik Upravnog odbora, umjesto dosadašnjeg predsjednika Šehić Nedžada i Čolić Sead, novoizabrani sekretar udruženja umjesto dosadašnjeg sekretara Peštalić Anela.

201

O G L A S

Na osnovu rješenja Ministarstva pravosuđa i uprave Tuzlanskog kantona, broj: UP1-06/1-04-017088/25 od 05.05.2025. godine, u Registar udruženja Tuzlanskog kantona, u knjigu I, pod rednim brojem 468/16 od 05.05.2025. godine, upisana je sljedeća promjena:

Upisuje se prestanak rada Udruženja „DJEČIJA KUĆA“ u Registar udruženja Tuzlanskog kantona, u knjigu I, pod rednim brojem 468/16.

Udruženje prestaje sa radom danom donošenja ovog rješenja.

202

OGLAS O POSTAVLJENJU PRIVREMENOG ZASTUPNIKA

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
TUZLANSKI KANTON
OPĆINSKI SUD U ŽIVINICAMA
Broj: 33 0 V 099817 24 V
Živinice, 16.05.2025. godine

OGLAS

„Općinski sud u Živinicama, sudija Adis Poljić, u pravnoj stvari predlagača JP Ceste Federacije BiH d.o.o. Sarajevo protiv protivnika predlagača 1. Ševke Gabeljića, sin Ramiza i 2. Emire Gabeljić, kći Ibri, nepoznatog prebivališta i boravišta, radi određivanja naknade za potpuno eksproprisane nekretnine postavio je privremenog zastupnika protivnicima predlagača Ševki Gabeljiću i Emiri Gabeljić, i to Džemal Bećarevića, advokata iz Sarajeva, koji će ih zastupati sve dok se protivnici predlagača ili punomoćnik ne pojave pred sudom, odnosno dok organ starateljstva ne obavijesti sud da je postavio staraoca“.

Sudija
Adis Poljić

203

**„Службене новине Тузланског кантона”
број: 9/2025**

САДРЖАЈ

СКУПШТИНА ТУЗЛАНСКОГ КАНТОНА

506. Одлука о давању сагласности на Измјене и допуне Финансијског плана Завода здравственог осигурања Тузланског кантона за 2025. годину, број: 01-02-285-3/25 од 28.05.2025. године 1051

ВЛАДА ТУЗЛАНСКОГ КАНТОНА

507. Одлука о измјенама и допунама Програма манифестација од интереса за Тузлански кантон за 2025. годину, број: 02/1-11-13590/25 од 13.05.2025. године 1051
508. Одлука о одобравању средстава са позиције „Текућа резерва” - потрошачка јединица 11050001, број: 02/1-11-12043/25 од 22.04.2025. године (Привредно друштво „МЕЛИМЕД” д.о.о. Градачац) 1052
509. Одлука о одобравању средстава са позиције „Текућа резерва” - потрошачка јединица 11050001, број: 02/1-11-12693/25 од 30.04.2025. године (Клуб борилачких вјештина „Flek Tom-Cat” Тузла) 1053
510. Одлука о одобравању средстава са позиције „Текућа резерва” - потрошачка јединица 11050001, број: 02/1-11-12695/25 од 30.04.2025. године (Спортски клуб инвалида сједеће одбојке „Синови Босне” Лукавац) 1053
511. Одлука о одобравању средстава са потрошачке јединице 22010001 Капитални трансфери јавним предузећима - ЈП Међународни аеродром Тузла, број: 02/1-11-13670/25 од 13.05.2025. године 1054
512. Одлука о условима, критеријима и поступку расподеле средстава за суфинансирање развоја и унапређење јавне туристичке инфраструктуре на подручју Тузланског кантона, број: 02/1-18-13495/25 од 13.05.2025. године 1054
513. Одлука о извршавању средстава по Уговору о дојели подршке из Буџета Федерације БиХ број: 09-11-6-2-10526-У-К3/24 од 23. децембра 2024. године, број: 02/1-11-13683/25 од 13.05.2025. године 1059
514. Рјешење о разрјешењу Школског одбора ЈУ Друга основна школа Сребреник, број: 02/1-30-16804/25 од 22.04.2025. године 1061
515. Рјешење о именовању привременог Школског одбора ЈУ Друга основна школа Сребреник, број: 02/1-30-16804-1/25 од 22.04.2025. године 1061

516. Програм о утврђивању услова, критерија и поступака за расподелу средстава Јавној здравственој установи Универзитетски клинички центар Тузла, Јавној здравственој установи Општа болница Грачаница и Црвеном крижу Тузланског кантона за организацију акција добровољног давалаштва крви на подручју Тузланског кантона за 2025. годину, број: 02/1-33-9504-1/25 од 29.04.2025. године 1061

**МИНИСТАРСТВО ФИНАНСИЈА
ТУЗЛАНСКОГ КАНТОНА**

517. Рјешење о унутрашњој прерасподјели расхода у Буџету Тузланског кантона за 2025. годину, број: 07/1-11-16310/25 од 16.05.2025. године (Министарство за рад, социјалну политику и повратак) 1062
518. Рјешење о унутрашњој прерасподјели расхода у Буџету Тузланског кантона за 2025. годину, број: 07/1-11-16493/25 од 19.05.2025. године (Министарство финансија) 1063
519. Рјешење о унутрашњој прерасподјели расхода у Буџету Тузланског кантона за 2025. годину, број: 07/1-11-16497/25 од 19.05.2025. године (ЈУ Мјешовита средња школа Калесија) 1063
520. Рјешење о унутрашњој прерасподјели расхода у Буџету Тузланског кантона за 2025. годину, број: 07/1-11-16497-1/25 од 19.05.2025. године (ЈУ ОШ „Хусино” Хусино, Тузла) 1064
521. Рјешење о унутрашњој прерасподјели расхода у Буџету Тузланског кантона за 2025. годину, број: 07/1-11-16497-2/25 од 19.05.2025. године (ЈУ Друга основна школа Сребреник) 1064
522. Рјешење о унутрашњој прерасподјели расхода у Буџету Тузланског кантона за 2025. годину, број: 07/1-11-16497-3/25 од 19.05.2025. године (ЈУ Мјешовита средња школа „Хасан Кикић” Градачац) 1064
523. Рјешење о унутрашњој прерасподјели расхода у Буџету Тузланског кантона за 2025. годину, број: 07/1-11-16497-4/25 од 19.05.2025. године (ЈУ ОШ „Хамдија Крешевљаковић” Камбери, Градачац) 1065
524. Рјешење о унутрашњој прерасподјели расхода у Буџету Тузланског кантона за 2025. годину, број: 07/1-11-16497-5/25 од 19.05.2025. године (ЈУ ОШ „Јала” Тузла) 1065
525. Рјешење о унутрашњој прерасподјели расхода у Буџету Тузланског кантона за 2025. годину, број: 07/1-11-16504/25 од 19.05.2025. године (Уред за заједничке послове кантоналних органа) 1066

526. Рјешење о унутрашњој прерасподјели издатака у Буџету Тузланског кантона за 2025. годину, број: 07/1-11-16771-25 од 20.05.2025. године (ЈУ Мјешовита средња школа Теочак) 1066
527. Рјешење о унутрашњој прерасподјели расхода у Буџету Тузланског кантона за 2025. годину, број: 07/1-11-16771-1/25 од 20.05.2025. године (ЈУ ОШ „Пољице“ Лукавац) 1066
528. Рјешење о унутрашњој прерасподјели расхода у Буџету Тузланског кантона за 2025. годину, број: 07/1-11-16771-2/25 од 20.05.2025. године (ЈУ ОШ „Подорашје“ Сребреник) 1067
529. Рјешење о унутрашњој прерасподјели расхода у Буџету Тузланског кантона за 2025. годину, број: 07/1-11-17041-25 од 22.05.2025. године (ЈУ Мјешовита средња школа Бановићи) 1067

МИНИСТАРСТВО ОБРАЗОВАЊА И НАУКЕ ТУЗЛАНСКОГ КАНТОНА

530. Одлука о доношењу Наставног плана и програма за занимање-хемијски лаборант - III степен, број: 10/1-34-016660/25 од 19.05.2025. године 1068

МИНИСТАРСТВО ЗА РАД, СОЦИЈАЛНУ ПОЛИТИКУ И ПОВРАТАК ТУЗЛАНСКОГ КАНТОНА

531. Програм расподјеле средстава за материјално збрињавање лица у стању социјалне потребе за 2025. годину, број: 09/1-11-11732/25 од 14.04.2025. године 1068
532. Програм расподјеле средстава са потрошачке јединице 23020019-субвенција трошкова превенције зависности о дрогама, превенције, интервенције и ресоцијализације малољетничке делинквенције за 2025. годину, број: 09/1-11-11734/25 од 14.04.2025. године 1079

МИНИСТАРСТВО ПОЉОПРИВРЕДЕ, ШУМАРСТВА И ВОДОПРИВРЕДЕ ТУЗЛАНСКОГ КАНТОНА

533. Одлука о измјенама и допунама Програма улагања средстава водних накнада у област водопривреде у 2025. години, број: 04/1-11-006579-5/25 од 30.04.2025. године 1089
534. Одлука о измјенама Програма утрошка средстава прикупљених у складу са Законом о шумама за 2025. годину, број: 04/1-11-001900-4/25 од 07.05.2025. године 1099

МИНИСТАРСТВО ПРОСТОРНОГ УРЕЂЕЊА И ЗАШТИТЕ ОКОЛИЦЕ ТУЗЛАНСКОГ КАНТОНА

535. Одлука о измјени Програма расподјеле намјенских средстава од еколошких накнада Министарства просторног уређења и заштите околице за 2025. годину с буџетским средствима и трансферима, број: 12/1-11- 013880/25 од 05.05.2025. године 1103
536. Кантонални акциони план заштите ваздуха за градове Тузлу, Лукавац и Живинице 1106
537. Регистар загађујућих материја у ваздух за 2023. годину за Тузлански кантон 1147

ЗАВОД ЗДРАВСТВЕНОГ ОСИГУРАЊА ТУЗЛАНСКОГ КАНТОНА

538. Измјене и допуне Финансијског плана Завода здравственог осигурања Тузланског кантона за 2025. годину, број: 01-04-1-745-10/25 од 13.05.2025. године 1265

ОГЛАСНИ ДИО

УПИС У РЕГИСТАР УДРУЖЕЊА

181. Оглас о упису у Регистар удружења Тузланског кантона: Одбојкашки клуб „Бановићи“ I
182. Оглас о упису у Регистар удружења Тузланског кантона: Удружење грађана „Градина-Подград“ Ђојлук I
183. Оглас о упису у Регистар удружења Тузланског кантона: Културно-умјетничко друштво „ГРАДИНА“ Соко II
184. Оглас о упису у Регистар удружења Тузланског кантона: Удружење жена „Амбер“ II
185. Оглас о упису у Регистар удружења Тузланског кантона: Удружење-Quad клуб „БУКИЊЕ“ II
186. Оглас о упису у Регистар удружења Тузланског кантона: Удружење младих „ПУНКТ“ III
187. Оглас о промјенама уписаним у Регистар удружења грађана Тузланског кантона: Јединствена организација бораца „Унија ветерана“ Тузланског кантона III
188. Оглас о промјенама уписаним у Регистар удружења грађана Тузланског кантона: Удружење Еколошки покрет „ЕКО-ЗЕЛЕНИ“ Градачац III
189. Оглас о промјенама уписаним у Регистар удружења грађана Тузланског кантона: Удружење грађана „Тузлански академски клуб“ III

190. Оглас о промјенама уписаним у Регистар удружења грађана Тузланског кантона: ОРГАНИЗАЦИЈА ПОРОДИЦА ШЕХИДА И ПОГИНУЛИХ БОРАЦА ОПШТИНЕ ЧЕЛИЋ	IV
191. Оглас о промјенама уписаним у Регистар удружења Тузланског кантона: Јудо клуб „КОДОКАН“ из ЛУКАВЦА	IV
192. Оглас о промјенама уписаним у Регистар удружења грађана Тузланског кантона: Студентско вијеће Рударско-геолошко-грађевинског факултета Тузла	IV
193. Оглас о промјенама уписаним у Регистар удружења грађана Тузланског кантона: Студентско вијеће Машинског факултета у Тузли	IV
194. Оглас о промјенама уписаним у Регистар удружења грађана Тузланског кантона: Удружење трахеотомираних особа	IV
195. Оглас о промјенама уписаним у Регистар удружења грађана Тузланског кантона: Удружење грађана „КУП“	V
196. Оглас о промјенама уписаним у Регистар удружења грађана Тузланског кантона: СПОРТСКИ САВЕЗ ЛУКАВАЦ	V
197. Оглас о промјенама уписаним у Регистар удружења Тузланског кантона: ЦЕНТАР ЗА УНАПРЕЂЕЊЕ ОБРАЗОВАЊА, КУЛТУРЕ И ЗДРАВЉА „УСПОН“ ТУЗЛА	V
198. Оглас о промјенама уписаним у Регистар удружења грађана Тузланског кантона: „КЛУБ ЛАВОВА ТУЗЛА-ЛИОНС ЦЛУБ ТУЗЛА“	V
199. Оглас о промјенама уписаним у Регистар удружења Тузланског кантона: Удружење грађана „Сретно дјетињство“	V
200. Оглас о промјенама уписаним у Регистар удружења грађана Тузланског кантона: Омладински фудбалски клуб „ВИДА“ Вида I	V
201. Оглас о промјенама уписаним у Регистар удружења грађана Тузланског кантона: Спортско Риболовно Друштво „КЛЕН“ Бановићи	VI
202. Оглас о промјенама уписаним у Регистар удружења Тузланског кантона: Удружење „ДЈЕЧИЈА КУЋА“	VI

ОГЛАС О ПОСТАВЉЕЊУ ПРИВРЕМЕНОГ ЗАСТУПНИКА

203. Оглас Опћинског суда у Живиницама о постављању привременог заступника Џемаила Бећаревића, адвоката из Сарајева (број: 33 0 V 099817 24 V)	VI